

Iturria: *Jesusen amore-nekeei dagozten zenbait otoitz-gai*,
Sebastian Mendiburu (Patrizio Antonio Orkaiztegiren edizioa).
Eusebio Lopezen etxean, 1904..

Klasikoen Gordailuan:
<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/M/MendiburuOtoitzI.htm>

JESUSEN AMORE-NEKEEI DAGOZTEN ZENBAIT OTOITZGAI (I)

Sebastian Mendiburu

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira,
eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak
bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

**JESUSEN AMORE-NEKEEI
DAGOZTEN ZENBAIT OTOITZGAI**

**JESUSEN KONPAÑIKO
A. SEBASTIAN MENDIBURUK
EGIÑAK**

TOLOSAKO LIBURUGILLE
EUSEBIO LOPEZ-EN ETXEAN
1904-garren urtean

BEAR BEZALA

IRAKURLEARI

Bein baño geiagotan adirazia daduka gure Jesus maitagarriak, Jesus beraren Konpañiakoak ari bear dutela, beste anitzen artean, beraren Biotz humil mansoaren deboziona lurrekoei agertzen, ta ar-erazten.

Nik, alegiña ezpada ere, egin dut zerbait joan diran ogei urte ta geiagotan gure lan au nolerebait egiteagatik. Onetan aritu naz ni, artarako itz-bidea izandu dudan aldietan, naiz zela konfesionetako denboran, naiz bestela: ta noiz ere baño astiroago nere Misioneetan.

Eta orduan guziei erraten niena geldi zedin aditzen nindutenen gogoan, utzi izandu diet, artarako ziran errietan, Jesusen Biotzaren izeneko Kofradia, edo Kongregaziona, artan sartzen diranak egin bear dituzten zenbaitgana bereisten nleztela; ta besteen artean, elkarrekin elizan, Jesus agerturik eta begira dagotela, egin bear diranak. Orietatik dira: Jesusi dagozkan gauzak liburutik aditzea, ta aditzen dutena gogoan arturik, otoitz egitea.

Aldi orietarako bear zutela erran izandu didate anitz eliz-gizonek, berariazko liburuen bat edo bertze; ta egia ziotela ezagaturik, zenbait illa-beteko astia izandu nuen batean, euskarara nuen deboziona beraren berrizko aita Croiseten laburtxo bat; eta adirazi nien, ura agertzean, emain niela alik lenena otoitzgaiez beterikako beste bat ere.

Andik laster asi nintzan ni onen moldatzen; baña ezin utz nintzakeen egitekoak eraman didate gerozko denbora, egiteko berri batek, nengo lekutik atera ta, artarako etzela zirudien beste batera eraman ninduen artean. An, nuen astia artarako artuz, bukatu ditut, Jesusi eskerrak, asiak zeuden otoitzgaiak; eta gogo-oso, ta biotzez bidaltzen dieztet orain nere adiskide maiteei, ta gañerako euskaldunei.

Otoitzgaiak dira, Jesus maite dutenei eragiteko, era orretako maitatzalleak egin bear dutena, edo Jesusen Biotzaren deboziona eskatzen duena.

Deboziona onek eskatzen duena da, Jesusi zor diogun amore andia-ri amorez erantzutea; ta gugatik Jesusek eraman zituen neke-tormentu guzien, ta egungo egunetan ere ekusten dituen bidegabean damuz, geren biotzak betetzea: damu-amore oriek eskatzen dituzten gauzak Jesus beraren izenean zuzen egiteko.

Ez da erraz, ez, guk au egitea, ongi ezagutzen ezpadugu norañokok diran gure orretarako zorrak: ez-eta zor au ezagutzea ere, lenik ezagu-

tzen ezpadugu guk nor den Jesus, ta nor garan gu; zer den Jesusek gugatik egin, ta eraman duena; ta zeri dagokala, edo zergatik, izandu den au guzia.

Au adirazteagatik nik, gauzak nastu bage, ta agertuz aldian aldikoa, lenbiziko libruko otoitzgaietan agertzen dizut zere txarkeri galdua, ta Jesusen Jangoikotasun andi on maitagarria.

Bigarrenean, Jesus beraren guganako urrikaltasuna; ta gure urrikariz gizatasuna artu zuenetik anditu artean gugatik egin zuena.

Irugarrenean, bere Bataiotik egin ta erakutsi zituen gauzak.

Laugarrenean, bere Pasioneko denboran gure zorren alde eraman zuen bizitza ta iltze gogorra, ta azkenekoan, gerozko denbora guzian Aldarean zor diogun amore bazterrik bagekoa.

Otoitzgaiak moldatu ditut euskaldunen onerako; ta orregatik, oi den baño geiseago gauzak zeetzen, ta agertzen ditudala. Aditu, ta ekusi dudanak eman dit ekualdun guzienen berria; ta ez dut uste, guzien artean arkitzen den amarretatik bat, gogozko ta biotzeko otoitzera oitua dagoenik. Artara oituak daudenentzat aski, ta geiegi litzake otoitzgai bakoitzean dakardanaren laurdena; baña ez dakit askiko den gañerakoentzat, diodan guzia ere. Gertatzen zaie alabaña otoitz egitean, otoitz onetara oituak daudenei, ta oitu gabeei, aurrei, ta andiei ogiarekin ta jakiarekin gertatzen zaiena.

Andiak, bear bezala jateko, ez du, maira janaria ateratzea, besterik bear. Ara dakioneko, austen du edo zerratzen du ogia, zatitzen du jakia, txikitzen dita biak bere ortz aginekin, ta igortzen du guzia, odol, aragi, ezur, zain, ta bear den gauza egiñen zaion, bazterretara, edo bere barrena. Baña, Amaren esnea, ta aia baizik, artzen ez dakien aurrari berebat egiten badiozu, gosez ta negarrez au laster illen zaitzu. Onek artuko badu zerbait, apur eginik eman bearko diozu, edo ongi zeetua ta prestatua, jan bear duen ogia edo edozein gauza.

Era berean gogozko otoitzera oitua dagoenak, aditu orduko odolez izerditurik egondu zela bein gure Jesus maitagarria, beste batean urratu zutela borroeroak bost milla ta azot-ukaldl geiagorekin; edo, iltzez josirik, ill-erazi zutela gurutze batean, edo zerbait orrelako, gogoa orretan geldi erazten badu, dezakenak bezala, ekusten du nor den Jesus ta nor den bera; ekusten du beraren bekatuakgatik dirala, ta sekula guzian erretzen egon ez dedin, gure Jesusen neke guziak: ekusten du ezin andiagoa dela Jesusek dion amore; ta amore onek ar-erazi diozkala Jesusi, eraman dituen neke guziak; eta au, ta onelako gauza zenbait ekusi ezker, beratzen zaio bere biotza; damutzen zaio gaizki egiñaz; eskatzen dio Jesusi egiñaren

barkamentua; ematen dio gaizkirik berriz ez egiteko, ta gaitzbidetik kentzeko, itz osoa. Eskatzen dio artarako bear den bere laguntza ta grazia. Ematen diozka, bere neke tormentuekin egin dion onagatik, al dituen esker guziak, eta erraten dio egiñen duela ordañez al duen on guzia.

Eta orra non egiten duen bere jate guzia, edo gogozko otoitz eder bat, gaia ukituz bezala, erakuste batekin.

Baña animako jate, edo otoitz bera eragiteko, orretara oitua ez dagoen euskaldun bati, ogi edo gai bera, edo beste edozein ongi-ongi erakutsi bearko diozu; ta erakutsi bearko diozu nola ebaki ere, ta nola jan; edo eman bearko diozkatzu moldatuak, edo egiñak bekatuen damua, barkamentuaren ta laguntzaren eskaera, eskerren emanera, gaizkirik ez egiteko ta gauz onetan zuzen ibiltzeko asmoa, ta gañerako gauzak.

Orregatik, bada agertu dut, ekusiko dezun adiña, otoitz bakoitzera-ko gaia; ta ori agertzean, noizean bein, ta luzaroago bukatzean, ereiñ ditut otoitz onak ekarri oi dituen asmo, itz, eta gauza zenbait; ar ditzatzun, biotzez emateko zere Jaun on maitagarriari, edo ikas dezazun nola itz egin zere Jaungoikoari, ta otoitz onetik atera bear dezuna.

Kongregazionean asi ta utzi bage irakurtzen da otoitzgai guzia. Baña nola errazki barraiatzen diran gogotik, bein baizik aditzen ez diran gauzak, edo zeren gogoak aisa iges egin oi duen, aditzen dituen gauzak utzirik, naiago dituenetara, irakurleak lagundu bear die kongreganteei beren gogoan erabiltzen irakurri diena, erraten diela noizean bein beren otoitz denboran zer, edo zer, len irakurrietatik, edo era bereko beste zerbait.

Orretarako dira, otoitzgai bakoitzaren ondoren arkitzen diran Eskriturako itzkuntzak edo sententziak, eta oriei ditxezkon itzak; bada oriek, ekusiko dezun bezala, otoitzgai berari dagozkanak dira, ta len errana berritzen ta sendotzen duten gauzak.

Otoitz denboran, bada, irakurriko ditu irakurleak, zein bere aldian, edo aldirako artuko du bakoitzetik ongien deritzan zatia, edo orren orde errain du irur aldiz zerbait orrelako.

Irakurleak ez dira guziak mii batekoak: batzuek bear dute ordu-erdi bat, besteak laurden batez irakurriko dutenerako: ta bakoitzak irakurri bear du bere eran, baña geiegi luzatu bage. Orregatik bada, bere zatietan berezia dago otoitzgai bakoitza; ta bakoitzean buka ditekeen bezala, utsik egin bage; ta, artara baño len, ekusiko du irakurleak aldi artan irakurri bear duena.

Eta, obeki elizan irakurtzeko, irakur beza lenik bere etxean; ta ekus beza, irakurtzean, aldatu bear duen itzen baten edo bestearen bukaera; bada librua bazter guzietarako egiña da, ta itz guziak ez dituzte era batean

bukatzen euskaldun guziak. Egia da, dauden eran irakurtzen baditu ere (ongi irakurtzen dituela, ta dagokana dagokanarekin) ez dutela adilleak galduko erraten zaiena; bada libru onetako euskara, len egin nuenarena baño errazagoa da; ta angoa ere aditzen dute, dagoen bezala, diodan eran irakurtzen bazaie, berak erraten dutenaz. Eta bein, edo berriz zerbait galduagatik, laster oituko dira, aditzen dituzten itzetara; ta erdarazkoak, eta beste bear ez diranak utzirik, artuko dituzte beren itzkuntzetarako Itz euskaldun garbi-leunak.

Kongregazioneak eman dute bidea libru au era onetan moldatzeko: baña kongregazioetarako ez ezlk bestetarako ere egin da librua; bada egin da, euskaldun biotz onezkoak gogozko otoitzera oiterazteagatik; otoitza da alabaña animaren janaria; ta janari, bekatuz ez iltzeko, noizean bein bada ere artu bearra.

Lagun artean bezain ongi ar dezake bakoitzak bakarrik bere janari on indarsu au; edo bakoitzak berez, ta libruz bere buruari laguntzen diola, egin dezake jaiegunetan, Mezakoan, ta astia duen aldioro edozein tokitan, gogozko bere otoitza: ta nai duenari, nai duenean, onetan laguntzeko ere egin da librua.

Eta aisago lagun dezan, ta erraz orretarako noranai eraman dedin, arkituko dezu amaika zatitan, edo libru txikitan berezia. Baita irur zati anditan ere.

Laguntzen badizu nik nai adiña, izain zara zu zorionean jaioa, ta Jesusen Biotzekoa. Emen zu ala izatera, izain zara gero Zerukoa. Au dakusagula biok elkar eternidade guzian. Bai arren, bai.

Obispo Jaunak, eta Erregeren Konsejuak eman dute beren baimena, edo lizenzia, libru au agertzeko; baita Jesusen Konpañiako Nagusiak ere. Erdarazkoak dira orien baimenak, eta nere baitan gelditzen dira, ekusi nai dituenari erakusteko. Obispo jaun D. Gaspar Mirandak ematen die berrogei eguneko barkazio, edo induljenzia, otoitzgai bakoitza irakurtzen, leitzen, edo aditzen dutenei, ori egiten duten aldioroko.

LICENCIA DEL ORDEN, DEL SEÑOR ORISPO Y REAL CONSEJO

Eugenio de Colmenares, de la Compañía de Jesús, Provincial de la Provincia de Castilla.— Por particular comisión, que para ello tengo de N. M. R. P. General Lorenzo Ricci, doy licencia, para que se imprima un libro, cuyo título es *Jesusen Amore-Nequeei dagozten zenbait Otoitz gai*, ó Meditaciones sobre el Amor, Penas y Trabajos de Jesús, compuesto por el P. Sebastián de Mendiburu, de la misma Compañía; el cual ha sido examinado y aprobado por persona docta y grave de nuestra Compañía. En testimonio de lo cual di esta, firmada de mi nombre y sellada con el Sello de mi Oficio y refrendada de mi Secretario, en este nuestro Colegio de Avila á 4 de Noviembre de 1758.— *Ihs.* — *Eugenio de Colmenares.* — *Ihs.* — *Joaquin de Mendrano, Sec.*

DON GASPAR DE MIRANDA Y ARGAIZ por la gracia de Dios y de la Santa Sede Apostólica, Obispo de Pamplona, del Consejo de su Magestad, etc.

Por la presente, y por lo que á Nos tóca, damos y concedemos licencia en forma para que, sin incurrir en pena ni censura alguna, se pueda imprimir é imprima el libro intitulado *Jesusen Amore-Nequeei dagozten zenbait Otoitz-gai*, ó Meditaciones sobre el Amor, Penas y Trabajos de Jesús, compuesto por el R. P. Sebastián de Mendiburu, de la Compañía de Jesús; atento á que, habiendo sido examinado y reconocido de nuestra orden, nos ha constado no contener cosa alguna, que no sea conforme á nuestra Santa Fé Católica y útil á las buenas costumbres. Y concedemos 40 días de Indulgencias á todas y á cada una de las personas de ambos sexos, que leyeren ú oyeron leer algunas de las Meditaciones de dicho libro, por todas, y cada una de las veces, que lo executaren. Dado en Pamplona á doce de Diciembre de 1738.— *Gaspar, Obispo de Pamplona.* — Por mandado de su S. I. el Obispo mi Sr.— *Dr. D. Joseph Eladio Collado, Sec.*

CENSURA DE DON JUAN JOSEPH DE AMEZQUETA, Capellan de las MM. Agustinas Recoletas de la Ciudad de Pamplona...

Obedeciendo el mandato de los Señores del Real y Supremo Consejo de Navarra con todo el respeto y acatamiento debido, he visto y leído con atención un libro en vascuence, intitulado *Jesusen Amore-Nequeei dagozten, zenbait Otoitz gai*, ó Meditaciones sobre el Amor Penas y Trabajos de Jesús, su autor el Padre Sebastián de Mendiburu; y luego que vi á su frente el nombre de su Autor, dije así para conmigo mismo: *es Obra ó producción* (para hablar á la moda) del Padre *Sebastián?* Luego no puede dejar de ser grande, augusta, santa, divina, religiosa y digna de toda veneración: que son atributos y predicados, que lleva en su propio nombre: *Sebastianus*, id est *augustus* (Apud Diction. Nebris.) ¿No es el Padre Sebastián escritor de este Libro, hijo de la Compañía de Jesús, Maestro en muchas Facultades, Misionero Apostólico, bien conocido en todas las Montañas y Países del Vascuence, donde ha sembrado la palabra Divina con tanto fruto, como es notorio, y Prefecto actualmente de la Escuela de María en la ciudad de Pamplona? ¿No ha hecho toda su vida su estudio principal en la Ciencia de los Santos, esto, es, en el conocimiento de las cosas santas, ó de los misterios de Dios, como lo interpretan los Expositores literales Alapide y Tirino in *Sapient* cap. 10. v. 10? O, si queremos entender aquella ciencia práctica, con que debemos servir y agradar á Dios en todo, teniendo por regla de nuestras operaciones la Divina Voiuntad, quien ve, y nota en ese Jesuita una exacta puntualidad en todo lo concerniente á su Sagrado Instituto, nacida sin duda de esta verdadera ciencia? ¿Pues qué otra cosa podía salir de un sujeto adornado de estas prendas, sino una obra piadosa, sólida, útil y conducente para el camino de la verdadera salud? Y en verdad, que no me engañó mi pensamiento; porque, viendo la materia que trata en todo su libro, he notado una unción propia de su espíritu, que enciende al lector en aquel fuego sagrado del amor de Jesús, que vino el Salvador á traer al mundo, y deseaba tantoprehendiese en los corazones de los hombres; en especial en el libro cuarto, donde hay veinte Meditaciones sobre el adorable misterio de la Eucaristía.

Aquí, parece que quiere introducir las almas hasta el gabinete del Corazón de Jesús, abriéndoles el paso con la llave de sus fervorosas y sólidas reflexiones; de las cuales, me parece se puede decir, lo que el Autor

del Eclesiastés en el cap. 10, v.10. *quaesivit sermones rectissimos, ac veritate plenos*; por que cada Meditación es un sermón rectísimo y lleno de verdades: ó sino, según comento del doctísimo Alapide á este lugar, diré que son unas meditaciones, que contienen unas palabras rectas, esto es, conformes á la recta razón, á la Verdad, á la Justicia, y á la Divina Voluntad, como norma y regla directivas: *non obliqua, non torta, non perversa, sicut verba impiorum*, conforme aquello de la misma Sabiduría, prosigue el citado Expositor; todas sus palabras son justas, no hay en ellas cosa alguna mala, ni perversa. Proverb. cap. 8. v. 8. Así que dicho se está cuánta utilidad traerá este libro, si se leye por modo de lección espiritual, ú plática; pues, como se lea con pausa su sentido, cada Meditación suya será una plática muy instructiva, afectuosa y ferviente. Y espero, lo harán los Señores Párrocos vascongados; que tendrán en él á poca costa y trabajo un gran socorro para el cumplimiento de su alto ministerio. Y de aquí resultará otro beneficio y utilidad á favor de la Lengua vascongada; que en varios parajes se halla muy desfigurada, y aún como sepultada entre locuciones nada propias a ella, y con muchos términos del todo estraños; que será resucitarla, digámoslo así, á la vida de su antiguo candor y pureza, y dejarla surtida de voces nativas, tersas y propias; pues todo ello se encuentra en este Libro, a una con una expresión airosa, natural, fluida y suave.

Por tanto, y por no contener cosa contra las Regalías y Pragmáticas de su Majestad, lo califico segunda vez por Obra en su género grande, augusta y digna del nombre de su Autor; y que merece la licencia, que se pide para la pública utilidad. Así lo siento, salvo meliori, en Pampiona á 8 de Enero de 1759.— Don Juan Joseph de Amezqueta.

Nere alde dira (dakusazun bezala), erdaraz emen zuk ekusten dituzun, gauzak. Orregatik, bada, ta irakurleari azken-lekuan adirazten diodanagatik, gordeak neduzkan nik; eta iduki ere uste nituen, bizi nintzaño. Baña nik an diodana banatu diran libruetan (ta banatu dira sei zatietatik bat eta erdi ta geiago) ekusi duten zenbaiti ez diet (aditu dudana) zor izandu uste nuen siñiste guzia; ta, orien ekusi-naiari atsegin egiteagatik, eta beste edozeinen goganber etorkizunari bideak galarazteko, agertzen dirut orain; ta ezar eraziko ditut, banatzeko dauden beste guzietan. Barkatu, arren, lenbizitik au nik ez egiña.

JESUS BIOTZ MAITEAREN KONGREGAZIOKO ERREGLA LABURTUAK

§. I

Nolakoak izan bear duten Kongregazio onetan sartzen diranak

Kongregazio onetakoak amorez ta damuz erantzun bear diote Aldareko Sakramentuan Jesusek agertzen digun, bere Biotzeko amoreari, ta guri ongi naiak emen eramarazten diozkan gaistoen bidegabeei; baña erantzun bear diote gañerako kristioak, edo kristauak, baño zuzenago ta obeki. Orregatik:

1. Izan bear dute kongreganteak bizitza garbikoak, eta erran-biderik ematen ez dutenak:
2. Izan bear dute Jesusen Biotzeko eskolatik ateratzen ez diranak, edo ango umillera ta mansotasuna ikasten dabiltzanak:
3. Izan bear dute Kongregazioneko gauzak zuzen egiten dituztenak; naiz Jesus berari dagozkanak izan, naiz lagun urkoari dagozkanak; naiz beren animako ongiari dagozkanak.

§. II.

Kongreganteak egin bear dutena

URTEORO:

1. Kongregazioan sartzen diranean, ta gero urteoro, egiten dute beren konfesione jeneralá; baña aldian aldikoa, edo ongien dagokiena:

2. Igaroko dute, alik ongiena, Jesusen biotzeko fest-eguna. Fest onen egiten dira Erregla luzeak bereisten dituzten gauzak.
3. Ez dute gelditu bear ejerzizioetara bage oriek dirauten egunetan.
4. Egiñen dute urteoro Jesusen Biotzaren bederatzurruna.

ILLORO:

Konfesatu, ta komuniatuko dira illoro gutiengan; baita Konfesari onak bereisten diezten egunetan ere.

Elizan arkituko dira Jesus sakramentatua agertzen zaien arratsaldeetan; ta an egoin dira Erregeen Errege andiarekin daudenak bezala.

ASTEORO:

1. Igandeak dira Jauugoikoaren egun bereziak, eta egun Jesusen Biotzaren kongreganteak elizan ta gauz onetan eraman bear dituztenak. Bere bat egin bear dute jai osoetan.
2. Aisa bizi diranak, eta osasun ona dutenak atera dezakee bararen bat edo beste; ta kongregante guziak egin dezakee ostiralean edo beste egunen batean jan-edan labor, ildura, edo nekezko zerbait beste gauza.

EGUNORO:

1. Jaiki orduko ziiñatu, Jaungoikoari eskerrak eman ordurañoko bere ontarte guziakgatik; eskeñi egun guziko beren gauzak eta nekeak eta eskatu, guzirako bear duten bere laguntza ta grazia, *Aita Gurea* ta *Abe Maria* erraten diotela. *Beste bat* eta *irur Abe Maria* Jesusen Amari, ar ditzaten egun guziko onek, Aingeruak, eta betela Santuak beren kontura.

Entzun bear dute beren meza, al dutenak.

2. Aldareetako otoitzak egitea, ta errosarioa elizan, etxekeekin, edo bakarrik erratea kongregante onen egunoroko egitekoa da.

3. Egunoro, al badute, edo al duten egunetan irakurri bear dute liburen batean zerbait denbora-zatiz.

4. Elizara ditezkenak bidoaz au Jesus ekustera, mezarik ez den orduen batean bada ere.

5. Ezin joan diranak billa bezate, gogoz bada ere, beren Jesus sakramentatua; ta etxetik, menditik, bidetik, edo dauden tokitik argana beren Biotza zuzentzen dutela, erran bezate bortz aldiz goizetik arratseraño: Alabaña izan dedilla Aldareko Sakramentua, ta Sakramentu artan arkitzen den Jesusen Biotz maitagarria; ta gero *Aitagure bat* eta *Abe Maria*.

6. Ziña bitez itxetik ateratzean, lanean asitzean, ta edozein beren perelletan; aldi orietan, ta ordua aditzen dutenetan, erraten dutela *Abe Maria*.

7. Etzin baño len ekus bitzate egin dituzten lan on ta gaisto guziak; gaistoez damaturik, egiteko beren onez-damu edo kontrizioea; ta egin bezate goizetarako berezi den otoitza.

8. Elizakoekin arkitzen den kongregante eriaeren alde erran bezate *erosario bana*. Iltzen denean, *beste bana*, ta orduan entzun bear dute *meza bana*; ta egin bear dute *bortz aldareetako otoitza*.

Kongregazioko kargudunak, eta itxeko karguarekin arkitzen diranak ekus bitzate Jesusen Biotzaren debozioko libruan arkitzen diran Erregla luzeak.

Jesus agertu ondoan erraten diran Otoitzak:

KARGUD. Alabatua izan dedilla Aldarean dagoen Jesusen Biotz maitagarria.

GUZIAK. Orain ta beti.

K. Baita bekatuaren loirik ekusi etzuen Jesusen Ama ere,

G. Alaber.

K. Jesus gurea: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatzu zere Biotzaren erdian.

K. Gugatik gizon egin ziñan, bizi guzian neke izerdia baizik ekusi etzenuena, ta odola zeriezula gurutze batean josirik gelditu ziñan Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Gugana aserre dagoen Aita palakatzeko, ta gure bekatuakgatik zor diogunaren alde, Aldare orretan gelditu zaran Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Gure biotzak, zureari dariozkan graziazko argiz, ta amorezko suz bete naiez zauden Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Gure bekatuen gurutzeak eta kulpen arantza gogorrek zure Biotzari eman zioten neke ta estutasunaren damua eskatzen dezun Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Indartsuen janaritzat, eta anima eriei indarrak emateko, Aldarean gelditu zaran Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Artu nai zaituztenentzat Aingeruen ogi, ta edaten dutenak Birjin egiten dituen ardo egiñik Mai orretan zauden Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Amorezko labe ta sutegi egiñik zere biotza dadukazuna; ta gurea-
ren amodioa eskatzen dezun Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Itsasoak are adiña bekatu dituen gaistoarentzat, eta atsegin guziak or arkituko dituen onarentzat Biotza zabaidua dadukazun Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Birtute guziak, eta lenenik beratx izatea ta umiltasuna zere biotzean erakusten dezun Jesus maitagarria: galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Eriotzak lurretik bota nai gaituenean, zeruko ostaturako bear dugun ondasuna ta grazia Biotz orretan dakartzula, gugana etorzeko zauden Jesus maitagarria: galduak izan gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

K. Sakramentu andi orretan munduaren bizitza, bizitzako arbola, gaistoen bitarteko, onen biztura ta sekulako bizitza zaran Jesus maitagarria: emendik ateratzen garanean sekulako galduak izan ez gaitezen,

G. Gorde gaitzatu zere Biotzaren erdian.

AÑA. *Improperium expectavit cor meum, et miseriam et substinui qui simul contristaretur, et non fuit, et qui consolaretur, et non inveni.*

V. *Discite á me quia mitis sum et humillis corde.*

R. *Et invenietis requiem animabus vestris.*

OREMUS

Domine Jesu, qui ineffabiles Cordis tui divitias Ecclesiae Sponsae tuae singulari dilectionis beneficio aperire dignatus es, concede propitius, ut gratias coelestibus ex hoc dulcissimo fonte manantibus corda nostra ditari ac recreari mereantur. Qui vivis, et regnas in saeculi saeculorum. Amen.

Nere Jesukristo erran ondoan, erran bear den

OTOITZA

Jesusen Anima, birtutez bete nazazu.— Jesusen Biotza, amorez erre nazazu.— Jesusen gorputza, salba nazazu.— Jesusen odola, amorez zora nazazu.— Jesusen Biotzeko ura, garbi nazazu.— Jesusen Izerdia, graziazko biziz bete nazazu.— Jesusen Pasionea, indartsu egin nazazu.— Nere Jesus ona, adi nazazu.— Zure llagetan, zure Biotzaren erdian gorde nazazu.— Ez nadilla ni etsaien eskuetan erori.— Nere eriotzeko orduan dei nazazu.— Zeregana eraman nazazu.— Zure Santuekin alaba zaitzadan beti sekula guzian.

Bai arren, bai!

ZEIN GAUZ ERRAZA DEN, TA ZEIN ONDASUNA, GOGOZKO OTOITZA

A.

Gauz erraza da gogosko otoitza

Anitzek uste dute, ez dela guzientzat gogosko otoitza; ta, gizon jakintsuak eta birtutetsu zenbaitek ezpada, ezin dagikeela, ongi beintzat, otoitzera an; ta gañerakoak *Aita gure* ta *Abe Mari* zenbait erran ezkerro, egin dutela beren egitekoa, edo beren otoitz guzia. Baña uste orretan daude gaisoak, jakin bagez zer den ta zein erraza gogosko otoitza, ta zein andiak diran otoitz onetatik datozen ondasunak: bada, au guzia balekite, besterik errain lukee, ta pozik saiatuko lirake otoitz erraz-ondasundun au zuzen egitera. Artara ditezen uskaldun onak, erakustera noakie, otoitz-gaiak zabaltzen asi baño len, egiteko onetan jakin bear dutena; ta lenenik otoitz onen erraztasuna.

Zer dala deritzazu gogosko otoitza? Urrutiko gauz errebes-gaitz gogorren bat? Ez bada: bada san Juan Damaszenok dionaz (ta berebat diote gañerakoak) gogosko otoitza da «Gogoz ta biotzez» gure Jangoikoari begiratzea. Eta ekusten dezu ez dala gauza gaitza begiratzea, egiten bada beintzat begiratzen duenaren onerako; ta otoitzgilearen onerako da, ta on andirako, ekusiko dugun bezala, onek Jaunari egiten dion begiratzea, edo onen gogosko otoitza.

Nai dezu ekusi zein aisa dagikezun gogosko otoitz edo zere Jaunari begiratze au? Aski da orretarako ikastea zenbat aldetara, ta zer eran, egiten den. Anitz aldetarako dagogosko otoitza, edo anitz aldetara begira dakioko gogoz ta biotzez gure Jangoikoari; bada begira dakioko, gure egilleari bezala; begira dakioko, gugatik gizon egin ta gurutze batean ill zenari bezala; begira dakioko gure emalleari bezala, gure erakusleari bezala, gure barkalariari bezala, gure sustengarriari bezala; baita gure Jaun ezinobeari, ezin urrikaltsuagoari, ta ezin maitagarriagoari bezala, ta onelako

beste anitz aldetara ere: ta, orrelakoari bezala, Jangoikoari gogoz ta biotzez begiratzea, besterik ez da, baizik era artan zugandik arrek eskatzen duena astiz ekustea; ta eskatzen duena, naiez ta biotzez zuk egiten, edo egin-asmoa bertatik artzea. Ara nola:

Begiratu nai diozu Jangoikoari zere egille onari bezala? Ekartzu bada zere gogora nor den zu ezer-ezetik atera zinduen zure Jangoikoa: ta ekusiko dezu au dela guzia dakien, guzia dagiken, ta, ongi baizik, gauzak ezin egin ditzaken Jaun asierarik, bukaerarik eta bazterrik bageko bat. Zoaz atziña, ta ekartzu gogora zergatik egin ote zinduen za zere Jangoikoak? Eta ekusiko dezu egin zinduela ongi nai ustez, ta bat ere zure bearrik etzuela; bada izandu zuea zure Jangoikoak, zu bage, leneko bere eternidade guzian: bazuen zu egin zinduean, ta izain zuen zu ez eginagatik sekula guzian izan al adina on, ondasun ta atsegin. Ori ekusi ondoan, ekartzu gogora zertako egin zinduen zu, zure bearrik bage, zure Jaun andiak; eta ekusiko dezu egin zinduela zere onerako, edo bizitz on batekin irabaz zenezan eternidade guziko atsegin-kontentua, ta zeruko gloria.

Begira zazu gero zer ote den zuk zere Jangoikoari zor diozuna, zeren eman zizun dezun izatea; ta eman zizun, dezunerako; ta ikusiko dezu Jangoikoarena zarala zu, zaran guzia, ta zor diozkatzula begiz, gogoz, itzez ta alde guzietara dagizketzun gauza guziak; eta beartua arkitzen zarala, zere zorrari eranzun nai badiozu, guziak ongi ta zuzen egitera: ta ori ezagutu orduko, asiko zara biotzez apa ta muñ egiten Jaun beraren esku egilleari, ta eskerrak ematen, eman dizun izateagatik, eta zeren eman dizun zerua irabazteko: asiko zara bera maitatzen, egite onetan agertzen dizun bere amore andiagatik; eta zere zorren alde, ta glorian beti bera maitatzen dezula egon naiez, emanen diozu itza, bizi zaraño zere gauzak zuzen egiteko; ta eskatuko diozu lenago ori ez eginaz barkamentua; ta, bertatik egiten asteko, bear dezun laguntza ta grazia. Orra, zuk, eta normaik dagiken gauza; ta orra gogosko otoitza.

Era berean egin dezakezu beste edozein aldetara begiratzen dioznetan. Barkatzalleari bezala begiratzen badiozu, ekusi bear dezu bein nor zaran zu, bekatugille txarra, ta nor den zuk zere bekatuekin aserretu dezun zere Jainkoa. Ekusi bear dezu gero zein gauz itsusia den, zu bezain gauza txar batek, eta bere izate ta gauza guziak Jangoikoari zor diozkanak, Jangoikoa bezalako bati bekatuz erantzutea, ta txarkeri arrigarri begitan ematea. Ekusiko dezu azkenean, bekatu bakoitzarekin galdu dituzula gra-

zia, animako edertasuna, ta zeruko gloria; ta irabazi dezula betiko sulezea, ta an erretzen sekula guzian egon bearra ere.

Onelako ekusteak, arrizkoa ezpada, beratuko du zure biotza, ta beteko du beldurrez ta ikaraz; ta eramain zaitu Jaunaren oñetara, an umilki zere gaizki izugarriak aitortzera; an ari eskerrak ematera, zeren bota etzaituen sekulako sutara, zure gaizkiak eskatzen zuten bezala; ta zeren, ori egin lekuan, ara etzindezen, egin zen bera gizon; ta anitz neke gogorren buruan ill zen Gurutze batean; ta damuz beterik zere lengo egiñaz, eskatuko diozu gaizki guzian barkamentua; emain diozu (ta zinki ala ere) gaizkirik berriz ez egiteko, ta gaizkibide guziak uzteko itz osoa; ta eskatuko diozu, orretarako ta zere gauzak zuzen egiteko, bear dezun bere lagun-tza ta grazia.

Au egiten badezu, egiten dezu gogozko otoitza; ta otoitz ederra Eta badagikezu, dakusazun bezala, ais-aski, edo anitz nekatzen etzarala; bada au guzia besterik ez da, baizik gogoz ta adimentuz astiro ekustea zere zorrika eta bearra; ortik atera zaitzaken zere Jainkoagana, animako oñak zuzentzeko, ta biotzez humilki, len beragandik artuen eskerrak eman ondoan, eskatzeko bear dezuna, bidenabar erraten diozkatzula zere ize-nean, ta nai dezunen alde, ume onak, maite duen gurasoari erran oi diozkan gauzen erako gauzak.

A! baña (errain dezu noski), nik ez asmatuko ekuste orietarako bear diran gauzak; eta, gogozko otoitza egiten asiagatik, bereala iges eginen niri nere gogoak etxeko bearretara, edo bear ez diran beste gauzetara. Balitzake ori ere; ta orregatik moldatu ditut Libru oietako otoitz-gaiak. Oriek adituz (irakurtzen ezpadakizu) kongregazioneko egunetan ta beste zenbaitetan, naiz elizan dela ta naiz itxean, ikasiko dituzu orretarako bear diran gauzak; eta egin dezakezu zere gogozko otoitza.

Au errazago dagizun, artaratzen zaranean, belaunikatu orduko eginen diozu, bertan dezun zere Jaungoikoari, buruz ta biotzez agur andi bat. Eskatuko diozu bere argia, ekusi nai dituzun gauzak garbiro ekusteko; baita bere laguntza ere, ongi ta bear bezala, zere gogozko otoitza egiteko. Asiko zara gero, begiak bildurik, gozoz ta adimentuz ekusten ekusi bear dezuna: ta, ekusi bear badezu urruti gertaturikako gauzaren bat, naiz dela Jesusen itz egitea, Jesusen mirakullua, Jesusen nekea edo beste edozein, begiratutako diozu bertan, edo zu zauden tokian, gertatzen baliz bezala; bada orrela begiratzeak anitz laguntzen dio biotzari Jaunaren amorearen sua artzen, ta egin bear dituen gauzak egiten.

Gauza ongi ekusi orduko, asiko zara zere Jaungoikoari biotzez itz egiten, ta eramazu orretan otoitz-denborako zatirik andiena: orretarako da alabaña lenagoko ekustea. Zerbait eskatzean, obeki erdisteko zere Jaunagandik, eska zagozu batzuetan bere ontasunagatik, bere urrikaltasun andiagatik, edo erakutsi dizun bere amore bazterrik ez duenagatik. Eska zaiozu besteetan Jesus maitagarriaren neke ta tormentuakgatik, edo Jesus-ek gure guzian alde egin, ta eraman zuenagatik; eta nai dezunean, eska zaiozu Jesusen Amaren izenean, edo zere Aingeruaren, zere Santuaren, edo zere debozioko edozeinen izenean: ta eska zaiozu, emain dizulako uste osoarekin. Buka zazu zere otoitza, emeki mintzatzen zarela zere Jainkoarekin; ta mintza zakiotza, batzuetan ume ona Aita maiteari bezala, besteetan beartsua emalle onari bezala, ta besteetan zorduna artzekodunari bezala, gaistagiña Juez beratxari bezala, edo otoitzgaiak dakarren eran.

Otoitza bukatzean ekusiko dezu: zer izandu den geienik zure biotza berotu duen gauza; ta noizean bein ekarriko dezu gero eginaz, berriz ta berriz zere gogora, sendor dedin, ark ar erazi dizun asmoa; ta lagun dagozun zere gauzak zuzen egiten, ta, Jaunari emanikako itz onak ateratzen, edo betetzen. Ori da, baratzetik ateratzean, lore eder bat artu, ta ari usai egiten zaiola eguna ederki eramate bat bezala. Bidenabar ekusiko dezu kontuz egin dezun, edo nagi ta lasai, zere gogozko otoitza; egin dezazun, urrengo artaratzen zarenean, orrelako utsik bage edo ziñez, eme, ta bear bezala.

Irakurzen badakizu, ta gogoak iges egiten badizu beste gauzetara zere otoitz denboran, ar dezakezu librua; ta zoaz andik ekusiz, ekusi nai dezuna. Arkitzen dezunean biotza ukitzen dizun gauzaren bat, utzazu librua; ta, begiak bildurik, adi zazu Jainkoak adiraten dizuna, ta errazu, erak dakarren biotzeko on guzia. Zabal zazu gero librua, ta zoaz irakurriz geldi-geldi biotza beratzen dizun zerbait arkitu artean. Au arkitzean, egizu len adirazi duguna, ta era berean gañerakoa; ta egizu beti, biotzez erraten dezula, begiak libruan ekustea ta irakurtzen dutena. Orrela zuk, edo liburirik bage, otoitz au egitea gauz erraz bat egitea da, dakusuzun bezala; ta egitea gauz ekustera zoazen bezain ondasunduna.

B.

Gauz ondasunduna da gogozko otoitza

Bai, gauz ondasunduna; bada ongi ta maiz zuk otoitz egitera, maiz berrituko dituzu zeruko sinisteak, zeruko itxedateak, usteak, edo esperantzak; baita Jaunaren maitatzeak ere. Berritze bakoitzean irabaziko dituzu Jaunaren graziaren zati berriak, eta zeruko glori-gaiak. Oriek berritzean, berrituko da zure biotzean Jaunaren beldurtasuna, edo bekaturatzeko, Jauna aserretzeko, ta sulezea irabazteko beldurra. Oriek berritzearekin, oituko zara bear orduan zere Jauna billatzera; ta, bekatu-bide bat ekusi orduko, arganako zara, beldurtze den aurra amagana bezala; ta artuko zaitu zere Jainkoak, bere etsaiaren igesi doakion ume maitea bezala; ta, zuk nai dezua, berekin idukiko zaitu andik etsaiak iges egin artean; ta etzaitu utziko, grazia ta laguntza berririk bage.

Oriek berritzean, sartuko zaizkitzu ondu, edo obetu-nai berriak, era orretarako bear diran gauzak egiteko gogoia edo asmoa; ta gauzak egitean, aziko dira zure birtuteak, zure irabaziak, zure Animako ondasunak eta edertasuna; ta egunoro egin ditzaketzu irabazi andiagoak eta andiagoak; eta egunoro neke gutiagorekin: bada zenbat bat gogozko otoitzera geiago oitzen den, anbat arintzen zaio bere Legeko karga, ta anbat aisago egiten ditu zeruko bideko gauzak; eta ibilliaren eran, azitzen dira ibillerako irabaziak.

Eta, beste alde, otoitz onetara oitzen ezpazera, gertatuko zaitzu gertatu oi dena, edo Profetak diona. Zer? Lur, maneatzan ez denari, gertatzen zaiona, edo bekatu osinez, laarrez, kardo galduz, belar gaiztoz, ta sasiz zure biotza betetzea: bai, dio Jeremias profetak: bai, galduak daude lurrekoak, zeren sartzen ez diran beren barrunbean, gogoz ekustera ekusi bear lituzkeen bideak eta gauzak; eta biotzez eskatzera beren Jangoikoari bear dutena, bizitz on bat egiteko, ta, ongi dabiltzala, zeruan sartzeko.

Ekusi zazu bada, onen kaltear ez gelditzeagatik; eta, kaltear gelditu lekuan, adirazi ditugun ondasun guziak irabazteagatik, oitu nai dezun gogozko otoitz on-erraz onetara. Artara zaituz, arren, Jesusi zor diozun amoreagatik, eta gal ez ditzazun ortik datozen ondasunak, ordu laurdentxo batez bada ere, egunoro. Ez da anitz, ez, anima gaisoari orrenbat ematea, egun guzia gorputzari, ta oni dagozkan gauzei ematen diezun ezkerro. Badagikezu zere egunoroko otoitza elizan, etxean, edo al dezun lekuan; ta

bestela ezin dezuean, bidez zabiltzanean gelditxo zabiltzala ta begi alik bilduenekin. Jai egunetan, edo asti geiago dezuean, bazaudezke zerbitz geiseago zere gogozko otoitzean: zuretzat izain da orretan egiten dezuna; ta aldian badagikezu, Indietako urre, zillar, diamante ta perla guziak baño geiago balio duen gauza bat. Ekusi zazu zein ero-galgarria zu, ori dagikezula, egiten ezpadezu.

Lasterrago oi zaituzen gogozko otoitz ondasundun-erraz onetara, badaramakezu, mezara zoazenean, libru txikietatik bata edo bestea, beintzat azkenekoetatik; eta mezakotan bazaudeke artan ixilik irakurtzen, ta adirazi dudan eran zere gogozko otoitza egiten; bada meza da Jesusek gugatik egin ta eraman zuenaren berritzea, ta bere betiko, ta orain ere, digun amorearen agertzea: ta librutxoetan arkitzen diran gauza guziak dira Jesusek amore-nekeei dagoztenak; eta bere amore-nekeagatik Jesusi zor diogunari erautzumbideak; eta orregatik dira mezarako ere bear bezalako gauzak. Azkenekoan arkituko dezu meza berari dagokan otoitzgaia; baita mezaren entzunbide labur erraz bat ere.

Jesusek Biotzaren deboziona da gu elizara zuzenerazteko, au mezak entzunez, askotan komuniatuz, ta biotzeko ta gogozko otoitzak egiten ditugula, ager dezagun maite dugula, gure amoreagatik eliz berean gau ta egun dagoen gure Jesus maitea; ta damu dugula, gugatik len ekusi zuenaz, baita amore-toki berean orain ere ekusten dituen txarkeriez. Eta, jakiñaren gañean dagizun egiten dezuna, kontuz ta maiz irakurri bear dituzu bostgarren libruko otoitzgaiak; baña gañerakoak aldebat utzi bage; bada edozeinetan arkituko dezu Jaunaganako amore-gai andia, ta Jesusi zor diozunaren erantzun-bidea; ta bide erraz ondasunduna. Jesus berak dizula au artzeko gogoia, or irauteko grazia, ta orretan irabaiziko dezun sekulako bere gloria. Bai arren, bai!

LENBIZIKO LIBRUA

Gutziz andia da munduko guziek Jesusi zor diogun amorea ta ongi naia; baita ongi nai-amore onek gugatik Jesusi eragin ziona ere. Au guzia guri adirazteko dira ta, adiraziz, guri ar-erarezi naiez Jesus beraganako amore alik andiena ta oni dagozkan gauzak, emen ekusiko dituzun otoitz-gai guziak. Gure zor andi au guk obeki ezagutzeko, ta geren zorraren alde gogoz-ago dagigun al duguna, anitz lagunduko du lenik ekusteak nor garan gu, ta nor den Jesus gure ain maitari maita-garria: orregatik lenbiziko Libru onetako otoitz-gaietan agertuko dugu, bein gure ezer-eza ta txarkeria; ta gero Jesus Jaungoikoaren izate, ta ontasun ezin andiagoa.

I.ko OTOITZ-GAIA

NOLAKOAK DIRAN GURE GORPUTZ-ANIMEN ASIERA TA GURE JAIOTZEA

A.

Berria ta txar-itsusia da gure gorputzaren asiera

Asi berriak diran, ta asi orduko zikinduak arkitzen diran gauzak nai, ta ez, denboraz laburrak dira, ta asiera txar itsusia duten gauzak. Orrelakoetatik gara gu guziok; eta orregatik labur-txar itsusia da gure asiera. Orrelakoetatik gara, bai, munduan garan guziok: bada ezin uka asi berriak garala gu; ez-eta orduko alde guzietatik zikinduak geundela ere.

Ez, ezin uka dezakegu beinik bein asi berriak garala gu. Errazu ezperen munduan noiz agertu zinan zu, edo noiz izandu zen lurreko zure asiera? Baziñan zu orain zazpi milla urte, edo Adanen denboran? Baziñan andik bi milla urtetara, edo Jaungoikoak mundua ubeldez bete, estali, ta ito zuenean? Baziñan zu Jesusen jait-orduan? Ez oraindik. Baziñan S. Ignazio Loiolan jaio zenean? Ezta orduan ere. Baziñan orain eun urte? Ez-eta geroz, ta geroz are. Noizdanikakua da bada zure izatea? Jaio zinetik bederatzi illabetez lenagokoa. Eta, zer dira gerozko zure urteak, illak, eta egunak, Jaungoikoaren betiko izate, ta eternidadearen aldean? Ezer-ez bat adiña, edo ez beintzat anitz geiago.

Orregatik dio lurreko guzien izenean Job Santuak: *atzokoak gara, garan guziok*. Ekusten dezu zein asi berriak? Lenbizitik, eta lenbizi aldean mundura ziran gizonen bizitza, fit aski ta laster bukatu oi zen bizitza zen; baña agitz lasterrago bukatzen dena da geroztik etorri diran gizonen ta emakumeen bizitza; ta arere lasterrago, azken alde onetan lurreratzen diranena: bada orain bakan-bakanak dira, naiz gizonak izan, ta naiz emakumeak, larogei urtetaraño bizitzen diranak; eta lenbizian, ta lenbizi aldean, izandu ziran bederatzi eun urtez ta geiagoz irauten zutenak,

Orrenbat ezpazen ere, azken aldekoak baño agitz geiago irauin oi zuten Joben denborako gizonak eta jendeak; eta alere, egun batekoa, edo atzodanik egundañokoa, dirudiela zion Job Santuak aren beraren ta arekin bizi ziranen bizitzak. Eta zer ote dirudi Jaungoiko ekuslearen begietan urte gutizko gure bizitza labur txarrak?

A galdu zoratuak adiñetan guti bat sartu orduko, arrotasuna ta antustea besterik etzarazten gizon ta emakumeak! Eta, ez ote naz ni ere orieta-tik bat? Beldur naz baietz: bada, neronek ekusten dudak bezain laburra da nere bizitza; ta, norena nai adiñakoa, nere antuste galdua ta arrotasuna! Ni ez diñakoei, dakidan bezala, nik ez diet begiratzen ere. Munduko guziak, nai nuke nik, legidazten al diran ongi etorri ta agur guziak. Erretzen nan ni gazteagoaren edozeiñ utsek, edo ez-ekusi egiteak. Guzia zor zaiela derit-zat nik nere adiñari, nere urtei, ta nere izate ta eskuei: ta ezin eraman ditut bein ere ni utzi, ta besteri egiten zaizkan agurrak, edo begitarte onak. Ai, au aur-kontua! Oraindik ez ditu munduak zortzi milla urte beteak. Zer dira, orien aldean, nik ditudanak? Eta zer nere guziak, eternidade guzitik onaraño joan diranen, ta konturik ez duten urte guzien aldean? Ordu laur-den bat bezala, ta alere agitz eta agitz gutiago!

Ekusten dezu zein asi berria, zein laburra den, munduan arkitzen den zarren-zarrenaren bizia? Ezagu bazeneza berandu, edo orain badere, aurrak garala, zu ta ni biok, baita mundu guzian arkitzen diranak ere; ta asi berriak izanen garala munduan garaño; bada au guk bear den eran eza-gutzera, aur batez baño kaso geiago gutaz ez egiñagatik gurekin bizi diran-ak, ez genuke guk asaldaziorik, ez eta sumintzerik ere; bada aurrak orre-lako gauzakgatik ez dira sumintzen, ez eta asaldatzen ere; ta aurren gisa utzi bearko ditugu guk emengo erakeriak, igan nai badugu zerura, Ainge-ruen lagun izatera. Jaungoiko maiteak digula, ekuste on au egiteko on den argia ta laguntza. Bai, arren, bai!

B.

Zein itsusia da gure guzien asiera

Aisago zuk eskura dezazun lurreko gauza galduetarako zere gogo galgarri eroa, zere asiera txarraren berritasuna ekusi ondoan, ekusi zazu

asiera beraren zikintasuna; bada orretarako, asieraren ekustea bezain ona da, ta agitz ere ohea, zere asierako zikintasun loi-galdu onen ekustea. Ez dezu siñisten? Begira egiozu kontuz, ta ekusiko dezu.

Zenbat ondasun zenituen zuk, zere ezer-eza utzi, ta izaten asi ziñanean? Edo zenbat gauza zirala deritzazu zuri zere Jaungoikoak emanika-koak, eman zizunean dezun izatea? Orain elkar arturik arkitzen diran, baña fite, ta laster elkar uzteko dauden zure gorputz-animak. Bietatik zein zen lenbizikorik zuri zere Jaungoikoak eman zizuna? Gorputza, edo anima? Gorputza.

Zertazkoa zen zure gorputza au, edo zer oiaiez, edo zer gaiez eginika-koa? Etxenekien? Autsez ta loiez moldaturikakoa, edo lur utsez egin; bada gai onekin egin zuen gure Jaungoiko iakiutsuak lenbiziko gizon Ada-nen gorputza; ta Adanen gorputza baño, segai obezkoak ez dira zure ta nere gorputzak. Eta, au ongi dakienak bezala, Elizak erraten digu bakoi-tzari auster-egunez, edo Garizumaren lendabiziko goizetik, len Jaungoiko berak Adani esan izandu ziona, edo: *autsa zara, ta autsetan gelditu bearra.*

Baña zer autsetan? Aldia datorrenean, agertuko zaitzuna bezain zikin loi itsusi galduan; edo bere gaiari dagokan bezalakoan. Orain zuk, zere gogoeta arin-galduak galerazteko egin bear dezuna da: zere gorputz usteldu bearraren asiera ustel zikinari, edo auts edo lur loituari begiratzea. Orduoro zuk, edo egunean zenbait aldiz badere, begiratzen badiozu, ez dizute nekatuko, ez, nekatu oi dizuten adina zure gogo txar ori zere barre-neko antuste arro galgarriak. Eta alere gutiago nekatuko dizute, gorpu-tzaren asiera zikinari begiratzean, begiratzen badiozu zere animaren asie-rari ere.

Nolakoa zela, uste dezu, zere gorputz orretan arkitzen zaitzun anim-orren asiera? Gorputzarena baño ere agitz zikin loi itsusiagoa. Ori ere artu zenuen zuk, gorputza bezala, zere Jaungoikoaren esku emalle oneta-tik. Eta zorionekoa zu, zuk artu orduko, ori ez egotera zegoen eran, edo egondu baliz ori, egoin zen bezala, bizitzera Adan bekataria bizitu zen bezala!

Ezer-ezetik egin, ta espiritu uts berez garbia, zen gure Jaungoiko ezin-altsuagoak guri emanikako gure anima. Badu gure anima onek bere adimentua, edo gauzak ezagutzeko burua; badu bere naimendua, edo nai duena maitatzeko edo ez maitatzeko; ta, bere Jaungoikoak laguntzen diola, gauz anitz on eder egiteko bear den indar ta esku guzia. Jaungoiko-

ak eman dio gure animari au guzia, gorputz berean bizi den artean, zuzen egiteko gure lege onak erakusten diguna; ta gero eternidade guzian dagoen zeruan, Jaungoiko berari begira amarez, atsegin, ta kontentuz bete. Eta au guzia deusez bat bailiz bezala, eman zion Jaungoikoak gure animari bere iduria ta antz ederra.

Baña (gauz arrigarria!) Jaungoikoak egin orduko, arkitzen zen gure anima, zenbat ere berez ederra den, zikinkeriz ta itsustasunez bete; bada arkitzen zen gorputzean sartua; ta, gorputzean sartu zeneko, bere bekatu etorkiarekin, edo Adanegandik datorrigun bekatu orijinalarekin; ta orre-gatik arkitzen zen bere Jaungoiko egillearen etsai egina.

Baña zein zikin itsusia utzi ote zuen orduan zure anima bere bekatu etorkia edo originalak? Nork au adirazi? Ongi beintzat ez niork. Guk dakiguna da Jeremiasek diona, edo *gau illuna baño illunagoa dela, ta ikatza baño beltzagoa uzten duela edozein bekatu larrik anima. Zer?* Beltzagoa baizik ez? Ikatzak elurra dirudi, ta illunberik andienak eguzkiaren argia, animako illunbe ta belztasun onen aldean; ain zikin itsusia da, bekatuan arkitzen den anima! Au badakit nik; baño nere jakite au guzia deus ez jakite bat bezala da, itsuskeri galgarri onen gañen jakin ditekenaren aldean. Alakoa da gure asiera! Ain loi zikln beltz izugarria!

Nola-ere-bait au barruntatzeko, zaude emen apurtxo bat, eta erradazu zer erakoa, edo norañokoa ote zen zure gorputz ori, zere Jaungoikoak eman zizunean orain dezun anima? Geienaz ere okabil bat adiñakoa, ta ori ere baldan, loi, itxura gaistozkoa. Eta, gorputz txar orretan sartu zenean, zure anima (ta anima orren zikin loi beltz itsusia) nolako ekuskarria gelditu ote ziñan zu zere Jaungoikoaren begietan?

Bil bitez leku zabal batean lurreko mamorro zikin, armiarma beltz, apo begi gorri, zakur ustel, dragoi andi, suge, basurdetzar, ta gañerako animal izugarri guziak. Bebiltza gainbera: urra bezate elkar atzapar-orzekin: bete bezate lurra izerdiz, ta odolez, ta aizea aukaz, orroz, marraskaz, ta txistuz. Zer deritzatzu? Ez lizake au ekuskari ederra? Bada anitz, eta askoz itsusiagoa ziñan zu zere Jaungoikoaren begietan, zure anima-gorputzak elkargana ziraneke. Orra nolakoa den zure asiera! Orra zein ederra!

A nere Jaungoiko maitagarria! Onen itsusia nintzan ni zure begietan lenbiziko nere asieratik; ta alere ez ninduzun ito, ez ninduzun bertan ill, ta ondatu, orrela iltzen diranentzat dagoen linboan! Zein ona zaran zu, ta zein maitagarria! A zorigaistoko Adanen bokadu, nere bekatu etorki-gal-

garria! A bokadua, zere ialea ta gure animak onen zikinduak, onen loituak, onen beiztuak, ta onen itsusiak utzi zenituena! Etxiñan nonbait usteldu bearra, Adanen ortzetara baño len! Usteldu baziña, etzen arkituko, ez, gure anima, arkitu den bezain itsusi galdua, ez eta gure Jaungoikoa ere ikuskai onen itsusi-zikin gaistoarekin!

Begirutzen ezpanio zure ondoren, zu nigandik kenzera, etorri zaidan nere Salbatzalle Jainko maitagarriari, aski ziñake zu, bokadu loi, bekatu beltz itsusia, niri ezezik, biotzik andiena duenari ere bizia kentzeko! Ez zuri eskerrak, zeren bataioan utzi nazun! Eskerrak, bataioko iturrian zure belztasun loi-galdua kendu zidan nere Jesus maitagarriari; ta eskerrak orain, ta beti, ta sekula guzian!

C.

Txar itsusia da gure jaiotzea

Goazen asieratik jait-ordura; ta ekusiko degu zein elkarren idurikoak diran bata ta bestea. Bai, asieraren erakoa izandu zen gure jait-era edo gure jaiotzea: txar-zikin-loi-galdua zen ura; ta au ez bat ere ohea! Bekatu etorkiarekikoa, ta loiez bete izandu zen gure asiera; ta bekatu-loi-odol artekoa gure jaiotzea!

Gizakiak eta emakumeak dira jaiotzen diran guzien artean, beren jait-egunean bekatuz loiturik arkitzen diranak; baita nekerik geiena izan oi dutenak ere. Arraiak ezkatatuak jaiotzen dira, ta animaliak beren soñekoarekin; gu gara, gu bakarrik, larrugorrian edo soñekorik bage jaiotzen garanak. Animaliak jaito bezain laster oin gañean daude; ta badabiltza batetik bestera oriek, eta itsasoko ta edozein urpeko arrai jaito berriak: baño gu jaito giñanean, norbaitek ez jasotzera, ezin igituz lurrean etzain giñan, ill artean. Aiek bertatik dakite nola billatu, bizitzeko bear dutena: aur jaito berriak, jaito berrian ezezik, gero ta gero ere ez daki billatzen bear duenik; eta artaz urrikaldurik, garbitzen ezpadu norbaitek, aur jaito berria darion loiak eta duen bearrak au bertan laster bukatu bearra da. Orra zer den mundura datorrenaren jaiotzea, naiz izan dedilla gizonik aberats andienaren semea.

Egia au aitortu zuen lurrean izandu den erregerik andienak, eta gizonik jakintsuenak. Badakizu zein den au? Salomon. Jaio zen Salomon bere aita errege Dabiden etxean. Agertu orduko, egin zioten eginala emagiñak eta erregindarrak, izan etzezan aur jaio berriak izan oi duten nekerik, edo aren orduko nekeak arindu naiez: «baña lur-loiezkoa izan ni (dio berak) besteak bezala; ta asi bear nik ere, nai ta ez, gañerakoen eran. Orregatik artzen asi orduko ni, guziak artzen duten lurreko aize au, asi nintzan ni ere negarrez ta karraisiz, besteak bezala: orduan nik ezin negiken au besterik; au da alabaña Erregeen, ta gañerakoen asiera. Ez da zertan ibilli (dio azkenean): onetan ta bukaeran bat dira ta berdin, batak eta besteak». *Sapient. 7.*

A zein txar-itsusia zen (erran dezakegu orain guk) gure jaioberriko ezer-eza, ta aurkeri loa! bada, naiagatik, ezin egin genuen ezkalu jaio berriak eta mamorroak ere bertatik egiten dutena! Eta, a zein andia den (erran dezakegu denbora berean) Jaungoikoari gure jaiotzetik guk zor diogun amore! Ekusten zuen zein ezer-ez galduak giñan gu, jaiio giñanean: ekusten ginduen loiez ta zikinkeriz beteak: ez ginduen deusetako ere bear gu: ta gauza andiren bat bagiña bezala, edo gure bearrean egon baliz bezain begi onekin begiratu zigun gure Jaungoiko maiteak geren jaiotze txarrean ere!

Nornai arritzekoa da (ezin uka dezakegu) gure Jaunari guk ordutik zor diogun begiratze ona, ta amorea. Ez lizake orren gauz gure Jaunaren begiratze on au, ekusi ezpalu gure jaiotzean ekusi zuen gure gorputzeko zikinkeria ta loa beste loirik, baña ekusi zituen gure gorputzeko zikinkeriekin batean, gure animako loiak ta bekatua ere; ta zikinkerik guzien artean, bekatuarena da Jaungoikoari geienik begitan ematen dion zikinkeria. Orregatik, arrituak baño arrituagoak utzi bear gaituen gauza da, Jaungoikoak guri geren jaitorduan begiratu zigun bezain ongi begiratzeta; ekusirik, orduan ekusi zuen bezala, gure animak zuen itxura gaisto beltz izugarria.

Ken dezoke bere emagiñak aurrari aurrak dakarren gañeko printza ta zikinkeria; ta utzi dezake, arpegira begira dakikeon bezala; baña, bere garbitze ta apaintze guzien ondoan, uzten du Jaunarekiko len bezain beltz zikin itsusia; bada uzten du bere bekatu etorkiarekin; ta, au kendu artean, guztiz arrigarria da Jaunarentzat aurraren itsuskeria. Alere urrikaldu zen gutaz gure Jaungoiko maitea; ta utzi zigun kendu gabe, nai izatera kendu-

ko zigun bizitza; ta au da gure gauza guzien artean gu geienik arritu bear ginduzken gauz ikuskaria.

Zergatik uste dezu, onen itsusiak gu ikusita ere, utzi zigula gure Jaungoikoak oraindik irauten digun geren bizi au? Zeren, zenbat ere andigaldua zen orduko gure itsuskeria, andiago zen Jaungoikoak guri zigun ongi naia ta amorea: ta amore onek garaiturik gure Jaungoikoa, itzul-erazi ziozkan gugana bere begi onak, urrikal zakigun ta utz gaintzan bizirik, edo geren bizia kentzen etzigula.

Ongi: ta, ez ote da aski gure biotzak garaitzeko, Jangoiko guzia garaitu duen beraren amore-bazterrik bageko au? Aski ezezik, sobera, ta sobera da! Bada, noiz garaitu bear ote ditu gure biotzak? Noiz zuzen-erazi gure asmo-gogo-begiak Jaungoiko maitagarriagana? Berandu noski, ta bear bada sekulan ez, oraindañokoan baño geiago begiratzen ezpadiogu, ta orain artean bezain aztuak bizi bagara geren asiera txarraz ta jaiotze galduaz. Lenbaitlen, bada, zuzen ditzan nere begiak eta biotza zure amore bazterrik bagekoak, indazu, Jesus maitea, amore beraren ekuste bizi argi bat; bada, ongi-ongi ekusi ezkerro, batetik nere ezer-eza ta txarkeria, ta bestetik zuri zor dizudan amore ezin-andiago au, asiko nazala deritzat bear den era zuzenean, ta zuk eskatzen dezun gisan, egiten zure ume on batek egin bear duen guzi-guzia. Ala gerta dedilla. Bai arren, Jainko maitea, bai!

Putredini dixi... mater mea, et soror mea vermibus

Job 25. 4.

Autsa, usteltasuna ta lola da nere gurasoa, ta arrak dira nere seni-deak. Auts-loietik egiña da, ta autsetan ta arretan gelditu bearra nere gorputza. Gorputz txarra, begira zaiozu zere asierari, begira zere bukaerari! Maiz begiratzen badiozu, aisa utziko dezu zere autustea ta arrotasuna: aisa artuko dituzu, zuri dagozkizun asmo ta gogoeta umil-garbiak. Artu-izkitzu bertatik, geiago luzatu gabe. Prest dago, bai, zure Jaungoikoa, zuri laguntzeko, zenbat ere loitsu zikiña zaran, ta usteldu bearra.

Nunquid potest... apparere mundus natus de muliere?

Job. 25. 4.

Geren asitzean artu genuen loiarekin jaio giñan guziok. Loi-utsa zen gure orduko asiera; ta loi-odoltua gure jaiotzea. Orra, guk geren amaren sabeletik atera genuen edertasuna! Orra, Jauna, guk geren jaiotzean agertu genizun ekuskaria! Onen txar loi-itsusia izanik ere, begiratu zenion zuk, bai, gure Jaungoiko maitagarria! Baña nola ote? Urrikaltasunez ta amorez beterikako begiekin! Zorionekoak gu, amore onen ondasunak galtzen ezpaditugu! Ez ditugu galduko, garbituz bagoaz egunoro, ta birtutez apainduz, geren animak. Ala gerta dedilla, gure Jesus maitagarria, bai arren, bai!

*Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum,
et in peccatis concepit me mater mea.*

Ps. 50. 7.

Zikinkeriz, ta bekatuz betea nengoen ni, nere anima-gorputzak elkargana ziraneke. Bakarra zen orduko nere bekatu etorkia, edo bekatu originala; baña beste anitz bekaturen sustrai gaistoa zen orduko nere bekatu au. Onek nastu zituen nere oroimentua, nere adimentua, ta nere naimentua, edo borondatea: onek asaldatu ta berotu zituen nere pasio-neak; ta bekatu galgarri onen zikintze, naste, asaldatze ta berotze gaistotik asi zen nere maite ta neke guzia! Zorionekoa ni, asi banintz nere bizi-tzan obenik gabe, ta pekatu etorkiaren kutsurik ez nuela! Txarra izain zan alere, bai, nere asiera, txarra nere jaiotzea; baña etzen izain, izandu den bezain beltz-itsusi arrigarria!

A! baña etzen orduan ageriko, orain adina, nik nere Jaungoikoari zor diodan amore andia ta bazterrik bageko ongi naia! Besterik ezin dudanean, elduko natzaio nere Jaungoiko maitatzalle maitagarriari; ta errain diot: Jauna, ez begiratu nere asitze loi, beltz, gaisto-galgarriari; begira zaiozu zere izate eder-andi bazterrik bagekoari; begira egiozu izandu dida-

zun zere amoreari; ta, amore onegatik indazu arren ongi, bizi nazaño, bizitzeko ta obeki nere egunak bukatzeko bear dudana. Damuz nago, bai; ta ziñez alere, oraindaño nore txarkeriez; ta eskatzen dizut guzien barkamentua, erraten dudala itzez ta biotzez: *Nere Jesukristo jauna...*

II.garren OTOITZ-GAIA

GURE GORPUTZAREN AZITZEA, TA BUKAERA

A.

Txar itsusia da lurreko gure azitzea, ta izatea

Zein gauza txarrak garan obeki guk ezagutzeko, begiratu bear diogu jaiotzetik obirañoko gure ibillerari ere. Jaiotze, ta bereala trosatu ginduzten ta lotu ezur eterarikako, edo autsi bat lotu oi den bezala. Lotu, edo trosatu ginduzten, elbarriak edo galduak geldi gindezen beldurrez; ain minbereak zeuden orduan gure ezur-aragiak. Lokarriak kendu, ta illabete ta ill osoak joan ondoan ere, ezin baliatu giñan gu geren oñ-eskuz. Asi giñan noizbait ibiltzen, baña lau oinka edo arrastan; ta ezurak autsiak daduzkan sugea bezain nekez ta nagü.

Urtea ta illak beteagatik, abel gorriak bezain mutu geunden gu: ta, erausiagatik zerbait guk orduan, etzuen niork aditzen guk geniona, edo geransana. Orduan, ta geroz ta geroz ere, guk genekiena zen oialak eta soñekoak zikintzea, ta bazterrak marraskaz betetzea. Egiten ezpaziguten nai genuena, marraska ta negar. Gose bagüñan, edo egarri, negar ta marraska. Lotatik gentozenean, negarrez. Bakarrik uzten baginduzten, negar ta negar. Etxean, kanpoan, ta bazter guzietan eskanbilla, ta negar. Amak, etxeokak, eta zaitzen ginduztenak, erdietan beintzat, ezin burutu zuten gurekin. Guziagatik ere gure Jauna guri begira, ta guri ongiak eta ongiak egiten! Noiz pagatuko diogu zor diogun amore? Noiz ezagutu ere guk amore au?

Aurtasun guzian bagenuen zer edo zer. Bagenuen bein ortz-aginen agertzea; bein baztanga edo nabarrería; gaur txisariak, bigar gornia; ta egunoro, edo beintzat ardura ta maiz, buruko, sabeleko, ezurretako, ta gorputz guziko miña ta oñazea. Bitartean ematen genien etxekoei, nork daki zenbat egiteko; ta gurasoei berei, gurekin zuten nekearekin, aitzen zitzaian, askotan beintzat, gusanako naia ta amore guzia. Anbat ziran orduko gure ezinegonak, gure kezkek, gure negarrak eta aldarteak. Jaun-

goikoaren amorea da, bein ere aitu ezten amore! Jaungoikoa da bakarrik, gure txarkeri dollorrai asarratu gabe, begira zegozana. Zorionekoak gu orain badere, asitzen bagara gure Jaun maitagarriaren amore oni, gure alegin guzian, amorez erantzuten!

Atera ziñan aurtasunetik; baña ez miñen, oñazeen, ta gaitzen azpitik. Gazte sendorra ziñanean ere, izandu zenuen egunoroko, edo bitik beingo sukarra, saietz-miña, odolixurtzea, tabardilloa, edo zuk dakizun eritasuna. Garbitu, edo ill ezpazinduen ere, utzi zinduen, zenbait egunez, argizagi oriaren itxuran, edo karea, edo galzina bezain errezeria. Gaitz bat aitua-gatik, etzaizkitzu aituko gaziak. Bein joan zena, itzuliko da agian; ta onek ezpada, besteren batek utziko zaitu, bai, eriotzaren sabel ustean.

Noiz ote? Ez dakigu. Zenbat beranduago, anbat obeki ageriko da gure deuseza ta txarkeria. Adiñ onaren muga ukitu orduko agertuko da, lenago agertu ezpada, illartean iraun bear duen bularreko, buruko, gerriko, edo beste oñaze, miñ edo gaitzen bat. Gaitz onek ekarriko ditu egunoroko aldarte txarrak, indarren galtzea, zañen gogortzea, ta begien itsuera, edo ekuste laburra. Geroz urratuko gaituzte aldapak, nekatuko gaituzte bideak, eta ezin egiñen degu, egin oi genuen lanaren erdirik ere. Asiko dira erortzen ortz-agüñak, eta buruko illeak. Makurtuko zaiku lepoa, astunduko dira oñak eta belaunak; eta joan gara meartuz, galduz, ta bukatuz.

Au guzia ongi ezagutua zedukan Gorgias zeritzan gizon jakintsuak, eta jakiñak bezala, eman zion gure gorputzari bear bezalako izena. *Gorputza zela, zion, urratuz ta eroriz doan etxe txar ustela.* Egia zion; bada oartu ezkerro, ekusiko degu, olak eta zuajea usteldu zaizkan etxea bezala eroriz doala, ta puskaka galduz, gure gorputza.

Urratuz doa, bai; ta bizirot alere gure gorputza; bada egunoro ez ongitzera, edo egunoro ematen ezpazienio bear duen jan-edana, zortzi baño len lurrean lezake illotza, ta animarik gabe. Etxolarik txarrenak ez du ongigillerik bear, urte askotan; ta aste batez ere ezin iraun dezake gure animaren etxe txar, gorputz ustelak, estaltzen ezpadira egunoroko jan-edanarekin, izerdiz ta bestela galtzen denak uzten diozkan zuloak.

Urratuz doan etxe txar, gurputz au etxe ustela da; orregaitik usteltasuna ta loa dariola dago orduoro, ta lenago ere. Oartu ezpazara, begira zaiozu kontuz ezpañ-belarrietara, sudurretara, ta beste edozein aldetara; ta ekusiko dezu dariona. Zein loa, zein zikiña guzia! bada izerdia bera umore likits zorruzua da; ta izerdia da, darion gauzarik usteldu-gabeena.

Gaztean, ta sasoi onean, estaltzen da arpegiko printzarekin ta soñeko apainduarekin barreneko usteltasuna ta loa; baña nekeak eta urteak makurtzen dituzte zañ-ezurak, galtzen dute soñekoa, zikintzen ta zimel-tzen dute larrua, ta erakusten dute barrenean dagoena. Barren loi au arpegira agertu ezker, izutzen du begiratzen diona, ta nekez arkituko da orrenbat-orrenbat naiko dionik.

Gure Jaungoikoak ezagutua daduka gure ezer-eza ta loikeria. Egin ginduzeneko, ta eternidade guzian ere, bazekien zer giñan gu, ta nola egon bear genuen bizitza guzian. Ezin izutu izandu gure Jangoiko maitea, gugan ekusten zuen gure loitasunak. Lagundu dio irauten gure izate txar loiezkoari; ta lagundu ezezik, eman ere diozka indarrak bere lan onekin irabaz dezan sekulako glorla. Zorionekoak orretan ari diranak! Orain ezpada ere, egunen batean ezagutuko dute Jaungoikoari, barren txartasun ta loikeri guzien artean zor diotena, ta pozik eta pozik egoin dira sekula guzian, ari eskerrak eta eskerrak ematen. A! nere Jesus maitea! izan banendi ni ere langille on, esker emalle orietatik bat! Izain naz, bai, neronek au ziñez bai dudala, ta artarako zugandik uste ditudan laguntza ta graziarekin batean. Indazu bada zure laguntz andi sendor, ta grazi au; baita nere lan on oriek egiten lenbaitlen asitzeko gogo bortitz bat ere. Bai arren, bai!

B.

Txar itsutsia da gure eriotza, ta illondoa

Ekusi ondoan ekusi dituzun gauzak, begira zaiozu, irrista batean badere, zere eriotzeko, ta illondoko izateari ere; ta ekusiko dezu zein txarra den, ta zein izugarria! Gañerakoak garaituagatik, etorriko da zuk garaituko ez dezun azken-eritasuna. Onek batetan kenduko dizu bizia, edo luzeenaz ere kenduko dizu nekezko egun gutiren buruan. Zerbait luzatzen duen eritasunak bukatzen baditu zure egunak, egunoro urtuz joanen da, ta galduz ta galduz zure izate txarra, edo gorputza. Azken alderako indarrak gabe utziko zaitu zere eritasunak; eta agian erdi aur biurtua.

Geroz ez du eriak jakiten gertatzen zaiona. Galtzen ditu dituen maindreak, eta tresna guziak. Zaitzen dutenak ezin eraman dute, era onetako eriak usten duen urrin edo usai gaistoa. Ondatzen zaizka eri berari bere

begiak, zorrozten zaio arpegia; gorazten zaio bularra, ta nekez artzen du, biziko bada, bear duen asnasea, edo zerbait aize. Geroz ez du aditu oi ere erraten zaionik; eta, anitz neke ta kez karen artean, illtzen da tristea! Orra zein ikuskari andi-ederra den illtzeko dagoen edozein! Ez dakit bada, ondoan bat ere ederragoa gelditzen ote den. Goazen ekustera.

Ill orduko betetzen du illak illuntasunez etxe guzia. Gazteak izutzen ditu illaren erioak, edo onen oroizapenak; eta zarrak ez dute urbidu nai gorputz illa dagoen tokira. Guziak nai lukee, eraman lenbaitlen elizara, ta bere obira; badakite alabaña, agerian balego illa zenbait egunez, zakur ustela bezain galdua legokela, ta agitz-galduagoa.

Galdu-izugarria gelditu oi da, ill orduko, illaren gorputza; baña galdu-izugarriago arkitzen da, bere obian zenbait egun egin, ta ondoan; bada arkitzen da ezurra ez bestea, ar, txitxar, loi, ta usteltasunutz egiña. Orra zertara-bearra den gure antuste ta arrotasun guzia! ta orretara-bearra da egun gutiren buruan! jaio orduko artzen dugu guziok eriotzeko bidea; ta, urrutitik itsasoraño gelditzen ez den ura bezala goaz, bein ere gelditu bage, geren erio garbitzallearen eskuetara. Illtzen dira bada, ta obira doaz guziak; ta orien ondoren arako gara gu ere, ur geza itsaso gaziratzten den bezala. Agertzen deneko igartzen den lorearen bizia dirudi, gure gorputzaren bizitzak, dio Job Santuak. Atzokoak gara, dio Jobek berak, lenago ekusi dugon bezala: ta erran genezake noski guk ere, illen bizia dirudiela gure bizitza guziak! ain laburra da alabaña au, edo ain laster erio garbitzallearen trantzeta txar orretara-bearrak gara munduan garanok.

Ongi: ta onengana txarra, ta gauz onen labor-likits bat zer izan diteke gure betiko Jaungoiko andiaren aldean? Deusez bat bezala, dio Dabidek. Geiago dio Isaias Profetak; bada dio, gizon bat ezezik, munduko guziak ere, ezipalira bezala dirala, gure Jaunaren begietan.

Eta ezer-ez onen zati apur loi, nere buruari begiratzen dio, izatez, edertasunez, ta eskuz bazterrak betetzen dituen nere Jangoikoak? Bai; ta ez bein edo berriz, baizik beti ta beti ere. Nola, uste dezu? Nai, ta maitze andiarekin: bada, anitz balio duen gauza bat bagiña ere, ezin begira lezakegu gure Jaungoikoak, begiratzen digun baño begi obeeekin! Jaungoikoaren begiratze on au ezagutzeko, oar zaitzez zer egiten duen olloak txitoe-kin, aurzaiak aurrarekin, ta amak bere semearekin.

Erne dabilta, ta anitz begiratzen die, dakizun bezala, oiloak, azitzen dituen txitoei; aurzaiak, besoetan dakarren Jaunari; ta amak, maite duen

bere semetxoari: baña orien ernetasun, ibillera, ta begiratze guzia ez da deus, gure Jaungoikoak guganako duen begiratze maitearen aldean. Adi zazu onen gañean bere Ebanjelistaz ta Profetaz Jaungoiko berak erraten diguna. Anitz aldiz, ta askotan, dio bere Ebanjelistaz: *Bildu nai izandu zaitut*, emakume txar, edo gizon prestueza; ta bildu nai izandu zaitut nere biotzean gordetzeko, *olloak txitoak egpean bezala*; baña zuk naiago izandu dezu ibili sulezeko miruaren atzaparretan.

Banekien, dio Jaun berak bere Profetaz, zerez ta ni gabe ezin zentbiltzken aur txarra ziñala zu, anditu ta ere; ta, zutaz urrikaldurik, artu zindudan nik nere amorearen besoetan ta belaun gañean aurra, zaitzen duenak artu oi duen bezala. Oni guziari guti baderitzatzu, oraindik geiago egin naiez nago; bada, nai badezu, maite duen semetxoa amak palakuz, beso-bular ezpañ-artean estutuz, ta buruko illea leunduz, lotara eraman oi duen bezala, eraman zaitut nik, emen bear dituzun, ta zeruan arkitzen diran atsegin ta kontentuetara. Orra zein andia den gure txartasun guziaren artean, gure Jaungoiko zein-andiangoari guk zor diogun amore! Orra zer gauzak eragiten diozkan gure Jaungoikoari bere guri-ongi naiak, eta amore bazterbagekoak.

Ezagu zaitzakedan baño andi-ederragoa zara zu, bai, nete Jaungoiko maitea; ta anitz amore zor dizut, zeren zuk, nere bear etziñala, ezer-ezetik atera, ta egin ninduzun egin ninduzun bezala! Baña ez dizut gutiago zor, ez, zeren, izanik ni nazan bezain gauza txar loi laburra, begiratzen didazun, begiratu didazun eran! Zer ez die zor txitoak olloari, aurrak bere zaitzalleari, ta semeak amari? Baña orien zorrak artzekoak dira, nere zuganako zorren aldean! Nere ondoan zabilitza zu! gal nadin beldurrez zaudel! gorde nai nazu zere biotzean! auts egin nai nazu zere amorez; ta eraman nai nazu zuk zere erresumara, an izan nadin ni aingeru guzien lagun, zure maitatzalle, ta zekula guzien zorioneko doatsu! Gauz arrigarria!

Nondik niri, asitze loaia, jaiotze zikiña ta bizi urratu galdua izandu dudanari, onenbat ondasun ta ontarte? Zure eskutik, zure amore andiegitik, nere Jaungoiko maitea! Semeak, aurrak, eta txitoak, anditu ezker, erantzun dezoke beren zorrari; ta egin ditzake artzekoak ere; baña nik, ez txikitan, ta ez andituagatik, erantzun dezoket nere zor andiei: bada, orretarako zerbaít egiten dudaneko, egiten derozkidatzu zuk, nere Jaungoiko maitagarriak, on ta ondasun berriak, eta lenak baño ere ontarte ta fabore andiagoak!

Zer egiñen dut bada, nere ongille andi, Jaungoiko maitagarria? gel-dirik egon, ezer ere egin gabe! Ez Jauna, ez: eskergabetasun andiegia lizake ori! Aitortuko dut egunoro nere txartasuna; aitortuko dut zuri zor dizudana, ta egiñen dut alegiña, umiltasun andiarekin zu gaurgero ta ill arte guzian serbitzatu ta maitatzeko. Indazu zerorrek onetarako bear dudan laguntza ta grazia. Bai arren, Jaungoiko maitea, bai!

*Homo natus de muliere, brevi vivens tempora,
repletur multis miseriis.*

Job. 14. 1.

Laburra da, bai, jaió giñanetik ill arterañoko gure bidea; baña ez dira laburrak, ez eta txikiak ere, bide onetako gure lanak ta nekeak! Gosea ta egarria, bearra ta premia, kezkek, aserreak, eritasun gaistoak, eta egunoroko naigabeak, dira gure bizitza laburraren betiko lagunak! Guzien artean aisa ta erraz galtzen dute gure osasuna, ta aisa ta arin daramate gure gorputza lurpera, edo bere obira! Onenbat etsaien artean gure Jauna da bakarrik, guri laguntzeko prest dagoena. Lagun zakizkit, bada, nere Jaun andi on maitagarria, andi ta txiki guziak garaitzen, edo guzien txarkeriak zure izenean emeki ta bear bezala eramaten. Bai arren, nigatik ezpadere, zor dizudan zere nai ta amore andiagatik, bai!

Omnès morimur, et quasi aquae dilabimur.

2. Reg. 14. 14.

Egunoro, orduoro, ta asmaldioro galtzen dugu guk gerok geren bizitzaren zatiren bat edo beste; bada zenbat asmaldi, edo denboraren puntu doazen, anbat gure bizitzaren zati doaz. Ill zen atzoko gure bizitza: gaurkoa ere illaz doa: ta zenbat ere geiago gabiltzan, anbat erioaren alderago arkitzen gara. Iturriko ura bezala da gure bizitza: zenbat geiago dabillen, anbat zati geiago galtzen du; ta, bere ibillera guziarekin, itsasoan ondartzera doa! Eriotza da gure itsasoa: Ara baño len galtzen ditugu zati anitz;

eta, galtzen diran nekezko zatiekin, azkenean an ondatu bearra gara!
Zorionekoak gu bizitza txar onek dirauño bear den eran egiten baditugu,
beti iraun bear duen, zeruko gure bizitzak eskatzen dituen, gauz onak.

*Spiritus meus attenuabitur; dies mei breuiabuntur;
et solum mihi superest sepulcrum.*

Job. 17. 1.

Nere ezaguera laster laburtuko da; laburtzera doaz nere egunak; eta obia da nere gorputz txar loiak izan bear duen jauregia, ta ondasun guzia. A, asmo eroak lurreko nere asmoak! aizez bera beti gure burua, ta aizetan ta aizetan gure asmo ta gogoeta txarrak! Ezkontzak, ondasunak, etxe berriak, bazterrak eta irabaziak gau ta egun gure gogoaren muñetaraño sartuak; izanik ere guzi-guziak emen gure bizitzarekin batean, ondaturik gelditu bear duten gauzak! Ustelduz joan gure gorputza! erioaren ortzetan arkitzen gure bizitza; ta sekulan bizi-bearrak bagiña bezala, geroko neurriak, eta neurriak asmatzen gu gau ta egun ta beti!

Erotu zara zu? Nastu zaitzu buru txar ori, edo zer gertatu zaitzu, gaur, bigar, edo denbora laburrean iltzeko zauden gizon edo emakume zoratua? Beude, beude aldebat, ketan gelditu bearrak diran zure asmo eroak! Etorri da zentzatu-ordua! Urbil dabil, bai, zure erioa! Begira zazu, zu jaio ziñanetik zure begira dagoen zere obira! Zurekin emen usteldu bearrak dira, zerurako balio ez duten zure gogo-asmoak; zere Jaungoiko-arekin dituzu zuk zere kontuak. Ematen dizu oriek zuzentzeko diña denbora. Artu zazu bada bizitza berri bat. Utzazu zere gogotik, fite utziko zaituen mundu txarra! Oraindaño baño, begitarte ohea dagizun zuri zere Jaungoikoak ill artean, ta sekula guzian, garbi zazu damuzko negarrez zere biotza; eta esazu itzez ta biotzez: Nere Jesukristo, etc.

III.garren OTOITZ-GAIA

NOLAKO IZAN OI DEN GURE AURTASUNeko BIZIERA

Ekusi dugu zein txar urrikalgarria den, lenbizitik azkeneraño, gure gorputzaren izatea. Ez dakit bat ere ohea ote den, denbora bereko gure bizitza! Gure izate txarrari begiratzeak lagundu digu gure zorrak agertzen. Agertze berriak egiteko, begiratu bear diogu geren bizitzari ere. Begiratzten badiozu urratsez urrats edo pausuz pausu, ta dabillen bezala; edo bein aurtasunean, bein gazte denboran, bein bere sasioean ta gero bere azken-aldian, ekusiko dezu zer zorrak agertzen dituzun, ta zein andiak! bada ekusiko dituzu zere txarkeriak, eta Jaunaren eskutik arturikako ondasunak. Asi zaitetz bada lenbiziko zere pausutik, edo zere aurtasunetik.

A.

Zorrez betea da gizonaren aurtasuna

Ez dira andienak, ez, aurtasuneko gure zorrak: ez da zordunen zatirik gaistoena aurtasuneko beren zatia: ta alere baditu aurtasunak gizakumearen txarkeria ongi adirazten duten lanak, ibillerak, eta zorrak.

Barkatzen zaiku geren bataioan bekatu etorkiaren edo orijinalaren zorra; ta kentzen zaiku bekatu berak zekarren loi zikin, ta beltztasun itsusia, baña etzaiku kentzen bekatu artatik datorren gaitzerako griña ta makurtasuna: ta orregatik, adinetara orduko, gertatzen zaiku ate-egaztiari, ibiltzea asi dediñeko, gertatu oi zaiona.

Atea bere griñak urera darama, oñen gañean asi orduko; ta aurra bekatuaren loiera eraman oi du gaitzerako bere makurtasunak. Ateak ez du onik urean ez dabillenean; ez eta aurrak ere, ezpadabil bere gogora ta bear ez bezala. Zoaz ateari ura utzeraztera; ta ekusiko dezu nola dabillen batetik bestera krazka ta krazka, andik ez atera naiez, edo aterazi badezu, ara berriz itzultzeagatik! Zoaz aurrari aurkeriak eragoztera, ekusi nai badi-

tuzu orduko aren naigabeak. Urerako jaioa da atea; ta gaitzerako egiña dirudi aurrak; ain makurtua utzi du gaitz aldera bere bekatu etorkiak, edo bekatu orijinalak. A eskergabeko makurtasuna! zugatik ezpaliz, etzen izain, ez, izaindu den bezain galdua nere aur-denbora, ez eta gañerako nere bizitza ere! Garaituko al zaitut nik datozen egunetan, gal ez nazazun beti ta betiko!

Makurtasun au aski, ta sobera ezpaliz bezala aurra galtzeko, aurrak, Eskritura Santak dionaz, biotzean, korapilluz bezala, lotua daduka erakeriaren naspilla guzia. Urrikarizko lokarria! ta alere aurrak utzi nai ez duen lokarria! Ez daki aurrak bere lokarri zuen korapillu gaistoak askatzen; ta ez du nai ere aska dezozkan lan ori egiten dakienak: orrekin aur gaisoaz egiten du etsai galgarriak nai duena.

Ez du nai aurrak, ez, bere erakeriaren korapilluak bestek askatzea: askatzen dira alabaña adituz, ta ikasiz, adituz ikasten diran gauzak; eta erakutsi naiagatik gurasoak, edo gurasordeak aurrak ikasi bear duena, ez du aurrak aditu nai ikas-konturik. Aurrak aurdanik ikasi bear lituke ongi bizitzeko diran gauzak eta egitekoak. Ikasi bear lituk: mandamentuak; baita bertze anitz gauz on ere; baña ori guzia dakienak aurrari erakusi naiagatik, ez du aurrak ikasi nai orrelakorik bat ere; ta, bere jostaerak kentzen badiozka norbaitek orretarako, sumintzen da bertan aur txarra, ta gelditzen da negarrez, edo gutienez illun ta zaputz.

Erran bezo nai adiña erakusle onak aurrari, sinisterazteko, erakusten dioten guzia dela beraren onerako; naiz erran dezola onez ta palakuz, ez du aurrak siñetsiko; ta siñesten badu ere, ez du naiko ikasten asi. Aurraen nai guzia aur artean da. Ango aur guzien erausia, angio ibillera, angio jostatzea, angio aurkeria da aurrak jakin nai duen guzia; ta ez du aurrak onik bein ere, bere kideen artera iges egin artean. Erakuslearen begietatik gorde orduko, uzten du aurrak aldebat erioaren, sulezearen, zeruaren ta gañerako gauzen gañean aditu duena.

A, zer asiera, ikaste zuzenak eta gauz on anitz aurrak egiteko! A! zer griña aurraren griñ au, aurrak zorrik gabe bere aurtasun txarra igarotzeko! Zorioneko aurrak, onelako aurkerietara bage, beren aur-denbora eraman dutenak! Egunen batean ezagutuko dute, ori eragotzi zien gurasoai zor diotena, bada ez eragotzera izain ziran, seguru ere, orietan ibilli oi diranak bezain aur zordunak, edo aur gaistoak!

Zein gaistoak ote dira nai duten eran dabilzan aurrak? Erran deza-la Espiritu Santuak. Andituz doazenean, dio, ageriko da. Nai bezala dabilzen aurrak beteko ditu, dio, alkez, damuz ta naigabez, bere Ama ta gurasoa. Gaistoen artean izain da orrela dabilzen aurraren bizitza; ta zenbat ere gaist-arteon aurra geiago sartzen den, anbat geiago izan oi dira, ta anbat gaistoagoak Jaunaren obenak, lanak, zorrak eta bekatuak: eta arrituak geldituko dira ekusten dituztenak gaizki asi zen aurraren egitekoak ibillerak, eta bukaera gaistoak. Orra zer zion Espiritu Santuak bein aur txarren gaistakerien gain.

Anitz ote dira, oneiako bizitza txar gaistoa dakarten aurrak? Bai egia-kin; ta siñesten ezpanazu, zoaz zerori ekusiz non ta zertan dabilzan aur geienak; bada, zein diran onak, zein gaistoak, ekusteko, ez dezu, dio Espiritu Santuak, dakazten egitekoetara begiratzea besterik bear. Begira bekie bada aur guziei beren egitekoetara; ta orduan ageriko da, onak diran edo gaistoak aurrak geienak.

Begiratzen bazaie aurren lanei, ekusiko da orien ona dela sagar, urdarez, goisoz, ta gaitz egiñen dien gauzez, edozein ordutan sabela betetzea, ta denbora berean loiez ta bekatuz anima. Aur batzuek galtzen dute beren osasuna ta bizia aurtasunetik atera gabe; ta, bizirik gelditzen diran aur geienak, edo beintzat anitz, gelditzen dira, adinetara orduko, bekatuz ta zikinkeriz animan galduak.

Biltzen ikasi orduko, asten dira aurrak kalez kale, baztarrez bazter, ta zokoz zoko. Baña nola? Neska-txar mutikoak nasteka. Ez dakite geldirik egoten: indar gutikoak dira ta moldakaizak: erortzen dira au, ta ura; ta, aldi onetan ta beste zenbaitez, agertzen dituzte estaliak egon bear duten gauzak; eta beren griña gaistoz, ta etsaiak sua emanaz, asitzen dira lan txar itsusi gaistoetan; ta galtzen dute bataioko beren ondasuna ta grazia; ta gelditzen dira bekatupean, Jaungoikoaren etsai egiñak, sulezeko nekeak merezi dituztela, ta len baño gaitzerako griña ta makurtasun agitz geiagorekin.

Geroz etsaiak eragiten diezte, bereei bezala, nork daki zenbat gaistakeri ta lan itsusi. Onik ez dute aurrak, gauz-onetan arkitzen dirañ. Ezinbestez doaz elizara, ta lan onetara. Orietan daudenean, ezinegonez daude; sutan bezala daude; ta, geldirik egon bearrean, oñez, eskuz, itzez, ta anitz aldetara bazterrak nasten dituztela. Andik atera bezain laster, beren jostatze, ta egiteko txar lizunetan dira. Gabaz loa, egunez negarra, gaiztakeria,

ta bidegabea da aur geienen atsegin, ta egiteko guzia. Orra zein txarra, ta zein zortia mundukoen aurtasuna!

Ez ote da izandu nere aurtasuna ta asiera ere era berekoa? Joan ote dira nere animatik orduko nere loiak, eta bekatuak? Ez ote dago oraindik konfesatzeko bat edo bat? Noiz eta nola konfesatu ote nituen gañerakoak ere? Zertan arkitzen dira orduko nere kontuak? Bukatuak daude? Zor-dun nago? Edo nola nago, ta non? bear bezala ote, ta bear den tokian? Ez dakit nik, ez eta munduan denek ere! Jakiñen dut egunen batean! Gaitzerako ote, edo onerako? Ez dakit ori ere!

Gauza guzien berria dezun nere Jaungoiko jakintsua, atera nazazu arren nere itsutasunetik, erakusten didazula nola arkitzen garan zu ta ni biok. Bakean bagaude, barkatuak daude, bai, nere aurtasuneko gaizkiak; baita gerozkoak ere; ta, aserre bazaude zu, nerea da oben ta culpa guzia. Zer gerta ere, ona ni prest zuk nai dezuna gaur egiteko. Baña dagidan zure gogara, zuk nigandik gaur nai dezun au, egin ditzagun biok berriro edo bertatik bakeak. Urrikiturik nago, nere Jaungoiko maitagarria, nere aurtasuneko erakeriez! Begitan artuak daduzkat gerozko nere aurkeriak; guziak ematen didate damu ta pena; ta barkatuak ezpadaude, barkatu bear dituzu diranak. Orretarako ez da zer niri begiratu: begira zaiozu zere prestutasunari ta zor dizudan amoreari. Bai, arren: Jaungoiko maitea, bai!

Tumultuabitur puer contra senem.

Isai. 3. 5.

Ekusi bide zituen Isaias Profetak nere aurtasuneko gogortasuna ta txarkeriak. Asaldatuko zela, zion, aur txarra zarren kontra; ta, orien erranak egin bearrean, beteko zituela bazterrak negarrez ta eskanbillaz. Ez da au nik nere aur denboran egiten nuena? Zenbat naigabe nigatik orduan nere gurasoak! Zenbat kezka ta gau illun! Eta guraso utsak dira, nigatik naigabetu ziranak? Nere aideak, nere auzokoak, eta nerekin ziarduketen geienak, nere aurtasunean ez ote zuten izandu nigatik zer ekusi zer edo zer? Baña nor etzuen mindu orduko nere mukerkeriak, eta gogortasunak? Nor etzuen illuntasunez ta tristuraz bete noiz edo noiz?

Zorionekoa ni, lurrekoak baizik aserretu ezpanitu orduko nere aurkeriekin! Baziran orien artean, nere Jaungoikoa aserretu zuten txarkeriak ere; ta Jaungoikoaren aserreak dira orain ni beldurtzen nautenak; bada oriek dira betiko nere negar damua, ta sulezeko erretze ta urratze gogorra dakarkeen aserreak! Ez, arren, nere Jaungoiko maitea, ez! Ez dedilla orrelakorik gerta! Damaturik nago egiñaz; ta, eginkizunak baleude orduko nere txarkeriak, etzeunke ekusiko, ez, nere aurkeri gaistorik! Zuri zor dizut damu au ere, oraingo nere ondunaiarekin batean: ta zorko al dizut, au bezala, nere gaizki guzien barkamentua, ta berririk ez egiteko grazia! Bai arren, Jaungoiko maitea, bai!

Usquequo, parvuli, diligentis infantiam?

Prov. 1. 22.

Aurrak, noiz artean izain zarazte aur txareroak? Noiz artean ibilli bearrak zarazte zeren aurkerietan? Noizdaraño iraun bear ote dute zuen gogortasunak eta loikeri galduak? Au da nere Jaungoikoak bein baño geiagotan nere biotzari adirazi ziona. Baña Jaunaren adirazte on onek izandu zuen enzulerik? Egin nuen nik, bein batean ere, nere Jaungoikoak aldi orietan adirazi zidana? Utzi nituen nik orregatik nere gogorrerak, nere aurkeri txarrak, eta ibiltze zikiñak? Utzi izandu banitu bein, betiko utziak gertatuko ziran agian, ta onduko nintzan ni bertatik, edo bat ere luzatu gabe; ta gaur arkituko nintzan ditudan aztura gaistoak eta obenak bage.

Ez ote dit orain ere erraten niri nere Jaungoikoak, aurtasunean erran oi zidana? Ez ote dira, lengo aurkeriak bezain aurkeriak oraingo nere gauzetatik geienak, edo beintzat anitz? Noiz artean iraun bear ote du era onetako nere aurtasunak? Guztiz maitagarria den nere Jaungoikoa nik aldebat utzirik, maitatu bear ote dut gaurgero begitan artu bear nukeren, lenen erako, nere aurkeria? Ez, ongi izatekotz! Ez, Jaungoiko maitea, ez! Ez, zure graziarekin batean! Zorigaistoan maitatu dut oraindaniokoan ere! Ez zuen maitatuko, ez, lenago ezagutu banu, orain bezala, gaizki egiñaren itsuseria! Ezkerrak zuri, palakuz, argiegiñez, eskua emanaz, ta dakizun gisan, onetara nazun ongille maitea! Ez dezazula utzi, artu dezun bidea.

Bide onez eraman nazazu zu ziñez emen maitatzera, ta emendik atera orduko, zere zerura. Bai arren, bai!

*Fili mi, inclina aurem tuam,
et audi verba sapientum.*

Proverb. 22. 19.

Nere semetxoa, zion bein Jaungoikoak, eta orain ere dio; nere seme-xoa, adi zazu zer diodan, ta adi zazu nere orde zauden jakintsuak erraten dizutena. Nik Eskrituran, ta jakintsuen ezpañez erraten dizudana, ezinobe da, ta guztiz ederra. Egiten badezu, etzaitzu, ez, damutuko. Nik eragin dizudalako, ta zuk zerorrek egin dezulako atsegin andiak mintzara-ziko dizu, eskerrak eskerren gain niri emateko. Zorioneko semea zu, finki ta zuzen egiten badezu adirazten zaitzuna, edo egiten badezu gogoz, itzez ta eskuz, egin bear dezun guzia.

Maite nazun Aitak bezala itz egin didazu gaur, nere Jaungoiko maitea! Erdiratu didate zure itz leunak nere biotz guzia; ta ez dakit zer negiken, seme onaren eran zure erranik txikiena ere ongi ta zuzen egiteagatik! Lenago ori egin bageak ematen dit neke ta damu! Gel bitez barkatuak oraindañoko nere aurkeri eroak, eta gañerako utsak! Barkatu dituzulako pozarekin, saiatuko naz edozein gauzetara; ta den gogorrena izanagatik ere, egin uste dut, zuk laguntzen didazula. Ni onetara ekarri naiez zabil-tza zu gau ta egun, ta beti, nere Jaungoiko maitagarria! Ona bada ni, nai dezun guzirako prest, zuk barkatu ezker, oraindañoko nere utsak eta obenak. Barkatuko al dituzu, nere Jaun maite urrikariz beterikakoa! Bai, arren! Ori da nik orain, nere gaizki egiñen damuz, ta zuk nai dezuna egiteko gogoz beterik, eskatzen dizudana; bein ta berriz erraten dudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

IV.garren OTOITZ-GAIA

NOLAKOA IZAN OI DEN MUNDUKOEN GAZTETASUNA

A.

Zorrez betea da gizonaren gazte-denbora

Zenbat ere gaisto zortiak diran aureen egunak, ez dira izan oi gazteen egunak bezain zortiak eta gaistoak: bada, lar txiki berritik anditura doana, badoa aurren zorretatik gazteen zorretara. Larrak, asi berrian, arantz bakanak ditu, ta dituenak ere, min guti ematen dutenak dira, ta beratzak: baña, andituz doan bezala, betetzen da larra arantzez; ta orduko gogortzen dira guziak, eta odoltzen ta urratzen dute ukitzen dutena. Aurak ere, aur-denboran ez du gazteak adiña arantz, edo oben ta kulpa; ta, dituenak ere, ez dira gerokoak bezain oben-kulpa gogor gaistoak.

Gazteen bekatuak, ezaguera osoagoarekin, ta gaistakeriz egiten diran bekatuak dira; ta orregatik dira bekatu gogor itsusiak: baña aurren bekatu-obenak, larrienak diranean ere, aurrenak dira, ta adimentu laburrarekin egiñak; eta zuluatagatik, edo damu ta atsekabe Jaungoikoari emanagatik, ez diote gazteen bekatu-obenak bezalako damurik eman oi.

Aurrenak baño, gogor itsusiagoak ezezik, geiago ta geiago dira gazteen obenak edo kulpak. Zergatik ote? Zeren aurak baño su ta indar andiagoak dituen, gaizerako, gaztekiak; eta, urtetan sartuz dijoan eran, arkitu oi den gaztea odol, aurtasunean baño, berotuagoarekin, ta gaistakerietarako griña ta esku, lenagokoa baño, agitz andiagoarekin. Beste alde anditzen asi orduko, emen, ta au, ta bazter guzietan dabil gaztea; ta zenbat geiago dabillen, anbat bide ta zoko geiago arkitzen ditu bere gaistakerietarako. Egiten dituen gaistakeriak anditzen diote gaitzerako bere griña ta makurrera: ta, oni su emanez, eragiten diozka gero bere bakartasunean, beti darraikon etsiak, al dituen gaistakeri berriak. Lagun artera-

tzen bada, batzen ditu gazteak au, sulezeko bere etsaiaz bezain etsai gais-toak; eta batak irriz ta farraz, edo bere itz lizunekin; besteak bere eskuz egiten duenarekin, onek alde batera, ta bertzeak bestera, erakusten diote nork daki zenbat gaistakeri edo gaistakeri bide.

An bertan ez egiñagatik gazteak an ekusten ta ikasten duen gaistakeria, egin oi du gero, bakartzen denean; bada, bakartu ezker, galtzen du lagun artean artarako izan oi duen alke ta lotsa guzia; ta egin oi du bakartzen denean, zeren lagunarteko gauza gaistoen oroitzapen lizunak nasten dion batetik bere barren guzia, ta bestetik, etsai gaistoak ematen dion suarekin, irakiten dion odolak, eta garaitzen duen atsegin zikinatarako bere naikunde, ta griña gaigarriak: eta, bein orretara ezker, gazte bekataria, presa urratu duen ubeldea dirudi; bada ubeldea ur gazirano bezala, gelditu bage joan oi da gaztea bekatuz bekatu aztura gaistoen osin andira, edo itsasora: anbat dira artara oitzen denetik itzez, eskuz, begiz, biotzez, ta bertze anitz aldetara egiten dituen gaistakeriak.

A gazte-denbora zorotua! Obenez ta kulpaz beterik arkitzen zaran gazte denbora! Zorigaistoan ikasi nuen nik adin orretan ikasi oi den atsegin gaizto, plazer lizunetarako bide loi likits au! Nik neronek dakizkit gerozko nere ibillerak, eta bekatu zikiñak! Baña ote dakizkit ere? Beldur naz ezetz: ibilli naz alabaña ni anbat denboraz, itsu baten eran, edo non ta zertan nenbillen, bear bezala beintzat, ezagutzen ez nuela. Ejeo deritzan, ta geienez asaldatur dagoen itsasoa bezain asaldatur egondu da nere biotz au, era orretan ni nenbillen denboran; ta aurtasuneko nere obenen bagak gaztetasunaren ondarrera ziraneko, agertu ziran nere biotz txar galdu onetan, gaztetasun bereko nere oben-kulpen bagak; baña bagak, ordukoak baño bizi gaiztoagoak; eta arriz arri, ta perellez perell nere animaren ontzi erdi-urratu au eraman oi zuten bagak.

Ontzi gaisoa! ta zer egin ziran zuk zere bataioko Indian artu zenituen grazia, ta zeruko ondasun eder andiak? eta zer zere Jaungoikoak geroztik eman dizkitzun gogargi, ta naikunde onak? Ai ene! geiago ta geiago izan balira ere, galduko nituen nik erotzarrak, bein ezezik anitz alditan ere, edo bekatu larriren bat egiten nuen aldi guzietan! eta egin dut nik bekatu, nork daki zenbat eta zenbat aldiz ta bider.

Sinisten zaitut bai, gazte txar zentzugabeko galdua; indar gutizkoa da alabaña lurrekoen gaztetasuna; konsuelorik bagez eri dagoen sasoi da gaztetasuneko sasoi; bekatuaren sukarrak erretzen dadukan gauza da gaztetasuna; onez erraten zaionik ere ontzat artzea ez duen adina da gaz-

tetasuna: ta orregatik gaztetasuna da atsegin galgarrien izurritzko iturritik edaten, ta edaten ari den egartia. Zer anitz bada, bekatuz bekatu, maluz maluz, ta gaitzez gaitz gazte bat, beti ezpadere, geienez edo maiz askotan beintzat ibiltzea!

Iruer gauza dira, gauza guzien artean, erraten du gizon jakintsu errege Salomonek, ezagutzeko gaitzak; eta laugarrena nik ez dakit, dio, nola den ere. Iruer gauzak dira arranoaren edo agilaren aize gañeko egoa, edo egaka; lurreko sugearen ibillera; ta itsasoko ontziarena: laugarrena da gizonaren gaztetasuneko bizia. Ezagutzen dituzu zuk? Begira zaiezu nola dabilzan, dabilzanean. Sugea ez dabil zuzen bein ere: ibilliko bada, jiraka dabil, ta aldebat burua, ta buztana beste darabillela. Geienez ingururka dabil arranoa: ta itsasoko ontzia batera darabilte ta bestera, bein bagak, bein aizeak. Orra zein makurra orien iruren ibillera.

Zuzenagoa ote da gaztearena? Zenbait aldiz ateratzen dute zeruko bidetik gaztea bere griña gaistoak, atsegin-naiak, eta gaitzerako makurtasunak? Non dabil gaztea geienez? Elizan? Eriak ekusten? ta deboziozko gauzetan? A zein guti! Non, bada? Jan-edanean; ongi ez dirudien bazterretan, dantzan, jokoan, izketa ta eskuka zikiñetan, ta bear ez diran lane-tan! Zer ateratzen du gazteak bere egiteko ta lan orietan? aldiro, edo askotan beintzat, anima galtzea; ta denbora berean oroitzapen ta gogorazio zikiñak, naikunde loiak, begiratze likitxak, eta asm-al adifña gaistakeri, ta zor!

Atozera orain: zer du zer-ekusi arrano suge, ontzien ibillera makurrak, era onetako gaztearen ibiltze makurrarekin? Ezinbestezko makurtasuna da sugearena; ta nai ta ez ateratzen dituzte beren bidetik aizeak arranoa, ta aizeak edo itsasoaren bagak ontzia; ta orregatik iruren makurtasunak, ezinbestezko edo bortxazko makurtasunak dira. Berariazko makurtasuna gaztearen makurtasuna da; bada, nai badu, badebilke gaztea bere zeruko bidean zuzen-zuzen, edo bat ere galtz aldera makurtu gabe; ta orregatik gaztearen makurtasuna da eskergabeko makurtasuna; ondotik darraikon sulezeagatik, arritzekoa den makurtasuna! ta makurtasun, Salomon jakintsuak ezin adirazi zuten bezalako.

Bein edo berriz baizik makurtzen ezpaliz bere gaistakerietara gaistakerietan dabillen gazte txarra, noizbait agian zentzaturko litzake, eta egiñaz damuturik, itzuliko litzake eraman bear den zeruko bide zuzenera; baña, makurtzen asitzen denetik, izan oi da aldapa gogor garbi baten erpiñetik erortzen den zunbil edo aitz biribil bat bezala. Gain orrelaketik amiltzen

den zunbil andi, edo zur, edo aitz biribilla, erortzen bein asi ezker, ez da gelditzen azpiko erreka, leku zelaia, edo beste zerbait arkitu artean; ta atsegin-gaistoen mendetik malkortzen den gazte txarra gelditu ez oi da, sulezean sartu arteraño, baldin eritasunen batek bere osasuna, edo ezkontzak eror-bideak eta gaitzerako beatztopak kentzen ezpadioza; edo Jaungoiko maitagarriak egiten ezpadio, noiz edo noiz egiten dituen animako gauz andietatik bat edo bertze.

Ekusten dezu zein zortsua, zein obendun-galdua den, mundura dotozen geienen gazte denbora, edo gaztetasuna? Ez ote zen era berekoa zurea ere? Zergatik gertatzen dela, deritzazu, gazte zoratu onenbat itsumen ta onenbat oben-kulpa? Atoz ekustera.

B.

Nondik datozen gaztearen gaistakeriak

Gaztearen gaistakeriak datoz Jaungoikoaren beldurtasunari lekurik gazteak bure biotzean ez egitetik: Atsegin loien aldapan limurtzen ta irrishan asi ezker, ez du bekatariak, gelditzeko, Jaungoikoaren beldurra ta umiltasuna bertze tokirik; eta gazteak, osasuna duen artean ta indarrak osoak badaduzka, ez du kezkarik edo beldurrik bat ere, S. Anbroziok diot, ez eta umiltasunik ere. Antustez ta eratasunez beterik daduka bere burua; odolak irakiten dio bere zañetan; ta, orrela dabillen artean, ez du gazteak atsegin jostatzeak eta aragi zikiñaren loikeria baizik bere gogoan, ez eta bere biotzean ere. Orien ondoren dabil gazte txarra gau ta egun, ta aldarteak ematen dionetan, edo beintzat anitz eta asko aldiz; ta dabil, bere Jainkoaz ta sulezeaz aisolarik etzaiola.

Au dakienak bezala, oju egiten die S. Agustinek gazte guziei; ta erran die: gazteak, begira ongi nora zoazten! Adin guzien artean, zuen adiña da adiñik ederrena; ori da alabaña adin guzien lorea: baña da denbora berean adiñik izugarriena, zeren den adiñ animak errezkien galerazi ditzakena.

Ala da, Doktore andia, ala da; egia diozu! Min onetan ill bagiña gu, non arkitzen ziran gaur gure anima gaisoak? Arkitzen ziran noski, orduan

guk anitz aldiz ta aldetara irabazia genedukan sulezean! bada, Jaungoiko gureak guri orduan emanatik, orduko geren gaizkiez damaturik gelditzeko lekua, ez dakigu bear den damurik artuko genuen guk orduko geren eritasunean; ez eta ezagutuko, edo siñestuko ote genuen ere, aldi artan ill bearrak giñala: bearbada bizi-usteak, eta sendatu-naiak kenduko ziguten ill gindezkelako uste ta beldur guzia. Eta siñetsiagatik ill-bide zuzena generamala, egiñen ote genuen bear den eran, iltzen diranak azken orduan egiten dutena?

A, nere Jaungoiko maitea! beldur naz ezetz! sartuegia zegoen nere gogoan adin artako erakeria ta atsegin zikiña, niri orduan orren lan andi on bat egiten uzteko! Begiz, eskuz, ezpañez, belarriz, ezur-zain, aragillarruz eginak neduzkan, nork daki zenbat oben ta gaistakeri; ta guziak, lotua neudukaten burutik oñetaraño! Nondik nuken nik, ordu ain estuan bear zen indar guzia, lokarri orren sendoak au bertan urratzeko? Zu ziñan bakarrik, nere Jaungoiko maitagarria, lan onetan niri lagun zenizakedana? baña beartua zenduzkadan nik zu orduan orretarako? Zure gogargiari begiak itsirik, eta zure deitze maiteari ez-aditu egiten niola, egiñak ziran nere orduko zikinkerri ta kulpa guziak! Eta zer kulpak? Damuz ta atseka-bez zu, Jesus maitea, bete zinduzten kulpak! Bada zer laguntza itxedan nezaken zugandik nik, gisa onetan nik zu zenduzkala?

Zuri eskerrak eskerren gain nik, nere Jaungoiko maitagarria, zeren nere gazte denbora zorti, bizitza loi, adin obendun artan igorri etzenidan nere eriotza! Bada orduan zuk au igortzera, galdua nintzan ni, bai segurki; ta galdua sekula guzirako! Ez al naute galduko azkenean, orduko nere erakeriak, eta urrats edo pausu gaistoak? Ez baldinbere! Ez arren, nere Jesus maitea, ez! Gal ez nazaten, eman bear didazu orain orduko nere, ta geroztik, nik egin ditudan utsegite guzien ziñezko damu bat eta barkamentua. Ori da bearren dudana; ta gogo guziarekin gaur nik eskatzen dizudana. Ez arren ukatu au, ez, nere Jaungoiko maitagarria!

*Sensus, et cogitatio humani cordis
in malum prona sunt ab adolescentia sua.*

Gen. 8. 21.

Gure gaztetasunetik galtzera makurtuak dira gure begiak, gure belarriak, eta gañerako gure animaren lelo, edo sentidu guziak; baita buruko gogorazio, ta biotzeko asmoak ere. Malur doakabe au Adanen bokadutik datorkigu; ta malur onetatik datoz gazte-denborako gure loikeri ta oben guziak! Zorioneko gazteak, malur onen etorkera, edo onetarako griñ gais-toa, garai otean garaitu zutenak! bada garaitu zuten, gogo makurra zuzen-duz, ta gauza onetan beren egunak zeramatzela: ta, orrela gaztetasuna eraman dutenak, anitz nekatzen ez dirala, izan dezakee zartze zuzen birtute-tsua, ta zeruko bukaera.

Oriek baizik ez? Baita gañerako nai duten guziak ere; bada birtute-rako aski da, aztura txarrak utzi, ta lan onetan ibiltzea; ta au ta ura egite-ko, prest dagoen graziaren laguntzaz baliatzea; ta laguntz au ez dio Jaungoikoak ukatzen ongai ta ziñez eskatzen dionari, gaisto-gaistoa izandu badere, bere eskatze on au egin arteko denbora guzian.

Ori orrela bada: ona ni, nere Jaungoiko ongillea; ta ona ni, gazte denbora galdu bateko nere zor guziekin! Orduko nere aztura gaiztoak anitz geiago gaistatu dira geroztik: eta galdua baño galduagoa dago orain oriekin nere anima gaisoa! Zugana nator ni, nere Jaungoiko maitea, zuzendu naiez nere oraindanoako utsak eta gauza makurrak; eta nator, eman didazulako uste osoarekin, lan onetarako bear den indar ta laguntza guzia. Ziñez eskatzen dizut, eta leneko nere gaizki guziez ongi damuturik. Erdisten badut gaur orien barkamentua, ta orain eskatzen dudan zure laguntza ta indar au, egin uste dut gaurgero, beren gaztetasuna ongi eraman zutenak egin oi duten guzia edo bizitza on, garbi, birtutezko bat. Ala gerta dedilla, Jaungoiko maitea, bai arren, bai!

*Memento Creatoris tui in diebus juventutis tuae,
antequam veniat tempus afflictionis.*

Eccle. 12. 1.

Oroi zaitetz, erraten dizu zere Jaungoiko maiteak; oroi zaitetz zere Egilleaz zere gaztetasunetik, eta nekezko zure egunak etorri ditezen baño len. Oroi zaitetz, bai; zere Jaungoiko egilleari, egin zinduen egunetik egun-go eguneraño zor diozun guziaz. Oroi zaitetz zertako egin ote zinduen zu,

edo nora eraman naiez, egiña zaduzkan emen zere Jaungoiko maitagarriak. Baña oroi zaitetz, diodan bezala, bertatik eta gerorako utzi gabe oroitze on, gauz onen eragille au. Oraingo zure otoitz onek (bein ta berriz, ta askotan otoitzen zarala) urrundoko zaitu zere Egillea berrito aserretzetik, edo bekatutik; eta zuzenduko zaitu, Egille berak emain dizun graziarekin, egin bear dituzun gauza onak egitera; ta azkenean, oriek zerekin dituzula, zere zerura. Zorioneko oroitza, onetan gelditzen den oroitza! Orain badere nere gogoan sar baledi oroitze on eder ongille au!

Esker-gabe txarra! Oroitzen zara zu gabaz, egunaz, ta orduan anitz aldiz ere, zure anima galtzeko diran gauzez; ta ez dezu gogoan artu nai, gogotik utzi bear etzenuen zere Jaungoikoaren oroitza! Gauz arrigarria! Ez dezu gogoan artzen, gauza guzietarako bear dezun zere Jaungoiko; ta, nai dezu erabil zaitzan zu zere Jaun andiak, bere gogotik utzi bage bein ere! Zure Jaungoiko egilleak ez du zure bearrik bat ere ura bage ezin dagi-kezu zuk, egin diteken gauzarik txikiena: ta ala ere zure Jaungoikoak oroi-tu bear du zutaz, ta zuk zere Jaungoikoaz ez? Ekusi dezu onelako erake-ririk? Utziko dezu? Bai baldinbere, nere Egille, Jaun andia! Lenago ez utziaz dut damu; ta ziñez alere! Etzaitzadala zu gaurgero nik nere gogo-tik utzi! Ez, nere Jaungoiko maitea, ez! dagidan gaurdanik ill artean, beti egin bear nukena, ta zuri zor dizudan guzia. Ala gerta dedilla, bai arren, bai!

*Delicta juventutis meae, et ignorantias meas
ne menineris: secundum misericordiam tuam
memento mei tu, propter bonitatem tuam.*

Ps. 24. 7.

Ez da, Jaungoiko maitea, ez da zer begiratu, nere gaztetasuneko oben-erakeriei! Gaizki egiñak dira; ez dut ukatzen; baña egiñak dira, gaz-tearen erakeriz, ta oarkabean bezala: ta orregatik, gaistakeriz egiten diran-ak baño aisago barka ditezkeenak dira. Barka ditzatzun bada guziak, nik nai ta bear bezala, begira zadazu urrikarizko begiz, nigatik ezpadere, zere bazterrik bageko ontasan ederragatik.

Gal nazakezu noiznai, orduko nere txarkeri loiakgatik: eta etzenuen orain artean zer itxedan orretarako: baña zer irabaziko dezu ni bezain gauza txar errumes bat galeraztearekin? Geroz ezin eginen liket ongirik bat ere zure urrikaltasunak edo miserikordiak. Ez da bada obe izain, nere Jaungoiko maitea, zuk zere urrikaltasun ongillari, ni gazte denbora eroko obenpetik atera nabelako, atsegin andi bat egitea? Egiozu bada bertatik; eta bidenabar egindazu niri ere, nik ar dezakedan atseginik andienetatik bat: bada, nik lur gañean ar dezakedan atseginik bada, da bekatuen bar-kazioa, ta orrekin datorren zure grazia ta adiskidetasuna. Indazu arren bata ta bestea; ta indazu, bat ere luzatu gabe; bada eskatzen dizut damua beterik, eta biotzez ta itzez erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

V.garren OTOITZ-GAIA

NOLAKOA IZAN OI DEN GIZATASUNEN GURE IBILLERA

A.

Zorti itsusia da gizonaren bizitza, ta ibillera

Gaztetasunarekin bukatzen balira gure obenak, edo adin onean sartu orduko uzten bagenitu guk ordurañoko geren erakeriak, aztura txarrak, eta bear ez diran gauzak, iltzen diran geienak, arkitu oi diran baño zor gutiagorekin arkituko lirake beren eriotzeko azken-asnasean. Baña gazte-tasuneko asiera txarrari askotan datxeko andi denborako ibillera txarra-goia; ta, lenak utzi bearrean, arkitzen dira gizonak eta emazteki eginak zor berriz ta bekatu kulpez beteak: gertatzen zaie alabaña lar berriari, anditu ondoan, gertatzen zaiona.

Larrak anditzean, ez du zotz edo zigor zuzen bat eta zenbait arautza-punta besterik agertzen, edo erakusten; baña bein anditu ezker, abiatzen da adarrak eta adarrak botatzen; ta botatzen dituen adar guziak datoz arautza gogorrez beteak: eta urteroko arkitzen da larra adar-arantza, ta sugai geiagorekin. Gizonak ere baditu bere gazte-denboran oben-kulpen arantzak; baña geianean beintzat, era bateko arantzak edo kulpak; eta kulpa-arantz ez orren gogorak. Anditu ta ondoan betetzen da gizona aztura gaiztoen adarrez, ta oben kulpen arantzez ta elorritz: edo su-gai zorrotz igartuz. Ez da au egia? Begira egiozu zere buruari, ta ekusiko dezu.

Atozea; arkitzen ziñan zu, gaztea ziñanean, oraingo kulpen erdiekin ere? Urte berrietan bezala, etzara sartu zu zor berrietan, ta oben gaistoe-tan? Bai egiaki; ta orregatik egunez egun, ondu bearrean. gaistatu izandu zara zu; ta, egin dituzu dakizun bezala, lenen gain, nork daki zenbat kulpa, oben, bekatu ta zor berri! Ori da zuk, zere zorpetik ateratzeko, arkitu

izandu dezun bidea? Zuzen zabilta; bai segurki! Obe lizake, bakarrik bazenbiltza: baña anitz dira zurekin batean bide berez dabiltzan gizonak!

Badakizu zuk, bide galgarri orretan zenbat zabilzten? Jeremias profetak ekusi zituenak adina bazarazte, ez da erraz ori zuk siñistatzea. Zenbat zirala, deritzazu, profetak ekusi zituenak? Adi zazu gauz onen gain Jaungoiko berak erran-erazi ziona. Ez da bat, dio, egia dionik: ez da bat zuzen ta bear bezala mintzatzen denik. Gaizki dabilta guziak; gaistoak dira; ta gaizki egiñaz etzaie urrikitzen bein ere, bear bezala beintzat; eta ezer-ez bat dela, diote, egiten duten edozein txarkeri, oben ta culpa. Ekusten bazenitu zenbait aldiz, usteko zenuke damaturik daudela beren gaizkiez: baña ez da ala: bada fite itzultzen dira beren lanetara; ta, zaldi bertua arm-artean bezala itsuak, sartzen dira beren bide gaistoko lokatzean ta bekatu artean.

Aize gañean dabillen miruak ezagutzen du dagokan denbora; ta, ona ezpada datorkiona, uzten du bere egaka, ta gordetzen da nonbait, bat ere trikatu gabe. Otzaren beldur diran egaztiak, etortzeko dagoela otz-denbora ezagutu orduko, igesi doaz bazter beroetara; ta bazter otzetan gelditu baño, lenago joain dira itsasoaren alde artakoetara, edo edozein beste leku urrutietara; ta ez dira itzuliko, itzuli artean denbora bero-epela: baña mundukoak ez diote begiratu nai beren Jaungoikoari; ta, ezpaliz baño geiago ansiatzen ez dira onen eskutik datorren sekulako nekeaz. Txikitik asi ta andirañoko guziak lurreko atsegin ta gauza txarren ondoren dabilta. Orra zenbat ziran Profetak bide gaistoan ekusi zituenak; edo orra zein guti bide gaistotik kanpoan arkitzen ziranak. Eta non arkitzen ote zara zu? Zerorrek dakizu; edo ikas dezakezu. Ikasi zazu bidenabar, nondik datozen adin onetako bekatu gaistoak.

B.

Adin onetako bekatuen sustraia, edo zaña

Oartu zara noski Profetak dionara, edo lurrekoei orren gaizki, ta bekatuz bekatu, ibiltze au non dabiltzan ez ezagutzetik datorkiela? Ezagutzen balute lurreko gaisoak, zein gaistoa den, ta zein zikin-itsusia, beka-

tuz bekatu dabiltzanean berak daramaten bidea, laster utziko lukee, bai: ta artuko lukee, ongi dabiltzanak eramane oi dutena: ta au artean gaistotik dabilta, nondik dabiltzan ezagutu gabez. Begira niri, nere jendeak; adi zazue zer diodan, dio Jaungoikoak Dabiden ezpañez, aditzen badituzue zuek nere hitz onak; eta oartu ezkeron nora zoazten, ortik zabiltztenak laster aterako zarazte, bai; ta etzarazte sartuko, ez, esker gaistozko bide makurretan: ta orietan berriz egiñen ez dezue nik nai ez dudane pausurik txikiena.

Baña gauza arrigarria! dio Jaungoiko berak: ez dute aditu nai gaizki dabiltzanak nik erraten diedanik; begi bat goratzeari ere, zer nai dudane nik ekusteko, geiegi derizte. Gelditu gabe, ta lasterka bezala, doaz berrene bidez. Utzi diet nik, dabiltzala nai duten eran. Beren naikunde gaistoak arrastatu ditu; ta egunoro ibilliko dira gaizki baño gaizkiago, ta lan loi zikin gaiztoagoak egiten dituztela.

Orra gure Jaungoiko maiteak Dabidez diona, edo aditzera ematen diguna: ta orra nondik datorren gaistoen bekatutik-bekaturako ibillera galdua: beren berariazko itsuera gaistotik. Berekin dakarren itsuera galgarri au baizik ezpalu ere bekatu gaistoak, bekatua lizake, dio San Joan Kristostomok, gauza gaisto guzien artean gauzarik gaistoena. Eta egia dio; bada itsuera au da, len genuen zeruko argia guri kentzea, edo agitz laburtzea; ta argi au guri kentzearekin, edo agitz laburtzen digula, uztea gu barurik edo adimenturik bageko eroak bezala. Eta zer itxedan diteke, adimenturik ez duen, edo bururik bageko bategandik? Bere griña gaistoak eragin dezoken guzia. Eta non arkituko dezu au baño gauza gaiz-gaiztoagorik?

Anitz alegin oi du gure etsaiak, erraten du Alexandriako Klementek, gazteei gaizkiak eragiteagatik. Eragiten diezte gazteei beren gaizkiak laur gauzetarako; bada, eragiten diezte, beinik bein, Jaungoikoari atsekabe ori eman naiez; badaki alabaña, guztiz maite dituela Jaungoikoak bere gazte on-garbiak. Eragiten diezte, gero, lenbaitlen ta aisa gazteak beretu naiez; zeren dakien aisa sar ditzakela bere kateetan; ta, bere katean bein gazteak sartu ezkeron, nekez andik ateratzen dirala. Eragiten diezte, gazte berak errazkiago gaistarazi naiez; badaki alabaña, gaistakerian asitzen diran gazteak ibilli oi dirala gaizkiz gaizki, loiez loi, ta bekatuz bekatu. Baña, guziakgatik baño, geiago (ta laur-garren lekuan) eragiten diezte gazteei gaztedanik beren gaizkiak, zeren gazte-denborako gaizkiak egiten duten bidezta guziko bekatuetarako bide zabal erraz bat.

Bai, dio Espiritu Santuak, bai: gazteak, ez anditzen denean, ta ez zar-
tuagatik, utziko ditu bere gaztetasuneko oitura gaistoak; eta besterik ezin
duenean, bere gaztetasunean gaistoa izandu zen zarrak, ezur-muñetan
erabilliko ditu orduko erakeriak, eta aztura gaistoak; eta berekin eramain
ditu guziak bere obira, edo lurpera.

Gaztetasuneko bekatuak, bada, sartzan dute bat bekatu bidean, ta
uzten dute erdi-itsutua. Urteetan ta bekatuetan sartuz bezala, itsutuz ta
itsutuz doa gaztetasun gaistotik aterarikako gizona; ta, animako ekustea
laburtzen zaionetik izuzen ez dute bere bekatuak, itsusiak izanagatik
oriek, eta guztiz arrigarriak; eta orrekin egiten ditu bekatu berri andi itsu-
siak, egarri andia duenak ur otza edan oi duen bezain aisa. Itsuera, ta
illunbe au ezpalekarte bekatu gaistoak, bekatu artean nola leudeke beka-
tariak, dauden bezain lasai ta ansia gabe?

Gizon batzuek ez dira jai-igandeetan, ta al duten guzian, jokoa ta
jan-edana besterik. Beste batzuek ez diote miiz niori barkatzen, beren
erako jolasdunekin arkitzen diranetan. Zenbait ez dira boto, juramentu, ta
maldizioea bertzerik. Bertze batzuek galtzen dituzte mezak, urratzen
dituzte jaiak eta baruak, edo egiten ez dituzte egin bear diran beste gau-
zak. Zenbaitek ez dituzte egiten amarren-primiziak, edo gaizki ta txarki
egiten dituzte egiten dituztenetan. Loitzen dituzte beste zenbaitek beren
gauza likits zikin anitzekin beren anima-gorputzak; zikintzen dituzte era
berean beren eskontzak, edo eskontzarako bideak. Etxean, langubietan,
jendartean, ta non-nai ereintzen dute bertze anitzek jolas lizunen biia, ta
alea. Begiratze likitsak dituzte orietatik ez gutik, eta gog-asmo, oroitzapen,
ta naikunde zikiñak. Loiez loi dabillen animalia baño galduagoak daude
beste anitz, eta asko. Beste anitz ez dira bein ere zorpetik ateratzen: ta
ortik atera lekuan, ebasten dute al dutena, beren saldu-erosietan, ta beste
anitz aldetara. Konfesatzen diranean era orietako gizon ta emakumeak,
konfesatzen dira, elurra bezain otza dadukatela beren biotza, edo ontze-
ko asmorik bage; ta alere, beren ustez ongi ta bear bezala konfesatzen
dira; ta orregatik dira frenesiz, edo berak ezagutzen ez duten gaitzez,
iltzen diran erien erako bekatariak.

Zenbat, bear ez den apaintze, ez da arkitzen Andre arro ero-txarren
artean? Zenbat arrotasun ta antuste? Erriertak, eskanbillak, eta gorrotuak
daramate orrelakoen artean nork daki zenbat ordu, ta denbora. Elkar
ezin-ekusia, guzia beretu-naia, ta gañerakoak azpian idukitzea, da Lurre-
ko anitzen egitekoa, edo beintzat naia ta gogoa. Kargudunak, kargurik

bage baleude bezala aisa bizi dira asko lekutan beintzat, eta agian geiene-
tan: ta bizi dira orren lasai ta aisa, zeren ez duten uste errikoen edo beren
menekoen gaizkiez eman bear dutela bein ere konturik bat ere beren
Jaungoikoaren aitzinean. Beren naiezko itsu gaisoak!

Jai-igandeak, gure Jaunaren egunak izanagatik, urteko egunik loitue-
nak eta galduenak dira geienendako, edo anitzentzat beintzat; eta, zenbat
ere andiagoak diran egun oriek, anbat galdu-loituagoak dira orien artean.
Orduko dantza zikiñak, gazteen jan-edanak, nastekak, eta gañerako gaiz-
ki dabiltzanen gaistakeriak, kendu naiagatik eliz-Artzai kontuzko zenbai-
tek, eman nai ez die eman bear lieken eskua ta laguntza erriko kargudu-
nak, nagusiak, edo gurasoak; eta gelditzen dira gauzak len zeuden toki
berberean, edo agitz gaistoagoan.

Norbaitek erraten badie, onela dabiltzanei ez dabiltzala ibilli bear
duten eran, ta zuzen ibiltzeko, egin bear dutena ez-aditu egiten dute, edo
irri ta farra. Berriz ori bera, edo beren onerako den zerbait erraten bazaie,
sumintzen dira, ta irugarren aldan adituagatik ongi dagotena, gelditzen
dira len bezain itsu-gogor gaistoak. Badakizu zer-nola? Zeren oriek eta gu
oituak gauden txikidanik, dio San Agustinek, gaistoen lanak ekustera, ta
ematen ez diguten begitan bat ere, beintzat orietara oituak gaudela, urtee-
tan sartu ezkerro. Orregatik bada zenbat ere zarragoak diran gaistoak,
anbat zordun-itsuagoak izan oi dira, bizi diraño.

C.

Gaistoak, beren gain artzen ditu besteren bekatuak ere

Gaitzera oitzen diranak ez dira, ez, debozinezko lanetan anitz
nekatzen; ta lan orietaratzen diranean ere, au ezpaleude bezala daude, edo
gogo guzia barraiturik dadukatela, ta nagitasunez beteak. Orrelakoak,
berekiko diranak izan oi dira bertzeekin ere, ta erakutsi ez oi die etxeko-
ei, ta gañerako beren menekoei jakin bear dutenaren laurdena. Erakustean
diranak, dira gañerako gauzetan; ta eragin bear likeena baño anitz gutiago
eragiten die beren eskupean, edo menean, dituztenei. Eta berak gaistoak
izatea, ta itxeokak eta gañerako bere menekoak gaistatzea aski ezpaliz

bezala, gaistatzen dituzte auzokoak, eta berekin diarduketenak ere, hitzez ta erranez; eta, orien begietaritzen diran gañerakoak lanez, ibilliz, ekuskariz, ta exenplo gaistoz; ta ez doaz berak mundutik, mundua ondorengo gaistoz beterik utzi artean.

A gurasoak, gurasoak! a guras-orde, buru, edo zenzugabeak! Egunen batean ekusiko dituzue zuen nagitasunak eta aisola-gabeak dakartzien malurrak eta kalteak! Zaitu ta maneatu gabez, galdu dituzue Jaungoikoaren mintegiko landareak, edo itxeko umeak eta erriko gazteak, bada utzi dituzue guztiz makurtuak, edo gaitzera oituak; eta oitura gaiztoak, eta gaztetasuneko makurrerak ez oi dakar sekulako sugaia, ta sugai arrigarria besterik.

Errazue ezperen: zuek zerok dituzuen oraingo kulpak nondik dakarte beren asiera? Ez ote dakarte aurtasuneko, edo gazte-denborako zuen asitze txarretik? Zenbat ikusi dituzue anditu ondoan gaistatu diranak, gaztetasuna ongi ta garbiro eraman ezker? Zer nai dezue bada gerta dakien, zuek bezala gaizki aziak dauden zuen gazteei? Anditu orduko gaistatuko dira noski zuen erara; ta orien orduko gaistakeriak ere zuen gain izain dira. Zer zorrak orduan zuenak.

Arrigarriak, nere Jaungoiko maitea, ta bertatik ni ikaraz nadukate-nak! Orain, bai, orain asitzen naz ezagutzen, zein andia den zor dizudan niganako zure amorea! Ni naz autsetik egiña, ta autsetan gelditu bear duen gauza txarra! Ni naz nerez betazal bat ezin gora dezakedana! Ni naiz bekatu etorkian jaioa! Ni nere naiez bekatuta ta gaizkietara anitz aldiz makurtu nazana! Aurdanik asi nintzan ni nere gaistakerietan! Agiz geiago gaistatu nintzan gazte denboran; ta gaitzetik gaitzera ibilli naz ni, bizitu nazan denbora guzian.

Zenbat ote dira, nere Jaungoiko maitea, zenbat aldetarakoak eta zein itsusi-andiak aurtasunetik oraindañoko nere obenak eta bekatuak? Begiz, ezpañez, eskuz, itzez, bellarriz, biotzez, zenbait bekatu salla ez ditut egin izandu nik, sortu nintzanetik orain artean? Aurtasun loiaren ondotik etorri zen nere gaztetasun loiagoo; ta bie darraizte gerozko nere urte galdu-galgarri-zikiñak!

Au guzia badakusazu zuk, nere Jaungoiko maitagarria? Ongi kontatuak daduzkatzu, bai, nik oraindañokoan egin dizkitzudan txarkeri anditxikiak: bakoitzak agertzen dizu nere eskergabetasuna: ta guziak eskazen dizute pagu gogorra; bada eskatzen dizute aurtiki, edo bota nazazula,

aspaldian nik ongi irabazia nedukan zere su-lezera, au beti ta beti nekez ta negarrez beterik zuk idukitzeko ni: ta alere, ori egin lekuan bizirik nadukazu, ta, ori egin lekuan, egiten dizkidatzu niri, nere Jainko maitagarria, nork daki zenbat ongi, ondasun, fabore, ta ontarte!

Zergatik ote? Zere bearrez, edo zeren nigandik zerbait uste dezun? Bat ere! Nioren bearrik ez duena da gure Jaungoikoa; ta, egiten digun guzia ongi naiez egiten diguna.

Badakizu zuk au, errebes txar eskergabea, ta alere etzara bertan iltzen alkez, damuz ta naigabez? Onegia zurekiko, zure bearrik ez duen zure Jaungoikoa; ta ni ezer-ez beartsu txar, bat izanik ere, nioren bearrik ezpazenu bezain zere galgarri gaistoa. Eskerrak Jaungoikoaren amore andiegiari; bada, onelakoa ez izatera, oroituko ziñan zu gaur ezezik, sekula guzian ere. Ezaguzazu bada, berandu badere, zere erakeria ta bizitza gaistoa! Zoazkio, orrenbat maitatu zaituen zere Jaungoikoari; ta negarra dariozula biotz, damuz erdiratuarekin, eska zaiozu oraindañoko utsen barkamentua; ta, berririk egin bage, ta zere nagitasun, uts guzian sustrai galgarria zeregandik ateratzen dezula, beraren amoreari bizitza on batez, ta amore andiz, erantzuteko grazia.

*Vae nobis, quia peccavimus:
propterea maestum factum est cor nostrum,
ideo contenebrati sunt oculi nostri.*

Thren. 5. 16.

A, gure Jaungoiko maitagarria, ta nola galdu ditugu guk geren buruak? loitu dugu bekatuz geren anima, ta damuz, ta tristuraz bete ditugu geren biotzak! Zergatik au? Zeren, zure erran errazak egin bearrean, egin ditugun aurkeri ero batzuek! Orretan ari giñanean, gauz andiren bat egiten genuela uste genuen guk: baña azkenean eroen ustea zen gure uste guzia! Egin orduko, ezagutu genuen geren erakeria; bada etzigan utzi geren egin galgarriak, egin genuelako damua ta naigabea beste gauzarik! Berriz, ta berriz ere artara giñan gu, ero txar galduok; baña, geren buruak geiago galtzea, ta zuri atsekabe andiagoo ematea beste ondasunik atera gabe. Orra gure ibillera galgarrial Orra zorigaistoko gure ibillerak!

Onetan galduak dira, ongi bizitzeko niri nere Jaungoikoak eman zizkidan egun ederrak! A nere egun, damu gaistoan nik neronek gaizki galduak! galtzeko bazendeuzte, etzinduzket, ez, galduko, galdu zaituztedan bezain aisa! Zuek galtzeko egin ditudan txarkeri loiak illundu didate nere barren guzia, ta alkez beteak utzi dituzte gaur nere begiak! Nola nik gaurgero begiratuko diot, onen txarki eranzun diodan nere Jaungoiko maite ongillari? Zer dakit bada! Urrikalduko al zait, alkez ta damuz beterik ekusten nabenean, orain ekusten nabean bezala! Bai baldinbere! Bai, nere Jaungoiko maitea, bai; urrikal zaitez gaur errumes txar bekatari gaisto galdu onetaz. Eginaz damuturik nator ni, dakusazun bezala; ta berriz lengo gauza txarretatik bat ere egiten ez dudala, ta al ditudan on guziak egiten ditudala, zuzen bizitzeko gogoz ta asmoz beterik nator. Zuri zor dizut oraingo nere gogo-asmo au ere. Bete dezadan osoro, edo dagidan zuzen egin uste dudau au guzia, indazu bertatik nere orain arteko gaizkien barkamentua, ta zere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Laetantur cum malefecerint,
et exultant in rebus pessimis, quorum
viae perversae sunt, et infames grosus eorum.*

Prov. 2. 14.

Gaistoen on guzia gaitzean da, ta gaistakerietan (ala izandu da beintzat nerea, ta zorigaistoan alere!). Zenbat andiagoa den, gaistoak egiten duten gaistakeria, anbat geiagokoa gaistoen atsegin-kontentua!

Gaistoen bideak bide makur, galdu, galgarriak dira; orietan dabilzanen pausuak pauso loi beltz-itsusi-gaistoak dira; ta su-lezeko urkabera edo neke arrigarrira daramaten pausuak! Ara ninjoan ni ere nere pausu ta bekatu gaistoekin; ta, den bezain ona ez izatera nere Jaungoiko maitagarria, an nintzan ni, nork daki zenbat urte onetan; ta an urratua nintzan ni, ta urratu bearra beti ta beti sekula guzian!

Au badakit nik: eta etzait alere damuz lertzen nere biotz au? Lertu zitzaie, edo damuz ill ziran, ni bezala obendun etziran zenbait, berea bekatuen ta Jaungoikoaren zerbait ezaguera artu zuteneko. Etzait niri lertzen nerea, edo iltzen ez naz ni, ezagutu gabez zein izugarri galduak diran

nere bekatuak, eta zein andia Jaungoikoari zor diodan amorea! Ezagutu banintza orain badere! geroz pausu garbiekin ibilliko nintzake ni, ta zeruko bide zuzenean: geroz maitatuko nuke nik guztiz ni maite nabean nere Jainko maitagarria, ta azkenean izain nintzake ni zorioneko doatsuetaik bat. Ala gerta dedilla: bai arren, bai!

*Iniquitates suae capiunt impium,
et funibus peccatorum suorum constringitur:
ipso morietur, quia non habuit disciplinam,
et in multitudme stultitiae decipiuntur.*

Proverb. 5. 22.

Gaistakeriak eta bekatuak dira gaistoaren arrapatzalleak. Oriek dira onen soka-lokarriak. Zenbat bekatu geiago dituen bekatariak, anbat obeki estutzen dute au bere bekatuak, eta uzten dute era ta tranze agitz gaistagoan. Garai onean urratzen ezpaditu, edo oitzen ezpada bekataria, gaistoak utzirik, gauza onak egitera, mundutik aterako da bere bekatuen sokartetik atera gabe, ta arkituko du bere burua erakeriz, obenez, ta bekatuz bete-lotua. A zer arkiera!

Orduan errain du, bai, bekatariak; eta errain du damuz, urrikiz, ta naigabez beterik arkitzen dela: ona zertara nauten ni nere aisa bizi-naiak, eta nere ibillera galduak! Ona zer dakarren, onez erraten diran gauzak ez artu naiak! Ez-aditu egiten nien nik nere gurasoei, predikariei, ta bear bezala itz egiten zidaten guziei! Nere gogo gaistoa zen, eskergabeko lanak niri erakusten zizkidan nere maisu-nagusi galgarria! Maisu-nagusi onek agintzen, edo manatzen zizkidan gauzak ziran, nik pozik egiten nituen gauzak; eta, gauz orietara oitu nintzanetik, begitan artuak neduzkan barurak, otoitzak, konfesioneko lanak, lagun onak, eta bizitza onera eraman nintzakeen gauza guziak: eta kristau artean bizi banintzan ere, jentil ta turko bat bezain gaizki bizitu nintzan, maisu onen eskolan nenbillen denboran! Ona, orain nik ezagutzen ta, bortxaz badere, aitortzen dudau nere kontrako egia!

Egiaren arrigarria! Ez al dezu zuk ere, nere erako bekataria, ill artean utziko onen aitorrera! Ez nuke nai beintzat, nere Jaungoiko guztiz maitea:

ta oraindañokoan urriki-damu au artu bagez nago orain nagoen adiña bekatuarekin! Bekatuz beteak daude nere begiak, bekatuz beteak nere oñak, bekatuz beteak nere eskuak, nere ezpañak, nere belarriak, nere miia, ta nere biotz guzi-guzia! Bekatuz bekatu nabillela (ta ala gaizki) joan dira oraindañoka nere egun guziak! Nik urratu-alak baño sendorragoak dira, era orretan ibilli nazan denboran egin izandu ditudan nere bekatuzko kateak! Kendu bear dizkidatzu, nere Jaungoiko maitagarria, zugana nadin damuz ta urrikiz, ta negarra dariesdala, zugandik uste dudan barkamentuaren, ta zure graziaren eske; ta bata ta biak erditsi ondoan, bien esker-rak ematera. A! zein gogo betez, zein ziñez emain nizkitzuketan esker oriek! Egizu anbeste, geiegi nigatik egin dezun Jaun on maitagarria. Bai. arren, bai!

VI.garren OTOITZ-GAIA

NOIZKOA DEN GURE JAUNGOIKOA, TA NOIZ-DANKAKOA JAUNGOIKO BERAK DIGUN AMOREA

Oraindañoko bortz otoitzgaietan ekusi dugu gure ezer-eza ta txar-keria; oraingoan, ta urrengoetan ekusi bear dugu Jaungoikoaren izatea ta ontasuna; ekusirik, bein gugandik Jaungoikoagana dijoana; ta gero gugatik Jaungoikoak egiten duena, ekus dezagun azkenean zein andia, ta zein bazter-bagekoa den guk geren Jaungoikoari zor diogun amore; baita amore onek ordeztugandik eskatzen duena ere; gure ekuste ta ezagumentu onek eraman gaitzan egin bear duguna zuzen egitera.

A.

Beti-betikoa da, ta beti bat, gure Jaungoiko maitaria

Ez da Jaungoikoa, ez, gañerako gauzak bezalakoa: berez dabilen gauza da, ta parerik ez duena. Gañerako gauzak asiberriak dira; bada geiena duenak es ditu oraindik zortzi milla urte; ta Jaungoikoa, urteak baño lenagokoa da; asieraik ez duen, Jauna da; beti ta beti dena da, ta eternidade guzi-guzikoa. Orregatik, bere izenaz galdegin zion batean Moisesek, erantzun zion Jaungoikoak: *Ni naz beti-beti nazana.*

Jaungoikoak egiñak dira guk ekusten ditugun, ta zure begietatik gordeak dauden gauzak; eta gauz oriek Jaungoikoak egin artean, etzen mundurik, etzen munduko gauzarik, ez eta besterik ere baño bazen Jaungoikoa; ta Jaungoikoa zen, orain den berbera, ta orain bezalakoa; ta zen gauzen egillea, edo nai zuenean nai zituen guziak egin zitzakena. Oraindik munduak beteak ez ditu zortzi milla urte; ta beste zortzi milla urtez lenagotik ere bazen gure Jaungoikoa; bazen Aita eternoa; bazen Seme Jaungoikoa; bazen Espiritu Santua: edo bazen, irur Persona den Jaungoiko bakar bat.

Baña ote zen Jaungoikoa, berak mundua egin zuenetik eun milla urtez lenago? Baita lenago ere. Eun milla milloi urtez lenagotik ote zen gure Jaungoikoa? Baita orduan ere. Eta zeruan izar, lurrean belar, itsasoa an are-pikor, ganaduetan ille, aritzetan ostoa, itsasoa ur-tanta adina milloi urtez lenagotik ere bazen gure Jaungoikoa? Baita lenago ta lenago ere.

Asma ditzakezu, asm-al adina milloi ta milloi urte: beste anbesteka egin ditzaketzu zere kontuak edo asmazioak; baña zure era orretako asmazioak eta kontu guziak ez dira pits bat adina Jaungoikoaren egunen aldean. Ez du alabaña Jaungoikoak asierarik; eternidade guzikoa da gure Jaungoikoa; ta konturik bagekoak dira eternidadearen urteak, milloika, ta eun-milloika, ta milloi-milloika, ta nai den eran atereagatik: bada Aingeruak bezain kontari onak balira ere munduko guziak; eta Aingeru ta gizon guziak ariagatik Jaunaren urteak sumatzen ta sumatzen; ta ariagatik bere lan orretan eun milla milloi urtez; ta ariagatik, bein ere gelditu bage, orien guzien sumazioak elkarri iratsiagatik, sumazioko urte guziak ezer-ez bat bezala lirake, Jaungoikoak iraundu duen urteen aldean; bada urteen sumazioak, naiz lizakela sumazio, lizaken baño andiagoa ta andiagoa, izain luke bere asiera ta bukaera; ta Jaungoikoaren urteak ez dute asierarik, ez eta bukaerarik ere: beti-betikoa da alabaña gure Jaungoiko maitaria. Izatearen luzea! Izatearen ikaragarria!

Baña nola egondu ote zen gure Jaungoikoa orrenbat urtez, edo eternidade guziko urteetan? Oraintxe bezala, ta beti-beti bat. Ez du Jaungoikoak eritasunik, ez du aldarerik, ez du zartzerik. *Jaungoikoa naz ni*; dio berak Malakias Profetaz, *ta ez naz mudatzen bat ere*. Beti-beti arkitzen da Jaungoikoa era ta gisa batean; beti-beti berak nai bezala; ta beti-beti atsegin-kontentuz bete. Etzen zerurik, etzen Jaungoiko bera beste gauzarik, berak egin zituen gauzak egiten asi artean, ta eternidade guzi-guzian: ta ala ere, orain zeruan bezain aisa ta ongi zegoen orduan gure Jaungoikoa: zegoen alabaña bere baitan; ta Jaungoiko bera da bere toki, bera egolle, bera da bere atsegin garbi-eder ezin andiagoa; ta bera da, den ta asma ditekenez guzi-guzia baño anitz eta anitz geiago ta agitz otea.

Etzuen Jaungoikoak zeru bearrik, ez eta gure bearrik ere, ezin geiagorano doatusunez, ta atsegin-kontentuz beterik bizitzeko. Egin bagin duen gu, gure onagatik egin gin duen, ta gu atsegin-kontentuz beterik sekula guzian idukitzeko; ta ori guri irabaz-erazi naiez, Jaungoiko berak egiñak dira zeru-lurrak, eta gañerako gauzak ere. Au ongi, ta den bezala, ezagutzen dute, bai, orain zeruan arkitzen diranak, eta, ekusiaz arriturik,

zer egin ez dakitela daude, onenbat egite ta ontartegatik eskerrak Jaungoikoari emateko. Ezin kendo dituzte Jaungoiko beragandik beren begiak; eta beti daude Jaunaren laudarioka ta esaten dutela: guztiz ona, guztiz ona ta santua zara, nai dezun guzia dagikezun, ta beti ziñan, gaur zaran, ta eternidade guzian irauteko zauden gure Jauna ta Jaungoikoa.

Orra: gure Jaungoikoa da bakarrik bere izatea besterik zor ez diona; ta gañerako gauza guziak Jaungoikoari zor diote beren izatea. Bai: Jaungoikoak egiñak dira, dio Dabidek, lurra ta mundua beste gauza guziekin; ta Jaunaren eskuetako lanak dira zeruak; baita zeruan arkitzen diran izarak, eta edertasun guziak ere.

Orra: gañerako gauza guziak zartzen diran gauzak dira, ta berez bukatu bearrik; eta, irauten duteño ere, diraute zeren Jaungoikoak eskutik uztera, bertan geldituko lirake ezer-ez eginak, eta, izandu ezpalira baño geiago ageri ez dirala. Ezin buka ditekenez, ta beti-beti bat dena, eta era batean beti azkitzen den gauza Jauna da, dio Dabidek berak, edo aren ezpañez Espiritu santuak. Ala da, dio san Pablok ere; ez da, ez, Jaungoiko bera baizik, ezin buka ditekenez gauzarik. Gañerako guziok Jaungoikoari zor diogu geren izatea, ta geren irautea. Ez giñan izaten asiko, Jaunak gu geren ezer-ezetik ezipagindu atera izandu; ta ezer-ez bererako giñake, eskutik Jaunak utzi ezker.

An itzez aitortzen du bekatariak, dio san Pablok, baña eskergabe gaistoa da bekataria; ta egiaz, lanez, ta ibilleraz ukatzen du guzia; ta bizi da bere eskukoa bailiz bezala, ta Jaunaren bearrik ez duenaren eran. Jesus! zein guti dion orretan Apostoluak, dio san Bernardok! Bakarrik nai luke bizi, edo Jaungoikorik bage, bekatariak, gaizki ta bere gogora bizitzeagatik; eta ezin eraman du Jaunaren betikotasuna, etorkizunaren beldurrez: ain galdu amurratua da bekatuaren gaistakeria!

Orrelakoetatik ote naz ni ere? Izandu naz beintzat, bekaturatzen nintzan guzietan; ta ala naz orain ere, orain ere ni bekatutan arkitzera, ta Jaunarekin bakeak eginbagea. Au badakit; eta ez naz negarrez urtzen oraindano nere erakeriakgatik? Bekaturik egin ez duten Aingeruak, eta beren Jauna beti ta beti maitatu dutenak ikara daude, ta begiak ezin jaso dituztela, Jaunari begiratzeko! Zergatik ote? Zeren ekusten duten batetik beren ezer-eza, ta asiera berria; ta bestetik Jaunaren izate andi eternidade guzikoa; ta nik, gauza zirtzil, bekatari loiak, bekaturatzen nazan aldioro oinpean bezala dakart, eta begiratzen ere ez diodala, eternidade guziko nere Jaungoiko bera!

B.

Bera denetik, edo eternidade guzian bere gogoan iduki gaitu, ta gaduzka, gu gure Jaungoikoak

Zere txarkeria ta eskergabetasun au obeki ezagutuko dezu, oartzen bazara sekula guzian zuk zere Jaungoikoari zor diozun gauza batera. Zer gauza ote da gauz orren argigille ori? Iduki zaituen bezala, zu zere Jaungoikoak beti bere gogoan idukitzea. Bai: eternidade guzi-guzian, edo asierarik bage, ta beti ta bei gogoan iduki zaitu zu zere Jaungoiko beti-beti-koak, bein ere-bein ere bere gogotik utzi bage.

Jaungoikoa Jaungoiko denetik, ni nere Jaungoikoaren gogoan? Bai: ta denbora pits batez ere aren gogotik atera bage! Ez bide zekien Jaungoikoak? Zein txarra, zein galdu-gaistoa izain nintzan ni, berak egin ondoan? Bai: bazekien ori guzia; ta bazekizkien, egin ditudanean bezain ongi, eternidade guzian nere gaistakeri guziak, nere oben-kulpak, eta nere uts andi ta txikiak! Eta ala ere bere gogoan nendukan ni nere Jaungoiko maitagarriak? Baietz. Zertako ote? Denbora zetorrenean, niri emateko eman zidan osasuna ta grazia: bekaturatzen nintzanean, andik lenbaitlen irteten, edo ateratzen niri laguntzeko; ta gauz onak eraginez, ta egiten lagunduz, ni azkenean bere zerura eraman naiez.

Baldin bazeneki, gogoan zaduzkala zu zere erregek gau ta egun, goiz-arrats, orduoro, ta beti ta beti; ta gogoan zaduzkala, bere denboran ondasunez zu betezeko, zere gaizkiak zuri itzez ta biotzez barkatzeko, gaizkien barkamentua zuk ziñez eskatu orduko, oriek zuri barkatzean ondasun berriak zuri zerorri emateko, ta azkenean, zu nor bazara, bere erreinuko zaldun, ta prinzipie egiteko: baldin au guzia bazeneki, zer agurrik eginen zeniozke errege onen onari? Zein ziñez serbitzatuko zenuke? Eta zenbat eginen zenuke, naigaberik txikiena ari ez emateagatik; eta nai duen guzia, nai duen orduan, ta alik zuzenena egiteagatik?

Eta zer lizake zure erregeren oroitze ori guzia, ta ongi naia, zuk zere Jaungoikoari zor diozun, eternidade guziko zutaz oroitze, ta ongi nai aren

bazterrean? Zeru guziaren aldean amets bat, edo pitsik txikiena baño anitz eta agitz gutiago. Bada anbat zorko bazenioke zuk zere erregeri, orren gauza txikiagatik, zer zor ez diozu zere betiko Jaungoikoari, adirazi dugun bere ontart andiagatik; eta eternidade guzian zu, iduki zaituen bezala, bere gogoan idukitzeagatik? Munduan denek ezin adirazi dezaken adina!

A betiko nere Jainko ongille maitagarria! Ni gogoan nadukazula zu beti ta sekula guzian, beste egitekorik ezpazenu bezala! Eta ezpaziña baño geiago zuri begiratu bage ni, geienean beintzat! Gogoan arturik zuk ni, bein ere gogotik ez uzteko, ta noizbait nik zu nere gogoan artuagatik, artu oi, oztasun andiarekin, ta bertan edo laster gogotik uzteko! Zure asmo, ta egite guziak ez naute ni atera izandu zure gogotik eternidadean; ta ni, zu gogotik uzten zaitudala, edozein zikinkerri edo zirtzilleria nere gogoan erabiltzeagatik! Zuk ni zere gogoan beti, niri ongi naiez; ta nik zu ez erabilli nai nere gogoan nere onagatik, eta eskerdun onaren legez bada ere! Ekusi du niork oraindik onelako erakeririk?

Ni banintz ere beti-betikoa, Jaungoikoa den bezala; ta Jaungoikoa baliz ere ni bezain urte gutikoa, erakeri andia lizake ni artaz, oroitzen nazan baño geiagotan, ez oroitzea. Ekus zazu bada zer erakeri den, izanik ni nazan denborakoa, ta Jaungoikoa Jainko denekoa, edo eternidade guzikoa, Jaungoikoak ni, narabillen bezala, ta beti gogoan erabiltzea; ta nik ura, darabildan bezala bakan ta txarki, erabiltzea!

Bukatu al da nere oraindānoko erakeri galgarri au? Artuko al dut gaurdanik gogoan maiz, ziñez, ta bear bezala nere betiko, ta beti ni gogoan iduki naben Jaungoiko maitagarria? Bai, nai ezpadut aren gogotik laster atera, ta galdu nazan nere esker-gabetasunak edo oni darraikon bizitza gaistoak! Ala izatera, egin du nereak; eta geroz niri nere Jaungoikoak begiratuagatik, beti ta beti begiratuko dit begirune gogorrarekin, ta nekez ta tormentuz beterik sulezean idukitzeko.

Ez nere Jaungoiko maitea, ez! Orrela zu nik ez ekusteagatik, artuko zaitut alik maizena nere gogoan: emain dizkizut alik ongiena nere eskerrik: eskatuko dizut zere legearen, ta egin bear ditudan gauzen berria: eskatuko dizut, oriek eskatzen duten laguntza ta grazia; ta onekin batean egiñen dut alegiña, guzi-guziak zuzen egiteagatik. Ala gerta dedilla; bai arren, bai.

*Apud quem non est transmutatio,
nec vizissitudinis obumbratio.*

Jac. 1. v. 17.

Lurreko gauzak gauza txarrak dira, ta ez daude luzaro, ez, era batean. Gaur loretan bezala arkitzen diran gauzak bigarko, edo laster, igartuak daude, ustelduak daude, illak dautza, edo ez dira arkitzen leneko eran. Gaur nai dugunaz aspertuak gaude bigar, orain ongi deritzagunari ezin gero begiratu diogu; ta askotan begitan arturik dadukagu len ezin-geiagoraino maitatzen genuena. Eritasunak, edo naigabe batek, illuntzen ditu egunik argienak, edo kezkaz betetzen ditu biotzik ariñenak. Aurtasunari darraiko gaztetasuna, oni urrengo sasoi; sasoiari zartasuna; ta zartasunari eriotza; ta askotan eriotzak urratzen ditu, zartasunerako, sasoiarako, edo gaztetasunerako bideak: eta, bizi dedilla bat luzaro, edo ill dedilla lenago, beti dabil aldardeka ta era edo estadu batetik bestera. Asierarik bagekoa, aldarerik ez duena, ta beti ta beti era batean, ta nai bezala arkitzen dena, Jauna da bakarrik, dio Santiagok.

Zorioneko umeak gu, onelako Jaun baten Legean bizi garanok; bada, lege au zuzen gordetzera, edo egiten badugu bere Legean Jaun onek manatzen digana, eramain gaitu bere Erreinura, ta an idukiko gaitu bere eran, edo eritasunik, zartzerik, eta aldarerik bage, ta atsegin-kontentuz beteak eternidade guzi-guzian! Uste onekin nork ez ditu pozik artuko Jesusen Legeko nekeak eta naigabe guziak? Ni beintzat prest nago, nere Jaun eternidadekoa, zuk nai dituzunak artzeko; ta eramian uste ditut guziak, zerorrek laguntzen didazula. Ala gerta dedilla, sekulako nere Jaungoikoa: bai arren, bai!

*Cogitavi dies antiquos,
et annos aeternos in mente habui.*

Ps. 76. 6.

Jaunaren lenagoko egun urrunak, eta beraren eternidadeko urte luzeak goiz aski barraiatzen zuten Dabiden begietako lo guzia, ta orien oroitzapenak, eta iraute arrigarriak zedukaten gau guzian, non arkitzen den ez dakienaren eran. Gisa berean idukiko ninduke ni ere, aren eran nik oriek gogoan erabiltzera, edo urte orietara, ta orien Jaunak egin duenari begiraten niola, nik erratera: eternidade guzi-guzian nere Jauna ni bein ere bere gogotik uzten ez nabela! Eternidade guzi-guzian ni bage nere Jaun andia, ta ekusten duela ere, ez orduan ta ez bein ere bearke nabela ni pits baterako, nigandik begiak ezin kenduz bezala, ta ni gero, egin ondoan, ondasunez ta ondasunez betetzeko asmoan! Eternidade guzi-guzian ekusten ta ekusten nere Jaungoikoak nik nere denboran eginen niozkan txarkeriak, eta bidebageak, edo nere bizitzako oben-kulpa andi ta txiki guziak; eta alere uzten etzuela ni egiteko asmoa, ta ni ondasunez beterik utzi-naia! Eternidade guzi-guzian Jaunaren gogoan nere berarekiko eskergabetasuna, nere artaz ez oroitzea, nere antuste galdua ta arrotasuna; ta guzi-arren asaldatu bage nere Jaungoikoa, ta, aserretu bearrean, nondik niri eginen zizkidan, eskura nintzaten onak, ongiak, eta ondasun andiak! Ez da au guzia normai, Dabiden eran arriturik uzteko dina, ta anitz geiago! Ala da, bai, nere Jaungoiko maitea! Baña ez ni oraindanoan orretara oartu! Ni nere erakerietan oraindanoan gogoz ta biotzez ibilli izandu! Eta ni lotan egondu gau ta egun ta nere bizitzan, edo bein ere gogoan artu bage, bear bezala beintzat, nere Jaunaren eternidadea, ta eternidade guzian zor izandu diodan ongi naia ta asmoa! Gaurdanik badere ar banitza, ez uzteko nere bizitzan, ez eta eternidadean ere! Ala gerta dedilla. Jaungoiko maitagarria; bai arren, bai!

*Ecce mensurabiles posuisti dies meos,
et substantia mea tanquam nihilum ante te*

Ps. 88. 6.

Ongi ezagunak dira, erran dezaket Dabiden eran, ta ongi laster bukatu bearra, nere egunak; bada, geien geinaz ere, ez dira eun urte betetzeko diña: ta millaren betegarriak izan arren, zer lirake guziak, eternidade guziko Jaunaren egunen aldean? Ez eta ordu-laurden baten millagarren zatitxo bat ere. Eta ala ere nere gogoan nik nere egunak: nere gogoan nik

nere egunetako lan txarrak eta asmoak! eta ez gogoratzen ere nioiz niri eternidade guziko, Jaunaren egunak, eta egun orietan izandu dituen nere onerako asmoak eta asmoak!

Ezer-ez bat izan ni Jaunaren begietan; ta gauz andi bat banintz bezain arroa ni nere begietan, ta nere ustez! Ez da au, ekus dezakedan erakeririk andiena? Norako nau ni nere antustetzarrak? Zer biilatzen ote dut nik onen ibillera makurrarekin? Zer billa dezaket? Beti-betiko nere Jaungoikoa betiko galtzea! Eternidade guziko nekeak nere gain ditudala, erretzen ta urratzen beti ta beti egotea! Au da nik biilatzen dudana nere ibillera galduarekin. Nere erokeria! Ez, nere Jaungoiko maitea; ez gaugeroro nik onelakorik! Nik bertan artuko dut beste biderik. Nik artuko dut zure mandamentuen bidea, baita lenagoko nere ibillera gaistoen damu ta urrikimentua ere, erraten dudala: *Nere Jesukristo Jauna ta Jaungoikoa, etc.*

VII.garren OTOITZ-GAIA

NORAÑOKOA DEN JAUNGOIKOAREN IZATEA

Zenbat ere andiagoa den ontarte-gillea, anbat geiago balio du aren eskutik artzen den ontarteak: orregatik agitz naiago du batek, zaldun batena baño, Enperadorearena, edo munduan den gizonik andienarena. Ekusteko bada, norañokoak diran Jaungoikoari zor diozkagunak; eta oriek dakazten zorrak, ekusi bear dugu norañokoa den Jaungoiko beraren izatea.

A.

Ezin neurri ditekena da, ta ezin andiagoa Jaungoikoaren izatea

Nai bezain astiro, ta nai adiña denboraz ariagatik gu Jauna neurritzen, edo norañokoa den ekusten ta ekusten, pits bat bezala izain da ekusten dugun guzia, ikuskizunaren aldean: ain andia da alabaña, ta ain bazterbagekoa gure Jaungoiko ongille-maitagarriaren izatea. Eta ekusten duguna ere ekusi bearo dugu, bein Jaungoiko berak egiñikako, ta egin liza-keen, gauzen argiarekin; ta gero fedez ta sinistez. Ar dezagun lenbiziko lekuan Jaunak egiñikako gauzak ematen digutena.

Andiak dira, dakizun bezala, itsasoaren osiñak eta bazterrak; andiak dira lurreko nabak edo zelaiak, baita aldapak eta mendiak ere: andiak dira aizeko odeiak; andiak izar-eguzkiak eta zeru guziak. Eta Jaungoikoa? Oriek guziak baño andiagoa. Bai, dio Job Santuak: *Zeruaren erpiña baño goragokoa da Jaungoikoa; infernuaren ondo baño ondaragokoa da: garaitzen ditu lurraren neurriak, eta itsaso baño zabalagoa da.* Ekusten dezu, norañokoa den Jaunaren izatea, berak egiñikako gauzak adirazten dutenaz. Bai? Bada zure ekuste ori guzia guztiz laburra da, Jaungoikoak eginkizun daduzkan gauzen ekusteak adiraziko dizunaren aldean. Adi zazu, eta gogoz ekusi, gauz onen gain erratera noana.

Zeruaren gañean, edo zeruak bukatzen diran lekutik goiti, egin litzake Jaungoikoak toki berriak; eta toki orietan egin litzake, zeruan, lurrian, itsasoan ta baster guzietan arkitzen diranak adiña gauza, ta gauzetatik bakoitza, oraingoak bezain andia, ta oraingoak adiña bazter ta toki dituen. Egiten balitu gauza ta toki oriek guziak, beteko lituke gure Jaungoikoak oraingo tokiak eta gauzak betetzen dituen bezala. Berebat gertatuko lizake oraingo ta orduko mundu, toki, leku ta gauza guziak baño, eun milla milloi aldiz ta asma al adiña bider andiagoak egiten balitu ere, egin litzaken bezala; bada guziak beteko lituke; ta bat ere bete ezpazu bezain betetzallea gelditzen lizala gure Jaungoikoa.

Au ezaguturik, Baruk deritzan profetak galdetzen du: ta, *nork arkituko du*, (edo neurrituko) *Jaunaren tokia?* Niork ere, Jaungoiko berak baizik: bada Jaungoikoaren izatea ez da gañerako gauzak bezala, besoz, begiz, edo gogoz neurri ditekena; ta, gauzak neurritzeko, ez dugu guk oriek beste biderik. Ez da, ez, gure Jaungoikoaren izatea gañerako gauzen izatearen erakoa. Jaungoikoak egiñak dira izarrak; Jaungoikoak egiñak eguzkia ta itsasoa; Jaungoikoak eginak lurra, mundua; baita munduan arkitzen diran gañerako gauzak ere. Eginkizunak, edo Jaungoikoak egin litzakenak, egiten balitu, izain lirake, oraingoan erakoak: bada izain lirake gauz egiñak, eta zein bere neurrian sartuak; eta orregatik izain lirake oraingoak bezain neurrigarriak. Baña Jaungoikoa ez da egiña: egiñak baño lenagokoa da; ta beti ta beti, ta eternidade guzian, berez izandua: ta orregatik da neurri guziak baño andiagoo, luzeagoa, ta zabalagoa. Orrela ez izatera, edo neurrigarria baliz, ez lizake gure Jaungoikoa Jainko; bada Jainkoa da asm-al ditekene baño gauz andiagoo bat; eta neurri ditezken gauzen artean ez da orrelakorik bat ere.

Ari zaitezke bada nai adiña denboraz Jaungoikoaren izate andi-luzezabala neurritzen ta neurritzen; baña eun, ta eun milla bider milla urtez orretan zu ariagatik, asi ziñanean bezain berri egoin ziñake zere neurri-kontuetan; zeren ez asierarik duen, ez bukatzerik, eta ez bazterrik gure Jaungoikoaren izateak; eta asierarik, bukaerarik, eta bazterrik bageko gauza, sekula guzian onetan, ari-alak ariagatik, ezin neurri ditekene gauza den. Orra norañokoa den gure Jaungoikoa, edo Jaungoikoaren izatea! Ezin andiagoo, ezin neurri ditekene, ta bazterrik bagekoa! Baña, zein ere ona den neurri-bide au, ohea da fedezkoa; ta ori bukatu ondoan, goazen emendik ere gure Jaunaren izate berari neur-aldi, edo begiraldi bat egitera.

B.

Non nai arkitzen da Jaungoikoa, non nai ta beti gu zentzarazi naiez

Aldebat utzirik ezin atera ditezkeen kontuak, eta Jaungoikoak egin litzakeen lekuak, begira dezogun orain gure Jaunaren izate andiari, egiñik dauden toki edo gauzetan; ta ekus dezogun zertako den orren orko egoera. Begira dezogun, bai: bada zenbat ere gorde-estalia dagoen gure Jaungoikoa, ekus dezakegu fedearen, edo zeruko siñistearen argiarekin. Onela ekusi zuen Moisesek, San Pablok dionaz; ta gisa berean ekusi zuen, beste anitzen artean, errege Dabidek ere. Zoaz bada, argi au arturik: zoaz, oñez ezpadere, gogoz: zoaz, zoaz zerura, zoaz lurpera, zoaz itsasora, zoaz munduaren bazter guzietara: guzietan idiroko dezu, Dabidek bezala, zere Jaungoikoa; ta errazu onekin batean: «zerura banoa, an zaude zu (nere Jaungoiko maitagarria:) infernura jaisten banaz, au arkitzen zaitut; eta egaztia bezala, goizean, egoak arturik joaten banaz itsasoaren urrutieneko bazterrean, antxe arkituko dut nik, niri laguntzeko, prest zure eskua».

Gero erran dezakezu: ta a! zein bazter gabekoa den, ta zein andia, gure Jaungoikoa! Nabillega nai dudan tokian, ezin nabilke, ezpada Jaungoikoak artua dadukanean: bada Jaungoikoak artuak daduzka leku guziak, eta guzietan egon bear du beti ta beti! Erne dabilta, ta guztiz oartuak, lurreko erregeen etxean edo gelan dabiltzanak! Bururik gabea bear dut izan nik, ezpanabil ni era berean non-nai, ta beti: bada nagoela ni, edo nabillega; beti arkituko naiz erregeen Errege, nere Jaungoikoak, beretzat artua dadukan tokian, ta gelan!

Siñisten badut au, ta alere banabil, siñisten ezpanu baño geiago nere Jaungoikoaz oroitu gabe, ta oraindañokoak bezalako txarkeriak egiten ditudala, gure Jaungoikoa Jaungoikotzat artu nai etzuten, zenbat Indietako gaisto baño, agitz gaistoagoa naz ni: bada oriek baño geiago desonratzen dut nik nere Jaungoikoa! Indietar zenbaitek, aditu zutenean arkitzen dela, zeruan ezezik, munduko bazter guzietan ere gure Jaungoikoa, etzute la nai au, erran zuten, beren Jaungoikotako «bada Jainkotzat artu ezke-

ro (zioten) bazter guziak betetzen dituen Jaungoikoa, ez da non egin gezurrezko juramentu bat, non edan bear baño geiseago, edo non artu zillegi ez diran atsegin edo gustoak; eta ez gaude gu gauz oriek eta orrelakoak uzteko asmoan».

Au zioten Indietar gaistoak. Eta zer ote da zuk zere siñeste guziarekin erraten dezuna? Zuk diozu, nai dezula zere Jaungoikotako bazter ta toki guziaz: betetzen dituen zure Jaun andi au: ta: Indietarrak erran zutena bazenio baño geiago begiratzen ez diozu zuk zere Jaun andi oni! Bada, zu zauden lekuan ezpalego bezala, egiten dituzu Jaun oni begitan ematen dioten anitz gauza txar itsusi, ta orregatik zuk au zere Jaungoikotzat artzea da, zere alkegabatasuna obeki erakusteko, ta beren Jaungoikotzat artzen ez dutenak baño gaistoago izateko: zeren gaistoago den, arrotzari baño ezagunari edozein ekarkeri egitea; ta alere gaistoago beste edozeñi baño Jaungoiko berari ori egitea.

Ala da, nere Jaun andia: ala da, bai! Nere ezaguna ezezik, nere Jaungoiko zera zu; ta nere Jaungoiko serbitzu, agur, ta maitatze guzia zor zaitzuna; ta zutaz, deus zor ezpanizu bezain aztua bizitu naz ni oraindañoko geienean, edo beintzat anitz denboraz! Eta, au guti baliz bezala, egin dizkitzut nik txarkeri anitz, lenagoko nere txarkerien gain; ta izandu naz ni Indietako jentilak, eta alderagoko Turkoak, ere baño gaistoagoa! Au, adimentudun edozein arritzeko den gauza da; baña, onek baño geiago arritzen nau ni orain ekusteak, ekusten dudan eran, egin ditudan adiña gauza gaisto-itsusi egin ondoan, biziak nadukazula ni zuk!

Zertako ote nadukazu zuk bizirik ni, nere Jaun andia? Gauza gaistoagoa egiteko lekua niri emateagatik? Ez, baizik ezagu dezadan orain arteko nere erakeri zoratua. A! orain badere sar banendi ni, ain ongi dagokidan ezaguera onetan! Geroz, uste dut ez nukela txarkeri berririk egiñen; ta, txarkeri-lekuan, egiñen nitukela zure lege garbiak eskatzen dituen gauzak. Lenago au egin bageaz dut damu; ta ziñez alere. Barkatu, arren, nere Jaungoiko maitagarria; barkatu niri oraindañoko nere utsak, eta obenkulpa guziak. Eta indazu, utsak eta kulpak nigandik urrun aienatzeko, nik egin bearrak diran gauza guziak zuzen egiteko, ta zein andi-ona zaran zu gogoan dudala, beti bizitzeko grazia. Bai, arren, bai!

*Magnus est, et non habet finem,
excelsus, et immensus.*

Baruch. 3. 25.

Andia zara, bai, ta guztiz alere, nere Jainko maitea; bazterrik gabekoa zara, baita neurri guziak baño luze-zabalagoa. Bazter guziak betetzen ditu zure Jaungoikotasunak; eta non-nai arkituko zaitu, zuzen billatzen zaituenak. Arritzen nau, bai, zure izate ezin andiagok; eta, izateak ere baño agitz geiago, zor dizudan zure amoreak! Zure amore ta izate andi onegatik eskatzen dizut, non-nai ta beti, zuk nai-eran nik bizitzeko bear dudan zure laguntza ta grazia. Indazu bada, luzatzerik bage; bai arren, nere Jaun andia: bai, bai!

*Ecce Deus magnus, vincens scientiam nostram:
numerus annorum ejus inaestimabilis.*

Job. 36. 26.

Zerorrek dakizu, gure Jaungoiko maitea, zein andia den zure izatea; gure jakite guzia ez da araño erdisten. Izatea diñakoa da zure irautea. Urtez ezin neurri ditekera da iraute au: betikoa da ala-baña, ta asierarik gabekoa. Ezin besarka ditzake zure izat-irauteak nere adimentu txar zir-zillak; ez eta biotzak ere. Zer egiñen dut bada, zeretzat egin ninduzun sekulako nere Jaungoiko andia? Begiratuko dizut noizean bein badere; ta begiratuko dizut arrituaren eran, ta alik umilkiena. Maitatuko zaitut ale-giñean, edo nere biotz-anima guzi-guziarekin: baña zerorrek artan laguntzen didazula; bada, zuk ez laguntzera, ezin dagiket nik orrelarik, ez eta agitz gutiago ere. Lagun zakizkit bada, nere Jaun andia, nere lan on au zuzen egiten: bai arren, bai!

*Nunc itaque Deus noster Magne..
custodiens pactum, et misericordiam, me avertas
á facie tua omnem laborem, qui invenit nos.*

2.— Esdr. 9. 32.

Aitortzen dut nere Jaungoiko maitea, ta pozik alere, izatean ezezik, gañerako gauza guzietan ere andia zarala zu, ta guztiz zuzena. Zuzen gordetzen dezu beti bein eman zenuen zere itza: ta emana dadukazu lagunduko didazula nere lan ta neke guzietan, zugaratzen banaz umilki, ta bear bezala. Ona bada non nazun ni zere oñetan. Urrikaltasuna ta miserikordiada zure eskuetan geienik ekusten dudan egitekoa. Ez dezazula utzi bein ere zere egiteko au zere esku urrikaltietatik. Begira zadazu gaur ta beti zuk zere begi onekin: begira zaiozu nik eraman oi dudan nere nekeari ere; bada nekez betea bizi oi naz ni askotan, dakusazun bezala: nekeak arkitzen ditut etxean, nekeak etxez kanpoan, ta nonnai ere!

Bada nere neke guzien artean, egitekorik geiena ematen didaten nekeak dira barreneko nere nekeak. Batzuetan beintzat agitz nekatzen naute nere barrengo aztura gaistoak, nere ezinegonak, nere biotzaren erre-egosteak; maiz aski erortzen zaizkidan nere erraien dardariak, eta, bear ez diran gauzen oroitzapen lizun ta sugar gaiztoak. Urrikal zakizkit bada, nere Jaungoiko maitagarria, ta zere izate prestu andiatatik atera nazazu, animako kalterik babe, nere neke ta estutasun guzien artetik. Bai arren, bai: eskatzen dizut, lenaz damaturik eta ziñez erraten dudala: *Nere Jesukristo, etc.*

VIII.garren OTOITZ-GAIA

NORAÑOKOA DEN GURE JAUNAREN EDERTASUNA: TA ZENBAT GURE ONERAKO

A.

Ezin andiagoo da Jaungoikoaren edertasuna

Andia bezain ederra da gure Jaungoiko maitea. Izatez ezin neurri ditekera da, ta ezin andiagoo, ekusi degun bezala, gure Jaungoikoo; ta gisa berekoa da beraren edertasuna; edo, ekus ditekera baño ekusgarriagoo. «Erregeen Erregea da gure Jaungoikoo, dio san Pablok: manatzen dutenen manatzallea da, ta emengo batek ere ekusten ez duena, ta ekusi ere ezin dezakena, ekusi ditekera adina, ta duen ekusgarritasunari dagokan bezala».

Eta zeruan arkitzen diranen ekustea, onen ekuste laburra bada, zernolakoo izan ditekera lurrean arkitzen denarena? Agitz laburragoo ta guztiz illuna; bada lurrekoak ez dute beren Jaungoikoo ekusten emengo figuren ta gauza txarren ispilluan ezpada. Baña zein ere labor-illuna den emengo gure begiratze au, aski ta sobera da guri adirazteko guztiz andia dela, ta ezin andiagoo, gure Jaungoikoaren edertasuna.

Nola ekusten da emen (erran bear didazu) gure Jaunaren edertasuna? Ekusiz lenik lurreko gauzak, eta andik gero begiak zuzenduz gure Jaunagana. Ala dio san Pablok. Adituz gero sulezekoak diotena edertasun berarekin zerukoei gertatzen zalena.

1. Atozea: ez dira ederrak arrosak, klabinak eta gañerako loreak? Ez dira ederrak itsasoko perlak, mendiko diamanteak, eta meatzeetan arkitzen diran urre zillar, topazio, ta beste arri fiñak? Ez dira ederrak zeruko izarrak? Eta ez da ederra, izarrak berak beren erregetzat ezagutzen duten eguzkia? Ederrak dira (ezin uka ditekera) au, ta gañerako erran ditugun gauzak. Baña ez du zer-ekusi orien edertasunak Jaungoikoaren edertasunarekin; ta Jaungoikoaren edertasunaren aldean gauz orien edertasu-

nak itsustasuna dirudi, ta illunbea: aiñ andia da gure Jaungoikoaren edertasuna.

Au ezagutzeko, aski lizake, ez-da-bai-da batean guk ekustea gure Jaunaren edertasunaren zatirik txikiena. Bein Kristo jaunak agertu ziozkan santa Teresari bere eskuak. Eskuak ekuste au ekuste laburra izandu zen; ta ala ere zoratuaren eran ibilli zen Santa egun artan, ta beste anitz eta anitz egunez ere. Etzitzaion orrelakorik gertatu ekusiagatik, ekusi zituen bezala, bein ta geiagotan ere zeruko izarrak eta eguzkia, itsasoko perlak, lurreko loreak, eta mendietako diamanteak eta gauzak: eta ori gertatu lekuan, gertatuko zitzaion san Ignazio Loiolakoari gertatu oi zitzaiona, ta errain zuen oren eran: «a, zein zikin-itsusia iduritzen zaidan mundua bere gauzekin, Jesusen eskuak ekusi nituenetik!».

Ongi ta onen ederrak badira Jesusen eskuak, zein ederra izain ote da Jesusen gizatasuna? Eta onenbat edertasun ematen badie Jesusen eskuei, gorderik dadukan bere Jainkotasunak, zein ederra ote da Aita Eternoaren, Semearen, ta Espiritu Santuaren Jaungoikotasuna? Ori bagenek, arrituko ez giñake, arritu oi garan bezala, aditzen dugunean sulezekoak edertasun onen gain adirazi dutena.

2. Konjuroetan ziardukala, Fraide batek galdetu zion bein infernuoari zein andia den, edo nolakoa gure Jaungoikoaren edertasuna? ta sulezekoak erantzun zion: «ezin adirazi ditekena. Galdetu zion beniz Fraideak; eta zer egiñen zenuke zuk edertasun au ekusteagatik? Begi-iste-idekitze batean begiratu nion bein Jaungoikoari, erantzun zion sulezeko etsaiak; eta berriz alako begiratze bat egiteagatik, artuko nuke zurea bezain gorputz minbere bat: eta arkitzen banu, bide lekuan, lurretik zerurañoko pillare bat, guzia kanibet zorrotzez, lantzez ta ezpataz inguratua, asiko nintzake bertatik oñ utsak ezartzen orien puntetan; ta puntaz punta joain nintzake zeruraño, trikatu gabe, ta biziro alere. Zeruan sartzeko nengoenean amiltzen, edo malkortzen banintz, naiz dela mundu onetako errekarano, urratuak geldituagatik lurrera baño len ere nere ezur-zañak, eta orduko nere gorputz guzia; ta geldituagatik ni milla zati, ta odol egiña, berriz, osatzen banindute, asiko nintzake au bertan igaten; ta ez nintzake geldituko, bide guzia egin, ta Jaungoikoa ekusi artean, jakiñik ere, ekusi orduko ondatuko ninduela nere sulezean, ta leneko neke tormentuetan».

Orra gure Jaungoikoak, guri bere edertasuna agertu naiez, Infernuoari idarokia! Orra Infernuoak edertasun onegatik egin nai zuena! Eta orra zuk ere egiñen zenukena, ark bezala ezagutzen bazenu nolakoa den

zure Jaungoikoaren edertasuna. Eta zer etzenuke egiñen zuk, ezagutzen bazenu edertasun au, ez infernuoaren eran, baizik dena dan bezala?

3. Infernuoak etzuen ekusi bein ere gure Jaungoikoaren edertasuna, orain zerukoak ekusten duten bezala; ta alere eramain zuela, zion, aditu dezun guzia, lenaren gisako ekuste illun labor bategatik. Zer eramain ez luke zerukoek ekuste argi betikoagatik? Eta zer ez dezu eramain bear zuk, ez ekuste bategatik, baizik zeruan beti ta beti Jaungoikotasun ederrari begira-begira egoteagatik?

Baña zer gertatzen zaie zerukoei, Jaunari onela begira egotearekin? Gauza arrigarria! Gau-egunak ezezik, asteak, illak, urteak eta urteak ere joaten zaizte, oartu gabe bezala: ain andiak dira, zerukoei Jaungoikoaren edertasunak ematen diezten, atsegin-kontentuak. «Milla urte Jaungoikoari begira dagoenarentzat, joan den atzoko eguna bezala, dira, dio Dabidek».

Ekusi zazu nolakoa izan diteken, milla urte igaro den eguna adiña laburtzen dituen edertasuna! Ori da Jaungoikoarena: ta ori da oraindik zure gogoan, bear bezala beintzat, sartu ez den edertasuna.

B.

Gure gogoa zerura zuzenerazteko da gure Jainkoaren edertasuna

Jaungoikoaren gauza guziak andiak dira, ta ezinobeak gure gogoa zerura zuzen-erazteko, ta beste anitz gauzetarako ere; baño guzien artean Jaungoikoaren edertasunak orretarako egiña dirudi; ta, zure gogo txar ori zeru berera zuzen-erazten ezpadu, ari zuk begiratu bagez da, ta zeren eiegi begiratu oi diezun liluratzen zaituzten lurreko gauzei. Bai, zentzugabea, bai: itxura zerbait duen lurreko gauzaren bat ekusi orduko, an dira bereala zure begiak; an da zure gogoa; an da zure biotza, ta an bertan dira zure oroitzen, gogorazio ta naikunde guziak; eta, orrekin ez dituzu goititzen ere zere begiak zere Jaungoikoaren edertasuna ekusteko! Emengo gauzarik ederrenak itsusia dirudi ta guztiz loa, Jaunaren aldean; ta ala ere emengoei begira zaude erdi-txoratu liluratua, ta zere Jaungoikoaz kasorik

egiten ez dezula! Asma zazu asm-al adiña, adituez osterontzean, Jaunaren edertasunaren gain; baña ez dezu, ez, asmatuko zure Jaungoikoaren edertasunak dituen milla milloi zatietatik erdi bat ere. Eta zuk ezer ez asma-tuagatik gure Jaunaren edertasun onen gain, adirazi zaitzuna bera aski ez ote da, edozein biotz Jaun eder maitagarri onen amorez urtu-betea bertan uzteko? Baña aditu dezunak orretarutzen ezpadu zure biotz txar ori, adizazu orain agertzera noana.

Zauden tokian agertzera zuri zere Jaungoikoak bere izate ederra, edo duen izatearen edertasuna, au zuk ekusi orduko, geldituko zinake non zeuden etzenekiela; geldituko ziñake kontentu ta atsegin utsez betea, ta geldituko ziñake Jaungoiko beraren amorez urtua. Aldamenekoak orduan zuri zere belarrian oin ta oi u egiñagatik, arriak baño kaso geiago egiten etzenieke orien oin guziei. Baña oriei baizik ez? Lurreko kantari ta musika guziak elkar arturik balerausate ere zure aldamenean, emendik Indiak bezain, zugandik urrun baleude baño geiago adituko etzenuke oriei erausia ta kanta guzia.

Nai dezu geiago? Ori bada. Jaungoikoaren edertasunari begira zeunden denboran, sartzen bazinduzte zu, ogia sartzeko punturaño berotua dagoen labe batean, edo egun ta erdi sutan dagoen karobian, au zure gorputz guzia kiskildu, ta errea geldituagatik, arrizkoa baziña baño geiago etziñake oartuko, zure gorputzak orduan leramaken neke arrigarrira. Badakizu zergatik? Zeren ekusten zenduen zere Jaunaren edertasunak itoa ta urtua bezala idukiko zinduzken bere amorearen itsasoan. Aditzen dezu orain nolakotsua den zure Jaunaren edertasuna? Bada guzi-guzia zuri erakusteko daduka zure Jaungoiko maitagarriak; eta zuri erakusteko, ez bein edo berriz, baizik sekula guzian; ta onenbat atsegiñezko ekuste onen berri au aldi onetan ematen dizu zere Jaungoiko maiteak, zure gogo txar ori bertatik beragana zuzenerazi naiez.

Zorionekoa zu, au orain ta bizi zaran arte guzian egiten dezula, ill ondoan bein edertasun au ekusten badezu! Bada bein zeruan au zuk ekusi ezker, ez dizu zere Jaungoikoak zere begietatik bein ere kenduko, ta ordu beretik betiko kenduko dira zure ai-kezkak, zure neke-izerdiak, zure naitgabeak, zure otzikarak, zure gos-egarriak, eta munduko lan ta atsekabe guziak! Ez da, ez, gure Jaungoikoaren edertasuna emengo edertasun txarrik bezalakoa. Emengoak laster igartzen diranak dira; ta igartu baño len ere begiratzen dienak asperturik utzi oi dituzten edertasunak; bada, den andiena izanagatik lurreko edertasuna, etziñake egoin ari begira gau ta

egun aste batez jan ta edan gabe, ta lorik egiten etzenuela; ta Jaungoikoaren edertasuna ekusten duten zerukoak, asteak ezezik, illak, eta illak, urteak, eta urteak, betiko denborak, eta eternidade guzi-guzia eramain dute Jaungoikoari begira ta begira, bein ere begiratzaz aspertu gabe, ta beren begira-aldi bakoizean, lenbizikoan adiña kontentu, ta kontentu berriak eta gustoa artzen dituztela; ta beti-beti egoin dira deusen ere bearrrik gabe, ta bein ere den naigaberik txikiena ekusten ez dutela.

Onenbat atsegin ta kontentuz animak betetzen dituzun gure Jaungoikoaren edertasuna, noiz ekusiko ote zaitugu, emen neke-ta-neke gabil-tzan gaisook? Baña ekusiko ere ote zaitugu nioiz? Nioiz ere, oraindaño-koan adiña arrastazen bagaituzte geren gogoeta txarrak, eta lurreko gauzak! Gauz orietan ongi nastuak iduki gaituzte askotan ta luzaro geren etsaiak; eta iduki gaituzte, bere sarean armiarmak euliak daduzkan bezala. Ez ote gara gauz orien sare galgarritik, eta gure leneko naspilletatik orain badere aterako? Ez ote gara saiatuko, etsaiaren eskuak garaiturik, eta lurreko edertasunak eta gauza txarrak gogoz badere aldebat utzirik, zeruko bidea artzera, ta Jaungoikoaren arpegi ederra billatzera? Guregan dago ori guzia; ta, nai dugula, badagikegu guk, gure Jaunak ematen digula bere laguntza ta grazia; ta Jaunaren laguntza au ta grazia prest daude, bear bezala eskatzen dituen edozeiñendako. Nai dugu bada guk, eta nai dugu bertatik, eta luzatu bage, lan au egiten asi; ta iguzu, gure Jaungoiko emalle maitagarria, prest dadukakazun zere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Beati qui habitant in domo tua:
in saecula saecularum laudabunt te.*

Ps. 83. 5.

Zorionekoa, gure Jaungoiko maitea, zorionekoa zure etxean, zure jauregi eder, edo zure zeru orretan bizi diranak: bada badute or nai duten guzi-guzia; ta ekusten ez dute atsegin ta kontentu ematen ez dien gauzarrik bat ere! Bai, badute nai dutena; bada or ekusten dituzte zure Aingeruak, ekusten dituzte Santuak, eta ekusten dute Santu-Santen, ta Aingeru guzien Erregina; ta ez da guzien artean bat ere doaiez, ta edertasunez betea ez dagoenik. Baña zenbat ere ederrak diran or ekusten dituzten guziak, ekusten dute bidenabar deus ez bat bezala dela orien edertasuna,

zure edertasunaren aldean, gure Jaungoiko maitagarria! Oni begira daude beti, liluratuen eran: beti daude laudatzen zu ta bedeikatzen; beti ta beti zumaitatzen ta onesten. A ni ere or berean banengo orien lagun eginik! Arako al naz egunen batean! Ongi bizitzea da arako biderik zuzenena, ta, orretarako, maiz gogoratzea Jaungoikoaren edertasuna. Au da nik gaurgero egin uste dudana. Indazu, Jaun ederra, indazu zerorrek orretarako bear dudan laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

Concupiscit, et deficit anima mea in atria Domini.

Ps. 83. 1.

A zein maitagarriak diran, dio Dabidek, Aingeruen bizi-tokiak! Ara naiez nago, nere Jaungoiko maitagarria! Noiz ezarriko ote ditut nere oñak orien jauregi ta palazio ederreko atari orretan! Ara bear dudalako oroitzapenak berak urtzen dit biotza, ta uzten nau naiez ta amorez betea. Orra Dabidek diona! Baña zer diogu guk, edo zuk, eta nik? Ez ote da noiz ere bait sartu bearra gure biotzetan ere onelako naikunde ta zerurako gogo sendor ta nai bizi-bizi bat? Aisa, ta laster sartuko lizake, guk emen gauza bat zuzen egitera. Zer? Noizean bein badere, oroitzea Jaungoikoa dala, nai duten guziak zerura daramatziena: ta, aratzen diran guziak bere edertasunarekin beti ta beti atsegin-kontentuz betetzen dituen; ta nai badut, ni ere era berean eramain nabela atsegin-kontentu berez beterik uzteko. Non arkituko dezu zuk oroitz au baño, oroitz erraz leun asegarriagorik? Non bearrago dezun oroitzarik? Eta alere, ezpaliz baño geiago etzara oroitu zenbait egunen, ta geiagoan ere, zere Jaun andi eder maitagarriaz! Ez al zaitzu berriz onelakorik gertatuko? Ez, arren, nere Jaungoiko maita: ez, ez!

*Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!
habitavi cum habitantibus Cedar:
multum incola suit anima mea.*

Ps. 119. 5.

Ai ene! dio Profetak; noiz artean bizi bear ote dut nik nere zerutik ebestatua! Agitz luzatu da emengo nere bizitza! Bizitzaren txarra ta nekezkoa! Ez nago ni emen, ez, niri dagokidan tokian. Gain orretako zerua da nere erri ona, ta betiko nere egontokia. An ekusi artean nik nere Jaun maitagarriaren arpegi ederra, edo edertasuna, ez dut nik, ez, onik uste! illunbean bizi diranen artean bizitu naz ni oraindañoiko nere urte guzietan: bada illunbea da lurreko egunik argiena, Jaunaren edertasun argiaren aldean! Edertasun au ekusi naiez berandetsia dago, bai, nere anima! Noiz-noiz bada, ekusi bear ote dut nik arpegiz arpegi bezala, ta deusek eragozten ez didala? Zorionekoak, gorputzeko presondegitik iges eginik, zeruan arkitzen zarazten animak; bada badituzue zuek, nik nai nitukeen ekuste garbiak! Noiz artean luzatu bear ote du zuen arterako nere aldiak?

Au zion, edo, zionarekin au adirazten zigun Profeziak, eta orobat errain, edo adiraziko nuke nik ere, baldin banu, ark adiñako zeruaren, edo zeruko gure Jaungoikoaren edertasun ezin ederragoaren zerbait berri. A zeru ederrak, nere begiak ekusten etzaituzten zeruak! eta a zeru orretan ta mundu guzian arkitzen zaran nere Jaungoiko, ederra baño ederragoa! noiz-noiz ekusiko zaitut nik arpegiz arpegi! Orain ekusten bazindut nik, bertan ni atsegin ta kontentuz illen nintzake! Zorioneko eriotza, zure edertasunak, eta onen ondoren etorriko lizaken nik zu maitatzeak lekarren eriotza! A, baña ez dut au nik merezi! Irabaziko al dut, zu beti gogooan erabiltzearekin, ta erabiltze onek eragiñen didan bizitza on garbiarekin, zorioneko eriotz on au ezpadere, ill ondoan zu zere edertasun guziarekin ekusteko grazia! Bai, nik nai dudala. Nai dut, bada; nai dut, orain badere nai au zuk emanik, nere Jaungoiko eder-maitagarria! Nai onetan nai dut iraun ill arte guziak: indazu arren orretarako bear dudan laguntza ta esku; baita orain itzez ta biotzez errateko ere: *Nere Jesukristo, etc.*

IX.garren OTOITZ-GAIA

NOLAKOA DEN GUREKIKO GURE JAUNGOIKOA

Azkeneko irur otoitz-gaietan ekusi dugu nola-ere-bait *noizkoa den izatez* gure Jaungoikoa, *norañokoa* den, ta *nolakoa*. Urrengo iruretan ekusi bear dugu *nolakoa den gurekiko* Jaungoiko bera; *zer den Jaungoiko berak gurekin egiten duena*; ta *nola egiten duen*, *egiten duena*; au ekusi ondoan nolere-bait ezagutu dezagun zein andia den, guk gure Jaungoikoari zor diogun amore. Asi gaitezen lendabizikotik; eta ekus dezagun; nolakoa den gurekiko gure Jaungoikoa, edo nolakoak diran, guri begira dogozkigun Jaunaren *jakiunde*a, Jaunaren *ontasuna* ta Jaunaren *eskua*.

A.

Luze-zuzen-betikoa da gure Jaunaren jakiunde

Ez gizonak dakite, ta ez Aingeruak, jakin ditezkeen gauzetatik bat edo bertze besterik; eta ori ere etzekiten erakusteetatik, edo Jaunagandik ikasi artean: baña Jaungoikoak badaki jakin ditekenez guzi-guzia; ta guzia daki lendabizitik, edo joan den eternidade guzian. Gizonei denboraz azten zaizte, jakin izandu zituzten gauzetatik geienak, edo beintzat anitz, eta dakitzenez ere ez dira beti oroitzen. Etzaio Jaungoikoari orrelakorik gertatzen, ez: guzia daki beti ta beti; ta beti begira dagoka jakin ditekenez guzi-guziari, naiz dela berezkoa, naiz Jaunak egiña, naiz eginkizuna.

Begira dagoka beti, bai, gure Jaungoikoa bere berezko izateari, edo bere izate andi-on-maitagarriari; ta, izate batean dituen atributo ta perfekzione guziei. Begira dagoka beti ta beti bere adimentuari; begira dagoka beti-beti bere ontasunari, baita bere aalari, edo gauza guzietarako duen bere eskuari ere. Ekusten ta ekusten dago beti gure Jaunaren jakiunde, nola diran Jaungoiko bat, eta berdiñ berdiñak, Aita, Semea, ta Espiritu Santua. Ekusten du nola den Aitagandik Semea, ta Aita ta Semeagandik

Espiritu Santua; ta alere ez dela Aita Semea baño lenagokoa; ta Espiritu Santua baño lenagokoak ez dirala Aita ta Semea. Ekusten du gauza bereziak dirala Aitatasuna, Semetasuna, ta Espiritu-Santutasuna; ta alere Jainkotasun bat baizlk ez dela Irurtasun, edo Trinitade au guzia.

Ekusten du gure Jaungoikoaren jakiundeak edo Jaungoiko berak bere jakiunde bazterrik bageko bere izatea; ekusten dita txikiagoaz ez diran, ta izate berarekin bat diran, bere atributo ta perfekzione guziak; ekusten du, guziak diñako den, ta ezin galdu ditekenez, bere edertasuna: ta ekusten du zertan dagoen edertasun au, ta nola bere naiez ta amorez berea dadukan bere biotza, bere naimendua edo borondatea. Etzaio gordetzen Jaungoikoaren jakiunde ekusteari bere gauzetatik bat ere; ta ekusten ditu guziak, eta ekusten du bakoitza ezin geiagoaño.

Bere burua, edo bere gauzak onela ekustean, ekusten ditu Jaungoikoak gañerako guziak ere, ta ekusten ditu guziak ezin ederkiago. Ekusten du beragandik datozela diran gauza guziak; eta ez dela eginkizun guzian artean bat, Jaungoiko berak nai ezpadu, edo ura geldirik dagoela, egin ditekenez. Ekusten du nolakoak diran gauz oriek; baita zenbat diran ere, izanagatik Aingeru ta gizon guziak konta-ala baño geiago ta geiago, ta kontu guzian gain.

Badakit Jaungoiko berak zenbat diran, len izandu ziran, ta oraindik dirauten gauzak. Badaki noiz artean iraun bearrak diran dirautenak: badaki zein ta zenbat diran, azken juizioko eguneraño, ta eternidade guzian, berak eta gañerakoak eginen dituzten gauzak. Orain diranak bezain ongi ekusten dita etorkizunak; etorkizunak bezain ongi bein ere etorriko ez diranak; ta aitu ziranak. Gure Jaungoikoak zabalduak daduzka beti bere begiak. Beti-beti, ta batetan, ekusten ditu, dio Eskriturak, eternidadetik eternidaderaño gauzak, edo gauza guziak: guziak alabaña arkitzen dira eternidadeen artean, ta ez da laburragoa Jaungoikoaren ekustea ta bista.

Bai, bai: gauza guziak ekusten ditu gure Jaungoikoak, bakoitzari emateko bear duen era ta bidea; ta gurei sekulako sua edo sekulako gloria. Bai, ero-txarra: gañerakoen artean, ekusten gaitu gure Jaungoikoak zu ta ni, biok; eta ekusten gaitu geren gauza guziekin batean. Ekusten ditu, bai, gure asmoak, ekusten ditu gure gogoetak, gure lanak, gure egitekoak, gure gauz on ta gaisto guziak. Gorde ditzakegu guk, emen bizi diranen begietatik gure oroitzapenak eta gauza gaisto itsusiak; baña, jend-artean ta egunaz egiten diran gauzak baño ageriagoan daude gure Jaungoikoaren-tzat zure, ta nere gogoraziorik estalienak ere. Zoaz mendietara, sar zaitez

lurpean, zabilta zokoz zoko, ta nai dezun sasi zuloetan; au izain dezu, bai, zuk zerekin zere Jaungoikoa; ta, orain zauden lekuan arkitzen baziña bezain ongi ta klaro, ekusiko zaitu zu ark an.

A nere ero txar zoratua! Onetara oartu gabez egin ditut nik bein, ta berriz, ta askotan ere, orain alkea ta damua baizik, ematen ez didaten anitz gauza ta gaizki! *Galtzez galdua dag mundua*, dio Profetak, *zeren ez den bere buruari, ta zuri bere Jaungoiko-ekusleari, begira dagoenik*. Ni beintzat zutaz ez-oroitze onek galdu nau oraindanoan, nere Jaungoiko maitagarria! bada nik, ongi oartuz ekusi banu norañoakoa den zure begiratze zuzen ekustea, ez nuen, ez, arpegirik izain, egiteko egin ditudan utsak eta txarkeriak. Nereen gisakoak, edo lurrezkoak balira baño, kaso geiago egiten ez nuen nik zure begi ekusleez; ta uste nuen, lurrekoen begietatik gorde ezker, ez nuela zugatik zer beldurtu. Zoratua ni berriz ta berriz ere; ta sekulako galdua, oartzen ezpanaz emendik aitzina zure ekuste, ta begiratze zuzen-garbi-luzera!

Zentzatuko al naz orain badere? Ez al dut egiñen berriz zuri ongi iduriko etzaitzun gauzarik bat ere! Oroituko al naz ni gaurgero gauza bakoitza egitera noanean, zu begira zagozkidala! Ori da, bai, guziak ongi egiteko, ta zure aserre gogorrean ez erortzeko, bidea.

Begira bada, nere anima gaisoa, begira: ez da zer itsutu; ez da zer uste-kabetu; zuk egin orduko, zure Jaungoikoaren begietan daude zure gauza txiki ta andi guziak. Beraren Tribunalera bearrak dira, diranak. Jaungoiko berak izan bear du zure testigu; ta berberak zure juzgalari. Ez dizu barkatuko, ez, zere Jaungoikoak deus ere, zere bizitzako kontu guziak artzen dizkitzunean. Zere zor, ta uts guzi-guziak agertuko dizkitzu, izandu diran bezala. Gauz onetatik bakoitzari (onekin zu orduan au agertzen bazara) emain dio, bai, zure Jaungoikoak, dagokan pagu guzia; baita geiago ta geiago ere. Baña, gaistoekin zu an agertzera, betiko presondegia gogorrean, ta sulezeko etsaien artean, izain da eternidade guziko zure bizitza.

Onela nori berea emateko, begina dagokie beti gure Jaungoikoa onen ta gaistoan gauza guziei. Ez dagizula bada gaurgero, mundu guzia begira dagokizula, egiñen etzeunkenik: bada mundukoak, Aingeruak, eta Eguzkiak berak baño ere, begi argiakoak eta ekusleagoak ditu zure Jaungoikoak; eta ez ditu bein ere zugandik kenduko, zu emendik kendu artean. Zorionekoa zu, egia au gogoan dadukazula egiten badituzu zere gauza guziak; bada egiñen dituzu, Jaunaren laguntzarekin batean; eginen dituzu,

bear den eran ta ongi, garbiro: egiñen dituzu bake onarekin, geroko gloriarako irabazi andiak egiten dituzula. Orrela dagizkitzun, oroi zaitez orien asieran, bukaeran, ta egiten ari zaranean, zere Jaunaren jakiunde, jakiunde luze zuzen betikoa dela; bada ekusten ditu zure gauzak, eman dakien bere denboran, dagoten zerua edo sulezea!

B.

Ezin andiagoda da, ta guztiz zuzena, guganako gure Jaunaren ontasuna ta ongi naia

Ezinobea da, dakigun bezala, bazterrik ez duen gure Jaungoiko maitagarria; ta orrelakoaren ontasuna, ta guganako ongi naia edo naikundea, naitaez, beraren jakiunde diñako ongi naia, naikundea ta ontasuna da; ta orregatik da guztiz zuzena, edo ezin-zuzenagoa. Ala ez izatera, ez lizake gure Jaungoikoa Jaungoiko, edo ez lizake ezinobea ta bazterrik bagekoa. Orra bada ekusia, ekusi nai genuen egia. Baña ekuste au ekuste labur illuna da, gu eskerdunon-beroak eginik uzteko. Orretarako, ekusi bearko dugu zer bidez, edo zergatik den onen andi-zuzena gure Jaunaren ontasuna, ta guganako beraren naikundea edo ongi naia.

Gure Jaungoikoaren aldean txarrak dira gañerako gauza guziak. Gauzen erakoa da orien ontasuna; ta orregatik da ontasun txar guztiz laburra; ta, gañerako gauzak duten ontasun labur-txar ori ere, gure Jaungoikoarena da, edo Jaungoikoak bere naiez gauzei emanikakoa. Gure Jaungoikoak duen ontasuna da Jaungoiko bera bezalakoa, ta berezko ontasuna; au da alabaña asierarik ez duena, ta bukaerarik eta bazterrik bageko ontasuna; ta ontasun, izandu diranak, etorkizunak, eta asma al ditezkeen ontasun guziak garaitzen dituen; da alabaña Jaungoiko bera diñakoa; ta orregatik da ontasun ezin andiagoda, ta ontasun uts-utsa, edo utsen nasterik bagekoa.

Agertzen balitzaigu guri geren Jaungoiko, onenbat ontasunekin arkitzen den au, erdizka baliz ere, edo Moisesi mendian bezala, nola-ere-bait ezagutuko genuke beraren ezin geiagorañoako ontasun eder au! Baña ez izan birtutez ni Moisesen erakoa, onenbat ontarte ta mesede nik nere Jaunagandik emen artzeko. Iganen al naz egunen batean zeruko mendira, au

Moisesekin, ta gañerako gizon on ta Aingeru guziekin, ez erdizka, baizik arpegiz arpegi ta oso-osoro nere Jaun on maitagarri au ekustera; ta nola-koa den Jaun onen ontasuna, ta beraren gudanako ongi naia ezagutzera! Bitartean egiten ditudan agertze ta ikaste guziak, eta Jaunaren ontasunaren gañeko ezagumentuak, ongi laburrak izain dira, ta agitz illunak!

Nik badakit, bai, ez duela lurrean parerik, ez eta zeruan ere, Jaunaren ontasun onek, eta Jaun beraren gudanako naikundeak edo ongi naiak. Lurrekoen ontasun ta naikunde guzia, ontasun ta naikunde laburra da; ta ez da anitz andiagoa zerukoena, gure Jaunarenaren aldean. Gure nairik andiena, ta gure ontasun guzia ez da, ez, gauz on anitzen egillea; ta, gauz on zenbait egiten ditunean ere, egiten ditu utsegite anitzekin nastuak. Jaungoikoaren ongi naia edo ontasuna da nai adiña on, ontarte, ta fabore egin ditzakena; ta ontasun, egiten dituen ontarteak, ongi ta zuzen ezpada, ezin dagizkena: bada bat bakarrik eman al baleza, bear ez bezala, ez lizake izain gure Jaungoikoa Jaungoiko; edo ez lizake izain, Dabidek dion bezala, ona ta birtutez betea: bada ematen duen gauzarik txikiena gaizki eman al baleza, izain lizake, izan gabez, ongi gauzak emateko, bear den zuzentasuna ta birtutea: ta, gañerako birtuteak izanagatik, au ezpalu, ez lizake izango birtute guzien Jauna ta Jabea. Badu, bai, birtute au gure Jaungoikoak: baditu, bai, gañerakoak ere; eta ezin eman ditzake gauzak, ezpada bear bezala, edo utsik gabe, ongi ta zuzen; ta orregatik da, ontasun guziarekin arkitzen den Jaungoiko maitagarria gure Jaungoikoa.

Bai: baditu au ta gañerako birtute guziak ere gure Jaungoiko maitagarriak. Nola uste dezu? Santuen, ta Aingeruen eran? Ez, baizik berak bezala, ta neurririk gabe. Santuen ta Aingeruen birtute andienak ere, birtute laburrak dira; ta dira, Jaungoikoaren birtuteekin ekustekorik ez duten birtuteak: bada Jaungoikoaren birtuteak bazterrik gabeko birtuteak dira; ta orregatik dira parerik ez duten birtuteak.

Begiratuak dira Aingeruak, zuzenak dira, emalleak dira, urrikaltsuak; maitatzalleak eta humillak dira Aingeruak; baña ez Jaungoikoa bezala; bada ezin-geiagorañokoak dira, orretarako ta gañerako gauza guzietarako Jaungoikoa dituen birtuteak; eta Aingeruenak, orien aldean, ageri ere ez diran birtuteak dira. Aingeruen birtuteak ez dira berdiñak; baña berdiñak dira Jaungoikoarenak; eta bakoitza andiagoa baño andiagoa da, ta neurri guziak garaitzen dituen. Au guzia badakit nik; eta au da nik dakidan guzia Jaungoikoaren ontasunaren gañean. Berak naramala au obeki ezagutzen den tokira, edo bere zerura! Bitartean aski da guk au ezagutzea, ezagutze-

ko onenbat ongiz ta birtutez betea dagoen Jaungoikoaren biotza, borondatea, edo naimendua, naimendu edo biotz ongille zuzena dela; ta dela, biotz, eta naimendu edo borondate, zerbait nai duenean, ongi ez dagoan gauzarik naiko ez duena.

C.

Ezin geiagorañokoa da gure Jaungoikoaren aala, ta eskua

1. Gauza guzietarako du Jaungoikoaren bere aala, ta eskua; ta du aal-esku bere Jakiundearen, ontasunaren, ta naimenduaren edo borondatearen erakoa; ta orregatik du esku-aal ezin geiagorañokoa. Au ezagutzeko, aski da Jaungoiko berak egin dituen gauzetara begiratzea; ta zertako, ta zertaz, egiñak diran kontuz ekustea. Zoaz guzia ekustera; ta lenbilziko aldiian ekusi bear dituzu Jaungoikoak eginik daduzkan gauzak berak.

Zer gauzak dirala, uste dezu, Jaungoikoak eginikako gauza oriek? Zeruaren erpiltzetik asi ta lurraren ondarañoko guziak. Goazen orietatik zenbait ekustera. Jaungoikoak bakarrik egin zuen, guk ekusten dugun arako zeru ura; ta egin zuen, ekusten dugun bezain andi eder zabala. Zeru berean egin zuen egunoro agertzen zaikun eguzkia; ta era berean, edo berez egin zituen, zeru bera betetzeko diña izar, beren illargiarekin batean. Jaungoiko berak daki zenbat diran izar oriek; eta ez da guzien artean bat, zegokan izenarekin arkitzen ez denik. Guziak egin zituen gure Jaungoikoak zein bere neurrian; ta, egiñ orduko, ezarri zuen bakoitza bere tokian edo bere bidean. Zeruak, eta zeruetako gauz oriek egiteko, aski izandu zuen gure Jaungoiko egilleak, *egin bedi au*, *egin bedi ura* errate bat: Eta oriek bezain aisa ta erraz egin zituen itsasoko ta iturrietako urak; egin zituen aisatasun berarekin sua ta aizea, mendiak, zelaia eta lurra; edo egin zuen mundu guzi-guzia bere bazter guzietako gauza guziekin; ta egin zuen bakoitza, zegokan anditasunean, ta bear zuen pisuan ta neurrian. Orra norañokoa den gure Jaunaren aala ta eskua: ta orra, ekusten dezu zenbat diran, zein andiak diran, ta zein aisa ta erraz egiñak, Jaungoikoak egiñikako gauzak?

2. Baña zein ona denbora berean, ta zein maitagarria gure Jaungoiko egillea! Au guk nolerebait ekusteko, ekusi bear ko dugu zertako egiñak diran gure Jaunak egiñikako gauzak. Ez dakizu? Bada guziak dira gure onerako egiñak: era orretarako Jaungoiko berak eragiten dio bakoitzari nai duen guzia. Ez daduka, ez, gure Jaungoikoak geldirik bere eguzkia; ez daduzka geldirik, ez, izarrak; inguruan darabiltza gau ta egun guziak; eta era berean erabiliko ditu, munduak dirauneño.

Orra: zu lotan zautzanean ere, ez datza lo zure Jaungoiko egille maitagarria. Zu zere jan-edanetan ari zaranean ere, zure osasuari, zure lurzelaiei, zure sagardiei, ta gañerako zure gauzei laguntzen ari da zure Jaungoikoa; bada zure ta orien gañean, ta zuen onerako, darabiltza beti, berak egiñikako izarrak eta eguzkiak; ta oriek beren beroarekin, argiarekin, ta beste anitz aldetara laguntzen dizute zuri, ta laguntzen die zure gauzei ere, beren egitekoetan ta ibillera guzian.

Ori egiten duen denbora berean, aizez ingurutua zaduzka zere Jaungoikoak; ta asnasearekin sar dakizun zure barrenaño, eman dio bere astuntasuna ta pisua. Aize berean darabiltzi bere odeiak, zuk bear dezun urarekin. Neurrituak daduzka odeietako tira ta itsasoaren bazterrak; eta ezin ar dezake elementuak, Jaungoiko berak erakusten diona beste biderik.

Itsasoaren erraietan darabiltza guk bear adiña, ta anitz arrai geiago: ta itsaso beraren bizkarrean emendik Indietara, ta batetik bestera, ontziak eta ontziak; eta ontzietan oialak, perlak eta ondasunak. Lurrari erakartzen dio guk bear degun jan-edana ta soñekoa: ta suari eragiten diozka etxeak egiteko, janaria maneatzeko, ta bizitzarako bear ditugun beste anitz gauza. Orra zenbat gure onetarako diran Jaungoikoak eginikako gauzak; eta orra zein ongille maitagarria gure Jaunaren esku aaltsua.

3. Baña obekiseago ekus dezagun norañoa den gure Jaunaren aal andi au, ta onekin egin duenagatik zor diogun amore, ekusi bear dugu zertaz eginak diran, gure Jaungoiko alsuak eginikako gauzak. Zertaz egiñak? Ezertaz ere, ta gairik bage: bada ezer-ezetik atereak dira gure Jaungoikoak eginikako gauzak. Eta ori da, Jaungoiko berak baizik, ezin dagiken gauza bat. Aingeruak eta gizonak egin dezakee loreren baten, edo zerbaiten itxura zurean, olean, urrean, zillarrean, edo beste edozein gaian; baña ez ori, ta ez besterik, egiñen dute, egin-gaia arkitu artean.

Jaungoikoa da bakarrik, gairik bage gauzak egin zituena, ta nai duen aldi guzietan egiten dituena, ta egin ditzakena: ta egin ditzake nai adiña,

itz bat esan, ta besterik bage. Ala egin zituen, egiñak ekusten ditugun gauzak eta anitz geiago ere; bada, ekusten ditugunak baño agitz geiago dira, ta anitez andiagok, Eskriturak dionaz, gordeak dauden gauzak. Ekusten dezu nolako den, ta norañoa, Jaunaren aala ta eskua? Baña itxozu: ez erantzun ekusi artean ekuskizuna; bada, ekusi dezuna baño agitz eta agitz andiagoa da len, ukituz adirazi dudana, ta orain, nik agertzen dizudala, zuk ekusi bear dezuna.

Zenbat ere anitz eta andiak diran, oraindianoan gure Jaungoikoak egin dituen gauzak, geiago ta geiago, ta suma al adiña baño geiago, dira eginkizunak; eta ez da eginkizun guzien artean bat, Jaungoikoak ezin egin dezakenik. Nai balu, egiñen lituke gure Jaungoikoak izar berriak, eguzki berriak; eta bakoitza, oraingoak baño eun aldiz argi geiagokoak. Nai balu, egiñen lituke zeru berriak, mundu berriak, gauza berriak eta berriak: eta, egunoro egiñagatik, oraindiano egin dituen adiña gauza, ta guziak oraingoak baño andi-ederragoak; era orretan ariagatik beti ta beti, ta sekula guzian, ez lirake aituko gure Jaungoikoaren indarrak, ez eta nekatuko ere beraren eskuak; bada, nekatzen ez den eskua du gure Jaungoikoak, eta, Eskritura Santak dion bezala, nai adiña gauza egiñagatik, egingarri guzien egille gelditzen den eskua: eta eskua, ezer-ezetik eginkizunak egiteko, eginak egin zituen bezala.

Gauza berriak egiteko ezezik, nai duena, len berak eginez egiteko ere, badu Jaungoikoak nai duen eskua; ala dio Jaungoiko berak bere Eskrituraz. Aizeari, ta aizeko odeiei eragiten diezte gure Jaungoikoak nai dituen jirak eta inguruak. Nai duenean isil-erazten du Jaungoikoak, orroz dagoen itsasoa; ta bere bagekin odeietaraño igan nai duela dirudienean, ta bazterrak iritsi naiez dabillenean, uzten du Jaungoiko berak, asaldatu ezpaz bezain geldi-palakatua. Suari Jaungoikoak, nai duenean, kentzen dio erretzeko indarra; gelditzen du bidean eguzkia edo arrerazten dio gibelat bere bidea; ta eragiten diezte gañerako gauzei, nornai arritzeko diran gauzak. Eta orobat egiñen luke, berriro egiten lituken gauza guziekin ere. Orregatik dio Eskritura Santak, arrigarria dela gure Jaungoikoa; guztiz dela izatez, ta egitez andia; ta asm-al diteken baño ere geiago, ta geiago, dezaken eskuarekin arkitzen dena.

Ekusten dezu orain, nolakoak diran, Jaungoikoaren indarrak, edo zein andi-arrigarria den, nai duen guzirako gure Jaungoikoak duen aala ta eskua? Non arkituko da gure Jaungoikoa bezalakorik? Non au bezain jakintsurik? Non au bezain on-maitagarrik? Non onen erdirik, non onen

laurdenik, eta non onek egiten dituen gauzarik txikienaren zati bat ere egin dezakenik. Nion ere, nere Jaungoiko altsu maitagarria! Zu zara bakarririk zu, guzia dezakezuna: zu zara, zu, jakin diteken guzia dakizuna: zu zara, zu, onak eta ongiak baizik egiten ez dakizuna: ta zu zara gure Jaungoiko zuzen, on, maitagarri, eskudun-indartsua.

Oraindano zuri nik zor dizudanaz, ta zutaz ere, azturik bizituaz dut nik pena ta damu! Ez bear adiña! Gaurdanik nere naiez, ta ustez, bertzerik izain da, zure laguntz eskudun-altsuarekin batean. Bai arren, nere Jaungoiko maitea; eman bear didazu zere laguntz onen indartsu au, nik zuzen egiteko gaurdanik egin gogo dudana.

Ni bezala bizitu zarazten lurreko ero-galduak, atozte zuek ere, nerekin batean lan au egitera. Atozte, gure Jaungoikoari zor diogunaren berriak ikastera: ta atozte, nora begiratzen duten Jaungoikoaren jakiondeak, naimenduak, eta esku altsuak, ekustera. Ekusiko dezue, bai, nai badezue (ta ais-aski alere) nola dauden gau ta egun, ta beti, guri ta gure gauzei begira-begira. Ekusiko dezue, guri begiratzea, ta guri ongiak eta ongiak egitea, beste egitekorik ezpalu bezain ongi ta zuzen, egiten dituela Jaungoiko gureak, guri dagozkigun gauzak: eta ekuste onek beartuko gaitu, bai, arrizkoak ezpagara, gure Jaungoiko begirune onezko indartsu-ongille au zinez ta zinez maitatzera.

Maita bazintzat bada, nere Jaun egille-maitagarria, bear bezala ez izan arren, nere alegiñean ta beti-beti, bizi-nazaño! Ez nuke nik besterik bear, zorioneko bizitzan emen, ta gero, ta Aingeru artean beti bizitzeko! Bizitz onetarako egia ninduzun zuk, nere Jaun andia; ta onetan geldituko naz, bai, nor banaz ni, edo era onetan nik maitatzera zu, nere Egille ona, ta Emalle ohea! Zer maitatu bear dut nik, ero galdu zoratuak, zu ziñez maitatzen ezipazaitu? Ez, nere Jaungoiko maitea, ez; aski da, aski oraindano nore erakeri galdu-galgarria! Zurea da gaurgero nere biotza; ta, beste maitatze txar guziak utzirik, zu maitatu uste zaitut gau ta egun, ta nere ill-arte, edo bizitza guzian. Maitatze onari maitatzez erantzuten zaio. Beti zuk gogoan nazu ni, nere Ontasun utsa; ta beti zuk maitatzen nazu ni. Nere gogoantz txarra da: gogoantzaren erakoa da nere maitatza: ez dut oberik, dakitzun bezala: dudanarekin badere erautzun uste diet zure gogoantza, ta maitatze andiari. Erantzute txar au ere ezin dagiket nik, zuk laguntze ezipadidazu. Indazu bada zere laguntza, ta eskua. Badakusazu, gauz onerako eskatzen dizudala. Ez arren ukatu, ez, nere Jaungoiko maitea, ez!

*Cognovit Dominus omnem scientiam,
et inspexit in signum aevi, annuntians
quae praeterierunt, et quae superventura sunt:
non praeterit illum omnis cogitatus,
et non abscondit se ab eo ullus sermo.*

Eccl. 42. 19.

Badaki, bai, nere Jaungoiko maiteak, jakin diteken guzi-guzia. Gauza guziak ekusten ditu Jaungoikoak eternidadeko bere ispillu ederrean, edo bere Jaungoikotasunean. An agerian daduzka, oraingoak ezezik lenak, eta etorkizunak ere. Orietatik zenbait agertu dizkigu guri ere. Agertu dan batzuetan, izandurikako gauzetatik; baña geiagotan oraindik etorri ez diranak. Etzaio gordetzen, ez, gure Jaungoikoari, den gauzarik txikiena; ta badakusatza oraindano gure itz asmo gogorazio guziak; eta ez daduzka, ez, beti gorderik idukitzeko.

Egin ditzagun bada, eginkizun arkitzen diranak, nork-nai ekus ditzaiken eran, ta zertan ari garan dakigunak bezala. Egin ditzagun bada, gogotik utzi bage, begira dagokigula gure Jaungoiko, gu oriek egiten ari garanean, ta dakigunak bezala, egunen batean agertuko dizkigula, begira dagokigun Jaungoiko berak, Aingeru ta gizon guzian artean, naiz onak izan, ta naiz ez, orain ta gure bizitza guzian guk egiten ditugun gauzak. Zein andia, gaizki bizi diranen, orduko lotsa ta alkekizuna! Zein andia, bana zein eskergabekoa, orduko gaistoen damu urrikia! Oraingo urriki-damua da orduan balio duen damu-urrikia. Ar dezagun bada gaur bertatik; eta ez dezagun gaurgero egin gure Jaungoiko jakintsuari atsekabea, ta geren buruei alkekizuna, eman dezoken gauzarik txikiena ere; ta egin ditzagun egin bear diran gauz on guziak. Iguzu arren, gure Jaungoiko ekusle garbia, orretarako bear dugun zere laguntza ta grazia: bai arren, bai!

*Glorificantes Dominum quantumcumque potueritis,
supervalebit adhuc, et admirabilis magnificentia eius...*

*major est enim omni laude..
Ne laboretis, nom enim comprehenditis.*

Eccl. 43. 32.

Eman dakizkiola gure Jaungoikoari eman al adiñ esker, laudario ta alabantza; ori guzia eman ta ere, ezer-ez bat bezala izain da ematen zaiona, zor zaionaren aldean; zeren zor zaion munduan den guzia; baita ori guzia baño geiago ta geiago balio duena ere; bada zor zaio ori eman-erazten dion guganako bere ontasuna ta amorea, edo ongi naia: ta ongi nai, eman-eraziaz kontent ez dagoena; bada deusez bat bailiz bezala eman diguna, izanik au dakusazun adiñakoa, prestatzia daduka gure Jaungoikoa, bere orduan guri emateko guk bizi garaño bear duguna; ta gero, Ark emanaz gu ongi baliatzera, sekulako doakundea edo zeruko gloria. Ekusten dezu norañokoa den zere Jaungoiko maitagarriak erakusten dizun ontasuna ta naimentua? Atotzea; ez da, egin dizkizun gauzak baño, milletan ta milletan geiago balio duena, ta, zuk ezagu dezakezun baño agitz eta agitz andiagoo? Bai; andiagoo da, ta Jaungoiko berak baizik ongi ezin ezagutu dezaken diñakoa, Jaungoiko beraren guganako ontasuna ta ongi naia.

Utzazu bada zere Jaungoikoarentzat bere ontasunaren ezaguera, edo ezaguntz andi ori; ta, zuk dezunak eskatzen duen diña badere, maita zazu zuk Jaungoiko bera, bere ontasun andi-ongilleagatik gaur, ta bigar, ta beti. Ez dezu maitatuko, ez, biotz obeko, ta geiago nai dizun gauzarik bat ere; ez eta bearrago dezunik ere; bada bear dezu bizitzan, bear dezu eriotzan, ta bear dezu zuk eternidade guzian zere Jaungoiko maitagarria; ta, au badezu, besterik ez izan arren, badezu betiko bear dezuna.

A! nere Jaungoiko, guztiz ongille, ezin maitagarrago! ta noiz asi bear ote dut nik, nere alegiñean, zor dizkitzudan eskerrak zuri ematen, ta biotzez zu, ta ziñez maitatzen? Noiz gelditu bear ote dezu orretarako nere gogoan sartu-sartua? Izan bedi bertatik, eta geldi bitez bat egiñak zurea ta nere gogoa. Ai, au ala gerta baledi! geroz ez nuke naiko nik, zuk nai ez dituzun gauzetatik bat ere: naiko nuke zuk nai dezun guzi-guzia, ta geldituko lirake zurearen-erakoak nere naimentua ta gogoa, edo geldituko lirake bear den aldera zuzenduak, eta zure gauzei begira. Ala gerta dedilla, nere Jaungoiko maitea; ta ez dezatela gal bein ere, beñ artzen duten zuzentasuna ta grazia. Ez arren, ez, Jaungoiko birtutetsu on maitagarria, ez!

*Quoniam judicas das locum in peccatis poenitentiae
et debitos morti... liberasti, dans tempus
et locum, per quae possent mutari á malitia.*

Sap. 12. 19.

Bekatu bat egin orduko, ondatu zituen sulezean millaka ta milloika Aingeruak, gure Jaungoiko, beren Egilleak. Aiek bezala ondatu bearrak giñan gu ere lenbizikoa egin genueneko ta oraindik bizirik gaduzka ta lur gañean gu egin ditugun guzi-guziekin. Anbat zuzentasun ta justizia Aingeru ederrarekin gure Jaungoikoak; eta gu bezalako loiez jaunzian gauden gauza txarrekin onenbat urrikaltasun ta leku? Bai, egiaki! Orra zenbat asti ta epe zor diogun, Aingeruetatik bati ere eperik eman etzion gure Jaungoiko maitagarriari!

Adanen bekatuagatik garbitu bearrak ginan gu geren amaren sabelean, edo andik sortu ta laster! sekulako su-garretarako geunden gu, geroz gerok egin ditugunagatik! Bazuen gure Jaungoikoak, ara gu botatzeko bear zuena, ta agitz esku geiago; ta ala ere, au gu ondatu lekuan, eman digu gure Jaungoiko maiteak, damuz ta negarrez geren biotzak garbitzeko bear den berria, ta tokia! Aingeru bekatariak bezain aisa, ta laster onda gintzaken gu geren Jaungoikoak bere gaistategai sulezean! Ondatu zituen an Aingeru bekatariak, orien bearrak etzuenak bezala! Ez gaitu gu, Aingeruak baño bat ere bearrago; ta alere ondatzeko gaduzka gu: ta ez gaitu, ez, ondatuko ere, oartzen bagara bear den garaiean, ta eskatzen badiogu, gogoz ta ziñez, egiñen barkamentua. Ori egin ezkeru, gu ondatu lekuan, emain digu gari gure Jaungoiko maiteak bere grazia ta adiskidetasuna; ta oriek ez galtzera bekatu berriekin, sekulako doakundea ta gloria.

Baña, saiatzen ezpagara, geren lan au bear den denboran ta eran egitera, beldur izan gaitetze, jira dedin gure kontra gure Jainkoaren esku indartsua, gurekin egiteko oraindano egin ez duena, edo gu Aingeru gaitoen artera aurtikitzeko. Ez arren, ez, gure Jaungoiko maitea, ez; etzaitzela izan gurekin Juez kastigagaillea; izan zaitetz on-beratxa ta urrikaltsua. Ez dezazula erabilli zere esku altsua, ezpada gure biotzari urrikizko kroskadak edo ukierak emateko. Indazu orain andi-andi bat, asi nadin erraten damuzko itzez, ta gogoz. *Nere Jesukristo Jauna, etc*

X.garren OTOITZ-GAIA

GUREKIN GURE JAUNGOIKOAK EGITEN DUENA

A.

Eman dizkigu Jaungoikoak: zeruaren berria; zerua irabazteko denbora ta tokia; ta bizitzeko bear deguna

1. Gauza guzietarako da gure Jaungoikoaren letarta edo probidenzia; baña, gure ona baizik gogoan ezpalu bezala, artuak daduzka bere neurriak, eta egin izandu ditu, ta egiten ari da, guri dagozkigun gauzak. Egin gintzaken gu, berak nai izatera, emen beti bizitzeko; ta egin izandu gaitu bere zerurako. Ara igaten garanean, arki ditzagun guk geren gogora, edo ongi-ongi ta gerok nai bezala, ezinobeki apainduak daduzka ango toki guziak; edo apaindurik daduzka, guk asm-al baño agitz eta agitz ederkia-go. Arako gogoia guri sar-erazi naiez, eman digu Jaungoiko berak zeruko gauzen zerbait berri: ta, Jaunaren berriak dionaz, ta egia dio, urrea, zillarra, kristalak, perlak eta diamanteak gauza loi itsusiak dira, ango gauz ederrren aldean.

Zeruari, ta zeruko apaintz ederrari dagokan bezalakoa da zeruko maia. Bakea, atsedetea, atsegin ta kontentu utsa da ango janaria ta edaria. Maiaren erakoa da etxekoen bizitza; bada da ezinobea. Ez da an otxik, ez da an berorik, ez da eritasunik, ez da nekerik, ez da kezkarik; ez eta iltzerik ere. Betiko bizitza, betiko osasuna, ta gau ta egun, ta beti nai bezala bat arkitzea da zeruko lan guzia. An ez da ekusten begitarte ona baizik: ez da alabaña Aingeruak, Santuak, Jesusen Ama, ta Jaungoiko bera besterik. Beren biotza bezain maite dute elkar ango guziak; eta alere oztasuna da ango guzien elkar maitatzea Jaungoikoak bakoitzari dion maitatze ta amorearen aldean.

Ekusten dute zerukoak elkarren, ta beren Jaunaren maitatze au. Ekusten dute zein ona, zein ederra, zein maitagarria den guzien Jaungoikoa. Jaungoiko berari begira-begira daude, liluratuen eran, ta amorez urtuak beti ta beti; ta berebat egoin dira beti-beti, ta sekula guzian. Zerurako bada, ta zeruko bizitza naigarri onetarako, egiñak gara lurrean garan guziok. Egin gintzaken gu gure Jaungoikoak gauz obetarako? A, Jaun ongille nere maitari ezin andiagoo! Zorionekoak gu, uts-egiten ezpadegu, egin diguzun arako bidean!

2. Gauza andiegia, ta baliotsua da, gure Jaungoikoak egin digun, ta apaindurik dadukan, bere zeruko bizitza zorioneko au, guri doirik emateko. Nai du, irabaz dezagun, au guk geren oñak sartu baño len. Baña badakit ezin irabaz dezakegula gerez, ta berak laguntzen ez digula; ta, irabaz dezagun, eman digu irabaztekoa bizitzarako bear ditugun gauza guziekin batean.

Eman digu, bai, beñik-beñ irabaztekoa. Baña nolako tokia? Zerorek ekusiko dezu, zere begiak zerbait zabaldu ezkerero. Zabal izkitzu bada bat ere luzatu bage, ta begira zazu eguzkira, begira illargira, begira izarrez bete dagoen gañ orretara: begira zazu lurreko laur bazteretara; begira aizera; begira itsasora; ta begira alde guzietara. Orra zure irabaztekoa! Orra zein galanta, zein bete!

Etxe onen *tellatuak*, izarrez beteak dauden zeruak dira. *Etxazpia* da, zere oin-pean dadukazun mundu guzia; *paretak*, elementuak dira; ta *gelak* erriak. Etxe onetako *krisellua* edo *argia*, egunaz eguzkia da, ta gabaz illargia zeruko izar guziekin. Tellatuak ez dira bein ere urratzen; txutik daude beti paretak; eta etxeko argia, Jaungoikoaren kontura dago. Ez dezu ekusten zein ederki apaindua eman dizun zere Jaungoikoak, zerura irabazteko eman dizun tokia?

Noren kontura ote dago, edo nork zaitzen ote du toki galant, ederki apaindu au? Beraren egille, gure Jaungoiko maiteak. Bai; Jaun onek, Isaias Profetak dionaz, airean bezala daduzka irur erirekin egiak, aldapak, mendiak, itsasoak, eta mundu guzi-guzia. Mundua bezala, daduzka eguzkia, izarrak, bazter guziak, eta zerua. Berak daduzka, zeren berak egiñak diran, eta berarenak: eta daduzka bere eri edo beatz egillekin: ta Jaungoiko egille berak ez idukitzera, ta ark utzi orduko, auts edo ezer-ez egiñak lirake guziak. Orra orretan ere zere Jaungoikoari zuk zor dizun ondasuna.

Zer dirala uste dezu, Jaungoikoaren eri, edo beatz oriek! Oriek dira ekusi ditugun: Jaunaren *jakiunde*, *ontasuna* ta *eskua*. Noiz, nola, ta zertako gauzak egin, bere jakiundeak erakusi zion gure Jaungoikoari. Bere ontasunak, bere naimenduak edo ongi nai zuzenak eragin ziozkan bear zen garaiean; ta egin zituen, ben bezala bere esku indartsu-ongillearekin; ta utzi zituen gure onari begira. Jaungoikoaren beatz oriekin egiñak dira gauza guziak: oriekin egin zuen gure Jaungoikoak, zor diogun munduko etxe galant au. Baita geren izatea ere, bada gu ere gañerako gauzak bezain ongi, gure Jaungoikoak egiñak gara. Ekusi zazu zenbaterañoa den, zere egite onegatik, eta, zerua irabazteko eman dizun tokiaren alde zuk zere Jaungoikoari zor diozun amorea! Baña, au ezagutzeko, bada oraindik beste biderik ere. Atoz ekustera.

3. Egin gindueneko, ekusi dugun bezala, Jaungoikoak eginik apaindua zedukan munduko etxe andi eder au; ta onetan sartu giñan gu, jao giñaneko. Baña ez giñan sartu, ez, etxe apaind-utsean. Etxea ta gu egin ginduen gure Jaungoikoak bazekien, ezur-aragiz jauntziak egin ginduela gu, ta etxea ez beste gauz anitz ere bearko genituela, luzaro biziko bagiñan gu etxe onetan, ta zerurako irabazi andi onak egiten genituela. Orregatik, etxea egin orduko, egin zituen lurpean urrezillarrak, diamanteak, eta arri fiñak; lur gañean beiak, ardiak, eperrak, ollaskoak, eta, illez ta lumaz jauntzirik dabilizan egaztiak eta gauzak. Egin zituen iturriak, egin zituen ibaiak, egin zuen itsasoa; ta au, ta ibaiak, edo ugaldeak ere egin zituen, ez utsak baizik arraiez beteak.

Au guzia ezer-ez bat bailiz bezala, eman zien gure Jaungoikoak lurra-ri, aizeari, suari ta urari bear adin indar, berez edo laguntzen zaiela, egiteko geren jan-edanetarako, geren soñerako, ta bertze geren gauzetarako bear digun guzi-guzia. Emen, gure bazterretan, arkitzen ez diran, ta Jaun berak egiñak daduzkan gauzak, arkitzen dira besteetan; ta, andik ekartzeko, idorrez ekarri bearrak diranean, badira bideak, badira zaldiak, badira mandoak, eta badira gurdiak; eta itsasoz ekartzekoak diranean, badira ontziak, eta ontziak. Bearrean arkitzen bada norbait, izain da, berak egin gabez egin bear duena: edo zeren ori den orduan, ari ongiena dagokan zerurako bidea: bada, orregatik ez izatera, ez die gure Jaungoikoak ukatzen zerurako egiñak daduzkan bere umei, arrei, txoriei ta mamorreie ere ukatzen ez dien jan-edana ta soñekoa.

Idikitzazu bada noizbait zere begiak, eta begira zaiezu, lotan bezala zauden gizatxarra, edo emakumea, emen bizi zaran arteko zere Jaungoi-

koak eman dizun etxeari, etxearen apaintzari, ta etxe onetan, edo mundu guzian, zure onerako egin dituen gauza guziei: ta, orien izatea, egokura ta edertasuna ekusi ondoan, igan zaitez, naiez ta gogoz zeruraño, angoak ere, al dezun eran ekustera. Artzen badezu bide au, bidenabar ezagutuko dezu ezinobea dela zure Jaungoikoaren letarta, gobernua, ta probidenzia, bestegatik ezpaliz ere, zeren eman dizun mundu au bezain zeruaren irabaztoki ederra; ta toki onek adiña apaintze ta onek bezalako gauzak dituen: bada ezagutuko dezu, zure Jaungoikoak adiña ontasun ez duenak, ezin lekizkela onelako tokia, ta tokirako gauzak; ezagutuko dezu, ongi siñetsgarria dela Apostoluak diona, edo asm-al baño gauz andi-eder-apaindua dela zerua; bada emengo, onen irabaztoki andi edo beteari, ez dago ka gutiago: ta denbora berean ezagutuko dezu, eroak baizik ezin utz dezakela egin gabe onelako gauza bat, edo zerua irabazteko egin bear duena.

Ezagutzen dut, bai, nere Jaungoiko maitagarria, ezagutzen dut nik au guzia; ta orregatik, bat ere luzatu bage, asi nai dut (eta ziñez alere), zure zeru ondasundun au irabazteko egiten diran lanetan. Artuko dut orretarako zuk zerorrek, Maisu onak bezala, erakutsi zenigun bide zuzen, bear den erakoa. Bide au artu, ta nere lan orietan nabillenean, ekusiko dut ezin zuzenagoa dela, ta ezinobea zure gobernua, zure letarta, edo zure probidenzia. Ekuste, ta ezagutze onek berotuko didala deritzat, orain ozturik arkitzen den nere biotz txar eskergabe au; ta, biotzaren berotze onarekin asiko nazala nere gauzak zuzentzen, ta maitatzen Zu alik zinkiena, edo oraindañoan ez bezala. Indazu zerorrek, nere Jaungoiko maitagarria, lan on onetarako bear dudan zere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

B.

Bazuen Adanek, eta badute gañerakoak ere, gure Jaungoikoak emanikako bidea

Ekusi ditugun baño obeki ekusteko, gure Jaungoikoaren letartari edo gobernuari guk zor diozkagun ontarteak, begiratu bear diogu, zeruaren irabaztokiari bezala, eman digun irabazbideari ere; bada zerurako irabazbidea, emengo bizi-tokia bezain ekustekoa da; ta, tokiak baño ere, agitz obeki, gure Jaungoikoari guk zor dioguna agertzen digun gauza: bada

bide au ere, bizitegia bezala, gure Jaungoikoaren eskukoa da; ta bidenabar da guztiz zuzena; ta nai duenarendako agitz ondasunduna; bada igialdi oro edo ortik dabillenak egiten dituen gauzetatik bakoitzarekin, zerurako bil dizake ondasun andiak, edo irabaziak.

Gure Jaungoikoak eman izandu zion Adani, gurea baño zerurako bide leun errazago bat; eta ori Adanek ez galtzera, edo Adanek egin izandu balu, bere bide leun orretatik atera gabe, Jaungoiko beraren erranmanua, aisa ta nekerik gabe sartuko zen zeruan, artarako ordua etortzen zitzaionean; ta, ura an orrela sartzera, aren bide bera izain zen gure guzien zeru berarako bidea; ta gu ere au bertan sar gindezken aren eran, ta ura bera bezain errazki, edo aisa; bada jaioko giñan gu guziok zeruko graziaz ta doaiez beteak; jaioko giñan gaitzerako tirriarik bat ere gabe, ta onerako guztiz jaiok, edo egokiak. Baña etzuen Adanek egin izandu bere Jaungoikoaren errana edo manua; ta, uts egin orduko, galdu zuen berea, ta geretako gure Jaungoiko maiteak zedukan grazia: baita zeruko bide erraz au ere. Orrekin asalatu ziran Adanen aragia ta pasione gaistoak; baita gureak ere; ta asi ziran, okabilka bezala, anima gaisoarekin; ta ala dabilta, aldarteak ematen dien guzietan.

Andik datoz, izan oi ditugun gure eritasunak, nekeak ta gaistoen tentuak. Andik artu zuen sulezekoak gu garaitzeko, len zuena baño agitz esku ta indar geiago; ta Adan, ta gu gelditu giñan Paradisutik sekulako erbestatuak, eta denbora berean, beartuak zeruaren billan, negarrezko bide latz batez, ibiltzera: ta, etsai au ta neke andiak garaituz ezpada, ez da geroz guretzat zeruan sartzetik: ala dio, egia baizik ezin erran dezaken gure Jesus maitagarriak. Ai, au nekea! Ai au galtzea!

Orduko bide leun errazaren orde da, orain guk dugun Jesusen Lege berriko bide au. Au ere gure Jaungoiko maiteak emana da. Bide onetan zuzen, ta erori gabe, ibilli nai dutenak garai onean artu bear dute beren pausua, edo dagoten bizi-modua. Orrela ibiltzeagatik, gelditzen dira batzuek ezkondu-gabe; ta sartzen dira bertze anitz paret-artean, edo kontentuetan, aragi gaistoz jauntziak daudela, au egiteko, aragirik ez duten Aingeru garbien erako bizitz on-eder bana. Zorionean jaiok, Jaungoikoak deitzen dituela, bizimodu au artzen dutenak, era onetan garbiro beren egunak bukatzen dituztenak! bada orietatik izain dira, bildots eder Jesus-maitagarriarekin zeruan ibilli bear duten anima garbi, ta birjinetatik geienak edo beintzat anitz, eta asko!

Gisa berean, edo zuzen ibilli-naiez zeruko bide berri, Jesusen bidean, egiten dira beste anitz eliza-gizon, edo Apez. Orien ibillera, edo biziera (bear bezala bizi dirala) guztiz ederra da, ta Jaunari atsegin anitz egiten diona. Gañerako guziak artzen dute ezkontzako, edo alarguntasuneko bizi-modua. Bata edo bestea artu duenak, egin bear du, zeruan sartzeko, bere bizimoduari dagokana; bada ez da bestela au sartuko sekulan, egin bear diranetatik zenbait gauz on, edo anitz eginagatik.

Baña oraño artu ez duenak, kontuz begira beza zein ote den, ari dagokan bidea edo bizi-modua; bada bizi-modu, edo zerurako bide guziak, zein ere zuzenak diran, ez dira guzientzat; eta, ez dagokan bizi-modu ona artu, ta sulezeratzea baño, obe da ezkondu ta zeruratzea. Ez dakienak zer egin orretarako, edo zein ote den ari dagokan bizi-modua, bijoa bere Jaungoikoagana; bada Jaungoiko berak dio: atozte nigana, nondik artu ez dakizuenak; nik agertuko dizuet etorkizuna, ta bakoitzari erakutsiko diot dagokan bidea, edo bizi-modua.

Gure Jaungoiko maiteak, bortxarik gabe, eraman nai gaitu guziok bere zeruko atsegin-kontentuetara. Orretarako adirazten dio bakoitzari zein den, guzien artean, ari dagokan arako bidea; ta adirazten dio, berez datorrela dirudien naikunde batekin, edo bertzearekin; ta naikunde au ark ez aienatzera, artzen du, Jaungoikoak bereitzen dion bere zerurako bidea; ta, au ark artzearekin, beartua bezala uzten du bere Jaungoikoa, bere bidearen asieratik bide beraren bukaeraño egin bear dituen gauzak nola egin erakustera, ta gauzak berak egiten sendorki laguntzera. Baña ez dute orrelako irabazirik egiten bere gogora dabilzanak; eta, beren biotzean itz egiten dien Jaungoikoari ez-aditu egin, ta gogo gaistoak erakusten dien bideren batean sartzen diranak, or barrena igan uste dute gaisoak zeruko atsegin-kontentuetara; baña ez da erraz, Jaungoikoak erakutsi etzien bidez, edo bizimoduz, oriek ori erditstea.

Jaungoikoak egiten dien biotzeko edo animako itz eme au aditzen ez dutenak, edo itz onen berri guti dutenak, bijoaz Jaungoiko berak bere lekuan daduzkan gizon jakindun birtutetsuetara. Oriei erakutsiko die zein den artu bear duten bidea edo bizimodu. Au egin gabez, galdu ziran, Isaiasek dionaz, Israeldarrak. Buren buruz, ta Jaungoikoaz kasorik egiten etzutela, artu zuten oriek beren bidea; baña alako bidea! gogo gaistoaren bidea! bide makur-galgarria! bide onez erditsi uste zuten nai zuten guzia; ta erditsi etzuten, ezagunen ista, ta beren lotsa, ta alkea beste ondasunik.

Zenbati, ta zenbati gertatu oi zaie ori bera egungo egunetan ere? Gazte ariñak arkitu uste du zerurako bere bidea, ez dagokan, edo Etsaiak zuzentzen dion, ezkontzan. Ez du aditzen, ezkontzari dagozkan gauzetan, guratsoen ta ongi nai diotenen erranik bat ere. Egiteko berean Jaungoikoak egiten diozkan itz onak itotzen ditu bere barrenean. Jaungoikoaren lekuan daudenen igesi dabill beti, bere burutik ken ez dezoten, gogotan sartu zaion bere ezkontza galgarria. Sartzen da azkenean kontrako bere ezkontzan, ta ez du gero bere ezkontzan arkitzen kezka, negarra, damua ta loaia besterik.

Aberats-bidea da, diruzalearen iduriz, zerurako biderik zuzenena. Orobat gertatzen zaio ohorezko bidearekin, antustez burua beterik dadukan gizon arroari; baña bide oriek bien galbideak dira, ez zerurako bide zuzenak.

Ez dela bide zuzena, uste du bearsuak, bearrez, nekez, gabez, lanez, ta izerdiz batea dagoen bidea; ta ori da bide bat, umilki artzen dutenak zuzen-zuzen zerura daramatziena. Jaungoikoa da siñis nazazu, zerurako bideen, ta gure guzieren bear bezalako berria duena. Ikas zazu bada beragandik otoitzez, erreguz, bizitza garbiz, ta gald-eginez, zein den zurea, edo zuri dagokizuna; ta beste guziak utzirik, artu zazu au, artu nai badezu berez bukaera on bat dakarren bidea, edo bizi-modua.

Nai dezu zuk erditsi bide on onen bukaera on au? Bada zabilta ortik zuzen; edo zabilta, zere begiak kendu gabe, zeruko zere Lege garbi argi-egilletik. Egizu beti Lege bereko mandamentu guziak diotena; artu izkitzu Jaunak gogargiz adirazten ditzkitzun gauzak, eta Jaun beraren orde zemen daudenen erranak, edo konsejnak; eta azkenean zuk erditsi-ko dezu zere zeruko bidearen bukaera.

Emengo bideetan, edo egitekoetan, alkar engaña dezakee gizonak, edo jendeak; baña ez du nior Jaungoikoak engañatuko zeruko bidearen gañean; ez da alabaña Jaungoikoa gizonak bezala, gauza baten lekuan, bertzea erran dezakena: dena, den eran, erakusten dio gure Jaungoikoak ikasi nai duenari. Artzen badugu guk eskergabeko bide makurren bat, ez da ori izain gure Jaungoiko maitagarri zuzenak erakutsia; erakutsia izain da, edo gure etsai galdu amurratuak, edo gure gogo edo naigabe galgarri gaistoak.

Ez al naz sartuko ni orrelako bide galgarri errebesetan? Ez, nik neronek nai ezipadut, edo ni banabil zeruko argiari begiratuz, ta Jaunaren

lekuan daudenen erranak egiten ditudala. Orrela dabillenari Jaungoikoak ematen dio bear duen bizimodua, ta zeruko bidea; baita bere eskua ta laguntza ere. Indazu niri ere, Jaun ongille-maitaria. Bai arren, bai; ta ibilliko naz, gaistoak utzirik, zuk erakutsi didazun bidez, ta bein ere ori uzten ez dudala.

C.

Ematen digu Jaungoikoak (eta anitz aldetara) geren biderako bear duguna

Baditu zeruko bideak bere sasiak, baditu bere aldapak, baditu bere mendi gogorak, edo baditu bere nekeak; eta askotan neke gogorak. Indar laburrak dira berez gure alegin ta indarrik andienak, orrenbat neketarako. *Jesus* bat, bear bezala errateko diña ez gara gu gerez, dio San Pablok, Adanen bekatuak azpira ginduenetik; eta azpira ginduen, bizitzen asi orduko. Ez gara indartsuagoak gelditu gerozko geren bizitza txarrarekin; bada, Profetak dionaz, gelditu gara kargatzar andi baten azpian datzan bat bezala, edo erdi-lertuak, eta zauriz ta aztura gaistoz beteak. Gure zauriak, guk artara begiratu gabez, andituz ta ustelduz joan izandu diran zauriak dira. Erakeriz bete da gure burua. Tirrikazio gaistoen suak artu ditu gure giltzurriñak eta biotza; ta lazeri uts-egiñak, eta gaitzera, agurea lurrera bezala, makurtuak gelditu gara. Orra nolakoak gelditu garan gu geren bekatuakgatik! Eta orra zein txarrak gerozko gure indar guziak!

Nola guk onen indar gutirekin, ta lagunik bage generamake geren legeko uztari astuna, ta karga guzia? Nola, ta noiz guk egin genezake, zerua irabazteko egin bear den egiteko nekezkoa? Ez eta sekula guzian bizi bagiña ere. Baña, gerez ezin dagikegun lan andi, ta egiteko gogor au, aisa egin dezakegu gure Jaunak laguntzen digula, ta beraren graziarekin batean. Ala dio Jaunak berak: *atozte* dio, *neketan zabilten gaistoak*: atozte, nik emain dizuet zeren lanean iraunteko bear dezuten janari indartsu, nere grazia. Onen indarrarekin, ariña iduriko zaitzue berez astuna den ta zeren soñean daramazuen nere legeko karga; ta, kargapean ibilliagatik, ibilliko zarazte atsegin, ta kontentuz beteak. Ala gerta dakigula, gure Jaungoiko maitagarria!

1. Badakizu non edo noiz ematen duen gure Jaungoikoak animako janari indartsu au? Ematen du Elizako Sakramentuetan; baina beste anitzaldi ta lekutan ere. Ematen du, bai Elizako Sakramentuetan; bada edozein Sakramentutan, bear bezala, artzen duenari ematen dio Jaungoikoak artze berean, bere grazia; eta gero beartzen denean, otamen indartsu, edo graziaren laguntza, *auxilioaren* izena duen bat; eta zuen indarrarekin, nai badu, garai ditzake bere etsaiak; eta bere kargarekin, anitz nekatu gabe, badabilke zerurañoko bere bide guzian. Zenbat geiagotan, ta obeki konfesa-komekatzen den bat, anbat laguntza geiago ta indar andiagoak irabazten ditu, anbat lasterrago doaz dituen, animako zauriak, edo aztura gaistoak; anbat indartsuago arkitzen da, ta ariñago dabil zeruko bere bidean. Orretarako da, Sakramentuetan Jaungoikoak ematen duen animajanari indartsu au.

2. Janari onen, edo Jaungoikoaren laguntzaren beartzen garan guzietan, ezin goazke konfesa-komekatzera; ta, ori dakien gure Jaungoikoak, ematen digu, eskatu ezker, bertze anitz aldiz ta lekutan ere; bada ematen digu *libru onak irakurtzean*, ta *predikuetako denboran*; ematen digu illberria, ta ill-ezkillara aditzean; iltzen dagoena nekez, kezkaz, ta izerdi otzez betea ekustean; ill-mezan, ill-ortzietan; erraietako, buruko, ortzetako, sabeleko edo bertze edozein miñ datorkigunean; eskuetako gauza gaizki ateratzen zaikunean: naigaberen batekin arkitzen garanean, begitarte txarra egiten zaikunean; esker gaistoak, eta arpegi illuna baizik, ekusten ez ditugunean, ta onelako bertze anitz alditan: bada aldi orietan eman oi digu gure Jaungoikoak bere inspirazionea edo gogargia. Gogargi onek ematen digu batzuetan ondu-nai on bat; eta geienetan beldurtzen gaitu. Egiten du gure Jaungoikoak bata, ta bertzea, guri eskarazteagatik eman nai digun bere janaria, edo graziaren laguntza; ta ematen digu beti, guk au ongi eskatu ezker.

3. Orrelakorik ez izan arren, ez dago, ez, geldirik gure Jaungoikoa: billatzen ditu, bai, eman-bide berriak. Badaki gure Jaungoikoak, biotza noizean bein illuntzen, edo berotzen ezpadigu, joain zaizkigula orduak eta orduak ere zerurako deus egiten ez dugula, ta Jaungoikorik den ere oroi-tu gale. Badaki Jaungoikoak, bai, gu gerez, ta ark zerbait egiten ezpadigu, oituko garala alferkerira ta zabartasunera; ta, orietara oitu ezker, aisa garaituko galtuela gu, gu galdu naiez dabillen, gure etsai amurratu gaistokak. Gal ez gaitezen bada, ta eme, ta biziro gabiltzan zerurako geren bidean, *ematen digu batzuetan bera maitatu nai andi bat*; eta bertze zenbait aldiz *illuntzen digu biotza*, ta uzten gaitu kargapean, edo naigabez itotzen

bezala; ala badere dagigun egin bear duguna, edo dagigun, urean itotzen dabillanak eta kargapean lertzen dagoenak egin oi dutena.

Badakizu zer egiten duten oriek? Oiu, ta deiez daude bazter aietan dabillena berei laguntzera erakarri naiez. Eskatzen diote negarrez ta umilki, lagun dakiela eskuz, igeriz, ta alde guzietara; ta ez ditzala utzi, arripetik bata, ta bestea uretik atera artean. Orra oriek egiten dutena; ta orra, zuk dagizun, zure Jaungoikoak nai duena.

Animako premian arkitzen zaranean, ots egiozu zere laguntzallari, ots egiozu zere Jaungoikoari. Ez dezu arkituko, ez, au baño alderago dadukazun laguntzallerik; ez eta oberik, eta urrikalsuagorik ere. Ez dizu niork ere, onek bezain ongi ta laster kenduko zere barreneko pisutasuna etzaitu, onek bezala, batek ere aterako zere neke-kezkeen ur-petik. Ortik aterazteagatik zu, ta bidenabar zuk ar dezazun zeruko bidean irauteko bear dezun janari indartsu, graziaren laguntza, ematen dizkitzu aldi orietako berriak, naigabeak, eta biotzaren ukierak; orrela badere zoazkio, biderako janariaren, edo graziaren eske; ta, eskatu ezker umilki ta bear bezala, emain dizu, gutiengan, bear dezun guzia.

Orra zenbat aldiz Jaungoikoak eman oi duen bere grazia ta laguntza. Bada zenbat ere anitz diran, aguertu ditugun aldiak, ez dira, orretarako bereziak daduzkan guziak; ez eta erdien laurdenak ere. Guziak banaka agertzea gauza luzea lizake: itz bian adiraziko dizkitzut nolerebait.

Non-nai arki dezakegu guk geren malkortegia, edo amildu-lekua; non-nai urrats, edo pausu gogorren bat, non-nai etsaiaren tentazionea ta zerua galtzeko bidea: baña an bertan arkituko dezu, nor bazara zu, zere erakusle zuzena, esku-emalle ona, ta, etsai guziak garaitzeko diña den Laguna; bada bertan, ta bazter guzietan arkitzen da gure Jaungoikoa; ta Jaungoiko, eskatzen dionari, argia, eskua ta laguntza bertan emateko prest dagoena.

Malkortzen bazara bekatuaren errekarra, itotzen bazara tentazioaren urean, uzten badezu egin gabe egin bear zenuen gauza, izain da, artu naigabez zuk, zere Jaungoikoak eskeintzen dizun janaria, eskua, laguntza, ta grazia; bada eskeintzen dizu etxean, eskeintzen dizu mendian, eskeintzen dizu bidean, sasian, auzoan, urrutian, lanean, atsedentegian, gabaz, egunaz, goizean, arratsaldean, ta ordu ta puntuoro; ta, bear adiña zuri emateko, ez dizu, biotzez eskatzea, besterik eskatzen. Eskatze au askotan zuri zere gogora erakartegatik, berezi dizkitzu Jaungoiko berak, beste anitzen

artean, milla aldetara, ta maiz aski egin ditezken urrikarrizko edo miseri-kordiazko amalaur gauzak.

Non arkituko dezu onen usu ta merke bidezkoiei bear duten janaria ta edaria prestatu dien erregerik? Non, berez, bearrean dauden guziei laguntzen dienik? Nion ere! Ez da misterio: ez da alabaña, gure Jangoikoa bezalako erregerik; ez da au bezela bazter guzietan arkitzen denik; nai duen guzia egin dezakenik, eta eskatzen zaion, ta gure onerako den, guzia egin naiez dagoenik.

4. Nai au agertzen digu, erran diran gauzekin ezezirik, *egñiak daduzkan munduko guziekin ere*; bada guziekin deitzen digu, beti prestatuik dadukan bere graziaren maiera. Txoritxo kantariak, aritz mutuak, loreak, iturriak, belarrak, oin-peko arriak, izarrak, eta gañerako gauza guziak adirazten digute beren moduan, Profetak diona. *Begira*, dio Profetak: *Begira, gizona, begira emaztekoa: ez zara zerez etorri zu, ez, mundura: zere Jaungoikoak egñia zara*. Orretan erraten digu: ez zara etorri, ez, zere Egille onaz azturik bizitzera. Jaungoikoak egñia zara. Egin zinduen, zerua irabazteko. Eman zizun irabaztegia. Erakutsi dizu irabazbidea; ta ematen dizu irabazteko bear den indarra, laguntza, ta grazia.

Etzaitzala izutu maudamentuen kargak, eta zere legeko gurutzeak. Graziaren janari indartsuarekin, ta Jaunak laguntzen dizula, arinduko da guzia; fite ta laster bukatuko dira zere munduko lanak, eta bideak; eta ez da bukatuko bein ere, bide onez, irabaziko dezun doakundea, edo beti iraun bear duen zeruko atsegiña ta kontentua. Zoaz bada zuzen zere bidean; ta zoaz, noizean bein zere egille on Jaungoikoari agur egiten diozula. Zoaz, ta zabiltza, Jauna serbitu-naia, ta, zor diozun maitatzea gogotik utzi gabe. Orrela bazabiltza, sartuko zara zuzen, ta anitz nekatu gabe, zu zere Zeruan.

Au guzia, ta anitz geiago adirazten dizu itz bian Profeta Dabidek; eta au berau adirazten dizue, berak egiten dutenarekin, munduko gauzarik mutuenak ere; bada bakoitzak egiten du gau ta egun, ta beti, Jaungoikoak nai duena, edo bere egitekoa; ta egiten du, edo Jaungoikoak eragiten dio, guri eragin naiez gerena, edo egin bear duguna. Gu ez, beste gauzak zuzen dabiltza, zein bere bidean dabiltza, astunak izanagatik eta pisuak. Eguzki bera, ta izarretatik anitz astun-astunak dira, edo lur-mendiak eta itsaso guzia baño, anitz andiangoak dira; ta, luma bat bezain ariñak balira bezala dabiltza, Jaungoikoak bakoitzari eman dion bidez, bein ere gelditu gabe, ta egunoro millaka ta milloika legoak egiten dituztela. Iturrietako, ta

ibiaietako, edo ugaldeetako urak ez dira gelditzen itsasoan sartu artean, kentzen ezpazae beren arako bidea. Batetik bestera dabill itsasoa, bere ur ta бага guziekin, Jangoikoak nai duen bezala: ta ez da munduan gauzarik Jaungoikoak nai duena, ta Jaungoikoak nai duen bidez, egiten ez duenik.

Guziak bada beren itz egite mutuekin erraten digute, Apostoluen ezpañez: *egizue, gizonak, egizue zuek ere zeren egitekoa*. Zoazte, trikatu gabe, zeren bidean, doatsuak izan nai badezue sekula guzian; zabiltzte zuzen, zeren Jaungoikoa ekustera zeruan sartu artean. Orretarako egñiak zarazte, zarazten guziak. Ongi zuzena da zeruko bidea; bidezkoak bear dituzten janariz ta gauzaz ongi beterik dagon bidea da zuzen zerurako bide au. Ezin-jakintsuagoa da ekusi dugun bezala, ezin-egilleagoa da, ta ezino-bea gure Jainkoaren gobernua, letarta, edo probidenzia: probidenzia onekin guziarekin artu ditu Jaungoikoak, gure onerako diran, bide onetako neurri guziak; eta prestatu ditu jaiotzetik zerurano bear ditugun gauzak: orregatik zor diogu guk geren Jaungoikoari, al dugun begiratze on, agur, esker, ta maitatze guzia.

Begira zaiozu bada, esker utsez beterikako begiekin, gauza guziak zure onari begira utzi dituen zure Jaungoiko begiratuari. Egiozu agur ta agur begiz, buruz, biotzez, ta alde guzietara. Zure Jaungoikoa, ezer-ezetik atera zinduen, ta zerurako zaduzkan Jaun ta Jabe ezin-andiagoa da. Emazkiotzu bada eman-al adiña esker, ontartez ta mesedez bete zaituen, ta ontart berriak eta berriak zuri eman naiez arkitzen den zere ongille, ezin-ongilleagari. Maita zazu; baño maita zazu aleginean; bada beti onak maitatzen dagoena, gaisto guziak ondu nai litukena, ta guzi-guziak zeruan sartu-naiez dabillena da zure Jaungoiko ezin-maitagarriagoa.

Ezin dagikezu maitatze au baño gauza obeagorik; ez eta bearrago dezunik ere. Zorionekoa zu, zuzen ta bear den eran au egiten badezu! bada bidenabar egñien dituzu zeruko bidean zuzen ibiltzeko egin bear diran gauzak: eta egunen batez sartuko zara zeru berean, an zure Jaunari zuganako bere gobernu ta letart onesgarriagatik, emen ez bezalako esker-erak ematera; ta, emen baño agitz eta agitz garbiroago ta obeki, zor diozun guziagatik, bera maitatzera. Eta non arkituko dezu gauz obeagorik? Non, au baño bearrago dezunik? Ez al dezu zere egiteko au utziko aldebat, oraindañokoan bezala? Ez baldinb-ere! Ez arren, ez! Ez dagoka eskergabetasun txar ori, bere letarta ta probidenzia guziarekin zure onaren billa dabillen zure Jaungoikoari: ez, eta zure onari ere: eskergabetasun orretan bukatzen bazenitu zere egunak, zu izain ziñake zorigaistoko

maluras, doakabe bat; bada, zeruan egon lekuan, egon bearko zenuke beti ta beti usteltzen, ta erretzen sulezean.

Ez, nere Jaungoiko maitea, ez da neke arrigarri au niri ongi dagokidana; ez, eta onara dararaman bide zabal gaistoa ere! Niri dagokidan bidea, zuk erakutsi diguzun bidea da. Au da nik gaurdanik artu nai dudana. Au da nik orain nai dudana, naiz dela berekin dakartzien bere lan ta gurutze guziekin. Guziak eraman uste ditut zure graziazen indarrarekin batean, ta zuk laguntzen didazula. Indazu zere laguntza, indazu zere grazia; ta goazen, nere Jaungoiko maitea, nondik-nai ta zuk nai dezun bezala. Atsekabeen mendiak, naigabeen aldapak, asmazio gaistoen larreak, gorrotuen sasiak, eta gañerako urrats-pausu gaistoak, ez naute izutzen, zure grazia nerekin dudaño, ta zuk eskutik naramazula. Goazen, goazen bada, nere Jaun eskudun maitagarria; goazen nondik-nai: bada ezin eraman nazakezu zuk, ezpada bide zuzenez. Zure letartak trazatu duena da nerezat biderik onena. Au nai dut nik ere. Zurea da oraingo nere nai au ere, nere Jaungoiko maitagarria; bada nere biotz txarrak ez luke berez artuko onelako asmorik. Nai onekin nai dut ibilli, nabillen artean; ta, aai au utzi gabe, nai dut sartu zure probidenzia zuzenak apaindua dadukan zure zeruan. Ala gerta dedilla, nere Jaun on-andia; bai arren, bai!

*Tua autem, Pater, providentia
ab initio cuncta gubernat.*

Sap. 12. 3.

Zure gauzak ekusteko, gure Jaun andia,itsuak gara munduko geienok. Berez balebiltza bezala, begiratzen diegu ekusten ditugun gauzei. Guziak dabilta zure letartaz ta probidenziaz, edo zure probidenziaz daramatzien moduz ta bidez; ta ezpaliz baño geiago ez gara oroitzen gu zure probidenziaz! Arritzen gara munduko bazterrak, eta zeruko izar-eguzkiak ekusten ditugunean; ta ez dugu begiratzen ere, guziak egin zituen ta eskutik daduzkan, zure letarta gobernarira. Au gertatuko ote da emendik aitzina? Ez, zuk nai badezu, eskergabe txarra. Nai au gogoan sar dakizun, begira zazu, gizon dongea; begira zazu emakume zentzugabea, begira zazu non arkitzen zaran, ta zertarako zauden tokian! Arkitzen zara Jaungoikoak egin zizun, ta bere letartaz ongi zuzendua dadukan, mundu-

ko etxean. Etxe edo toki onetan arkitzen zara, doakundez betea dagoen gain artako toki ederra irabazteko. Eskerrak eman, ongi biziz, ta lanak zuzen egiñez irabazten da zorioneko toki ura.

Ai ene! ta nere zoratu galdua! Nigatik egiñak zeru-lurrak, eta munduko gauzak! Jaungoikoaren eskuan gauza guzien gobernua! Nere Aita on maiteari eginik nere Jaungoiko: Niri begira, niri zeru guzia eman naiez Jaungoikoaren letarta, edo probidenzia: ta ezer zor ezpanio bezain aztua ni nere Jaungoikoaz, ta Jaungoikoagandik arturik dadukanaz! zerurako jaioa ni! Zerua irabazteko Jaungoikoak ekarria ni, nagoen tokira! Ongi bizi bearra ni! lan on anitz egin bearra ni! ta alferkeria, gaizki bizitzea, ta zerua galtzea bailiz bezala nere egiteko guzia, lotan ni geienean, bekatuaren loiean ni, ta zerutik urruntzen nauten gaizkiak eta gaizkiak egiten nituela ni! Non dut nik, non, burua? Non dut nik, non ezaguera? Ez ote naz ni, noizbait-noizbait nere kontura-bearra!

Baldinbere bai, nere onerako letartaz, ta probidenziaz betea zauden nere Jaungoiko maitagarria! Ezagutu dut, bai, berandu badere, artarako ekarri ninduzula zuk nagoen lekura! ta ezagutu dut, bai, zertako darabil-tzan zure probidenziaz, darabilzan bezain ongi ta zuzen, munduko gauzak! Guziaz baliatu uste dut gaurgero nere onerako. Bizi uste dut bein ere nere begiak kendu gabe, zure gobernu zuzen-ongiletik. Orri onela begiratze onek eragiñen al dit, zerurako banaz egin bear dudana? Beartuko al nau eskerrak zuri ematera; ta, zerua irabazteko egin bear den guzia egite-ra? Ori da nere egitekoa. Au negien, egin ninduzun zuk, nere Jaungoiko-egille-gobernari maitagarria. Erakus zadazu, zuzen egiteko, artu bear dudan bidea. Bai arren, bai!

Misericordia, et veritas praecedent te

Psalm. 83. 16.

Jaungoikoak egin litzake gurekin ere, beste anitzekin egin dituen kastiguak: baita andiakoak ere: bada kulpa andiz ta obenez, oriek ez bezala, ta askotan, loitu diogu guk zerua irabazteko berez egin, ta onez eman zigun munduko bere etxe galant au. Baña urrikariegi gaitu gu geren Jaungoikoak, eta geiegi nai digu, ori ark gurekin egiteko; ta, era orretako kas-

tiguak egin lekuan, erakutsi digu kastigu guzietatik iges egiteko bidea: bada erakutsi digu nola geren loiak kendu, ta nondik artu, zerua zuzen, ta uts egin bage, irabazteko.

Kentzen dira gure loiak (gure Jaungoikoak guri erakutsi digunaz), gaizki eginen damuz ta urrikiz: bada gaizkiez urrikiturik, eta egin ditugun txarkeriez damuturik ekusi orduko gu geren Jaungoikoak, urrikaltzen zaiku eta ematen digu, bekatuaren loiak kentzeko bear den ura ta grazia. Gu bekatuen loiera orduko, andik atera gu, ta garbitu naiez dabil gure Jaungoiko urrikaltsua. An sartuaz damutu dakigun, zulatzen dizkigu bere beldur santuz geren biotzak; eta adirazten digu zer bidez artzen den gaizki eginen bear bezalako urriki-damua, ta laguntzen digu artzen ere. Atozea; ta ez da gure Jaungoikoaren erakuste au erakuste ezin-urrikaltsuagoa? Orra bada zuk zere Jaungoikoari zor diozun erakustea!

Baña ez azkenekoa: bada loietik ateratzen ezezik; erakusten dizu zuri zere Jaungoikoak, nondik bear den artu ere zerua irabazteko; bada bein Predikariz, bein libruz, ta askotan gogargiz agertzen dizkitzu bere Legeko mandamentuak, eta, zuk goiz-arrats, eta egun guzian egin bear dituzun gauzak. Zorioneko umea zu, zuzen bazabiltza, ta bide au galdu bage; ta zuk egitera, ikasten dituzun gauzak! Ala gertatzera, etzara zu, ez, berriz bekatu larrien loierako; txoil, edo txit urrunduko zera zere Jaunaren kastiguetatik; irabaziko dezu zuk zerua; ta an egoin zara beti, Jaungoikoari, bere urrikarizko erakustegatik eskerrak eta eskerrak ematen. Ala gerta dedilla, nere Jaun maitagarria: ta, gerta dedin, indazu bidea bezala, biderako bear dudan indarra ta laguntza. Bai arren, bai!

Virtuti brachii tui quis resistet?...
Sed misereris omnium, quia omnia potes.

Sap. 11. 22.

Gure Jaungoikoa baliz, gizatzarren erakoa, gaizki bat egin orduko, galduko luke gaistagillea, naiz lizala den andiena. Bai, dio Eskritura Santak: ez da Jaungoikoak ezin dagikenik; eta nai balu, bidal litzake gaista-giñagana, onek bekatu bat egin orduko, nai adiña artz eta otso, nai adiña leoi, oraingoetatik, edo oraingoak baño ausardi ta irain geiagokoak: bidal

litzake, oraingo basurde, ta larretiar izugarriak baño agitz izugarriagoak; baña bidal litzake, aizezkoaren lekuan, suzko atsa edaten dutenak, sudurretatik kea, ta begietatik sua darienak, eta, bere itsustasunarekin, begiratzten liena illotza utziko lukeenak. Ez du orrenbat bear gure Jaungoikoak, nornal ta munduko guziak illak uzteko; bada guziak daduzka eskutik; eta, utzi ezker, illak dira diranak. Ez da, ez, gure Jaungoikoari besoa biurtuko dionik: ez da ez, egin nai duena oni eragotziko dionik: eta alere ez da, bera bezalakorik: bada bere besoa, ta besoko indarrak gure onerako daduzka, ez gu galzeko.

Gaistoak gara gu, dakizun bezala; gaizkitik gaizkira gabilta aspaldiko denboran: sulezea maiz askitan irabazia dadukagu geren oben-kulpekin: utz gintzake gu gure Jaungoikoak bertatik an ondatuak. Ondatu gaitu? Ez egiazki!, ta, ondatu lekuan, lagundu nai digu geren egitekoetan, ta zeruko bide guzian. Urrikari gaitu alabaña, ta, bide au utzirik, sartzen bagara bekatuen sasian, luzatzen du bere beso altsua, andik ateratzen guri laguntzeko, ta gu geren bidera itzulerazteko. Ori ezezik, prestatua daduka, guk geren biderako bear dugun jan-edana, edo zeruko grazia. Bideratzen garanean gurekin da, bai, gure Jaungoikoa; ta eskatzen diogun aldi guzietan ematen digu bere eskua, ta bere laguntza. Esku oni ongi itsatsi ezker, ez da etrortzerik, ez da, garaitzen ez den pausu gaisto, edo aldapa gogorrik.

Andia da, bai, gure legeko gurutzea; baña andiagoa da gure Jaungoikoaren laguntza ta graziaren indarra. Kezkaz, ta naigabez beteak ekusten gaitueneko, ematen digu guri geren Jaungoikoak atsedean tokia, ta geren barreneko sosegua: bada sartzen digu geren biotzeraño, ezpadiogu guk gerok eragotzen, bere gogargia, ta ukiera leuna, gure gaizkien damu beroa, zoruan sartu naia, ta Jaungoiko beraganako amorea. Guri geren illuntasunetan, ta egiteko bakoitzean laguntzeko dago gau ta egun, ta beti, gure Jaungoikoa; ta laguntzen digun baño geiago laguntzen ezpadigu, gure naigabez da, ta guk ori ari eskatu faltaz, bada guzia dezakena da gure Jaungoikoa, ta gu eskalle baño, emalle ohea.

Ala da, nere Jaungoiko maitagarria: ala da! Egin ditudan gauzak, zure laguntzari zor diozkadan gauzak dira; ta, egin bage daudenak, eginkizun arkitzen dira, nik egin naigabez; bada, nik nai izan banu, zurekin batean aisa egin nitzakeen; zu prest zeunden alabaña, nik eskatu ezker, guziak egiten niri laguntzeko. Laguntz au eskatu gabez, egin ditut nik orain-dañoan egin ditudan txarkeriak; eta, zuk eskutik iduki ezpaninduzu,

egiñen nituen egin ditudanak baño agitz eta agitz andiagoak ere. Iduki nazazu, utzi gabe, ill arte guzian, ez dagidan berririk, nere Jaungoiko mai-tea; lagun zakizkit egiten, zerua irabazteko egin bear ditudan nere egiteko guziak; eta, ariñago noan nere zeru-bidean, ken zadazu egin ditudan bekatu guzien karga. Damuzko naiez beterik eskatzen dizut grazi au, ta, itzez bezala, biotzez erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc*

XI.garren OTOITZ-GAIA

NOLA EGITEN DUEN JAUNGOIKOAK GUREKIN, GURE ONERAKO, EGITEN DUENA

Non garan gu, ta nor den gure Jaungoikoa; ta Jaunarekiko gure txar-keriak, eta Jaunari guk zor diozkagun ontarteak ekusi ezkeru, ekusi ditugun bezala, ekusia dago ezin geiagorañokoa dela guk geren Jaungoikoari zor diogun amorea. Ala ere, obeki au ezagutzeko, ekusi bear dugu, nola egiten dizkigun gure Jaungoikoak, egiten dizkigun ontarteak eta faboreak; eta au ekusiko dugu, ekusiz *non arkitzen den, ta zer eran* gure Jaungoikoa, oriek guri egitean; zer *asmoak* diran orduko gure Jaunaren asmoak; eta *zer-gatik* egiten dizkigun egiten dizkigun onak.

A.

Gurekin dago beti, gu diñakoa baizik ezpalez bezala, gure Jaungoiko ongille maitagarria

Ez da gure Jaungoikoa, gu bezala, gorputzarekin arkitzen den gauza. Espiritu uts-utsa da gure Jaungoikoa; ta orregatik sar ditekena da gu, geren gorputzakgatik, ezin sar gaitezken lekuetan, tokietan, ta gauzetan ere: bada gu ezin sar gaitezke, Jaungoikoaren milagrorik bage, zulorik ez duen arri oso, edo aritz batean; ta gure Jaungoikoa sarturik dago arizetan, arrietan, ta arkitzen da edozein gauza txiki ta andi, lasai, estu, zabal, mear, bera, ta gogorren barrenean. Ongi izateko, bear du non-nai gure gorputzak bera diñako tokia; ta bear du toki, beste gauzaz beterik arkitzen ez dena: bada oin bat ere ezin ezar dezaket nik, zuk zerea dadukazun tokian. Or nerea nik ezartzeko, lenik kendu bearko dezu zuk ortik zerea.

Gure Jaungoikoak ez du bear bera, beste tokirik, ongi, aisa, ta, nai duen eran egoteko, egondu den bezala joan den eternidadean, edo zerulurrak eta munduko gauzak egiten asi baño lenago denboran, ta sekula

guzian; bada orain amar milla urte, ta geroz ere etzen oraindik mundurik, ez eta Jaungoiko bera beste gauzarik ere: ta bera baizik etzen lenagoko denboran ta eternidade guzian, arkitzen zen gure Jaungoikoa geroko urteetan, ta orain ere, arkitzen den bezain ongi ta aisa.

Baña, berak gero egiñikako leku ta bazterren bearrik ez izanagatik, ongi, ta bear bezala egoteko, badagoke gure Jaungoiko maitagarria, gauza ta toki edozeinetan; ta, tokiak, bazterrak, eta gauzak egin zituenetik, guzi-guzietan dago. Bai; berak egin zituen, ta dirauten gauza guzietan arkitzen da gure Jaungoiko maitagarria; baita gure baitan ere; ta emen arkitzen da gure anima bere gorputzean bezain barren, ta barrenago ere sartua. Zati-rik ez duen espiritu-uts osoa da gure anima; ta, gure gorputzean dagoëño, sartua dago gure ezur muñetan, ta gure gorputzaren gauza ta leku guzie-
tan. Nola uste dezu? Oso-oso.

Bai; zure anima guzia dago zure buruan; guzia dago edozein zure eskutan, guzia zure oñetan, ta guzi-guzia zure oñ-eskuetan, buru-besoan, ta zure gorputzeko gauzen zatirik txikien-txikienean ere. Luzatzen ta zabalzen da zure anima, zure gorkutza luzatzen ta zabaltzen denean; ta zure gorputza noizbait meartzen, edo laburtzen bada, au bertan biltzen da zure anima ere; ta arkitzen da beti zure anima, zure gorputzak adiña toki baizik ez duela. Orra gure animaren gorputzeko egoera: ta orra urrutitik, eta gaizki badere, Jaungoikoaren guregango, ta gañerako gauzetan, duen egoera adirazten duen egoera bat.

Bai; gure Jaungoikoak mundu guziaren anima dirudi; bada gure animak gure gorputza bezain ongi, ta agitz obekiago ere, betetzen ditu mundu guzia ta munduko gauza guziak. Ez da, ez, zeruaren gañetik lurra-
ren ondorañoko guzian gauzarik bat ere; ez da itsaso guzian, ez da iturrietan, ez da ibaietan, ez da nion ere ur-tantarik; ez eta den pits txikienik ere, bere izate andiarekin Jaungoikoak betetzen ez duenik; bada ez du uzten bat ere, naiz dela den txarrena, den txikiena, ta den itsusiena bere-gana artu, ta bere izatez ezin-geiagoraño bete gabe.

Gauza arrigarria! Ekusi degun diñakoa, ekusi degun bezain andia izaki, edo ezin andiagoa gure Jaungoiko maitagarria; ta ala ere Jaungoiko, den guzi-guzia, nere animan den guzi-guzia nere gorputzean; ta dena, den bezala, ta deus ere gelditu bage, nere biotzaren erdi-erdian! Jaungoiko guzia, bai: Aita, Semea, ta Espiritu Santua emen nere gorputz txar onetan, nere anima onetan! nere biotzean! ta emen nerekin Jaungoiko, den guzia, bestetan arkitzen ezpaliz bezain osoro! ta au guzia deusez bat baliz

bezala, Jaungoiko guzi-guzia nere buruan, nere eskuan, ezur-zañetan, ta nere gorputzeko zatirik txikienean; ta, den guzia nere zati, edo gauz orie-
tatik edozeinetan, besteetatik batean ere arkitzen ezpaliz bezain osoa! da alabaña gure Jaungoikoa zatirik bagekoa; ta, non nai arki dedilla, egon bear du oso-oso, ta den guzia.

Ez dezu ekusten zein aldean dadukazun zuk zere Jaungoikoa? Ez dezu ekusten, zere aldean ezezik, zeregan edo zere baitan dadukazula zuk zere Jaungoiko guzia? Ez dezu ekusten guzi-guzia dadukazula zere animan, ta guzi-guzia edozein zure gorputzeko puskan, ta zatitan? Zu, ta Jaungoikoa biok bat ez izatera, ezin dakoke zure Jaungoikoa, dagoen baño zure alderago: ta orrela dago, alderagotik zuri ontarteak eta fabore andiak egin naiez.

A, nere Jaungoiko ongille maitagarriak Galdu ez nadin ni, ta niri bertatik lagundu naiez, nerekin zu! nere animan zu! nere gorputzean zu! nere biotz txar onen erdi-erdian zu beti, ta beti! ta denbora berean (dakizun bezala) zure igesi ni! bekatuen ondoren ni! ta etsaien atzaparretan ni! Non nuen nik oraindañokoan nere burua? Non adimentua? Adimenturik ez duen baten eran, edo bururik gabeko bat bezala, bizitu naz ni oraindañoko nere denboran! Ai nere Jesus maitea! Orretaz dut damu, ta ziñez alere! Ez al naz berriz sartuko ni era bereko erakerietan! Ez nuke nai beintzat, nere Jaungoiko maitagarria! Nik orain, ta beti, ta gero nai nukena da, zu nere biotzean bezain barren, ni zure gogoan, edo amorean sarturik bizitzea!

Oraingo nere nai on au nik ez galzera, ez dut bekatu berririk egiñen, ez, bizi nazaño; ta lenik eginak daduzkadanak zuk niri barkatu ezker, zurea /zain naz ni, nazan guzia. Ni zurea naz izatez, dakizun bezala; ta, ongi izateko, zurea bear dut izan alde guzietara. Jabetu zaitetz bada nere biotzaz, nere animaz, ta nazan guzi-guziaz, biotz nerean, nere animan, ta ditudan nere zati guzietan sarturik arkitzen zaran Aita, Semea, ta Espiritu Santu, nere Jaun andia: bai arren, bai!

B.

Gurekin dagoen gure Jaunaren asmoak gure onerako asmoak dira

Gure Jaun andiak etzuen toki bearrik, ekusi dugun bezala, nolana, ongi, ta aisa beti bizitzeko. Berak ala nai izanik, egin izandu ginduen garan

guziok. Beregana artuak gaduzka egin ginduetik; eta gurekin arkitzen da bera guri ongi naiez, ta guri alderagotik begiratzeagatik; eta begiraten digu, animak gorputzari baño agitz zuzenago, ta ezinobeki. Anima berandu asten da gure gorputza zaitzen; asten da alabaña, gorputzduna adine-tan sartu ezker; ta gure Jaungoikoak zaitzen gaitu gu, egiten galtuen puntutik. Bere egitekoak egiñen baditu gure animak, bear du, gorputzean dagoeno, gorputz beraren laguntza ta eskua, ta alere ez du zaitzen bear bezala, beti beintzat, gure animak bere gorputza. Gure Jaungoikoak ez du deus-etako ere gure bearrik; eta, gure bear baliz bezain ongi ta kontuz gau ta egun, ta beti zaitzen gaitu gu geren Jaungoikoak. Naiagatik, ez daki askotan animak zer egin, gorputza sendatzeko, edo, eritzen zaionean, gal ez dezan duen osasuna: ta zenbait aldiz, jakiñagatik, ez du egin nai orretarako egin bear lukena. Ezin-jakintsuago da gure Jaungoikoa. Badaki gure onerako ta gaitzerako den guzia: ta, izandu ezpada zeinbait aldiz, izandu den baño ohea gure osasuna, gure kulpaz izandu da ori, edo gure onerako; bada onetarako ematen dizkigu guri geren Jaungoikoak, ematen dizkigun gauzak, naiz leunak izan, ta naiz latzak; jakintsua bezain ona da alabaña gure Jaungoikoa, ta, guri dagokigun eran, bere gauzak egiten dituen. Au onela dala, den bezala, ez da anitz gu geren Jaungoikoak zaitzea, animak bere gorputza zaitzen duen baño obeki, ta obekiago ere.

Obeki au zuk ezagutzeko, jakin bear dezu, Eskritura Santak dion gauza bat: *Eguzkiaren argja baño argjagoak dira* (dio Eskriturak) *Jaungoikoaen begiak; eta ekusten daude beti begi oriek gure bideak, eta itsasoaten osiñiak*. Bai: bertatik ekusten ditu gure Jaungoikoak, non-nai arkitzen diran gauzak, eta edozein bazterretan gertatzen den guzia; arkitzen da alabaña gauza, ta bazter guzietan; ta begira dago beti-beti gauza bakoitzera, ura baizik ezpaliz bezala; ta ez da, gure Jaungoikoaen ekuste garbia eragoz dezaken illunberik.

Ganaz bada, ta egunaz, beti ta beti begira dagokie zure Jaungoikoa zure gorputzari, zure animari, zure eskuari, zure oñari, zure biotzari, ta zuri, zaran guzi-guziari. Ekusten du zure Jaungoikoak gaitzerako zure makurtasuna; ta ekusten du, zere bide-txarrak berak galerazten ezpadizkitzu, bilduko dituzula zuk keñada zikiñak, gogoeta loiak, asmo lizunak, eta bear ez diran lanak, obenak, azturak, eta gaizkiak.

Zure gaizkiak bezala, ekusten ditu Jaungoiko berak zuk egin ditza-ketzula, nai badezu, gauz onak eta irabaziak ere. Guzietan zure Jaungoikoak begiraten die, zure gaizkiak eragotzi naiez, ta on anitz zuri eragiteañatik.

Orretarako sasoiaren, ta orduaren begira dago zure Jaungoikoa, begiak bein ere zugandik kentzen ez dituela. Ala dio berak; bada dio: begietatik, eta gogotik utz dezake amak besoetako bere umetxoa, baga nik etzaitut utziko zu bein ere nere gogotik eta begietatik.

Bai, beti ta beti dago gure Jaungoikoa guri begira, ta beti dago gure ona zaitzen bezala. Guk geren esker gabez, edo ekarkeriekin, aragozten ez diogunetan, zuzentzen ditu gauza guziak gure ongira, ta gure doakundera. Au da oraindanoan guk ekusi duguna, edo, oartu bagiña, ekusiko genuena, ta orain ere ekusi dezakeguna. Begira zazu, siñesten ezpadezu nik orain adirazten dizudana, begira zazu gertatu zaizkitzun gauzetara; ta ekusiko dezu zer erraten dizun zure Jaungoiko maitagarriak zere biotzean; bada errain dizu: *Atozea*: ta zenbat aldiz adirazi dizut nik egin ditza-tzula gauz au, ta ura, edo besteren batzuek? Baña zuk ez-aditu egiten zenuen, askotan beintzat: eta ala ere ez ditut nik zugandik kendu bein ere nere begiak. *Nik* nai nena, ta zuri zegokizuna, zen zuk bere orduetan egin bear zenuena: baño zu, ori egiteko iratzarriaka erne egon bearrean, egondu zara geienetan, edo anitz aldiz beintzat, lo ta lo zere bekatu galgarrien oatze gaistoan: ta, au bertan nik, zuri bizia kendu-lekuan, eman izandu diozkat kroskadak, eta kroskadak, zure biotz txarrari; ta kroskada oriek ematen niozkan, esna zindezen lenbaitlen; ta, iratzartzen zu, edo konturatzten asi orduko, zuri sartu naiez nenbillen ni sulezeko nekeen beldurra, ta zeruko atsegin-kontentuen gogoia: gogo onek, eta zerua galtzeko beldurrak atera zintzaten zu zere oatze loi gaisto galgarri orretatik. *Alere* etziñan zu ortik ateratzen; edo, atera ondoan, itzultzen ziñan berriz, ta berriz, ta askotan ere ara bertara, ta zere bekatuen lo gaistora; ta orregatik ere etzaitut kendu izandu nik nere gogotik; ez eta nere begietatik ere: zure barrenean arkitzen nintzan beti; ta beti nengoen ni zuri begira-begira, noiz konturatzen ziñanean, ondu-bidean zu sarrerazi-naiez.

Orretarako eman izandu nizun (dio oraindik ere zure Jaungoikoak), dezun anima, dezun gorputza, ta dezun izate guzia. *Onetarako* nik oraindanoan iduki zaitut, eta orai ere zaduzkat, bizirik. Nik ezpazindut egin zu, etzinan bizitzen asiko sekulan; ta, uzten bazindut, orain bertan-bertan illen ziñake; ta, ill ezezik, izandu ezpalira baño geiago ez lirake geroz ageriko zure gorputza ta anima: bada biak, sua ke-aizetan bezala, ezer-ezean geldituko lirake. *Egin dituzun* txarkerien ondoan, bizi bazara, niri eskerrak; bada bizi zara, zeren zurekin nagoen, ta, eskutik bezala, dadukadan bein eman nizun zere bizi ori. *Zabitzanean*, nerekin zabiltza, ta zeren nik, eskutik bezala, zaramatzidan, bada batela bertan illotza eroriko ziñake. *Egiten*

dituzun guza guzietan ari zara zu, zeren zurekin nagoen ni; zeren nerekin zaduzkadan zu, ta zeren nik zuri kentzen ez dizkitzudan, bein eman nitzkitzun izatea, bizia, ta indarrak. *Oriek* zure onera *zuzendu naiez* nago beti zurekin ni; ta nago, zu zuzentzeko sasoi on baten begira. Orra Jainkoak ixil-ixiltxorik zure barren orretan diona.

Ez dezu ekusten zein erne dagoen, ta zein ona den zerekin dadukazun zure Jaungoiko maitagarria? Oartu zara bein ere zu, betiko Jaungoikoaren zure zaitze, zure onari begiratze onetara? Ez dut uste; bada, oartu ezkerro, etzen erraz Jaun onekiko izatea zu, izandu zaran bezain eskergabe gaistoa! Badezu nonbait zuk zere Jaungoko idukitzalle, erne, onari adiña zor diozunik? Badezu, au baño bearrago dezun gauzarik? Eta alere gabak eta egunak, asteak eta illak, urteak eta urteak doazkitzu, zere Jaungoikoari zor diozun betiko begiratze onez ta ontasunaz oroitu ere gabe? Edo burutik irauzia zaude, edo arrizko biotza dezu, edo ez dakit, zer dezun zuk! Ekusi zazu zuk zerorrek; eta, gaistoak utzirik, artu zazu ongien dagokizun bideren bat. Orretarako da, zaduzkatzien bezala, zere Jaungoikoak zu bere eskutik idukitzea, ta, begiratzen dion bezala, zure onari begiratzea; baita ematen dizkitzun indar berriak ematea ere.

C.

Gure onagatik da gure Jaungoikoak gurekin egiten duen guzia

Bai: izatez, ta begiratzetz bezala, esku ta indarrak emanez ere, zurekin da beti zure Jaungoikoa; ta zure onerako da Jaungoikoak zurekin egiten duna. Jaungoikoak egin ezpazindu, ezer-ezean egoin ziñan egun, ta eternidade guzian ere, ta orobat gertatuko zen, utzi bazindu zu egin ondoan, edo edozein orduz ta denboraz. Badaranzu oraindik, eta bizi zara zu, zeren zere Jaungoikoak zaduzkan bere eskutik, iutzi gabe. Zertako egin ote ginduen zu ta ni, biok, gure Jaungoiko maitagarriak? Zertako ote gaduzka gu Jaungoiko berak bizirik gaur? Anitz gauz on egiten ditugula, zerua irabazteko. Gauz oriek ezin ote genegizke geren indar utsekin? Ez. Nork emain digu bada, orretarako falta zaikun, indar-esku? Bere barrenan, ta eskutik gaduzkanak, edo gurekin arkitzen den gure Jaungoikoak.

Bai: guri, bear ditugun indarrak emateko, ta, egin bear duguna guri eragin naiez, arkitzen dugurekin gure Jaungoikoa: ta arkitzen da gurekin, gure anima gure gorputzaren baño, gure on agitz andiagorako.

Gorputzak deus-bat ezin dagike, ezpada animarekin batean; ta, animak gorputza iutzi ezkerro, lurrean datza gorputza; ta lurrean datza, datzan lekutik, arri bat baño geiago igitzen ez dela. Geroz badoazke gorputzagana zakurrak; baita arranoak ere, nai dioten guzia egitera; bada oriek ari bere tripako esteak, bere gibela, bere biotza ta begiak ateratzen ariagatik, ez die, ez, gorputzak eskurik goratuko; ez eta keñatuko ere; ta, zernai oriek ari egiñagatik, ixill-ixill egoin da; ta, txoriaren oinpean dagoen aitzia edo zura baño geiago igitzen ez dala. Egiñen badu zerbait gure gorputzak, bear du bere anima ta animaren laguntza: ta onekin batean egiten ditu egiten dituen gauzak.

Au guzia zor dio zure gorputzak zure animari. Zor andia dela deritzazu? Bada agitz andiago da zuk zere Jaungoikoari diozun zorra. Bai, agitz andiagoa; bada zuk zere anima zere gorputzean idukiagatik, ezin dagikezu keñu bat ere, edo den gauzarik txikiena, orretan Jaungoikoak ezlaguntzera zure gorputz-anime. Berebat gertatuko litzaioke, bakarrik egonagatik, zure animari; bada, animarik gabeko gorputza bezain geldi egoin lizake orduan zure anima, Jaungoikoak laguntzen ezpalio bere gauzak egiten; ta, animak egiten duen guzia, bere gorputzean arkitzen den denboran, ta gero gorputz au ill ondoan, egiten du, ez bakarrik, baizik bere Jaungoikoarekin batean.

Jaungoikoak laguntzen ezpalizu, ez luke maitatzerik zure biotzak, ez luke ezaguerarik zure adimentuak; ez eta oroitzapenik ere zure gogoak. Dituzun oroitzapenak, ezaguerak, eta maitatze guziak, zere Jaungoiko onak laguntzen dizula, egiñak dira. Oroitzen bazara noizbait aditu zentuen gauzez; ezagutzen badituzu len ekusirikako gauzak, eta gauzak maitatzen badituzu, egitan dezu zuk au guzia, zere Jaungoikoak emanikako indarrarekin, ta berak laguntzen dizula.

Zerbait ekusiko badute zure begiak, bear dute zure Jaunak emanikako indarra ta laguntza. Jaunaren indar au ta laguntza bage, ez dezu adituko itzik, ez dezu adituko otsik; ez eta soñurik ere. Jaun berak laguntzen ezpadie, ez dute artuko zure sudurrak loreen usairik, edo bertze urriñik; ez dute ortzak txikituko jatekorik; eta ukituko ez dute zure eskuak, munduan diran, gauzetatik bat ere. Guzirako bear dezu zuk zere Jaungoikoak

ren laguntza ta indarra; ta, indar au datorkizun artean, ura aitu zaion erro-ta bezala, geldi-geldirik egoin zara.

Bear dezu, Jaungoikoaren indar au ta laguntza, asnasea artzeko, lo egiteko, ta oarturik eta oartu gabe egiten dezun gauza bakoitzerako. Amets bat ere izain etzenuke zuk, zere Jaungoikoak laguntzen ez liola, lotan nastua dabillen zure buruari. Ez lizake zure barrenean janaria bein odol, ta gero ezur-zain, aragi, printz, larru, ezkazal, edo ille egiñen, zure-kin batean ari ezpaliz, onetan ere, zure Jaungoikoa.

Au guzia deusez bat dela deritzat nik, orain erran nai dizudan gauza baten aldean. Oraindañokoan ekusi ditugun, ta, zuk egiten dituzun gauz onetan ezezik, gaistoetan ere bear dezu zuk zere Jaungoikoak emanikako bizia, ta indarra; bada au bage, ezin dagikezu bekatu bat ere. Ez die Jaungoikoak gaistoei kentzen indar au, ta bizitza, gauza gaistoren bat egin nai dutenean: lendabizitik egin ginduen gu geren eskukoak, nai dugula, irabaz dezagun geren zerua; ta ez da bere eskukoa, nai duena egiteko, bear duen indarrik bage arkitzen den gizona.

Ez luke nai gure Jaungoiko maiteak, ez, egin zenezan zuk bekatu-rik bat ere: baña, egin bear dituzun gauz onak utzi, ta gaistoetara makurtzen bazara, gogoaren kontra badere, ta, bide onean zu idukitzeko egin bear duen guzia egin ondoan, uzten dizu gauz onetarako eman zizun indarrak gaizki, ta beraren kontra, zu baliatzea.

Idikitatzu noizbait zere begiak, eta ekusi zazu zere Jaungoikoari alde onetatik ere zor diozuna! Aingeruei, gizonei, ta gañerako gauza guziei laguñtzen die Jaungoikoak beren egiteko andi ta txiki guzietan; ta, zu baizik munduan ezpaliz bezain astiz ta kontuz, laguntzen dizu zuri zereetan. Guziak, nai luke gure Jaungoikoak izan litezen onak, eta zeruan irabazleak; baña egiten dituzunak egin ditzatzun biotzez, ta nai dezula, ez dizu bortxaz eragiten bat ere.

Adirazten dizu, ongi dagokizuna; adirazten dizu aldioro zer ta nola egin bear zeunken. Alde orretara zuzentzen zaitu biotza ukitutuz, bidea erakutsiz, ta uts-bideetarako beldurraz ere gogoan sartzen dizula; ta onerako naikunde bat zuk agertzen asi orduko, ematen dizu bertan, ta gogoz alere, ara egiteko bear dezun indarra ta laguntza. Au egin orduko, ta puntuoro ekusiagatik zu zure Jaungoikoak naikunde on berriarekin, ez dizu ukatuko guzi-guzirako bear dezun indarra ta laguntza: au bertan emain dizu, bai; ta ori eman ondoan, arkituko dezu zuk zere Jaungoikoa, grazia ta

laguntza berriak eta berriak eman-naiez betea. Nekatzen ez diranak dira Jaungoikoaren indarrak; ezin-emalleagoa da gure Jaungoikoa; ta ematen digun baño geiago ematen ezpadigu, izaten da guk eskatu gabez, ta zeren gure txarkeriak eragozten dioten ematea.

Arkitzen balu diruzaleak, nai duen guzirako, gure Jauna bezalako indar-emalle ta lagun on bat, aisa aski ta laster aberastuko litzake: bada emallearen indarrekin aterako lituke lurpeko urre-zillar, ta diamanteak; baita itsasoan ondatuak dautzan ondasunak ere, au azitzen diran perla guziekin batean; ta, oriek bildu ezkerro, Españako, Franziaiko, ta munduko errege, enperadore, ta gañerako gizon aberats guziak baño aberatsago izain lizake diru-zalea.

Ez da munduan orrelako indar-emallerik, eta bere indar-laguntzak artzalleren onerako, besterik bage, ematen dakienik. Ez da, gure Jaungoikoa baizik, bear den guzirako indarrak orrela ematen dakienik. Munduko ontasun guziak baño geiago balio du *Abe Maria* bat ongi errateak. Goizetik arraseraño erran ditezke, dakizun adiña; edo, orien lekuan, egin ditezke oriek adiña, ta agitz geiago, balio duten bertze anitz gauza. Egunaz bezala, gabaz ere ari zaitzke gauz onak eta onak egiten. Orretan ari nai badezu gau ta egun, ta beti, zere ill-arte guzian, emain dizu zure Jaungoikoak, eta pozik alere, guzi-guziak egiteko bear dezun guzia: ta, zeruko zure doakunderako bear baliz, lurpeko, itsasoko, ta bazter guzietako ondasunak biltzea, oriek bildu-naiarekin Jaungoikoak zu ekusi ezkerro, emain likezu, orretarako bear ko zenuen indarra ta laguntza; ta emain likezu zure onerako, bada ez du Jaungoikoak zure gauzen bearrik bat ere.

Orra zertako dagoen zurekin zure Jaungoikoa: egiten dituzun zere gauza guzietan zuri laguntzeko dago, naiz txarrak izan ditezela, ta naiz andiak. Ez luke nai zure Jaungoikoak, egin zenitzan zuk, onak baizik. Egiten du egin bear duen guzia, gaistoak eragozteagatik; baña adirazten dizu-nari belarriak itsirik, sartzen bazara zu zere gauza gaistoetan, etzaitu uzten zu bakarrik; ez: zurekin da orduan ere zure Jaungoikoa, ta eskutik zaduzka, ta laguntzen dizu, eroturik dabillen semeari amak bezala, edo damu ta neke andiarekin Profetak dionaz: ta ala ere denbora berean, edo laster, ematen dizkitzu gaizki egiñaren damua, biotzaren illuntasuna, ta bere gogargia edo inspirazionea, ezagaturik zere erakeriak eta galbidea, itzuli zaitzen gauz onetara; ta orietako bear dituzun indarrak eman naiez-ta-naiez dago zure Jaungoiko maitea.

Nai onek daduka Jaungoikoa zure biotzean, zure animan, ta zure ezur-zain ta zatirik txikienean. Nai onek daduka alerta, erne, ta beti zuri ongi au, ta beste anitz gauz on eragiteko, aldi onak eta sasoiak galtzeko bel-durrez bezala. Ondasun-zaleak ez dio bere aberasteari, Jaungoikoak zuri adiña, begirutzen. Lo datzanean, ta beste zenbait aldiz uzten ditu ark, begietatik ezezik, gogotik ere diruak, gauzak, ondasunak eta aberats-kontuak: baña Jaungoikoak ez du loorik, ez du begiak zugandik kentzeko ordurik: beti dagokizu begira, beti zaduzka eskuik; eta beti dago, nondik arrezaraziko dizkitzun zere gauzetarako bear dezun indar sendoa ta lagunza.

Zorionekoak gu, ta doatsuak, gure Jaungoikoak guri bezala, guk begirutzen badiogu geren Jaungoikoa guk ziñez ez maitatzea, ekusi ezkerro, nola dagoen gurekin gure Jaungoikoa; zein ongi begirutzen digun guri geren Jaungoikoari, bada ez da erraz gure Jaungoikoa guk ziñez ez maitatzea, ekusi ezkerro nola dagoen gurekin gure Jaungoikoa, zein ongi begirutzen digun guri geren Jaungoikoak; eta gurekin gure Jaungoikoak egiten duena: ez eta, egin bear ditugun gure gauza guziak ere zuzen ez egitea, Jaungoiko berak gure onerako eman nai dizkigun indar, ta laguntzarekin batean.

Indarrez, ta ondasunez ni betetzeko, prest zauden nere Jaungoiko maitagarria, noiz artean izan bear ote dut nik, eroa baño eroagoa? Eroak pozik artzen ditu ongi dagozkan gauzak, gauza dagozkanak eskeintzen zaizkanean; ta ez ditut nik artu nai, zuk eskeintzen dizkidatzun ta ongien-ongien dagozkidanak: bada urtean, illean, astean, ta egunoro; ta, egunean anitz aldiz ere, uzten ditut nik, eman nai dizkidatzun indarrak; eta, emen, ta bertze munduan animak bearren dituen gauzak. Ez da au, ni eroa baño eroagoa izatea?

Ala da, nere Jaungoiko maitagarria; ezin uka dezaket au nik! Baña ez da izain, ez, orobat emendik aitziaña, ta datorren denboran. Nik utziko ditut emendik aurrera oraindañokoan itsutu edo liluratu nauten nere erakeriak. Nik artuko ditut, bai; ta bat ere galdu bage, zuk eman nai dizkidatzun indarrak, laguntzak, eta ondasun guziak. Ez ditut, ez, nik zugandik kenduko nere begiak, oraindañokoan kendu izandu ditudan bezain aise. Ezagaturik biziko naz gaurgero nere egunetan, nerekin zaitudala zu, ta zureak dirala nere izatea, nere bizia, ta gañerako nik ditudan nere gauza guziak. Noizean bein badere sartuko naz ni, naiez ta gogoz, nere biotzean, an zuri agur humillak egitera: sartuko naz, bai, au zuri zor dizudaren alde, al ditudan eskerrak ematera; bear dudana, ta zukanako amore

andi bat, zuri eskatzera, emen bertatik egiten asitzeko, zure zeruan beti egin gogo dudana. Indazu nere asmo on onetan ill arte guzian irauteko grazia; bai arren, bai!

Domine Deus virtutum, quis similis tibi?

Ps. 88. 9.

Jauna! ta non arkituko dugu guk, zu bezalakorik? Zuk egiñak dira ifarra, ta beste aizeak, zuk eginak itsasoak, eta zuk egiñak munduan arkitzen diran gauza guziak. Guziak dira zureak. Zureak dira lurreko toki, ta bazter guziak; zureak dira zeruak; eta zurea da azken-zeruko Tronua, edo egontokia. Baña zer egontokia, ta nolako Tronua! Eguzkia, ta illargia, ta izar guziak baño milla bider ederragoa. Au guzia dezula, ezer ez duen, ta non egon ez dakien errumes bat baziña bezala zaude nere biotz txar onetan! ta emen zaude, gau ta egun, ta beti! Aski litzake, ni amorez txoil urtua edo ni bertan zoraturik uzteko, zure ontart andi au guti bat ezagutzea. Egin didazun ere ez nekiena bezala, bizitu naz ni oraindañokoan; ta, zure barrenean nengoela, ta zu nere biotzean arkitzen ziñala, oroitu ere gabe! Orregatik bizitu naz ni, bizitu nazan gisan ta eran. Ez berriz, nere Jaungoiko maitea, ez onelako dongekeririk! Ni biziko naz ni, nere Jaun on maitagarria, zu gogoan zaitudala, ta zu bein ere nere bistatik utzi gabe. Nik egin uste ditut gaurgero nere gauzak zure gogora, edo alik ongiena. Indazu arren orretarako bear dudana: bai, Jaun andi on-ongillea, obrari!

Quis tibi imputabit, si perierint nationes, quas tu fecisti? non enim est alius Deus quam tu, cui cura est de omnibus.

Sap. 12. 12.

Gal ditezke, nere Jaungoiko maitea, bai, gal ditezke, zuk egin zenituen gizonak eta bazterrak: baña ez dira galduko, ez, zeren zu izandu zaran orien galtzalea. Ez da alabaña nion arkitzen zu bezalakorik, edo,

zuk bezala, gauza guziak zaitzen dituenik. Bai, nere Jaungoiko maitea, bai; egin ninduzunetik orain artean ez dituzu zuk bein ere nigandik kendu zere begiak, eta asmo zuzenak! Zure begiratze onari zor diot nik, egin ditudanak baño bekatu geiago oraindano guzian ez egitea; bada, zuk zuzendu ezpaninduzu, makur ibilliko nintzan beti, ta bekatuz bekatu! Noiz ezagutu bear ote dut zuri nik onetan, ta gañerako gauza guzietan zor dizudana? Noiz begiratuko ote dizut nik zuri, zuk niri bezala? edo noiz geldituko ote naz ni bizitz on batean, ta nere gauza guziak zugana zuzentzeko, ta zure gogara egiteko asmoan? Izan bedi bertatik, nere Jaungoiko maitagarria.

Ai! au gertatzen baliz, orain diodan bezala! A! zein doatsua ni ordu-tik, eta zein zorioneko! Nork niri eragotziko dit doakunde ta zorion au, nik nai izatera? Sulezeko nere etsai gaisto galgarriak? Onen lagun mundu eroak? nere aragi loi berotuak? Ez eta, nik nai badut, irurak elkar artuagatik ere; bada zurekin batean, irurak ezezik, irureun balira ere, aisa garai ditzaket nik zurekin batean, nere lagun on Jaungoiko maitea. Garaitu naiez nago, ta orretarako nere aldetik egin bear den guzia egiteko asmoan. Zuk emana da, bai, oraingo nere asmo au ere, nere Jaungoiko maitea: lagun zakizkit bada, gal ez dezadan, len galdu ditudanen eran: edo lagun zakizkit, au galerazi nai didaten nere etsaiak garaitzen: ta bidenabar zai nazazu oraindano bezala; ta adirazi zadazu bere aldietan, nik egin bear dudan guzia.

Bai arren, bizirik nadukazun nere zuzentzalle on-maitagarria: bai!

In ipso anim vivimus, et movemur, et sumus.

Act. Apost. 27. 28.

A nere Jaungoiko andi on maitagarria! bekatuan negoen guzietan (eta ez ote nago orain ere?), ni nintzan zure begietan, munduan den gauzarik itsusiena; ni nintzan zure etsairik andiena; ta alere nerekin ziñan zu! nere animan ziñan zu! nere gorputzean ziñan zu! baita nere biotz ustel gaistoan ere; ta emen arkitzen ziñan zu, beste gauzetan edo tokitan arkitzen ezpaziña bezala; ta emen arkitzen ziñan, ta arkitzen zara, zaran guzi-guzia. Au zer da, nere Jaun andia? Etsaien igesi dabilta gizonak; eta zu

zere etsairik andienaren barren-barrenean sartua? Zertan zaude, ta zerta-ko emen, nere biotz txar onetan; edo zer billatzen dezu emen, nere animan?

Zer billatuko du, geiegi nai digun gure Jaungoiko maitagarriak, ezpada gure ona ta ondasuna? Gure biotzean dago gure Jaungoiko maitagarria, ta gure animan dago: ta bietan dago, gure onerako diran naikundeak guri gogoan sartzen dizkigula; ta denbora berean dago, sasoiaren begira bezala, guri ontzen laguntzeko, gauza bakoitzerako bear ditugun indar guziak guri emateko; ta, egiten ditugun gauz onakgatik zeruko ondasunetz beteak gu iuzteko. Zorionekoak, sasoi naigarri onetarutzen bagara gu! Ez du, ez, galduko sasoi au geiegi nai digun gure Jaungoiko andiak, guk gerok galerazten ezpadiogu: erne dago alabaña; nai duena dagikena da; guk bear ditugun indarrak eman ditzakena da; ta bere jakiunde, ta indar guziarekin guk artu-al adiña ongi egin naiez dagoena da. Ongi eroak gara gu, onelako sasoietatik bat ere galerazten badiogu geren Jaungoiko ezin-ongillea-goari!

Ez arren, nere biotzean arkitzen zaran nere Jaun andia orrenbat oraindanoan zor dizudan ezkerro, ez nazazula erortzen iutzi, erakeri onen galgarrian! Indazu, gaurgero zutaz maiz, ta bear den eran, oroitzeko grazia. Indazu nere onerako nai andi indartsu bero bat; eta lagun zakizkit, ongi ta zuzen egiten, orretarako diran nere gauza guziak; eta indazu bidenabar, oraindanoan ori egin ez dudalako damu ta urriki ziñezko bat. Urriki-damu, ta zure laguntz onen eskean nator, itzez ta biotzez erraten dudala: *Nere Jesukristo, etc*

BIGARREN LIBRUA

JAUNGOIKOAREN GIZON EGITEA, TA AUR-DENBORA

Nolerebait ekusi dugu, batetik geren txarkeri galdua, ta bestetik gure Jaunaren betiko izate ezin-andiago eder betea; ta alere Jaun berari guk zor diogun ongi naia, ta amore bazterrik bagekoa. Orain, au obeki ekusteko, ekusi bear ditugu, Jaungoiko berak, gure onerako gizon egin zenetik, egin dizkigun zenbait gauza ta ontarte, ta lenbiziko lekuan, edo oraingo bigarren Libru ontan, Jesusen gizon-egitea; ta, gizon egin zenetik ogeita amar urtetarañoko denboran gugatik egin izandu zuena. Asi gaitezen *gizon-egitek*; eta ekus dezagun *zertarako zen gure Jaunaren gizon egitea*.

XII.garren OTOITZ-GAIA

ADANEN UTSAK ATERATZEAGATIK, EGIN ZEN GIZON GURE JAUNGOIKO MAITAGARRIA

Adanek bere gaizkiarekin, edo Jaunaren Legean egin zuen uts arri-garriarekin, galdu zuen bere on anitzen artean beretzat, eta geretako, guziok (zerurako bagara) bear dugun Jaunaren grazia, ta adiskidetasuna: ta Adanen uts au ateratzeagatik, edo guretzat irabazteko argatik guk galdu genuen grazia, ta graziak dakarren eskua ta deretxa, egin zen gizon Jaungoiko-Semea, ta gizon egin zenetik ill arte guzian egin zuen libru onetan ta urrengoetan adiraziko duguna. Bera lan onetan Jesusi zor diogun amorea ezagutzen asteko, asiko gara Adanen bekatutik; eta otoitz-gai ontan ekusiko dugu *Adani bere bekatuagatik gertaturikako nekea*.

A.

Anitz da bere bekatuagatik Adanek galdua

Ill bage bizi bearrak ziran gure guraso Adan ta Eba, Adan-Ebak egin ezpaliote beren Jaungoikoari, egin zioten txarkeria. Egin zuen gure Jaungoikoak Adan, egin zuen Eba, ta biak egin zituen bere zerurako. Egin orduko eman zien bie, lurrean bizi-ziraño aisa ta ongi bizitzeko bear zutena; bada eman zien lurreko paradisua, ta zeruko inozentzia, justizia orijinala ta grazia. Bazuten Paradisuan (ta doarik alere) Adanek eta Ebak jateko, edateko, ta gauza guzietarako nai adiña, baita anitz eta anitz geiago ere. Etzuten orduan gaitzerako makurtasunik bat ere; eta gauz onak aisa egin zitzaken beren inozentzian, ta zuten graziarekin batean. Egiten bazituzten zenbait denboraz, eramain zituen beren egille Jaungoiko berak emengo paradisutik zeruko paradisura, ta eramain zituen erioaren ortzeta gabe; ta emain zien an eternidade guziko atsegin-kontentua, ta sekulako gloria. Orobat gertatuko zekien bien ondorengoei, ondorengoak ere,

biak bezala, ongi bizitzen baziran beren aldart-orduraño; ta kontatuak izain ziran ondorengoan artean, gaitzera makurtuko ziranak, Eba ta Adan ongi bizitzera.

Orra lendabizitik guk geren Jaungoikoari zor diogun ontarte ta fabore arrigarria. Zorionekoak gu, lendabiziko gure gurasoak ain aisa, ta añ ezer-ezagatik galdu ezpaligute! Oriek ori guri galdu arren, dugu, zerua irabazteko geroz guk daramagun neke ta pena guzia: ta on alaere irabazten badugu azkenean, geren neke ta pena guziekin badere!

Emen bizi zeño, etzuen jan bear Adanek Jaunak berezi zion arbola baten frutatik (onaren ta gaitzaren jakiundeko arbola zen, arbola debekatuaren izena). Onetatik jaten baduk, erran zion lendabizitik gure Jaungoikoak Adani, galduko duk, nik nere naiez eman diedan grazia ta inozentzia; galduko duk, ere graziak iri ematen dien zerurako eskua ta deretxa, galduko duk ik ere bizitza, ta ill bearko duk ere ume ta ondorengo guziekin; ta (Jesus, ta bere Ama ez) beste guziak egoin dituk, bizitzen asi orduko, ire bekatuaren loiean itsustuak eta galdu-zikinduk; eta, ik ori ez egitera, jaioko dituk oriek inozentzian, ta graziak beteak. Begirok bada zer egiten duen. Itz bian adirazi zion gure Jaungoikoak Adani au guzia; baita anitz geiago ta geiago ere.

Nork etzuen usteko, Jaungoikoaren meatxu onek beldurtuko zuela Adan; kenduko ziola arbola debekatuagana urbiltzeko gogo; ta etzuela aren frutarik probatuko mundu guziagatik ere? Baña zer gertatu zen? Gauz arrigarri bat! Meatxu au aditu ta laster, Jaunaren erranaz, Jaunaren eginaz, ta Jaunagandik uste zituen lurreko ta zeruko ondasun andiez kasorik egiten etzuela, jaten du Adanek arbola debekatutik; eta gertatzen zaizka, aditu dituzun malur ta kalte guziak; baita agitz geiago ta geiago ere: bada aren jate galdutik datoz Adanek berak ekusi zituen, ta geroz gertaturikako, ta oraindik etorkizun arkitzen diran, neke guziak.

A nonbait, Adan, Adan! orren guti begiratuko zenien zere buruari, ta guri tristeoil Orren aisa galduko ginduzun, ta bokadu bategatik! Anbat kostatzen zekizun bear etzenuen sagar edo fruta bat uztea, eskuetan zenuela Paradisuko beste guziak? Kontuzko gauzaren bat izan baliz ere ori zuk ustea, etzen askiko anbat zor zenion zere Jaungoikoak zuri ala manatzea? Zure eskergabetasunaren txar itsusia!

A nere Jesus maitea! ta agitz ederragoa da nik askotan, ta anitz aldiz, erakutsi izandu dizudana? Ez nezake egin nik ere, zenbait aldiz beintzat,

Adanek bezain aisa, edo, anitz nekatu gabe, zere Legean niri zuk eskatzen didazuna? Etzen aski, ta sobera bere bekatuagatik Adani gertatuaren berria, ni zentzarazteko, ta Lege garbi orrek diona niri eragiteko? Zertan nabill bada, edo zeren begira nago? Ez ote naz orain badere mudatuko? Bai, baldinbere: bai, Jesus maitea, bai, zuk sendorki laguntzen didazula.

B.

Andi-arrigarria da Adanen bekatuaren kastigua

Arbola debekatutik jan orduko, ezagutu zuen Adanek; baita, berak jan ondoan, Adani janerazi zion Ebak ere, bere bearra, ta erakeri ezin-galgarriagoa; bada ezagutu zuten, batak eta besteak, galdu zutela beren Jaunak doaiez emanikako grazia, ta zuten inozentzia; ta arkitzen zirala bekatupean, ta Jaunaren etsai egiñak; eta, oarturik etzutela soñean deus, lotsatu ziran biak; eta, beren alkekizuna kenerazi naiez, estali ziran nolerebait, pikutik arturikako zenbait ostoren soñeko zirtzillarekin. Onetan daudela, aditzen dute, an zebillen beren Jaunaren otsa, edo itza; ta ematen diote bertan igesiari, ta gordetzen dira al duten betala. Orra gaizkiaren lagunak! orra gaizkiaren ondorengoak! Lotsa, alkekizuna, ta beldurra. Ez dituzu ekusi zuk ere zere baitan noiz edo noiz? Bai noski, ta gaizkiren bat egin dezun aldioro ere, naiz itzezkoa izan zedilla, edo lanezkoa, naiz gogo utsezkoa, zure gaizkia ta txarkeria.

Itz egin zien Jaunak bizi beren gorde-tokira; ta adirazi zien, egin berririk arkitzen zen beren utsaren itsustasuna; ta eman zion bakoitzari zegokan sententzia. Esan zion bein Ebari: bai? Jan dun erorrek, eta janerazi dion Adani nik biei debekatu nizuen, arako sagar edo arbolatik? Oroituko az bada, bizi azaño. Ik izain ditun bai ere denboran nekeak nekeen gain, kezkek kezken ondo; ta erditze gogorrek gogorrek: ta, zeren ere buruz ibilli azan, ta gaizki, ta galdu duan erekin batean ere gizon au, gizonaren eskupean egoin az beti, ta egiten ditunala, nai ez ituken gauzak eta lanak.

Itzultzen da gero Jaun bera Adanegana, ta erraten dio oni ere: ik, nere erranak aldebat utzirik, egin duk ere andre galgarriaren errana; ta jan

duk ik ere, nik iri debekaturik utzi nien arbolatik? Orain artuko duk, orain, ere lan eder onen irabazia. Lurrak i nor izatera, berez, edo maneatu ta ondu gabe, ekarri bear zien zuek ongi ta nolanai bizitzeko emen lurrean bear zenuten guzia. Ez az izandu i, ez, izan bear uena. Ez duk ik egin, ez, nik manatu nienik. Egin duk ik ere gogo gaistoak eman diena: ta, nere grazia ta adiskidetasuna galdurik, egin az i ere bekatuagatik nere etsai gogor beltz-itsusi, ta galdu. Bada ik egiñen dituk, bai, emengo aldiak; eta, paradisutik aterarik, nik utziko aut i nekezko bazterrean ta lur madarika-tuan: jan-edanen baduk, an billatu bearko dituk ere janaria ta edaria; ta billatu bearko dituk, maiz eta galanki nekatzen azala. Izerditarano ariko az lurra maneatzen, ta alere, zenbait aldiz beintzat, arantzak, elorriak, eta bidegabeko gauzak emain derozkik ere lurrak, labore-lekuan; eta orduan ire janaria izain duk ganaduarena, edo belarra, edo anitz-anitz ohea ez den gauzaren bat. Ire neke-izerdiak, ogi zati bat, edo bear den beste zerbait biltzeko, iraun bear dik ill adin artean: ill bear duk ik; eta illen dituk ire ondorengoak ere, ire jate txar, ta bekatu galgarriagatik. Orra Jaungoikoak egin ziezten karguen mamia, ta sustanzia; ta orra Jaungoikoak Adan naigabetuari ta Eba galgarriari emanikako sententzia ta kastigua! Ekusten dezu zein izugarria!

Gaur agertzen baliz Jaungoiko bera gure kontuak artzera, zer errain ote lioke gutatik bakoitzari? Zer karguak egiñen lizkiguke, oraindanoan guk egin ditugun utsegite ta txarkeriakgatik? Zenbat eta zenbat bekatu-ekin emain lioke bakoitzari bere begietan! Zein itsusiak agertuko ote lirake oriek, eta zein bidegabekoak! Adanek bat egin orduko, an zuen bere gain bere Jaungoikoa, ta aditu zuen nornai arritzeko den, ta zuk zerorrek ekusi dezun, sententzia. Agertzen baliz orain, guri dagokiguna guri ematera, gutaz zer izain ote lizake? Bertan noski geldituko giñake illotzak, eta betiko galduak. On utsez, orain ixillik dago gure Jaungoikoa; ta begira bezala dago zentzatzan ote garan, geren gauzak garai onean prestatzen ditugula, kontu onak emateko. Zorionekoak mugaz, ta luzatu gabe, orretarutzen diranak! Orietatik izain gara, gaizki egiñaz damuturik, ongitzen baditugu geren egitekoak. Ori da, guk emen beti egin bear duguna. Nik beintzat egin uste dut, eta bertatik alere, nere Jaunak artan laguntzen didala; ta erditsi uste dut, artarako eskatzen diodan bere laguntza. Indazu bada, nere Jaun maitagarria, bai arren, bai!

C.

Latz illun-gogorra da Adanek bere bekatuagabik izandu zuen damu-urriki

Manatzen dio bere Jainkoak Adani atera dakiola Paradisutik, eta doala bere bekatuari dagokan sentenziak diona egitera, edo lurra maneatuz, ta nekezko izerdiarekin bere jan-edana, ta gañerako bear dituen gauzak, billatzera. Ateratzen da andik Adan ixill-ixillik, eta berekin bere andre Eba daramala. Baña zein illun ta triste atera ote zen andik Adan? Zenbat naigaberekin? Ez ote zerien negar-malkorik aren begiei? Eta zer asmoak ote ziran, aren gogoan orduan zebiltzanak? Nork au adirazi? Jakintsua zen Adan, izandu bada munduan bat ere: ta bertatik ezagutu zuen, galdu zuen Paradisutik, eman zioten bazterreara zijoana. Paradisua zen alabaña, Jaungoikoak bere adiskide maiteei prestatu zien toki eder bat; eta toki gizon batek, atsegin-kontentuz beterik bizitzeko, desea zitzakeen gauza guziak zekartziena: ta, toki onen lekuan, Adanek zuen lurra, lur maradikatua zen; ta lur, gauz on zenbait dakartzienean, nekez ta izerdiz erakar-tzen zaizkana.

A zer trukada trukada au Adan bekatariarendako, ta onen ume galduentzat! Ekusi zuen Adanek zer zen Paradisua. Bazekusan, onen orde z ematen zitzaion bizi-tokia: ta ezagutu zuen, guk ez bezala, bere bekatuagatikako trukada; ta trukada onetan ark, eta guk galtzen genuena; ta galtzen genuela beti-betiko; ta galtzen genuela, kalte arrigarriak andik zetozkigula; bada Adanen trukada gaistotik datozkigu izaten ditugun eritasunak, naigabeak, kezak, eta malurrak; baita umeen eskergabetasunak, auzokoen erriertak, gertatzen diran eriotzak, eta gañerako, bekatutik datozen, bidegabeak, eta ekusten ditugun lan gogorrek, auziak, gorrotuak, eta neke-izerdiak. Oriek gogoan artu ezkeru (artuko zituen bezala), zenbat izain ziran, Adani bere biotza ingurutuko zioten illuntasunak, ai! gogorrek, eta tristurak? Nor au adirazi? ta nork ezagutu ere?

Eta bitartean zer egin ote zuen andre gaiso, Eba minbereak? Zer egin zezakeen? Negar, ta negar! Ezagutzen zuen alabaña, berak zuela trukada gaistoan obenik geiena: bera zela lenenik uts egin zuen bekataria: bera zela Adan tentatu, ta bekatari eragin zuen emazteki galgarri gaisto; ta bera (Jaunak zionaz) neke, ta perellik gogorrenak ekusteko zegoen emakumea.

Paradisutik ateratzean errain zuen Eba minbereak; eta errain zuen negarra zeriola: nork arindu ninduen ni, senarra utzi, ta bakarrik au Paradisuan ibiltzeko? Egondu banintz ni Adanen begietan, edo onen bistan, ta bazterrean, sugea, edo sugearen itxuran sulezeko etsai madarikatua etzen asiko nerekin itzketan, asi zen bezala; ta ni gaur egoin nitzan nere Paradisuan, atsekaberik bage, ta birtutez ta kontentuz bete! Arindu nintzan, bakarrik ibiltzeko; ta, Paradisuko bazterrak ekusten nenbillela, au agertu zen nere etsai engañaria; ta, ongi nai zidalako idurian, ta urrikaldurik bezala, galdegin zidan, nola bada ta zergatik debekatu diezue zuei zeren Jaungoikoak arboletako fruta? Arbola bakar batekoa debekatu digu; eranzun nion nik; eta ori ere debekatu digu, gerta ez dakigun andik jate-tik iltzea. Erakeria da ori, erran zidan au bertan nere etsaiak, eta engaño ageria: ori gertatu lekuan, ortik zuek jan orduko idikiko dira zuen begiak: ikusiko dezue zer den ongia; ta zer den gaizkia; ta izain zarazte zuek, Jaungoiko bera bezalakoak. Orrenbat zuen on ezin ekusiz, debekatu dizue zeren Jaungoikoak zorioneko zeren jate ori; jan zazue ardurarik edo beldurrik bat ere gabe ta gertatuko zaitzue, nik orain zuri erraten dizudan guzi-guzia.

Ai! etsai galgarri madarikatua! nik orduan ari erratera; eta eman banio bertatik igesiari, ta iges egin banu Adan arkitzen zen tokiraño, etzen gertatuko, ez, gertutu zaidana, ta egoin ez nintzan gaur, nagoen tranze gogor onetan! Baña berez arintzen denak, aitzina eraman oi bere arinkeria! ta ongi eritzi emaztekiak laudarioari, edo lausenga eroari! Goratzen ditut, argandik nik au aditzean, nere begiak (ez nintzan itsutuko, orretara baño len!). Ekusten dut arbola debekatuko fruta: ta, ekusi orduko, iduritzen zait guttiz eder-goisoa. Begien ondoren au zen bereala nere gogo gaistoa ta jangura; ta, bie zerraikiela, nere esku, ara baño len errerik gelditu bear zukena! Artu, ta jaten dut nik neronek; eta neronek janerazten diot nere senar Adan, nereki beraegiari! Jan orduko, idikitzen dira senar-emazte bion begiak. Zertako ote, baldin badakizu? Galduak garala gerok, ekusteko; ta ekusteko bidenabar, galdu ditugula geren ondorengo jaiokizunak.

Nork (ekusi ezpalu) erran zezaken, nik nere egin berrian; nik, naturalezaren ta graziaren doai ederrez apainduak; nik, gaitzerako bat ere makurtasunik gabekoak; nik, onerako jaiok, nai zuen guzia nere eskue-tan nuenak; nik, naigaberik etzen Paradisuan bizi bearrak, eta nik, Paradisutik, ill gabe, sekulako gloriara igateko egiñak; nork (diot berriz ere),

nork erran zezaken, nik au guzia nere naiez galdurik, etorri bear nuela, orain dadukadan egoera illun beltz galgarri onetara?

Orra bada: onetara naz ni; ta laster alere, edo Jaungoikoak egin nin-duenetik ordu gutiren buruan; bada guti dira Paradisuan nik egin ditudan orduak. Onetara naz ni, bai; ta ez ezinegenez zorioneko nere Paradisuan: bada banuen nik au, bear nuena, ta geiago; ta ez niuduen ni nere Jaungoikoak andik aterako, utzi banio geldirik, eta ukitu gabe, bear ez nuen ta berak debekatua zedukan arbola bakar bateko frutari. Onetaranaz, bai; ta onetan nik neronek ekusi bear ditut nere Jaun zuzenak adirazi dizkidan neke-izerdi, erditze gogor, ta ezin erran-al-adiña lan ta oñaze; ta, oriek ekusi ondoan, ill bear dut nik nai, ta ez; usteldu bearra da, ta, izandu ezpalliz baño geiago ageri ez dela, gelditu bearra nere gorputz txar au; ta au erioaren ortzetan utzirik, joain da nere anima... nora ote? Ai au pena! au, bizi nazan arteko nere neke! ez jakin nik, ez-eta jakinen ere, bere gorputzetik au atera artean! Eta zertara joain ote da, sulezeratzen bada? An kiskiltzen ta erretzen beti ta beti egotera. Orra Eba gaisoaren orduko kezka ta naigabezko beldur izugarria! Eta bekatuan arkitzen den edozeinena? Daraman bidea utzi artean, era berekoa. Utzi ote dut nik, nere bekatuak ar-erazi zidatena? Bai, baldinbere! Ala gerta dedilla, nere Jaungoiko maitagaria: ta gerta dedilla, nik berriz or oñik sartu gabe, mundu galgarri onen atzapparretatik iges egitea: bai arren, bai!

*A muliere initium factum est peccati,
et per illam omnes morimur.*

Eccl. 25. 3.

Lenbizlko emaztekiak galerazi zuen bere senarra; ta, bere senarraren batean, galdu ginduen bien etorki guziok; eta aurtiki, edo bota ginduen erioaren atzapar gaistoetara! izan nai ez dutenak lenbiziko galgarri onen erako galduak, utzi bearko dituzte era bereko beren ibillerak eta begien arinkeriak: bizi bearko dute beren tokian, edo beren Jaunaren legea beren gogotik uzten ez dutela. Bebiltza bada, emaztekiak ezezik, gizakiak ere beren bidez; ta bide ta lagun gaistoen igesi. Ori zeren egin etzuen, galdu zen Adan lurreko Paradisuan, ta galdu zen bere emaztearen itz bi aditu orduko, beste tentaziorik gabe. Zer gerta dakioke bada, Paradisutik

urrun, ta etsai galgarriz ta griña gaistoz inguruturik dabillenari, erne ibilliz, ongi begiratu, ta orduoro eskatzen duela bere Jaunaren laguntza ta grazia, uzten ezpaditu zerura begira bere asmoak, ara zuzentzeko gero bere oñak eta gauza guziak?

Nork daki zer? Arkitzen da alabaña alde gaistoetara guztiz makurtua, ta aragiaren loikerietarako tirrikazioz betea. Zorionekoak, oriek garaituz, begiak itsiz: okasione txarretatik iges egiñez, ta, alik ongiena pausuak zuzenduz, garbiro bizi diranak! A, ni, gaurdanik badaere, egiten baninz orietatik bat, edo orien lagun! Indazu arren, nere Jaungoiko maite, nigatik gizon egiña, orrelakoetatik izateko, bear dudan zure indar guzia, ta laguntza. Eskatzen dizut, bai, nere oraindaño utsegite guzien damu andiarekin, ta uts berririk ez egiteko asmoz ta gogoz beterik arkitzen nazala. Ez niri au ukatu, Jesus maitea; ez, arren, ez!

Emisit eum Dominus Deus de Paradyso voluptatis, ut operaretur terram, de qua sumptus est.

Genes. 3. 23.

Orra bere bekatu eskergabekotik Adanek atera zuen ondasun guzia! Bere Jaunak on-utsez emanikako grazia, ta zeruko doaiak galdurik, erru-mes beartsu baten itxuran, Paradisutik ordu-gaistoan ateratzea! Zertara? Lurra maneatzera! Nola uste dezu? Ongi nekatuz, ta izerditan goizetik arratseraño dabillega; ta dabillega, bere gogotik utzi bage nondik datorkion lan gogor au: ta bere neke-lan-izerdi guzien buruan, berari gertatu bearra, edo zertan gelditu bearra zen, berekin zeraman bere gorputza. Nondik zuen, baldin badakizu, Adan gaisoak bere gorputza? Lurretik. Eta zertan gelditu bearra zen Adanen gorputz au? Gelditu zenean: edo lurretan, ta auts egiña.

Ai, Adan, Adan! A zori tristeko gizona! Paradisuko atsegin-gusto guzietarako jaioa zu; ta, orko zere gusto-atsegin-kontentuen artean bizitzen baziñan zenbait denboraz bear zen eran, eta zure Jaungoikoak eskatzen zizun bezala, zerura bearra zu; ta zerura bearra ill-ere bage, ta kontentuz beterik arkitzen ziñala! Eta galdu zuk au guzia, deusez bat bailiz

bezala; ta galdu zuk, bokadu txar bategatik! Non zenuen zuk orduan zere burua, edo non zuk zere adimentua?

A nere Jesus maitea! ta non nuen nik nere, Adanen ondoren nenbillenean, edo, nere gogo galduari atsegin egitegatik, galtzen nuenean, Adanek bezala, zeru bera, edo zerurako eskua ta deretxa dakarren grazia? Ta galdu ezpanu, Adanek baño, geiagotan edo bein baizik, etzen izain, izaindu den bezain buru-bagekoa, aldi artako nere erakeria! Baña nik galdu dut au, nere Legeko gauza larrietan uts egin dudan aldioro, edo bekatu larri bakoitzarekin! ta galdu dut, deusez bat baizik galtzen ezpanu bezala, ta atsegin-kontentu ta poz andiarekin! Ai Jesus! ez luke, ez, galduko Adanek, galtzeko baleduka, bere Paradisua! Ez eta nik ere nere bekatu berriekin zerurako nere deretxa ta grazia! Ari urrikitu zitzaion bere bekatuaz; baita niri ere nere guziez. Guzien damuz beterik nator gaur zure oñetara: barkamentu esker nator, ta ongi bizi naiez-ta-naiez betea. Indazu onetarako bear dudan guzia; baita nere oraindaño utsen barkamentua ere. Bai arren, Jesus maitea, bai!

Ipsi autem, sicut Adam, transgressi sunt pactum: ibi praevaricati sunt in me.

Oseae., 6. 7.

Len batean Profetaz erraten zuen gure Jaungoikoak; Orra Israelko jendeak egiten dutena! Adanen gisan urratu dute, ta autsi, beren itza ta nere Legea! Bada promislako bazterretan bizi dira, jentil batzuek bizi litezkeen bezala, ta nitaz kasorik egiten ez dutela! Elkar ezin ekusi dutela daude, ta, mindurik, gizon odoltsuen eran! Nori berea kendu naiez dabil-tza; aragizko loiez zikinduak dabil-tza; ta, ni aldebat utzirik, artu dituzte beren Jaungoikotzat, maite dituzten gauzak! Orra zein arritzekoa den, nere Israeldarrak egiten dutena!

Au da Jaungoikoak orduan bere Profetari erranerazi ziona. Eta zer ote da egungo egunetan adirazi litzaikeguna? Ez da munduan arkitzen orduko israeldarren erako jenderik bat ere? Ez da geroz jendartean lapurreririk? Ez da aserretzerik? Ez da gaistakeririk? Ez da zikinkeririk? Ez da beste gisako bekatuak ere? Ager bitez, zerbait orrelako beren bizian egin

ez dutenak; eta ekusiko dugu, zein bakan-bakanak diran oriek, eta zenbat eta zenbat gañerako bekatari gaistoak! Zeñetatik ote zara zu? bear den eran bizi diran onetatik; edo bekatari txar gaistoetatik? Gaistoetatik, Jaungoiko maitea, gaistoetatik; eta gaistoen artean ere gaistoenetatik! Bada kontatuak dira, zure mandamentuetan bein, berriz, ta askotan nik urratu ez ditudanak!

Eta zer izain zen nitaz, edo non egoin nintzan ni gaur, ta, etorkizuna den gereko sekula guzi-guzian, zu, nere Jaungoiko maitagarria, ez etortzera, etorri zaran eran, edo gizon eginik, ni ta ni bezalako tristeok geren gaistakerien kateetatik ateratzera! A baña! atera ote naz ni alere orrelako kateen atzapar artetik? Nere naigabez izandu da ni ez ateratzea, orrelako katetan arkitzen banaz orain ere; bada nornai ortik atera diteke zure laguntzarekin batean; ta zuk, nai duten guziei ateratzen laguntzen diezu, naiz gabaz dela, ta naiz egunaz; baita edozein orduz ta puntuz ere. Orain beintzat autsi naiez nago ni era orretako nere kate izugarriak. Lagun zakizkit zu, nere Jaungoiko maitagarria, oraingo nere lan on onetan; ta indazu damuz ta urrikiz errateko grazia: *Nere Jesukristo Jauna, etc*

XIII.garren OTOITZ-GAIA

GIZON EGIN BAÑO LEN AGERTU ZUEN GURE JAUNGOIKOAK BEKATARIENGANAKO BERE URRIKALTASUNA

Andia bazen ere, etzen zuzenbiderik bagekoa Adanen ta Ebaren bekatua. Zuzenbidea zen gure Jaungoikoa gizon-egitea, ta, gizon egin ondoan, artu zituen neke gogor ta odolezko eriotzazekin, bekatuaren zorrak ateratzea. Jesusen neke eriotz au izandu zen, jentilen iritziz, erakeria, ta Judu arrotuen eskandaliza: baña bekatuaren zor andiak eskatzen zuten bezalako erremedioa, edo zuzenbidea. Denbora joan zen, Adanen bekatutik gure Jaungoikoa gizon egin zeneko; ta, beren zuzenbideaz etsirik, gal etzitezen Adan bera ta beraren ondorengoak, agertu zuen Jaungoiko berak denboraz, edo bear zen sasoielan, lan edo gauz onetan egin gogo zuena, oraingo otoitz-gai onetan ekusiko degun bezala.

A.

Bekatariez urrikaldurik, agertu zien gure Jaungoikoak, bein Adani, ta gero bertze anitzi, bere gizon-egin bearra

Urrikari gaituen, gure Jaungoikoak, ekusi orduko Adan ta gu, aren bekatuagatik betiko galduak, berezi zuen, bear bezalako gure zuzenbidea edo erremedioa; au da, adirazi dugun bezala, Jaungoiko beraren gizon-egitea. Gure zuzenbide au etzuen Jaungoikoak gorderik iduki bera gizon egin artean: agertu zuen agitz eta agitz lenago; baita, bein baño geiagotan ere. Agertu zuen, bai, agitz lenago; bada millaka jua izandu ziran urteak Adanen bekatutik, Jaungoikoa gizon-egin zeneko; ta bekatuaren ondoren, laster adirazi zuen gure Jaungoikoak egiteko andi, ta zuzenbide guztiz eder au: adirazi zuen alabaña, Ebak eta Adanek bekatu egin zutenetik,

Jaun bera bere sententzia, ta bien desterrua ematen asi bitartean: ta bitarte laburra izandu zen, Eskritura Santak agertzen digun bezala. Eta, orduan ezezik, geroz ere, bein baño geiagotan agertu zien gure Jaungoikoak Adanen ondorengoei erremedio bera, edo beren zuzenbidea; bada agertu zion Abrani, agertu zion Jakobi, ta agertu zien anitz Errege ta Profeta andiri ere.

Ez dezu ekusten, zein ona den gure Jaun andia, ta zein urrikaltia? Egin orduko Jaunak Adan, Adan Jaunaren kontra; ta alere Jauna Adanen billan ta ondoren bezala! Zergatik uste dezu? Adanen bearrez, edo bere premiaz? Ez bada, baizik Adani ongi, ta geiegi naiez; Adan eroria bere bekatuaren loietik ateratzeagatik; eta sekulako kaltear geldi etzitezen Adan bekataria, ta Adanen ondorengoak. Orregatik bada; ta, ez Adanen edo onen ondorengoen bearrez, billatu zuen gure Jaunak Adan bekataria; ta adirazi zion Adani, Adan beraren ta gure guzien onerako egin gogo zuena, edo bere gizon-egiteko gogo, ta asmo artua. Au beran adirazi zien bein ezezik, askotan ere Adanen umei, ta umeen ondorengoei, bere gizon egiteko ordua ta denbora etorri artean. Zenbat urtez, uste dezu, egondu zela ordu onen begira gure Jaungoikoa, Adanek uts egin ezker? Zenbat urtez? Lau millaz ta geiagoz. Orrenbat denboraz, ta eternidade guzi-guzian iduki zuen gure Jaungoikoak, bein ere bere gogotik utzi gabe, gizonen zuzendu-naia: ta nai, Jesusen anitz neke-izerdi ta odol ixurte erakarri bearra!

Aitu zaiogure Jaungoikoari gu zuzen-erazi nai andi au, Jesus gugatik gizon egin, jaiog, ta ill zen ezker? Ez egiazki! ta, gure galduak, guganako gure Jaunaren nai on ori ari aitzera! Gerozko denbora guzian, ta denborako gau-egun ta puntuoro ere, arkitzen da gure Jaungoikoa guri begira; ta arkitzen da, gu ongi ekusi naiez ongi bete. Ongi gabiltzanean, ala gabiltza, zeren laguntzen digun gure Jaungoikoak geren egiteko andi ta txiki guzietan, ta, Amak umea bezala, eskutik garamatzien zerurako geren bidean. Kentzen badiogu guk geren eskua, bide au utzi, ta bekatuaren ondoren erotu-galduak ibiltzeko, gure ondolik, eta gure billan bezala, dabill gure Jaungoikoa: bein, berriz, ta askotan deitzen digu, bere amorezko itzekin, ta adirazten digu berez batzuetan, ta bertze zenbait aldiz bere lekuan daduzkan gizon jakintsuz, gure alde, nagusiz, edo bertze zenbaitez, egin bear duguna, geren bidera berriz itzaltzeko, bide berean zuzen ibiltzeko, ta doakunde zerukoak aisa eta erraz irabazteko. Eta aldi orietan ez aditu guk egiñagatik, ez da asperten bat ere gure Jaungoikoa

guri deitez; ta deitzen, ta deitzen digu berriz eta berriz, aren erranak egin, edo geren buruak txoil galdu artean.

Eta ez da au len, ta gero, ta beti, guri ongi naiez beterik, gure Jaungoikoa arkitzea? Bazter bageko ontasunez bete dagoen Jaun batek baizik bagegike, edo eraman lezake, gu bezain gauza txar baten onerako, era onetako egitekorik? Ez segurki! Noiz kenduko diozu bada bere egiteko arazoko au zere Jaungoikoari? Ken dezokezu, bizitza on bat artzearekin. Bertatik artu bearra zara, nor bazara zu, edo burua txoil galdurik ez arkitzera. Artu zazu bada; ta artu zazu, ill arte guzian ez uzteko asmo osoarekin.

B.

Nola agertu zuen gure Jaungoikoak zorieko berri au?

Agertu zuen, ager zezaken erarik onenean; bada agertu zuen maiz aski; ta bidenabar agertzen zuela guzi-guzizkoa dela guk berari beti zor izandu diogun amorea. Ekus dezagun nori, ta nola. Agertu zion Adani beinik bein berri on andi au gure Jaun maitagarriak; eta agertu zion, den aserririk andienerako bidea Jaun berari Adanek eman zionean; ta irabazirik zedukan denboran, bere eskergabetasun gaisto ta bekatu arrigarriagatik, bertan ta sulezero aurtikitzea; ta aurtikitzea edo botatzea eternidade guzian erretzen ta lertzen Jaungoiko berak Adan au idukitzeko; ta alere agertu zion urrikaldutik bezala; ta, al ziteken gisan, Adan beraren alde Jaun bera jartzen zela: bada agertu zion, Adanen etsaia erriertaz edo meatzuz betetzen zuela.

Itzultzen da, onetarako, suge gaisto Infernuko etsaiagana gure Jaungoikoa; ta erraten dio: a madarikatua! egin duk ik, bai, egin ezaken lanik gaistoena! Galdu dituk ik Eba, ta Adan, beren ondorengo-gaistoekin; bada galerazi diek oriei bie, beti bizitzeko, paradisuan egoteko, ta emendik zerura bere orduz igateko, nik oriei eman nien indarra, grazia, ta esku guzia. Kontent arkitzen az, bai, ere lan gaisto ta bidegabeko irabazi galgarriarekin. Baña itxok guti bat, itxok; ez duk au izain, ez, uste dukan diñako irabazia. Badik, bai, orien uts onek bere zuzenbidea ta erremedioa. Andre batez baliatu az i, gizona galerazteko: beste Andre batek gal-erazi-

ko dik iri ere irabazia. Andre etorkizun onek izain dik bere denboran Seme bat, i ta ire infernuko guziak baño esku ta indar geiagokoa. Aren seme onek emain ziek bekatari tristei bear dutena, iri burua autsirik, beren zeruko bidean zuzen ibiltzeko; ta bide onez beren denboran badabiltz, dabiltzen bezala, zerurako dituk azkenean; ta au izain dituk beti zorioneko doatsu, atsegin-kontentuz beteak. I arrastan ibilliko az bitartean; ta ere eginak guziekin ezin eragotzi duela orien ibillera: ta, zenbaiti eragozten badiiek, beren naiez izain duk ori, ta beren kulpaz: baña ez, ezin-garaituz i ta infernuko ire lagunak. *Genes. 3. 14.*

Au beren alde Jaunagandik aditu zutenean Adanek eta Ebak, ezagutu zuten, ta bearbada egin orduko ondasunez bete zituenean baño ere obeki, beren Jaungoikoari zor zioten amorea; bada au aditzean, ezagutuko zuten beren Jaungoikoak berriro agindu ta eskeñi zien fabore au, len beragandik artuak adiña, ta geiago, baño zuen faborea zela; ta fabore, len beragandik artuei berak bekatuz eranzun ondoan, ta aserretzeko biderik andiena ari eman ezker, eginikakoa; ta bazekiten, onelako orduan egiten den gauzarik txikiak ere, adiskidetasunetako andienak baño obeki agertzen duela emallearen ontasuna ta amorea. Onen ona den, ta onen emeki Adan bekatariarekin dabillen Jaunagandik nork ez du usteko bere gaizkien barkamentua, anitz eta andiak izanagatik egin diozkan gaizkiak, bere barkamentu au eskatu ezker, guzien damuz ta urrikiz, ta ontzeko gogoz beterik dagoela?

Era berekoak izandu ziran Jaungoiko berak egin zituen gañerako berri onen agertzeak. Ez luzatzeagatik, agertuko dut orain orietatik bakar bat. Iltzeko zegoenean, Patriarka Jakobek deitu zituen bere semeak; eta, guziak bildu ziranean, erran zien: *Adi zazue, nere semeak, denboraren buruan guzien onerako gure Jaungoikoak egin gogo duena* (Jaunak emanikako argiarekin ekusi zuen etorkizuna, ta erran zion bakoitzari zegokan guzia). Itz egiten dio bein, Ruben zeritzan, lenbiziko bere semeari; ta erraten dio oni, oni zegokana: bere-bat egiten du urrengo aldian urrengo biekin. Oriek ziran Simon, ta Lebi. Itzultzen da gero laugarrenagana (Judas zeritzan oni); ta oni, guziak aditzen zutela, ematen dio, eman zezoken berririk andiena; ta erraten dio: *Zure semeak, nere seme Judas, jabetuko dira noizbait Promisioko bazterretan, zure izeneko tribu ta erreinu batez. Erreinu onetan iraun bear dute erregeak erregeen ondoren, ta gobernari andiak, mundu guziak uste duen erremedioa edo zuzenbidea datorren artean. Bai: zure odoletik datorrena izain da mundu galduaren zuzenbidea, erremedioa, edo Erremediatzalea.* Genes. 49. 10. etc. 11.

Berri au eman zien Jakobek bere semei, edo, orien buruan, eman zien Jaungoiko berak Jakobek ezpañez munduko guziei; ta eman zien, izan zezaten, etorkizunaren uste onetan, Adanen bekatutik zetozkien nekeen zerbait aringarri, bada eman zien Jakobek berezi berri au Ejiptoko erregeen pean bizi ziranean, ta beren jait-bazterratik urruti zeudela: ta orregatik eman zien, ongi nai zielako, ta maite zituelako señalear; ta etorkizunaren uste onarekin eraman zitzaten, bear zen eran, orduko beren lan ta neke guziak.

Gu, Jaungoikoari eskerrak, jaiok gara Jauna gizon egin ezkerozko denboretan, ta ez gaude lenekoak uste zuten berri on andi onen begira, baña baditugu guk ere geren etorkizunak; eta orien berri onen begira gaude. Lenekoa bera da, egungo gure Jaungoikoa; ta, len baño ere amorio geiago berei erakusten diena; ta itxedan dezakegu guk, bai segurki, emain dizkigula guri ere, ta lenekoei bezain gogo osoz, uste ditugun geren berri onak. Eta eman ere ez ote dizkigu arkitzen garan egunetaraño? Zenbait beintzat, bai; ta onak alere: bada adirazi digu (ta aspaldi da ori) guri ongi naiez, ta obeki laguntzeagatik, gelditu dela gurekin gure Jesus, bere Redenzioko lan andia bukatu ezker: adirazi digu prest dagoela gau, egun, ta puntuoro, guri geren txarkeriak eta bekatu guziak barkatzeko; ta guzi-guziak barkatuko dizkigula, guzien barkamentua guk negarrez, ta bear bezala, eskatu ezker. Adirazi digu gure Jesus berak, beraren nai ta atsegin guzia dela gurekin biotzez biotz itz egitea, ta gu bere graziaz, ta animako ondasun andi-ederrez beterik uztea: ta adirazi, beste anitz gauzaren artean, gu nor bagara, guretzat dadukala bere zerua; ta zeru, sekulako glorian, atsegiñez, ta kontentuz betea. Zorionekoak, onenbat berri onez baliatzen diranak; eta, zeru au irabazteko bear diran, ta Jaungoikoak eskatzen dituen gauzak egiten dituztenak! Bertzegatik ezipalaz ere, onenbat ontarte ta bere faboregatik zor diogu guk geren Jaungoiko maitagarriari eskatzen diguna, ta anitz geiago.

C.

Zertako zen Jaunaren berri on au ta, eman zuen bezain maiz, ematea?

Gure Jaungoikoak eman zuen bere berri on au, edo adirazi zuen bere ongi naiezko gizon-egin bearra, len ukituz adirazi degunerako, edo

bizi zitezen Adan ta Adanen umeak eta orien ondorengoak Jesusen ustean, ta zuzenduko ziralako beren ustea ta esperautza galdu bage. Gizon jakintsuak bazekiten Adanek eta gañerako guziak etzutela berez indarririk aski, bekatuaren zorrak ateratzeko: ori bezain ongi zekiten, beren zorrak ez ateratzera, galduak zirala zordun guziak beti-betiko: ta jakindun berak, denbora berean jakin ezpalute, eman uste ziela Jaungoiko berak beren zorren atera-bidea, zer egin zezakeen gaisoak? Zer, baizik beren gauzez etsirik, galduen bide galduren bat artu, ta geroz ibilli bekatuz bekatu, ta gaizkiz gaizki; ta beren egunak bukatu etsien eran, edo desesperatuak bezala?

Orrelakorik egin etzezaten bada, ta ori egin lekuan, ar zitzaten beren obenen alde Paradisutik kanpoan zituzten beren neke-izerdiak, beren nairgabeak, beren malurrak, beren gaitzak, beren eritasunak, beren iltzea ta munduko kalteak, agertu zien denboraz beren Jaungoikoak berri on andi au; ta adirazi zien idikiko zirala, egunen batean, orduan ertsiak arkitzen ziran zeruko atearak, edo atariak; eta izain zutela nondik atera ta pagatu bekatuaren zor arrigarriak. Etzien orduan gure Jaungoikoak agertu, noiz argitu bearra zen zorioneko egun ondasundun au, edo noiz agertuko zen gizon egiña onenbat ondasun ekartzeko zegoen gure Jaungoikoa: ta nola berri on au agertu zuenetik, gisa onetan Jesus agertu baño len eunka ta millaka zoazen urteak, gal etzezaten gauza au egiñik ekusteko ustea, agertu zien geroztik ere noizean bein berri bera, ta aldioro siñets ziteken bezala, ta amoriozko bidez.

Adani berri au eman zionetik, bi milla ta eun, ta ogeita bederatzirterren buruan bezala, erran zion Jaunak Abrani; ez da zer-etsi, nik zuen alde Adani len adirazi nionaz: eginen naz, bai, eginen naz gizon, gizon-egiteko nere ordua etortzen denean, ta gizon egiten nazanean, zure ta zure ondorengoan odoletik artuko dut nik nere gizatasnua: *Genes. 22. 18.*

Andik laur ogeita zazpi urteren buruan au berau adirazi zien Jakoben semeei, araiastian ekusi dugun bezala. Andik milla ta zazpieun ta laurogei, ta zenbait urteren buruan egin zen Jauna gizon; ta urte orietan usuago, ta maiz eman oi zuen egiteko beraren berri au: ta eman zien, bertze anitzen artean, Dabid Erregeri, Isaias Profetari; baita Amos, Mizeas, Ajeo, ta Malakiasi ere; baño guziei baño klaroago Profeta Danieli (*c. 9. 25.*): bada oni adirazi zion zenbat urte ta asteren buruan etorri bearra zen Jesus Jaungoiko-gizon egiña, ta noiz izain zen onen eriotza, bere Aitari gure zorrak pagatzeko. Ta oni, ta erran ditugun Profetei adirazi zien, baita

Sibilei ere, batzuei bere jait-ordua ta bizitza, ta besteei bere nekezko pasione santa, ta eriotz gogorra; ta adirazi zien, guzia eraman bear zuela amorez ta gogoz gure onagatik, eta irabaz genezan guk Adanek galdu zigun zerurako geren eskua ta deretxa.

Orra bada zertako zen Jaunaren berri au, ta onen maiz au mundukoei Jaungoikoak adiratzea. Guk badugu orduko gauzen, ta lenekoak egin oi zituzten gaizkien berria. Begitan ematen digu orien itsutasunak, eta aisolakabe ero galdu-galgarriak; eta alere zentzutzen gara? Lenekoakgatik egiteko zedukana, egin du gugatik gure Jaungoikoak; bada egin zen gizon gure guzien onerako: ta geroz ere gugatik egin ditu Jaungoiko berak, leneko gizonakgatik egin etzituen anitz gauza. Baña zer atera du guziarekin gugandik gure Jaungoikoak? Askotatik beintzat, lenekoen gisako aisolagabekeria ta esker gaistoa, besterik ez.

Eta nora ote doaz, orrela dabiltzanak? Jaungoikoaren juizio izugarri-gogorrera, ta sekulako galduak izatera, lenagoko zordun gaisto eskergabeak bezala! Begira, gizonak, begira, berriz ere etorri bearra da, len etorri zen gure Jaungoiko bera: baño bigarren aldi onetan etorriko da era izugarrian; ta etorriko da, gugatik egin duenaz guri kargu zorrotzak egitera; ta, egiten dugun guziaren kontu zuzenak artzera! Kontu gaistoak orduan guk emain ditugu, baldin Jaun berari, len ta gero zor dioguna gogoan arturik, eranzuten ezpadiogu esker umillez, ibillera zuzenez, bizitza garbiz, ta amoriozko biotzez, ta gogoz. Berak digula orretarako bear duguna; baita anitz eta anitz geiago ere. Bai arren, bai!

*Secundum magnitudinem illius,
sic et misericordia illius cum ipso est.*

Eccl. 2. 23.

Gure Jaungoiko maiteak, Adan egin baño len egiten ditu zeru-lurrak, itsaso-odeiak, eguzki-izarrak, eta munduko gauzak. Orien ondoren egiten du Adan; ta, egin orduko, uzten du gauza guzien jabe ta jaun egiña. Baña zer da Adanek egiten duena, onenbat on egin dion bere Egillearekin? Egin zezaken gauzarik gaistoena! Aldebat utzi, ta saldu Jaungoiko bera sagar-bokadu bategatik: edo uts arrigarri ta bekatu beltz itsusi batekin

gutziz aserreturik iutzi bere Jaungoikoa. Esker galanta! pagu ederra! Zer zen orduan, Adani Jaungoikoaren aldetik zegokana? Bertan illik gelditzea? Ezer-ez bat bezala zen gelditze ori. Zer bada? Sekulako suan ondaturik Jaunak uztea; au ura kiskiltzen ta erretzen beti, ta beti lertzen ta urratzen au idukitzeko? Etzen geiegi, ez, Adanen bekatuari zegokanaren alde ori guzia. Zer egin zekikeon bada bere esker gaisto, ta bekatu izugarriagatik? Nork jakin? Nork adirazi?

Baña zer da orduan gure Jaungoikoak Adani eginikakoa? Siñistuko zeunke! ordurañoko guzian egin ziozkanak baño, ontarte ta fabore andiago baten egitea! Ta bere lanez ta egitekoz Jaungoiko maitagarriak mundoko guziei adiraztea, bere esku altsua diñakoa dela duen urrikaltasuna ta miserikordia; izanik ere bazter bagekoa, ta asma al adiña ta geiago ta geiago dagikena, duen eskua; bada kastigu-lekuan, eman izandu zion Adan bekatariari, eman zekikeon berririk andiena, ta adirazi zion egiñen zela bera gizon, ta artuko zuela bere gain aren ta gure zor guzia!

Zer zen, au bere Jaunagandik aditzean, Adanek egin bear zuena? Zer? Baizik damuz ta negarrez bazterrak beretzea; itzez ta biotzez, ta alde guzietara eskerrak ematea, ontasun utsez betea dagoen, ta ondasunez ta ondasunez betetzen ari zekion bere Jaungoiko maitagarriari. Egin ote zuen Adanek orrelakorik? Etzuen utziko, beintzat ari zegokionaren, ta zor zionaren ezagumentu bagez. Zorionekoak ura, ta gu ere, egin bazuen ark, eta guk orain badaere egitera, egin bear duguna. Eginen dugu guk ori, egin ezker, gure zor andien, ta Jaunaren ontasunaren ezagumentuak eskatzen duena: ta ala izatera, izain dugu guk lenen barkamentua, ta gure Jaungoikoak ematen digula, bere zeruko betiko gloria. Izan dezagula bada, emendik atera orduko. Bai arren, Jainko maitea, bai!

*Non habent futurorum spem mali,
et lucerna impiorum ex lingetur.*

Prov. 24. 10.

Lurreko gaistoak ez dute begiratu nai etorkizunera. Sartuak daduz-kee beren buru-biotzak emengo gauza galgarri txarretan; ta lurretik begiak ez goratzeagatik, ez dute kasorik egin nai zeruko argi eder, Jauna-

ren deitze zuzentzallee. Beti emen bizi-bearrak bezala bizi dira, edo, iltzen diranean, ilko balira bezala astoen gisan, edo gorputz ta anima. A ero, zeren buruen galgarri-zentzugabeak! Egunen batean etorriko zaitzue, bai, orain aldebat uzten dezuten ezagumentua! Baña ezagumentu esker-gabekoa; ta ezagumentu, bekatutik, eta onen ondoren datorren sulezetik, aterako etzaituztena! Orain zuek ezagutzera orduko zuen damua, erraien-erretzea, ta neke arrigarria, bertatik zentzatuko ziñazkee, bai: bertatik kontuz, ta erne begiratuko zenioke, zeruko argiak erakusten duen etorkizunari; ta egiñen zenukee, Jaunak adirazten dizuten guzia. Baña zuek zeren gogo txarrak aspertu nai! Zuek ez utzi nai zeren aurkeri dolloreroak! Eta zuek nai bizi, geienen gisan, edo gaizki ta gaizki!

Bertze onenbeste gertatzen zitzaien, lenagotik munduan izandu zira-nei. Kontatuak ziran, edo agitz guti, Adanen egunetatik Jaungoikoa gizon egin arteko denboran, bear bezala bizi ziranak, urte ta denbora beretan gaizki bizi zirauen aldean; ta alere adirazten zien guziei beren Jaungoikoak, onak izateko egin bear zutena; ta ematen zien bein ta berriz, ta askotan ere, guzien onerako egin gogo zuen gauz andi onen berria! Onez au guzia, ta guziei ongi naiez.

Onela guri Jaungoiko berak begiraten ezpaligu orain ere, non leudezke gaur munduko geienak? Deiez, gogargiz, graziaz geren biotzak ukituz, ta beste milla moduz laguntzen ezpaligu guri geren Jaungoikoak, orain ongi bizi diranak ere nola biziko lirake? Ageria dago: gañerakoak bezala, ta bear bada agitz gaizkiago. Jaungoikoari eskerrak, egiten digun oraingo geren ongi laburraz; bada Jaungoiko berak orretan guri ez laguntzera, ori ere guk egiñen ez genuke. Berak digula geiago ta geiago egiteko grazia; ta, zeruko gauzak gogoan daduzkagula, geren egunak ongi bukatzeko bear duguna. Bai arren, bai!

*Vae dissolutis corde, qui non credunt Deo,
et ideo non protegentur ab eo.*

Eccl. 2. 15.

Zorigaistoan jaioak, biotz urratu edo bizitza galdu batekin emen gure artean dabilzanak! Bada oriek, edo siñisten ez dute Jaungoikoak

erraten dienik, edo gogo gaistoak ematen diena da orien gauza guzien eragilea. Beude nai adiña denboraz oju ta oju predikariak, erran bezate erran al adiña konfesari onak, aditzen zaienak, eta munduko guziak: alferrik izain da orien oju ta errate guzia: ez dituzte berdin gaistoak ontzat artuko orien erran-aju oriek. Oriek len izan du diranak izain dira gero ere; ta beti izain dira ero zentzubage galduak.

Zer nai dezu zuk, gerta dakion, oriek bezala Jaunaren erran onak aldebat utzirik, bere gogora dabillenari? Zeri dagokala (erran ezadazu) eman bear dio Jaungoikoak onelakoari, lenekoei baño laguntza ta deitze andiagoren bat? Eta, ematen ez diola, nola aterako da bere aztura gaistoen erreka ondatu arrigarritik, ara baño len, bide gaistoz gaisto zebillela, erdi-lertua zegoen bekatari arla? Zorigaistoan jaioa bada, gisa onetan arkitzen den edozein anima, beraren Jaunak ez egitera, noizean bein egin oi dituen gauz andietatik bat edo bertze, bada ez du egiñen egin bear duenaren laurdenik ere, ta galdua izain da sekula guzirako.

Orra zertaratzen den, onez deitzen dion Jaunari erantzuten ez dion anima! Ta orra norinai gerta dakikeona, kontuz ezpadabil, bizi den denboran. Geroko onaren ustearekin, ta maiz agertzen ziela bere gizon eginbearra, ta andik atera zezakeen ondasuna, ondu nai izandu zituen gure Jaungoikoak leneko jendeak eta Israeldarrak. Ori bera billatzen du Jaungoiko berak, sulezeko berria ta zeruko ondasunen ustea guri geren gogotan sartuz, guri geroi eragin-naiez dabillenean geren legeko gauzak. Lenekoetatik anitz, eta askok baño obeki egiten ezpaditugu guk geren gauz oriek, galduak izain gara gu ere leneko galduekin batean; ta galduak izain gara sekula guzi-guzirako.

Orretara naiteke ni? Ta orretara, nik neronek nai dudela? Orretara naiteke ni, nigatik gizon egin ezkeron nere Jaun on maitagarria, ta Jaun berak geroz egiten zizkidala, egin dizkidan adiña gauz on ta ontarte? Orretara naiteke ni, ta burutik irauzi, edo erotu bage? Au badakit, eta alere bizi naz, bizi nazan bezain aisa, ta aisolarik gabe! Au badakit, eta ez naz saiatzen zerbait badere egitera, gerta ez dakidan malur arrigarri au? Zertan nago ni, nagoen bezala, nere oraindañoko alferkeri ta nagitasun zenzu bagean? Noiz artean iraun bear ote dute oraindañoko nere erakeriak, eta urrats edo pausu makurrak? Noiz itzuliko naz ni, nere billan, ta ondoren dabillen, nere deiez dagoen, ta ni beretu nai ninduken, nere Jaun andi ta jabe Jaungoiko maitagarriagana? Gaurdanik, Jauna, ta bertatik, bat ere luzatu gabe, zuk laguntzen didazula. Biziro zugana noan; ta noan asi ta gelditu gabe, kendu bear didazu zuk zerorrek nere bekatuen karga pisu au. Ziñez eskatzen dizut, eta damuz beterik, erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XIV.garren OTOITZ-GAIA

NORAÑOKO DEN GURE JAUNAK, GUGATIK GIZON EGITEAN, EGIN IZANDU ZIGUN ONTARTEA TA FABOREA

Gauz onak, etorri orduko, atsegin-kontentuz betetzen dituzte, orien begira zeuden biotzak: baño, etorkizun arkitzen diran denbora guzian naitkunde utsa ta desira, besterik ez dakarte; ta dakarten desirkundea, edo beren naia, anbat andi biziagoa da, zenbat andiagoak diran, ta obeak, uste diran gauzak edo ondasunak. Leneko jendeak onelako deseoz ta naitkunder bezate bizitu ziran, Jaungoikoa gizon-egin arteko denboran: ta, orien desirak adirazten dutenaz, guztiz andia zen Jauna gizon-egitetik oriek uste zuten ontartea. Nola-ere-bait orain guk ekusteko, norañokoa den oriek uste zuten, ta guk eginik ekusten dugun ontarte au; ta, ontarte onegatik guk geren Jaungoiko-gizonari zor diogun esker-amorea, ekusi bear degu nolakoak izandu ziran, Jaunak au egin arteko denboran, gaude oriek, eta orien artean zenbait Patriarkak, Erregek, eta Profetak izandu zituzten Jesus ekusi-naiak. Asi gaitezen Patriarken ta Erregeen ekusi-naietik.

A.

Lege zarreko patriarken, ta errege zenbaiten Jainkoa gizon-eginik ekusi naia, ta desira

Bederatzi eun, ta ogeita amar urtez bizitu zen Adan Paradisutik kanpoan. Zenbat bere bekatuaren damu ta naigaberekin? Berak daki, ta beraren jabe Jaungoiko maitagarriak. Bazekien lendabizitik Adanek (ekusi dugun bezala) etorkizuna, edo Jaunaren gizon egiteko asmoa. Bazekien Adanek, aren gaizkitik, datozen kalteagatik eta nai dutenen onerako zela gure Jaunaren gizon egitea. Ekusten zuen Adanek, anbat denboraz berak bese beingo utsagatik zeramana; ta aren ume gaisoak orduko aren uts

beragatik eraman bearco zutena. Etzen brontzezkoa, ez; etzen burdinezkoa; ez eta arri gogorrezko ere Adanen biotza: aragi bera-minberezkoa zen, ta damuz erdira zitekena. Bada, Adanek orduan zituenak bezain ekuste gogorrak, ekuste egunorokoak, eta ekuste, egunean askotan berri-tzen ziranak, zertaratzen etzuten aren biotz beratx minbere au? Zer negar-rak, bere biotzaren aldi orietako estutasunagatik Adanen begiak isurtzen zituztenak! Zer aiak, biotz berak bere naigabeekin gau ta egun maiz aski, ta anitz aldiz Adan gaisoari idarokitzen ziozkanak! Zenbat bider, egiñaz damuturik, asi ote zen Adan gizajoa bere kontra, ta Jaunari deitzen?

Deituko zion, bai, Adanek bere Jaungoikoari; ta eskatuko zion (nork daki zenbat aldetara), zetorkiola lenbaitlen, lertzen zuten bere barreneko kezak arintzera, urratzen zuten bere nekeak leuntzera, ta, erdi bi egin nai zuten bere biotzeko naigabe astun-pisuak kentzera. Deituko zion, ekusi naiez bere ta gure Salbatzallea, berak galdurikako gauzen Arkitzallea, ta ontasun guziak berekin dituen Ongigillea. Deituko zion bein, ta berriz, ta askotan ere: deituko zion egunoro, goiz-arrats, eta, nork konta-al zenbat aldiz ta bider? Baña, bere deitze guziekin etzuen ekusi, ekusi nai zukean gauz andi au: ta, anbat urteren buruan, atera zen mundutik Adan, munda, bere bekatuagatik, bere ezkeror lanez, izerdiz, negarrez, kaltez ta kaltez. Oriek dira, Adanek guri, bere umeei, utzi dizkigun ondasunak eta bazterrak; bazter ta ondasun, ez izateko obeak!

Seth zeritzan Adanen semetik Abraham mundura zeneko, izandu ziran errenko, umez ume, emezortzi, edo emeratzi familietako Nagusi ta Patriarka. Ez dakigu norañoakoak ziran, orien Jesus ekusi-naiak. Andiak zirala, bai, ta besterik ez digu adirazten Eskritura Santak. Abranek izandu zituenak adirazten dizkigu Kristo Jaunak; baña itz bian, ta guztiz laburki. Jerusalemgo elizan erran zien bein Kristo Jaunak, au arkitzen ziranei: zuen Patriarka Abran, gizon andi ark ekusi nai izandu ninduen ni, nagoen bezala, gizon eginik; ekusi ninduen len fedez edo siñstesz, ta Profetaren begiz; ta gero, gizon egin nintzaneko, (Aita Maldonadok dionaz) bere Linbotik; eta Linboko bere ekuste, edo ni gizon egin nintzalako berri onek, bete zion atsegin-kontentuz biotz guzia.

Berak nai bezain aldetik ezpazen ere, Abranek baño alderagotik begiratu zion onen Illoba Jakobek; eta iltzeko zegoela, erran zien onek bere semai: Egun au ekusi naiez noa mundutik Abranen linbora; ta an egon bear dut nik, eta egon bear dute ill on guziak onen begira; ta egon

bear dago suspirioz, naiez, ta gogoz beteak, etorri dakigun artean, gu andik aren, ta bere zerura zuzenduko gaituen gure Salbatzallea.

Orra nolakoak ziran, noizean bein Patriarkak erakusten zituzten Jesus ekusteko desirak, eta naiak! Ez dira uztekoak Erregeak ere erakutsi oi zituztenak, Dabidenak beintzat, eta onen seme Salomon gizon jakintsuarenak. Badira Eskritura Santan eun ta berrogeita amar Psalmo, edo zeruko kanta. Irur-ogeita zazpigarrenean agertzen du Salmariak Jesusen etorrera, ta Jesusek berez ta bere Apostoluez munduan egin bear zuena. Bigarrenean agertzen du, mundu guzian banatu bearra dela Jesusen Ebanjelioa, doktrina, ta legea. Onetan berean, ta beste zenbaitetan, agertzen ditu Kristo Jaunaren neke-izerdiak, Judasen txarkeriak, Pasioneko penak, Gurutzeko tormentuak, eta au erran zituen itzak; baita ondoan gertatu ziran gauzarik txikienak ere. Bere nekeak agertzen ditu Dabidek zenbait aldiz; baña begietatik utzi bage Jesus maitearenak; eta, oriek agertzeagatik agertzen ditu bereak; edo, zuzenago erran dezadan, bereak bailira bezala, agertzen ditu bere kantan edo bere Salmoetan, Jesus maite Jaungoiko-gizonak ekusi zituen bidegabeak, injuriak, eta neke arrigarriak.

Salmo beretan agertzen ditu Dabidek, irugoiztar Erregeen etorrera, ta Jentillen, ta munduko konbersioa, edo gure legeratzea. Agertzen ditu, Apostoluak, eta bere Legeko bertze anitzek eraman bear zituzten neke-martirioak, Juduen, Errege gaistoen, Enperadoren, ta gañerako etsaien eskuz ta manuz. Jesusi darraiko Dabid bere Bizitzan, bere erioztan, ill ondoan, ta, munduak irau bear duen denbora guzian; baita azken juizioko egunean ere; bada agertzen ditu orduko Jesusen kontu-artzeak, eta gañerako gauzak; eta, onik ez duela dirudi Dabidek, Jesus gogoan, arpan, ta miian ez duen ordu ta puntuan: ta guzia da Dabid Jesus ekusi nala, suspirioa, ta anitz aldetara ojuz erratea: Zertako da, nere Jaun andia, zuk dezun eskua ta indarra? Noiz artean egoin zara zu zauden bezala, gel-dirik, eta gugana igorri gabe, igortzeko zauden zere Seme, Jaungoiko-gizona? Noiz ekusi bear ote dugu guk gure Jesukristo Jauna gurekin, gure artean, edo gure eran aragiz jauntzia, ta gure onerako zerutik jaitsia, ta jaioa? Egizu gaur bertan lan andi au, ta atoz, luzatu gabe, gure bekatuaren karga gaistoa guri kentzera; atoz, arren, emengo gure etsaiak garaitzera; ta atoz, atoz, zeruan gu sar gaitezen, gañeko ate, eternidade guzian irau bear dutenak, guri idikitzera.

Nonbait andia da, Dabid Errege, orretan zuk uste dezun ontartea ta faborea! Bada, ain andia ez izatera, etzeunke zere gogoan orren sarturik

erabiliko, ta orren itz bero biziz, ta orren ziñez eskatuko. Zer dio zure seme jakintsu, errege andi, Salomonek? Onen erranak, zuen jakindeagatik, beste asko erregerenak baño agitz geiago balio du edozein gauzetan. Adi zazu bada bein berak, egiteko onen gain, Aita Eternoarekin ziardukela, adirazi izandu ziguna.

Zurekin egoin da beti, ta gizon egin bage, zion bein errege Salomonek, gauza guziak dakizkiena, ta, egiten dituzunetan laguntzen dizun zure Seme bakar, jakionde utsa, ta sekulako sabiduria? Betor, betor zeru orretatik; eta, bere Jaungoikotasun andia galdu gabe, ar beza lurrean lurrezko gure izatea, edo naturaleza; bebil gurekin emen, emen gu gabiltzan bezala; neka bedi emen gure artean; ta neka bedi gure izenean, gure onerako, ta guri erakusten digula nola bizi; bizitz on banatan laguntzen digula, eraman gaitzan bere ondoren; ta sar gaitzan, berekin batean, bere ta zure zeru doatsu orretan.

Ez dezu aditzen zer zion gizon jakintsu Salomonek? Ez dezu aditzen zer zion Dabidek? Ez dezu aditzen Patriarkak erraten zutena? Orien erranak, orien ansiak, orien Jaungoikoa gizon eginik ekusi-naiak, ez dute ongi asko adirazten fabore ta ontarte onen balio, ta ontart au egiten digun gure Jaungoikoaren maitagarritasuna? Etzaitzu kostatu, ez, oriei adiña, gure Jaunaren lan andi au; ta ez dezu ezagutu ere oriek bezala! Zu sortu baño len, bekatar txarra, egiña zegoen, zure onerako, ekusgarri on andi, Ontartegille ori: baño zuk, zuri zor zaitzun gauzari bezala begirutzen diozu, ta anitz estimatzen ez dezula. Beste begiz begiratu zioten, urrutitik begira zegozkan Erregeak eta Patriarka andiak; baño gerozko Profetak ere, orain ekusiko dugun bezala.

B.

Isaias Profetaren Jesus ekusi naia

Isaias Profetak, begiz ekusi balitu bezala, adirazten dizkigu Jaunaren gizon-egitea, Jesusen jaiotzea, Jesusen bizitza ta eriotza: baita ortik datozen on, ta ondasun guziak ere. Bizitu zen Profeta, errege gaistoan egunetan. Erregeen eran bizi ziran orien pekoak. Egiten zuen Profetak alegiña itzez, mandatuz, ta milla aldetara, guziak beren Jaunagana zuzentzeagatik:

baña gaistoak etzuten egin nai aren erranik, eta aitzina zoazen beren bide makur galduetan.

Etzuen onik Profetak, ezpazen Jaunaz oroitzen zenean. Oroit-aldietan agertzen ziozkan Jaunari bere naigabeak, eta kezkek: eskatzen ziozkan oriek kentzeko bideak eta erremedioa; eta, agertu zionetik andiena, edo Jesusen etorrera, gelditu zen arritua bezala, ta etzekiela, nola etorrera onetatik bere begiak kendu edo gogoa aldaratu; ta, bertze egitekotan ziardukanean ere, etorrera onetara zetorkion bere asmo guzia, ta itz-keta. Gauz onen gain itz egiten zuen: batzuetan erakusten zuen nolakoa zen Jesusen etorrera; besteetan, zertako zen etorrera au; eta bertze batzuetan agertzen zituen, etortze onetatik datozen onak eta ondasunak. Au guzia, ta etorrera oni zegozkan beste anitz gauza idarokitzen ziozkan Isaiasi, bere barrenen zuen Jesus ekusi-naiak; eta agertzen zuen noizean bein bere nai bizi au itz bero-labur-ederrekin.

Nolakoa zen, Isaiasek dionaz, Jesusen etorrera? Nornai arritzekoa, ta dena milagroez bete! Orra Israeldarrak, gaiztoak izanagatik, Jaunari noizbait zorko dioten ekustekoa! zion bein Profetak. *Birjiña bat aurdun izain da*, gizonik gabe: erdiko da, ta izain du seme bat, Birjiña dela; bada erditzean, erdi baño len, ta erdi ezker, ta beti Birjina izain da, ta Birjinen Birjina. Au berau adirazten du berriz; ta adirazten ditu bidenabar zenbait Jesusen gauza ta birtute: etorriko da, dio, *Jeseren sustraietik zigor bat, eta Aren sustraetik lorea*; edo etorriko da egunen buruan Dabiden odoletik Donzela garbi Birjin Ama bat Ama onen Semea, Aita Eternoaren Semea izain da; ta Seme Jangoiko-gizon, lore eder birtutez, doaiez, ta graziaz dena jauntzia.

Emen Aitarik ez duen Sema onen etorrera au ekusi naiez, asitzen zaie geto zeruei ojuz: ta, agertzen duela nondikakoa den, edo noren birtutezkoa etortze au, erraten die, al duen indar guziarekin, ta Profetaren itzez, urrengo nere itzak adirazten dutena: Zertan zaudezte, zeruak, orrek idorrek? Noiz urtu bear dute zuen odeiak? Noiz Espiritu Santuak, odei eginik, egiñen du? Birjin Amaren lur garbian, bere birtutez egiteko dagoen lan andia? Betor, betor lenbaitlen ta gaur bertatik, lan au egitera. Artean guk ezin dukegu, uste dugun Salbatzallea; ez eta, onek dakarren Justizia, ta zuzenbidea ere.

Trinidadeko bigarren personak, eternidade guzian, gizatasunik bage, Aitarekin ta Espiritu Santuarekin egondu denak, artu, denboren buruan, gizatasuna? Ta artu bestek ez bezala, ta milagroez Donzella garbi bategan-

dik? Au da Profeta Santu au arritzen zuen, ta nornai arritzeko gauza; ta au zen lenbaitlen Isaiasek ekusi nai zukena. Nai ona segurki! ta zuzen zebillena! Sar baledi gure biotzetan ere! Emen nai au sartzera, artzen dugun baño geiagotan artuko genuke guk Jesus etorria geren barretenan, edo, egiten dugun baño geiagotan komuniatuko giñake; bizi ez garan bezala biziko giñake; ta biziko giñake, gure Jaunak bere gizon egite onetan egin digun ontarte ezin-geiagorañokoa gogotik uzten ez genuela! Emendik aitziaña badere dagigun, oraindañokoa egin ez duguna; ekus dezagun Isaiasekin batean, zertako egin izandu zuen gure Jaungoikoak era onetan egin zuen gauz andi au.

Zertako da, Profeta Santua, Jaunaren Gizon egitea? Zertako? Oraindik ekusi diran gauzarik ekustekoenak zuri ta mundu guziari agertzeko: bada, Jesus datorrenetik ekusiko dezue (dio bere eran Profetak, nik gurean orain diodana); ekusiko dezue, nola dabilzan elkar arturik bildotsak, eta otsoak, antz-umeak, eta orien etsairik andienak, leoiak eta ardiak, artzak eta aretzeak, edo zekorrak; eta ekusiko dezue, dio, nola aur batek zaitzen dituen guziak, ardi utsak balira bezain aisa, ala larrean elkarrekin dabilzanean, nola korralera biltzen diranean, au elkarren ondoan gaba pasatzeko; ta zaitzen dituela, elkarri gaitzik egiten utzi gabe. Ez dira gauza ekustekoak, aditzen dituzunak? Aditu dezu ekustekoagorik? Oriek eragiteko bada, ta beste orrelako anitz gauzetarako da gure Jangoikoaren gizon egitea.

Baña, oraiñ gañerako gauzak aldebat uzten ditudala, zer da, Profeta santua, itzketa illun onekin adirazi nai diguzuna? Zuk orain emen ikasi dezakezuna. Aur zaille, gugatik aur egin zen au, gure Jaun andia da. Zaitzen dituen otsoak, tigreak, artzak, eta leoiak dira gizon lapurrerietan zebiltzanak, begiratze makurrak, eta biotz tolestuz beteak zituztenak; arinkeria ta animako loaia baizik etziranak, edo antustez ta arrotasunez beterik zebiltzanak: eta bildotsak, aisuriak, aunts-umeak, ardiak eta zekorrak dira aberats onak; maliziarik gabeko jendeak, jende garbiak, jende umillak, eta jende zuzenak. Oriek elkarrekin gau ta egun bakean ta ongi bizitzea ez da besterik, baizik Jesusen erakusteak eta graziak eskuratzea gizon gaistoak; eta oriei onen bide on zuzena ar-eraztea.

Etzaie guti kostako, ez, dio Profetak, ontaratzea, gaitzera oituak dau den jende gaisoei: baño, oriei ori eragitera datorren beren Jangoiko-gizonak errain die: Ez da zer-beldurtu, ez, mundu ta infernu guzia zuek galdu naiez, ta lan on au zuei eragozten, ibilliagatik; zerez ezin dezutena, egin

dezakezue nik laguntzen dizutedala; ta ni, zuei laguntzeko nago noiznai, ta nai dezuten guzietan. Au berau Jangoiko berak erraten digu guri egun ere; ta beraren erranak adituz, ta geren lanak eginez ontzen ezpagara, dezakegunak bezala, gurea izain da oben ta kulpa guzia.

Adiratzeko gero Profeta berak, Jesusen erakuste ta laguntze onetatik *datozen onak*, itz egiten du, oi duen eran, ta oraingo gure itzketak adirazten duena: orduan ekusiko dezue zuek, nola ekusten duten itsuak, aditzen duten gorrak, eta itzketan dauden mutuak; ekusiko dezue zein arin dabilzan urgunak, zenbat lan egiten dituzten mainguak, eta eskurik etzutenak. Orduan agertuko dira bazter agorretan putzu berriak, eta putzu urez beteak; eta agertuko dira, erreak ziduriten mendietan, ta aldapa gogorretan, iturri ederrak eta urezko errekek: baño dragoien zoko galduetan ere kañabera luzeak, eta ii bear bezalakoak.

Edo orduan ekusiko dituzue Jesusen milagro oriek guziak, eta anitz geiago; baño oriek baño ekustekoagoak diran animako gauzak ere; bada ekusiko dezue, nola jentillak, nola turkoak, eta oriek bezain gaistoak, eta gaiztoagoak ere, siñesten dituzten Jesusek agerturikako misterio andiak; nola artzen dituzten misterio berak agertzen diezten bideak, nola egiten dituzten, Jesusek laguntzen diela, egiteko ta lan arrigarriak; eta nola, utzirik leneko beren bide gaistoak, arin dabilzan, ta gelditu gabe, Jesusek agertu dien ta berak onez artu duten zeruko bidean. Ekusiko dezue nola Jesusek aterako dien, nai dutenetan, biderako bear duten jan-edana, edo Komunioneko sustentoa ta graziaren ur ederra. Ekusiko dezue nola, len etsaien leze loi-galduak ziran biotzak, dakazten asmo garbizko loreak eta birtutezko lirio zuri ederrak; ekusiko dezue nola jai-igandeetan, egun artuetan, ta anitz orduz, sartuko diran emen, Sion deritzan lekuan, Jaunaren Elizan, Jaungoikoari dagozkan egiteko garbiak zuzen egitera; ta, ekusiko dezue nola sartuko diran gero, graziaren ondasunez ta irabaziz beteak, atsegin utsa ta kontentua besterik ez duen zeruko glorian. Zorionekoak egun oriek ekusten dituztenak! Ezin ekus nitzake nik ere? Bai, Jaungoikoak nai balu! Nai dakiola, nik ekusten ezpadut ere, nere ondotik etortzeko daudenak lenbaitlen, edo anitz luzatu gabe, egun au ta egun onetarako gauz andiak ekustea!

Orra aldi onetan Profetak adirazten diguna. Baña etzen au azkeneko Isaiasen erranaldia: agertu zuen geroz ere bere gogo bizia, ta Jesus ekusi-naia: ta a nonbait! (erran zion Jaunari era berean, nik gurean orain diodana, ta urrikal bazenkiotza, galduz, ta galduz doan mundu txar nastu

gaisoari! Urra bazenitza lenbaitlen zere zeruak, lurrera gizon egiñik etorri, ta emen egiteko, gure onerako egin uste dezun gauza andi au! Orduan guk aisa garai-gintzake munduko gaistoak, eta sulezeko etsai gogor amurru-tuak; eta zuk ekarriko zenuken amoriozko suan garbituko genituke geren biotz loiez beteak, eta arkituko genuke, zu serbitzatzeko, zu maitatzeko, ta gure gauzak bear bezala emen egiteko bear den berotasuna ta argia.

Bidenabar (dio berak) ezagutuko lukee lurrekoak norañokoa den zure eskua, zein on maitagarria zaran zu, ta zuk gure ta guzien onerako aldi onetan egin bear dezuna. Zuk au egin artean, ona gu nekez ta bekatuz ingurutuak: eta, bekatuak kentzeko orain ditugun gauzak orra zein balio gutikoak, orduko erremedioren aldean! Orain guti dira zure izenaz oroitzen diranak; eta alere gutiago Sionko errian, ta Jerusalemgo elizan sartzen diranak. Au guzia zuk badakusazu, gure Jaungoiko maitagarria, ta ala ere luzarazteko zaude zere etortzea, zere gizon egitea? Ai! au lana! au nekea!— Orra nolalzoak: orra zein andiak Isaias Profetaren Jesus ekusi-naiak. Nolakoak ote ziran gañerako Profetak izandu zituztenak? Goazen ekustera, obeki ekusteko zein andia den, bere gizon egiteagatik, gure Jaungoikoari guk zor diogun amorea.

C.

Bertze Profeten Jesus ekusi-naia

Isaiasek ezezik, bertze Profetak ere izandu zituzten Jaungoikoa gizon-egiñik ekusteko desir andiak; eta desir, gogo edo naikunde, bideak zekarrenean, agertzen zituztenak. Agertzen zituen Profeta bakoitzak, agertzen zituenak, zegokan lana egin bage ez uzteagatik; edo berotu naiez munduko guzien biotzak Jesusen uste onarekin; oriek ere beren onagatik eska zezoten labor zitzala, laboritu ala, bere otoi-denborak, eta ager zedilla lenbaitlen, agertu uste zuen eran, ta aragiz jauntzia, edo gizon egia. Orain guk ekusi bear ditugu orietatik zenbaitek beñ edo berriz agertu zituzten beren naikunde, edo Jesus ekusi-naiak; eta ekusiko ditugu orien aldi orietako mintzoerak, edo itzketak, Lirak, Alapidek, eta beste interprete andiak adirazten dituzten eran, ta gutiren bat luzatzen ditugula.

Jesus ekusteko naikunde ta deseoz beterik arkitzen zen batean, izandu zuen Ajeo Profetak onen etorkizunaren gain atsegin ta kontentuzko berri eder bat. Berri au, Jaunaren manuz agertu zien. Profeta berak Zorobabel zeritzan Gobernariari, Josodek Apez Nagusiari, ta gañerako jendei, pozez ta gustoz beterik erraten ziela: *egizue, bai, beldurrik gabe, egin bear dezuten zeren egitekoa: egizue zeren Jaunaren Jerusalemgo Eliza, ta gaugeroko beude aldebat, oraindañokoa anbat estutu zaituzten zuen beldurrak, eta kezka guziak*. Orra Jaungoikoak, niri, zorioneko aldi onetan adirazi didana, gerta ditekene, ta guk aspaldian uste dugun, gauzarik andienaren gañean. *Denbora da, bai, begira daudela jendeak noiz ote datorren gure Jaun etorkizuna: joan diranen aldean laburrak dira, orretarako joateko dauden, edo falta diran urteak*.

Urte orien buruan, Zeruko aterako dira beren pausutik, edo izan oi duten eratik, eta *agertuko dute, lenak ez bezalako, Izar guztiz eder bat; eta Izar, gau-ta-egun argi egiñenen duena. Lurrak, itsasoak eta bazterrak: galduko dituzte leneko beren nagusiak, eta geldituko dira Romako Enperadoreen eskuetan. Orien manuz ibilliko dira jendeak bere jait-etxeen, ta errien billan. Errian errikonak, eta bazter bakoitzean, ara datozenen izenak artuko dituzte, orretarako romatarrak bereziko dituzten gizonak*. Lan au eragiñen du Romako Enperadoreak, ikas-teagatik, zenbat milla ta milloidi diran aren eskupekoak, eta bere premietan lagundu dezoketenak. *Jendeak onetan dabiltzanean, agertuko da mundu guziak eskatzen duena; edo onak eskatzea dutena, ta guziak bear dugun gure Jaungoiko-gizon egiña. Etorri, ta laster, sartuko da Jaun au zuen Jerusalemgo elizan; ta onen sartzearekin geldituko da Eliza, Salomonek egin zuena diñakoa ez izan arren, ark egiñikakoa, ta ark ura urrez, ta zillarrez apaindu zuenean baño ere agitz ederragoa, ta ekusteakoagoa: Et implebo domum istam gloria*. Zorioneko euskaria! Zorioneko etorrera! Eta nork au astiz ta luzaro begiz lekusken, orain siñistez bezala!

Zakarias Profetak era berean itz egiten die Jakobon umeei, bada erraten die: *Noiz artean biziko zarate bizi zaraten eran, edo dituzuen bezain asmo ta ibillera eroetan? Babilonian bizi diranak bezala, bizi bear dezute zuek, edo angonen eran ibilli uste dezute, idolo idolo, ta gaizkiz gaizki? Ez, ez: bakarririk, edo zuek bage, erre ta lertu bedi bere sulezean, ara zuek era orretako lanekin eraman naiez, zuen ondoren dabillen etsai gogor madarikatu galgarria. Ez da zer galdu, ez, zeren zuzenbidearen ustea, edo gero esperantza. Ez da bat ere zer berandetsi zeren Jaunaren etortzeaz: banator, dio berak, zuen artean gizon izatera. Or biziko naz, bai, zuetatik bat bainintz bezala; ta biziko naz, zuei bizitzen, ta gauz onak egiten eragusten dizuedala. Zuen artekoak, edo Israeldarrak ezezik (dio gero) mundu guzian banatuak dauden jendeetatik ere neretuko ditut anitz, eta asko; ta neretuko*

ditu, zuen artean erakusiko dudan dotrinarekin. Nere dotrinarekin batean emain dut enen, ta emain dut mundu guzian ere nork-nai edo bakoizak ongi bizitzeko bear duen laguntza ta grazia; ta, nai badu, ta ongi eskatu ezkeru, agitz geiago ta geiago. Eta bere denboran emain diet nik ongi bizi diranei beren irabazia, ta, beti-betiko gloria. Baña begira bezate nola ta zertan dabiltzan, gaizki dabiltzanak; bada lurrez, ta aragiz jaunzia egonagatik, edo zuen gizatasuna artuagatik lena izain naz ni, dio Jaungoiko berak, etsaiak eskuratzeko, ta nori bere penak, eta dagozkan neke ta kas-tigu guziak emateko.

Zertako da orrenbat itz ontzikeri? Erraten, edo adirazten die jende berei Malakias Profetak. Berandetsirik arkitzen zarazte, zeren zuek nai baño geiseago luzatzen duen gure Jaunaren etorrerak. Gure ondoan, edo gure aldean bizi diran jentilitsuak, gaizki biziagatik (dizue), gu baño aisago bizi dira, ta nekerik gabe: ta gu ongi ta zuzen bizi garala; ta gu egonagatik, gauden bezala, gau ta egun ta beti geren Jaunaren ustean, geren Jaungoiko-gizonaren begira, ta deiez ta deiez, lenbaitlen datorkigula, beti nekatuak gu, beti kezkarakin gu, ta bein ere atsedeten ez dugula! Nola dabiltza gauzak? Edo non gorde da, guri ez laguntzeko, gure gauzen Zuzentzallea?

Orra zuen erakerial Orra zuen itzketa ero bururik bagekoa! Itxozue, zortuak zenbait denboraz, dio Profetak, eta adi zazue Jaungoikoak erraten dizutena. Igorriko dut, dio, ta anitz luxatu gabe, bideak zuzentzera, Aingeruen gisan biziko den S. Joan Bautista: ta onen ondoren agertuko da zuek uste dezuten Salbatzallea. Jesus Salbatzallea dator Lege berri bat lurreko guziei ematera. Lege onetan arkitzen dira, ongi ta gaizki bizi diranen paguak. Utzatzue, utzazue; zuen bazterretako gaitoak, zenbat ere doatsu-aberatsak diran, egunen batean artuko dute zorigaistoko beren irabazia: ta orduan onak, ongi dabiltzala bizi diraino, neketan ta arrastan enen ibilliagatik, artuko dute Jesus onagandik beren irabazia, ta sekulako gloria.

Orra Profeten itzketa ta mintzoa; edo orien misteriozko mintzo-itzetak adirazten duena. Orra zein naituak Profetak, eta mundu guziko ta Lege zarreko jende onak, zetorkien lenbaitlen, uste zuten beren Jaungoiko-gizon Jesus maitagarria. Etziran, ez, orren naituak anbat denboraz biziko, oriek jakin ezpalute etortze onen balioa. Ote dakizu zuk ere? Ez dut uste, bear bezala beintzat. Bada zuk jakitera, edo zuk ezagutzen bazenu Jesusen etortze onetatik datozkizun ondasunak, etziñan izain, ez, izandu zaran bezain eskergabea: billatu dituzun baño gogozago billatuko zenituen Jesusen ondasunak eta laguntzak; eta gaur izain ziñan, zaran baño ohea ta birtutetsuagoa. Berari nai dakiola bertatik zuk zere begiak idikitzea, ekus dezagun, oraindano baño begiratze argiagorekin, Jauna-

ren gizon egitea; ta gizon-egite onegatik zor diozun ontartea, ta amorea; onen amore andiari, al den amorerik andienarekin erantzuteko orain ta zere bizitzan, edo zere ill-arte guzi-guzian.

*Beati oculi, qui vident quae vos videtis;
dico enim vobis, quod multi Profetae et Reges
voluerunt videre quae vos videtis,
et non viderunt; et non audierunt.*

Luc. 10. 23

Zorioneko begiak ekusten dutenak zuek orain ekusten dezutena (erraten zien bein Kristo Jaunak berekin zerabiltzanei); bada ekusten dezue zuek, anitz erregek eta profetak ekusi nai izandu zutela, ekusi etzutena; ta ekusten ezezik, aditzen ere dezue, ekusten dezutenaren aotik, oriek berak aditu nai izandu bazuten ere, aditu etzutena: ekusten nazue alabaña ni gizon egiña, ta nigandik aditzen dezue nik mundura dakardan nere lege berria.

Erran dakikegu guri beste onenbeste? Bai, begiratzen badiogu guk geren Jaungoiko-gizonari, ta aditzen badugu Jaun onen legea, Jaun beraren Apostoluak bezala. Nola begiratzen zioten gure Jesusi bure Apostoluak? Biotz onez, ta begi garbiekin: bekatuetatik, eta bekatuen bidetik beren gogo kentzen zutela; ta beti, ta biziro maitatzen zutela beren Jesus. Nola aditzen zituzten Apostoluak Jesusen itzak eta Jesusen legea? Aditzen ziotena zuzen egiteko naiez beteak zeudela; ta au berau, al zutenei, eragiteko gogoarekin gelditzen zirala. Onela begiratzen diozu zuk zere Jaungoiko-gizon, Jesus maitagarriari? Onela aditzen dituzu zuk zere Jesusen itzak? Ez dira itzultzen zure begiak, ez dira makurtzen bein ere lurreko gauzetara zure asmo-gogoak? Nolako izan oi da zure ibillera? Nola ibilli oi zara zere legeko gauzetan? Guziak egiten dituzuzu zuzen, bear den eran, ta uts egin bage? Zuzentzen dituzu, ta alik lenena, noizbait egiten dituzun zere utsak eta makurrak? Uts egin bage ibilli uste dezu bizi zaraño; ta lan onez on ibiltzeko asmoan arkitzen zara? Ala bada, zorioneko begiak dira zure begiak; eta zorioneko bearri-biotzak zure biotz bearriak. Oriek zuk gaitzen ezpadituzu, edo ori bera zuk egitera ill arteko zere denboran, zuk gero eternidadean ekusiko dezu Jesus, Sakramentuko estal-

kirik bage, ta argiz ta Aingeruz inguratua. Ala gerta dakizula: bai arren, bai!

*Beatus ero, si fuerint reliquiae seminis mei
ad videndam claritatem Jerusalem.*

Tob. 13. 20.

Egumen batean agertuko da gizon egnik gure Jaun maitagarria: ta nork lekuzen zorioneko egun eder au! erraten du Tobias zarrenak bere azken aldean. Zorionekoa ni, nik egun au ez ekusiagatik, ekusten badute nere ondorengo batzuek! A, zer ekuskarria orduan Jerusalemgo Elizan agertzeko dagoen Jaungoiko-gizona! Jainko-gizon onek, au sartu orduko, utziko du den guzia, ekusteko, argiz, ta erakustez betea; ta, begiak ez ertsitzera, an orduan arkitzen diranak ekusiko dute, Israeldar onak, eta, guziak baño gogotikago Errege zuzenak eta Profetak beti ta beti eskatzen zuten ekustekoa.

Zer egiñen zenuen, zuk bekatar txarrak, ordu artan au arkitzera zu Jerusalemgo elizan, Jerusalem darren artean, ta Jesusen begietan? Eskerrez beterik Jesusen oñetan belaunikatu, ta amorez urturikako biotz bat an ari erakutsi? Au guzia zuk egiñagatik, egiñen etzeunen bere orduko agertzeagatik zor diozunaren laurdenik ere. Atotzea, ta gutiago zor diozu zuk gaur Jesus berari, zeren etorri zaitzun alderagoko gure elizetara, ta sartzen zaitzun zere biotzeraño, komuniatzen zaran guzietan? Eta egiten diozu zuk orregatik zor zaion bezala? A! ta zein guti! Eta orrela, edo geiago egiten ez dezula, izan nai dezu zuk zorionekoa, ta zeruko doaiez betea? Ez da erraz, ez! Izan nai badezu, bada emendik aitzina ta beti, idiki bearko dituzu animako zere begiak, ongi ezagutzeko Jesusi, bere lenbiziko etortzeaz ta geroz egiten dizkitzunakgatik, zor diozun amore; amore onen ezagumentuak eraman zaitzan, zor zaion eran, Jesus onari amorez ta lan zuzenez erantzutera; ta gero, bere orduan zeruko gloriara. Jaunak digula orretarako bear dugun argi ta laguntza guzia. Bai arren, bai!

*Si morara fecerit, expecta eum,
quia veniens veniet, et non tardabit.*

Abach. 2. 3.

Profeta Abakuk egondu zen bein, begira bezala, nondik ekusi zezaen ekusteko andi au, onen luzatzeaz gaizki mintzaten ziranei bear bezala erantzuteko asmoan. Onetan zegoela, aditu zuen bere Jaunagandik, *eskriba zazu orain ni zuri erratera noana, jakin dezaten gero irakurleak nik gurzurrik erraten ez dakidanak, orain adirazten dizudan guzia: luzatzen badu ere, ez da orregatik zer berandetsi: itxozu; zaude begira, ta ekusiko dezu nola, ibilliz bezala, ta anitz luzatu gabe, agertzen den gure guzien onerako, guk guziok uste dugun Jaun Andia.*

Mintzoera ta itz egite onetan ageri da zein andia zen Lege zarrekoen Jesus ekusi-naia: ta ageri da orietatik zenbait beintzat etsiak bezala bizi zerala Jesusen etortzeaz: baita Jaunaren aldetik aditu zutenaz ere. Nola ote zaude zu, bekatar txarra; edo zertan ote dabill zure asmoa, zenbait nekeren edo kez karen batzuek artean arkitzen zaran orduetan? Ordu orietan eskatzen ote diozu zere Jaungoikoari datorkizula lenbaitlen, ta atera zaitzala orien artetik, edo dizula ongien dagokizun eran, orduko zere naigabe ta pena guziak, eta berak nai bezala, eramateko bere laguntza ta grazia? Eskatzen diozu ager dagizula, ongi ta zuzen zere gauzak egiteko, bidea? Eskatzen diozu datorkizula, zuri zere gaitzerako makurtasunak garaitzen laguntzera, zere aztura gaistoak kentzera, ta gauz anitz on egiteko, bear dezun guzia zuri ematera?

Komunione, ta otoitz askotan au guzia bein, berriz, ta anitz aldiz eskatu diozu noski zuk zere Jaungoikoari; baña erditsi bage eskatzen zeniona; ta orrekin iduritu izandu zaitzu, etzaituela zere Jaunak aditu nai zandu. Bai? Bada ez dituzu zuk zere eskaerak bear bezala egin izandu, edo nekepean oraindik zenbait denboraz bizitzea da zuri dagokizuna. Eska zaiozu bada Jaungoiko berari berriz, ta berriz ere; ta eska zaiozu, alik ongiena, eskatzen diozun guzia. Eska zaiozu, bizitza txar au iragotzeko, ta betiko zerua irabazteko, bear dezuna; ta, zenbait denboraz zure Jaunak luzatuagatik ematea zuri zuk eskatzen diozun gauza, ez da zer berandetsi: gutiena uste dezunean izain dezu eskatzen dezun ori, edo orren orde, ori baño obeki dagokizun zer edo zer: bada aspaldian bere itzez orretara

beartua arkitzen da gure Jesus; ta mundu guziagatik ere ezin auts dezake Jesus maitagarriak bere itzetatik den txikiena, edo bat ere.

Orretan nago, bai, nere Jesus maitea; ta orretan egin naz sekula guzian. Ni nor banaz, eta nik eskatu ezkeru eskatu bear den eran, zugar arkituko dut nik nere gauza guzietarako bear dudan guzia; baita geiago ta geiago ere. Ekusi baditut nik oraindañokoan, ekusi ditudan bearrak eta premiak, nere kulpaz izandu da, ta nik egin bagez egin bear nuena. Garbitu banu nik, neronek nere naiez loitu nuen nere biotza, eta oben gais-toak, orien bide makur ta aztura galduekin, beste indar artuko zuten oraindañoko nere eskaerak, eta beste moduz adituko zituen gure Jaun andiak. Ongi ar ditzan bada, gaurgero egin bear diozkadanak eta izan dezadan nik eskatzen diodan guzia erdisten dudalako atsegin ta kontentua, orain nai dut egin, len egin ez dudana: orain garbitu nai ditut nere biotz-animak; beraren graziarekin erraten diodala damuz ta negarrez!
Nere Jesukristo Jauna, etc.

XVI.garren OTOITZ-GAIA

**NAI, TA EZ, ONTARTE ANDIA DA
GURE JAUNA GUGATIK GIZON EGITEA;
BADA GUZTIZ ANDIAK DIRA ONETAN DABILTZANAK**

Oraindañokoan kanpotik, eta urrutitik bezala begiratu diogu gure Jaun andiaren gizon-egiteari: orain alderagotik begairatu bear diogu, obekiseago ezagutzeko gure Jaungoikoak bere lan onetan erakusten digun amorea. Onetarako begiratu bear diegu egiteko onetan dabiltzanei.

A.

**Jaungoiko bera, Jesusen Ama, ta
Aingeru san Gabriel dabilza egiteko onetan**

Nolakoa den egiteko bat ezagutzeko, begiratu oi da orretan dabilzenezetara: ta Jaungoikoaren gizon-egiteari onela begiratzen badiogu, aitortu bearko dugu andia dela, ta guztiz alaere, egiteko au; bada onetan ibilli dira, batetik Jaungoiko berbera, edo Aita Eternoa, zuen Semea, ta bien Espiritu maitagarria; ta bestetik Birjin Amandrea: ta bien artean S. Gabriel Aingerua. Ekusten dezu nolakoak diran onetan dabiltzanak? Bai: ezin andiagoak! Baña nola, uste dezu, ibilli zirala beren egitekoan? Ziñ-ziñez beren egitekoa ongi ta zuzen bukatu nai andiarekin. Andia zen beraz, ta guztiz alaere, eskutartean egitekoa: bada onelakoak onela ez dabilza bein ere ezer-ezetan, edo, orrenbatekoak ez diran egitekoetan. Au obeki ekusteko, begiratu bear diegu banaka, egiteko onetan dabilzanei; ta bein, edo lenbiziko aldian gure Jaungoiko berari.

1. Atozea, ta non da Jaungoiko bezain gauz andirik? Non da gure Jaungoiko bezalakorik? *Gure Jaungoikoaren aldean erregerik andienak, lurreko enperadoreak eta munduko guziak, ezpalira baño geiago ageri ez dira, dio Isaias Profetak (cap. 40. v. 17).* Jaungoiko da alabaña, lenago ekusi dugun bezala, asierarik ez duen, ta ezin buka diteken Izate utza. Jaungoiko da, zerua,

lurra, ta mundu guzia betetzen dituen Anditasuna; ta, diranak baño toki ta leku geiago, ta geiago balira ere, guzi-guziak beteko litukena. Jaungoikoa da aalkundez, jakiundez, ta ondasunez beterik dagoen Izatea, edo da Izate ezin- obea, ezin jakintsuagoa ta ezin geiagorañoko eskua duena. Jaungoikoa da, guk eta Aingeruak asm-al adiña baño gauz on eder, ta perfekzione geiago ta geiago dituen Jaun andi bat: Jaun au bada, Aita, Semea, ta Espiritu Santua da alde batetik egiteko onetan dabillena. Orra zer Ibilzalea! Orra zer Persona!

2. Baña norekin dakar gure Jaun andi onek bere egiteko au? Jesusen Amarekin. Nongoa da Jesusen Ama? Munduan den etxerik oneneko Alaba. Adanen, Abranen, ta Dabid Erregearen etxeko Alaba da alabaña. Eta nolakoa da Ama au izatez? Parerik bagekoa: bada baditu, bere jait-etxeari zegozkan bezalako gorputz-animak (zein ederrak? zein ekustekokak? Egunen batean ageriko da); bai, ta adimentu garbi ekusle zuzen bat, eta, onerako baizik etzen gogoa edo naimentua, ta borondatea ere. Ekusten dezu? Bada, zenbat ere den aditu dezun guzia, deusez bat bezala da Birjin Ama onen animako graziaren, doaien, ta birtuteen aldean.

Norañokoa da (baldin badakizu) Birjin Amaren animako edertasuna? *Ezin geiagorañokoa*, eranzuten du S. Anselmok; bada *ezin asma ere ditek*, dio, *Jaunarenaz osterontzean, edo Jaungoikoarena ezpada, Birjin onen animako edertasuna baño ederragorik*. Atoz, siñisten ezpadezu, Anima au edertzen duten gauzak ekustera. Oriek dira grazia, zeruko doaiak, eta birtuteak. Zein andia ote da Birjin onen Animako guzia? *Ondorik ez duen itsasoa diñakoa*, dio S. Juan Damasenok; edo, San Epifaniok dionaz, *numero ta neurri guziak baño ere andiagoa*. Norañokoak dirala deritzazu Jesusen Amaren zeruko doaiak birtuteak, eta gañerako ondasunak? *Jaungoikoak berak baizik ezin ezagu ere ditzakenak*, dio S. Bernardinok.

Orrenbat ondasun ta orren andiak eman ziozkan gure Jaungoikoak Birjin Amari? Bai, ta zegozkanari bezala; egin zuen alabaña bere Alaba, bere Ama, ta bere Esposa; bada Birjin au Aita Eternoaren Alaba maitea da; ta denbora berean Seme Jesus Jaungoiko-gizonaren Ama, ta Espiritu Santuaren Esposa. *Aitak, Semeak, eta Espiritu Santuak begiratu zioten, begira zekikeon amorerik andienarekin*, dio San Anselmok; eta orregatik eman zioten zegokan guzia, edo ar zezaken adiña edertze, grazia, ondasun ta doai: bada eman al guzi-guzia zuen Jaungoikoak bere eskuan, ta, guztiz maite duen Aitak, ematen dio eman-al guzia bere Alabari, Semeak Amari, ta nork-nai bere Esposari. Orregatik, dio S. Buenabenturak, S. Jeronimore-

kin batean; Aingeru, Santuei; ta gañerako guzien zatika eman die Jaungoikoak bere grazia; baña Jesusen Amari eman zion, zegokanari bezala, graziaren betetasun guzi-guzia.

Eta, ekusirik A. Suarez deritzan Jesusen Konpañiako Doktore andiak, oriek, gañerako Santuak, eta gizon andi jakintsuak diotena, erraten ta erakusten du, *zeruko Tronu, Serafin, ta Aingeru guziak, eta an arkitzen diran Santu ta Santak baño grazia, ta irabazi, edo santutasun andiagoa, ta irabazi edo merezimentu geiago dituela Jesusen Ama bakar, Birjin Erregiñak*. Norañokoak ote dira bada edergarri oriek? Eta norañokoa ote da Jesusen Amaren animako Edertasuna? Goazen nola-ere-bait au ekustera.

Atozea: ez deritzazu andiak dirala zure debozioko, ta gañerako Santuak? Nolakoak ote dira Ebanjelistak, Apostoluak, eta Lege zarreko Patriarkak, eta Profetak? Nolakoak zeruko Birjiñak, ango Konfesoreak, eta ango Martireak? Nork au adirazi? Irur zati oietatik txikiena Martirena da. Badakizu zenbat diran oriek berak? Kontuak ongi jotzen dakitenak adirazten digutenaz, amazapzi Milloi, edo amazapzi milla bider Milla, eta geiago. Konfesoreak, Birjiñak, eta gañerako Santuak eta Santak, zenbat ote dira? Nork adirazi? Ote dira oriek guziak, eta Martireak adiña Jaunaren Aingeruak, eta Espiritu uts garbiak? Baita amabi bider beintzat geiago ere. Norañokoa da orien birtutea, santutasuna, ta grazia? Nork jakin? Guk dakigun guzia, Kristo Jaunak bein erran zuena da: *ez da gizartean agertu*, erran zuen Kristo Jaunak, *S. Joan Bautista baño andiagorik, baña zeruko txikiena au baño andiagoa da*.

Ongi: ta ez da S. Joan Bautista Santu guzien artean andienetatik bat? Ezin uka ditek. Bada, au baño andiagoa bada Aingeruetatik txikiena, nolakoak izain dira erdikoak? nolakoak andienak? nolakoak gañerakoak? eta nolakoa izain da orien guzien ta zeruko Santu-Santen santutasuna, birtutea, ta grazia? Ta, orien guziena baño andiagoa bada Jesusen Amarena, noranokoa da onen grazia, onen birtutea, ta onen santutasuna? Suma zazu zuk, al badezu; ta errazu bitartean, zeruan ta lurtean arkitzen den edertasun ta grazi guzia baño geiagorekin arkitzen den Jesusen Ama, nai ta ez, Jaungoikoak gañerako guziak baño geiago estimatzen duen, ta andiagoa den, gauza ta persona dela.

Ongi: ta Birjin Ama onekin bazuen (zuen bezala) gure Jangoikoak bere egitekoa, gizon egiteko, ta gure artera etortzeko zebillen denboran, etzekarren egiteko au, al zezaken personik andienarekin? Ezin uka ditek.

3. Goazen orain, Bitartekoa nor zen ekustera. Nortaz baliatu zen gure Jaungoikoa, person-andi, Birjin birtutetsu oni egiteko onetan itz egiteko? Bere Eupireoko prinziperik andienetatik batez, san Gabriel arkanjelua. Au igorri zion gure Jaungoikoak birjin guzian Birjin oni, egin gogo zuen gauz andi au adiraztera ta eskatzera bezala, ontzat ar zezala Jesusen Ama izatea, ta utz zezala Aita Eternoaren Semeari bere baitan artzera gizatasuna, ta eman zezola ortarako bear zuen odol garbia, gorputza ta sustentua.

Etzen orduan asi, ez, Jaunaren egiteko andi onetan zeruko Prinzipe andi au: bost-eun urtez lenagotik ere orretan zebillen; bada baziran beintzat orrenbeste, lenbiziko aldian Jaungoikoak igorri zuela arkanjelu S. Gabriel egiteko beraren gain, denbor-artan Babilonian bizi zen Daniel profetagana, oni adiraztera, etzezala berandetsi; laburtuko zituela Jaungoikuak denborak edo plazoak, eta igorriko zuela urte orien buruan bere Seme-Jaungoikoa gizon egitera. Geroz ere igorri zuen gure Jaungoikoak aingeru bera S. Joan Baptistaren aitagana, oni erratera izain zuela bere andre zar, santa Isabelagandik, izen onetako seme bat; eta seme, Jesusen etor-bideak zuzenduko zituena, edo Jesusen legera jendeak zuzentzera zetorrena.

Errazu orain: eternidade guzian Jainkoak gogoan iduki duen egitekoa; mundua ta mundukoak egiten asi zenetik egin artean, edo lau milla urtez ta geiagotan usu ta maiz Jaungoikoak agertu zuen egitekoa; Jesusen Ama bezalako Birjinaekin Jaungoikoak tratatu zuen egitekoa; ta, S. Gabriel bezalako Aingeru bat bost-eun urtez Arteko dela, Jangoikoak erabili zuen egitekoa ez da egiteko andia? Nai, ta ez! bada oriek irurak bezalakoak ezin dabiltzke ibilli diran bezala, ezpada egiteko andietan. Oriek bezalakoak ezezik, lureko erregeak eta enperadoreak ere ez dituzte luzaro ta prinzipiez tratatzen, egitekorik andienak baizik; eta Jaunak ezin dagike, bere izate andiari, edo Jaungoikotasunari, ongi ta eder ez dagokan gauzarik.

Baldin nik baneki norañoakoak diran aingeru Gabrielen, Jesusen Amaren, ta gure Jaungoikoaren izatea ta santutasuna, orduan bai, jakinen nuke osoro ta zuzen Enkarnazioko misterioa, edo Aitaren Itz andi, seme bakar Jesusen gizon-egitea, ta egite onetan egin didan ontartea. Baña ez da sortu, ezta sortuko ere, orien iruren, bear bezalako berria, erditsiko duenik! Ez eta Jaunaren gizon-egitea, bear bezala ezagutuko duenik ere! Jaunak berak baizik, ezin dituken berriak dira berri bata ta bertzea. Berak

digula, digun amoreagatik, guk dukegun berri bien zatirik andiena; ortik atera dezagun zein andi ekusgarria den guk geren Jaunari, gizon egin zenetik, zor diogun amorea! ta gero, amore oni amorez erantzuteko, eman digun grazia. Bai arren, bai!

*Nolo morten impii, sed ut
convertatur devia sua, et vivat*

Ezech. 33. 11.

Leneko eternidadean ikusi zuen gure Jangoikoak, gertatu zenean bezain garbiro, Adanen utsa ta bekatu zikina. Zer zion orduan? Zer dio geroztik? eta zer erraten ote du gu gauden egunetan, ta gaizkiz, ta bekatuz mundua bete zen ezkerro? Nai ez nuke, dio Jangoiko maitagarriak, gal lekidan gaistoan artetik bat ere: guziei arerazi nai nieke beren buruen irabazbidea, ta egin dituzten gaizkien damua, izan dezaten, nerekin batean, eman gogo diedan nere zeruko gloria. Orretarako da egin nezaken gauzarik andiena, edo nere gizon-egitea.

Ekusten dezu eternidade guzian, gure Jaunak gogoan iduki duen asmoa? Orduetik ekusten dago gure txarkeriari dagokan sulezea; ta, ara gu igorri lekuan, arako bideak urratzen dabil, ta guri egiten zerura zuzen daraman beste bid-eder bat. Zorionekoak gu gogortzen ezpagara geren bide gaistoetan! Zorionekoak gu, artzen badugu guk beste bide eder au; ta, onetan bagabiltza bizi garaño, egiten dugula beti; bein ere uts egin gabe, gure Jaun onak zerurako eragin gogo digan guzi-guzia. Pozik egin lezake orrenbat, eta anitz geiago ere, borraroz bizia galtzeko dagoen edozein gizonnek, borraroren eskutik atera ta Erregerekin bizitzeagatik, aren zaldunak eta gizon andiak bizi oi diran eran.

Eta ez ote dut nik egin bear, sulezeko borrarero gogorrek garraitzeko, ta Jaunaren Zaldun ta Zerutar izateagatik, eskertasunez, besterik gabe, egin bear nuker zer edo zer? Bai, baldinbere! Ez dut nere gogoan erabiliko, eternidade guzian bere gogoan iduki naberen nere Jangoiko maitagarria? Atzenduko ote zait, nigatik Jaun onek artu duen lana ta nekea? Ez nuke nai beintzat; eta, atzen ez dakidan, nere Jaun berak dirala, ori ta

gañerako zor zaizkan gauzak gogoan daduzkadala, zuzen ibiltzeko, ta eriotz on bat egiteko grazia. Bai arren, bai!

Cogitare de illa sensus est consummatus.

Sap. 6. 16.

Izan ditzakegunoroitzapen onenetatik bat Jesusen Amaz oroitzea da: zergatik uzte dezu? Zeren Jangoikoak guztiz nai dion; ta nai duen, maita dezagun guk ere. Guztiz nai dio, bai, bere Jangoikoak Jesusen Amari. Zenbat uste dezu? Adi zazu Jangoiko berak diona. Anitz dira, dio, zeruan ta Elizan arkitzen diran anima garbi, birtutez beteak; baña bat bakarra da graziaz, doaiez ta ondasunez beterik arkitzen dena; ta bat bakarra, edertasun utsa baizik ez den anima (*Cant. 6. 7.*). Onekin dira, dio Jaunak, nere egitekoak; onekin nabill, makurren zuzentzen (*Sap. 8. 30*), ta, onek laguntzen didala, atera-naiez nabill, nai duten guziak, Adanek aurtiki dien neke-lan izugarritik, eta geroko sulezetik. Au da nere Semearen Ama; au da nik neronek dakidan bezalakoa, ta bestek ezin ezagu dezakena; bada bear bezala ezagutuko duenak, ezagutu bear du beraren Semea; ta Seme au, nik neronek baizik, ezin ezagu dezake. Ezagueraren gisakoa da, dio Aita Eterno berak, nik diodan amorea. Ekusi zazu zein andia! zein arrigarriai Ta ekusi zazu, nere anima, zenbat atsegin egiñen diozun gogoz, ta biotzez maitatzen badezu, Jangoiko berak onen maite duen Jesusen Ama maitagarria.

Ai Ama! jakin banu nik nere Jangoikoak orrenbat nai zizula, ta naiko zuela nik ere zu ziñez maitatzea, eginen nuen alegiña, lan au lenago ta lenagotik ere egiteagatik, eta maitatuko zindudan Jaunarekin batean biotz-buru ta indar guziarekin. Dakidan ezker, saiatuko naz ongi ta zuzen lan au egitera datozen egunetan, ta nere bizitza guzian. Zorionekoa ni, zuzen egiten badut, egin gogo dudan lan andi au! bada, egiten badut, egiñen dut Jaunari atsegin egiñen dion egiteko bat; et egiñen dut, neroni ere ongi dagokidana; zeren, zenbat ere nere gogoan sartuagoa Jesusen Ama, anbat andiagoak izain diran onen eskuz Jaunaren eskutik artuko ditudan ondasunak: guziak datoz alabaña, S. Bernardok dionaz, alde ta bide onetatik (*Ser. de Nativ. V.*)

Orrenbat ondasun baño gutiagogatik ere, gogoan nork-nai pozik ar zintzake, *maitatze ederraren*, ta Jesusen Ama maitea; bada zeruan, ta lurrean arkitzen diran gauzarik ederrenak ere, ez dute zer-ekusi zure edertasunarekin; zu zara alabaña Aingeru, Patriarka, Profeta, Martire, ta Santu guzien Erregiña; ta guziak baño grazia, doai, ta edertasun geiagorekin arkitzen zaran anima. Zu zara, dezun argiarekin illargiaren, izar guzien, ta eguzkiaren argia illun zenzakena. Zu zara Jainkoak eternidade guzian munduaren erremediorako berezerik iduki zaituena. Zu zara Jaungoiko beraren biotz-biotzekoa: zu Aita Eternoaren Alaba maitea, zu Seme Jaunaren Ama maitea; zu, ezin geiagoraño nai dizun Espiritu Santuaren Esposa maitea: ta zu orien gogotik bein ere atera gabea, ta, etorkizun dauden urteetan, ta sekulan gogoan sarturik idukiko zaituzten gauza, ta beren eskuetako lana: ta denbora berean zu zara, zeruan diranak zuri begira, liluratuak bezala, ta amorez urtuak dauzkatzuna.

Zer misterio bada, bestegatik ezpalez ere, zeren zaran Jesusen Ama, zaran bezalakoa, nik zu gogoan artzea, nik zu maitatzea, ta zure izenean nik, al dudan guzi-guzia egitea? Ta, dakidan ezker, lan au egitean, egiñen dudala nere Jaungoikoak nai duen lan eder bat; egiñen dudala, nik zuri, gure erremediatzalle Jesusen Amari bezala, zor dizudan egitekoa, ezin utzi dezaket, izan nai ezpadut, izandu den eskergaberik gaistoena, ta munduko gizonik eroena. Ez orrelakorik, nere Jesusen Ama maite-maitea! Zu gogoan zaitudala, ta zure amorez biotz au beterik dadukala, nai dut bizi gau-egun, orduoro, ta sekula guzian. Dezakezunari bezala, eskatzen dizut, erditsi dezadazula orretarako bear dudan laguntza ta grazia: ta, badut uste, zu arteko artu ezker, izain dudala eskatzen dudana baño anitz geiago ta geiago ere. Ala gerta dedilla: bai arren, bai!

*Missus est Angelus Gabriel á Deo..
ad Virginem, et dixit ei, Spiritus Sanctus
superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi.*

Luc. 1. 26. etc. 35.

Zeru-lurak arritzekoa den gauza ta egitekoa! Galduek dauden gauza-txarragatik onenbat egiteko? Buru gaistoko gizon galduegatik, galduek bezala Aita-Semeak, eta Espiritu Santua; Jesusen Ama, ta S.

Gabriel Aingerua? Au zer da? edo zertan dabilta? Jaungoikoa mandatutan Jesusen Amarekin? Jaunaren mandatari, beraren indartasuna, edo S. Gabriel, Aingeru andienetatik bat? Eta Birjina baietz bat ezin emanez bezala, bere Jaungoikoak eskatzen dion gauza baten gañean? Zer gauza? Zer egiteko da, onenbat arazo ta egiteko dakarren egitekoa? Jakin naiez galdetzen dezu? Bada egiteko au, Espiritu Santuaren bazterrik bageko amorea, ta Jaungoiko denaren altasun guzia bear, ta eskatzen duen egitekoa da; au da alabaña, munduko guzien onerako gure Jaungoikoa gizon egitea.

A, zeruko Prinzipe andi, Aingeru San Gabriel, bitarteko eder maitagarria! Eskerrak zuri nik, eta nerekin batean munduko guziak; bada guziakgatik da zuk Danielen denboran, ta geroz, lan onetan egin damua; baita orain zerutik dakartzun mandatu au ere. Lagun zakizkit zerura igaten, alderagotik zuri eskerrak emateko: eman naiez nago bein, ta berriz, ta sekula guzian.

Jesusen Ama maite Birjina Marla, eskerrak zuri ere, ta esker milla ta milla bider andiagoak, eman dezun baimenagatik. Baimen onek atsegin ta kontentuz bete ditu lurra ta zerua, ta au, ta emen bizi diranak; bada onen ondoren jaitsi da Jaungoiko-semea zuregan, edo zure baitan gizon egitera; ta onen gizon-egitea gizonen onerako da, ta andiz, ta txikiz, ta santuz, zerua betetzeko. Zorioneko semeak gu, baliatzen bagara zure Seme on maitagarriaz, ta zure laguntzaz! Bide onez ibilli bear dute zeruan sartuko diranak. An sartuko gara gu ere, orien ondoren bagabiltza; ta, au bertatik ekusiko dugu non, ta nola, zaduzkan zu, bere Ama Birjina, zere Seme maitagarriak. A zer ekustea! Jesusen Ama onetsia, Aingeru, ta Santu guzien Erregiña, Aita Eternoaren Alaba maitea, ta Espiritu Santuaren Esposa, Semearen eskoletik, edo bazterrean, atsegin-kontentuz bete; ta alere, gure bear baliz bezain ziñez gu guziok eraman naiez Aingeru ta Santu beren artera, ta zeruko gloriara! Noiz eranzun guk, gure Ama Birjina, onenbat zure ontarteri, ta onenbat faboreri? Ez beintzat datozen egunetan, ta emen bizi garaño! Zerura bearko dugu, nola-ere-bait guk au egiteko. Egin-gogoz beteak arkitzen gara, dakusazun bezala, ta orretarako zu zauden zorioneko tokira igan naiak. Eraman gaitzazu, arren! zuzen, ta biderik galtzen ez degula! Egin dezakezu, bai, laguntzen didazula, zere Jaungoikoak emanik dezun esku indartsuarekin: ta, eginen dezulako uste andiarekin arkitzen naz ni. Ez dedilla ustel-atera oraingo nere ustea. Ez arren, ez, Jesusen ta gure guzian Ama maitagarria!

Anitz da, bai, Gabriel Aingeru Santua: anitz da Birjin Amandrea, guk zuei bioi zor dizuegun, esker-amorea; baña anitz eta anitz andiagoda da zuen ta gure Jaungoikoari zor zaiona; ta geren zor andi onen alde erran dezokegu: Orain diran gauzak, eta egin litezkeen guziak baño geiago dezun Jaun andia; Jesusen Amak, eta Santa, ta Aingeru guziak baño geiagoda nai diguzun Jaungoiko maitagarria, zertako da dakartzun adiña arazo ta egiteko gizon-egiteagatik? Zeru ederragoaren bat, edo dituzun baño izate, atsegin ta ondasun obeak uste dituzu zere gizon-egitetik? Zerbaiten bearrean arkitzen zara, edo zerk zarabiltzi, zabiltzan eran, zere lan onetan? Ai ene! ta nere asmoen ero galduak! Zeren billan ibilli ziteken gure Jaun, ondasun guziak, izate guziak, atsegin guziak, eta gauza guziak berekin dituen Jaungoiko maitagarria? Etzebillen, ez, deusen billan gure Jaungoikoa, lan onetan zebillenean. Ondasunez gu bete naiez zebillen. Bere zerura gu zuzendu naiez zebillen; ta gure on utsagatik ziran gure Jaunaren orduko ibillerak, gure Jaunaren arazoak, eta Jaunaren lan ta egiteko guziak.

Siñisten zenuen au, ta bizitu zara, bizitu zaran bezala? Siñisten zenuen au, ta, saiatu gabe bizitu zara, zer edo zer egitera orduoro ta noizean bein, onenbeste nai dizun, onenbat on egiten dizun, ta, onen ziñez billatzen zaituen zere Jaungoikoaren izenean? Siñisten zenuen au guzia, ta alere zu, zure amarez urtzen dagoen, ta onenbat zor diozun zere Jaun onarekiko zuen epel, onen otz-galdua? Zere zentzuan arkitzen bazara gaur, begira zazu non zabiltzan; ta bertan utzirik oraindano zere esker-gabeak, zoazkio trama berari bertan eskatzera lenen barkamentua, ta berriz utsik ez egiteko ta zuzen ibiltzeko bere laguntza ta grazia, damuz ta negarrez erraten diozula: *Nere Jesukista, etc*

XVI.garren OTOITZ-GAIA

ZEIN GAUZ ANDI ONA DEN JAUNAREN GIZON-EGITEA

Elizako doktoreak, nola-ere-bait guri adirazteagatik zein andi ekusgarria den Jaungoikoa gizon egitea, au dela, diote, sekula guziko Jaunaren egitekoa; au dela, jakinde utsa den Jaungoikoak baizik, ezin asma zezaken egitekoa; au dela, berak baizik, ezin egin zezaken egitekoa; ta au dela, den bezain ona, ta zuzena edo justoa ezpaliz gure Jaungoikoa, sekulan Jaungoikoak eginen etzuen egitekoa; ta orregatik dela, Jaunaren eskuetatik atera den, ta atera ziteken, egitekorik edo gauzarik andiena ta onena. Egiteko ta gauza andi on au ezagu dezagun, oraindianoan ez bezala; ta bidenabar ezagu dezagun, onegatik guk Jaungoikoari zor diogun onestea ta amorea, ekusi bear ditugu astiz, ta banaka, orretarako diran ta orain ukitu ditugun irur gauzak.

A.

Jaungoiko jakintsuak baizik, ezin asma zezaken gauza da Jaungoiko bera gizon-egitea

Zer dela uste dezu zuk, gure Jaungoikoa gizon egitea? Jakiunde utsa den Jaungoikoak baizik, ezin asma zezaken egitekoa. Au da alabaña gauzarik andienak ta txarrenak elkar artzea, edo Trinitateko bigarren personak, Aita Eternoa bezan-bateko Seme Jaungoikoak, Espiritu Santuaren birtutez artzea gure izate txarra ta loiezko naturaleza, Birjiña garbi andredone Mariaren erraetan, edo sabelean. Au da, sekula guzian izandu zen, ta ezin ill ziteken, Jaungoikoa gizatasun illgarriarekin bat eginik gelditzea. Eta zertako? Bere denboran aur jaiotzeko, giz-artean, edozein bezala, bizitzeko; ta, zenbait urteren buruan, gaistoen eskuz gurutze batean bere egunak nekez beterik bukatzeko.

Ezpazen gure Jaungoiko jakintsuak, nork au asma zezaken? Niork ere, Alexandriako Zirilok dionaz; «bada, guk asma al baño andiagoa da, dio, egiteko au, edo, egin den bezala Jaungoikoa gizon egitea». Bai, dio S. Pablok ere, *Misterio au, Jaungoikoaren jakiundeak asmatu zuen misterioa da; ta misterio, berak agertu artean, gogora niork etorri gabea*. Etzuen zer artu, ez, gure Jaungoikoak onenbat egiteko, gu Adanen bekatupetik atera, ta zeruko bidean sartuak uzteko. Bazituen orretarako, ta zeruko geren bidean bear-ko genuena guri emateko, anitz bide ta egin-era: itz birekin egin zezaken Jaungoikoak ori guzia, mundua len, ta munduko gauzak egin zituen bezain aisa; baño etzuen orretan gelditu nai izandu: egin nai izandu zuen egiteko ta lan andi au, ezagu genezan guk geren Egillearen jakindea; ta, gure onerako egin zuen trazagatik, zor diogun amore andi bazter-bagekoa.

Norañokoa dela deritzazu zuk, ortik datorkizun zure zor andi au? Nork au adirazi! «Traza onetan ongi begiraten badiogu, ekusiko dugu, dio S. Agustinek gure izatea ta naturaleza, ezin geiagorano goratua; bada ekusiko dugu, odeiak, izarrak, zeruak, eta zeruko Aingeru, Serafin, ta gañerako Espiritu andi-eder-goratuak baño goratuagoa, ta Aita Eternoaren eskuetik dagoen Seme Jaungoikoarekin bat egiña».

Orra gure Jaungoiko guk ongi aserretuak artu izandu duen benganza, edo bendekua! Bein Adanen eskuz, ta geroz gerok, egin diozkagu nork daki zenbat bidegabe! nork daki zenbat txarkeri! Guzi-guziak ekusi zituen guk egin baño len, ta bere eternidadetik. Ekusi zuen denbora berean gure lan txar oni zegokan kezka ta pena, (ta pena, ta kezka sekulakoa), barkatzen ezpazizkigun guri Jaungoiko berak geren gaizkiak, edo agertzen ezpazen, gurekin berarekiko bakeen eragille, arteko onen bar; bada guk gerez ezin genegiken, pekatuen barkamenturako bear diran gauzen laurdenik ere. Au guzia zekusan gure Jaungoikoak zer egin ote zuen sekula guzian, ta bere eternidadean? Gaizkia zetorreneko, edo Bekatu bat ekusi orduko, prestatu suak, prestatu garrak, eta prestatu sulezeko tormentu guziak? Ori zen bai, guri geren lan gaistoagatik zegokiguna. Baña etzion, ez, guri zegokigunari gure Jaun onak begiratu: begiratu zion bere buruari: begiratu zion bere ontasanari; ta egin zuen, oni zegokan, ta bere jakiunde andi bazter-bagekoak agertu zion arastiko traza; ta artu zuen gugatik gizon egiteko asmoa.

Zorioneko traza, gure Jaunaren amoriozko traz eder au! ta zorioneko asmoa, asmo, onen ongi guri dagokiguna! Egin zitzakeen traza guziak agertzen balitu ere, ez liguke guri geren Jaungoikoak agertuko traz au

bezain ongi legokigun trazarik; ez eta, onen erara gauzak egiteko asmoa bezalako asmorik ere: bada emendik dator gure zorren pagua; emendik dator gure ta Jesusen senidetasuna, emendik gure grazia, ta emendik gure zerua, ta zeruko gloria. Zer trazetan arki genitzake guk onenbat ondasun, ta ondasun onen andiak? Zer ez diogu zor guk orien trazatzalleari? Zer, traz eder ondasundun onetan bere Semetako artu gaituen gure Jaun on maitagarri jakintsuari? Ta zer, eternidade guzi-guzian, guri onelako faboreak egin-naiez, egondu den gure Jaun andiari? Au ezagutzera, bear den eran, norako lirake gure biotzak? Geldirik egon litezke, ta amorez bertan urtzen ez lirala? Ez noski, luzaro beintzat, bertan ez galtzera guk geren buruak edo geren ezagumentua!

B.

Jaungoikoa gizon egitea, guzia dezaken Jaunaren egitekoa da

Jaungoikoa gizon egitea jakiunde beretik dagoen gure Jaun andiaren traz ederra da, ekusi dugun bezala. Orain ekusi bear duguna da, Jaunaren jakiunde andiak trazatu zuen gauz au egitea noren lana ote den, edo noren egitekoa? Baña norena izan al diteke, bat besterik ezpada lan onek eskatzen dituen diñako indar-eskuak dituenik! Nor ote da, orrenbat esku ta indar dituen au? Nor izan diteke, ez izatera altasun guzia beregan duen gure Jaun andia. Jaun onen lana da bada, ta oni bakarrik zor diogu guk, gure Jaungoiko maitagarria gugatik gizon egitea; bestek alabaña etzezaken egin, au bezain lan andirik; ez, eta milla ta milloi bider txikiagorik ere: bada, lenago Libruan ekusi dugun bezala, ezer-ezetik ezin ezer atera dezakee, indarrik geiena duten egilleak ere; ta batez bestea egiteko ere bear dute egilleak berak beren Jaunaren eskua ta laguntza. Gure Jauna da bakar-bakarrik, eta lagunik bage edozein gauza, ta, nai duen guzia, noiz-nai ta nai duen eran, egiten duena. Zarrak berritzea, berriro gauzak egitea, zar-berriak alkarganatzea, ta noranai, ta nai adiñetan edozein gauza, ta gauza guziak igortzea, ori da, gure Jaungoiko altsuak baizik ezin dajiken gauza edo egitekoa; ta Jaungoikoak, geldirik balego bezain aisa, egiten duena.

Baña (gauz arrigarria!) orra zenbat diran, dakusazun bezala, gure Jaun alsuak eginikako gañerako gauzak! Oriek, ezpalira bezain txikiak dira, beste anitz, Jaun berak egin litzaken gauzen aldean; ta alaere egiñak eta eginkizunak deusez bat bezala dira, lan onen, edo Enkarnazioko misterioaren, edo Jaungoiko bera gizon-egitearen aldean. Gauz andia da, bai, dio S. Tomasek, berak len egiñikako elementuetatik gure Jaunak, atera oi dituen bezala, ateratzea loreak, sagarrak, arraiak, egaztiak, belarrak, ardiak, eperrak, perlak, eta gañerako gauzak. Ori baño ere gauz andiagoa da geroz gurekin gure Jaungoiko berak egin duena egitea; egin gaitu alabaña elementu beretatik, eta ezer-ezetik; bada ezer-ezetik gure Jaungoikoak atera da, gutatik bakoitzari, egin ginduenean, eman zion anima; ta gure gorputza elementuetatik egin da; bada badu elementu batetik ezatasuna, bestetik beroa, ta gañerakoetatik zer edo zer ta egiñak gara, elementu pisu ta astunetatik, eta astuntasunik ez duen espiritu andi arin utsgarbiarekin: ta orregatik gara, Aingeruen idurikoak, eta lurreko gauzen antza ta izatea dugunak.

Baña zenbat ere lan andiak diran gañerako gure Jaungoikoak egiñikako gauzak; eta zein ere andia den, gorputz-animak bezain elkargandik urruti dabilzan gauzak elkarganatzea, ta biez bat egitea, lan andi ta egiteko au, ta gañerako gure Jaunak eginak daduzkan guziak labur-errazak dira, orain gu ekusten gabiltzan onen aldean. Zergatik ote? Zeren bere lan onetan, bat egin duen gure Jaungoiko altsuak bere Seme maitagarria, ta artu dituen gorputz-animez; ta au da, S. Tomasek dionaz, gure Jaungoikoak egin zezaken gauzarik andiena. Eta ala da: da alabaña, den, ta asma ere diteken baño gauz andiagok, edo Jaungoikoak, eta gure txartasunak, edo Jaungoikoak, eta gure txartasunak, alkar artzea.

Au besterik egin ezpalu ere bere gizon egite onetan, egin zuen gure Jaungoikoak, zeru-lurrak, itsaso-bazterrak, eta oraindianokoan egin dituen, ta eternidade guzian egiteko dagoen gauza guziak baño andiagoa den gauza bat. Onetan ezagutuko dezu, norañokoa den Jaunaren gizon egitea ta Enkarnazioko misterioa; au denean (den bezala), nai duen guzia egin dezaken Jaungoikoaren lanik eta gauzarik andien-andiena.

Zenbat agur ta eskumuñekin begiratuko zenion zuk zere Jaun egiñari, lan au egitean, an arkitzera zu, ta zuk ezagutzera zertan ari zen zure Jaungoiko maitea, lan onetan ari zenean! Nola begiratu ote diozu zere Jaunaren lan oni berari gerozko zere egun-denboretan? Zer? Ez ote da egungo egunetan, egin zen orduan bezain ekustekoa gure Jaunaren lan

andi au? Ez dago egun gure Jaungoiko berarekin, orduan bezain ongi, ta orduan baño obekiago ere, gure izatea edo naturaleza? Ez dago egun gure naturaleza, edo izate au, Aitaren eskoietik arkitzen den Semearekin bat egiña? Ez du au bertan egon bear gaur, ta beti, ta sekula guzian? Begiratu diozu zuk nioiz, arkitzen den tokira astiz, ongi, ta kontuz? Ori zuk egin izandu bazenu, edo egin bazenez, gertatuko lekikezu, urrutitik Salomonen gauzak ekustera joan izandu zen erregin bati bein Jerusalemen gertatu zekiona.

Malzeda zeritzan Etiopiako erregin batek aditu izandu zuen bere denboran, guztiz ekustekoak ziralta errege Salomonek egiten zituen gazak, eta, oriek ekusi naiez, utzi zituen bere Korteko, zegozkan atsegin-sosegu guziak. Artzen du Salomoneganako, edo Jerusalemgo bidea; ta an sartu, ta ekusi orduko Salomonen jauregia ta palazioa, palazioko maiak, ango jan-edanak, ango zaldunak eta serbitzariak, orien ibillera ta soñekoa; ta ekusi zituenean Salomonek Jaungoikoari egin zion eliza, ta elizara igortzen zituen ofrendak eta gauzak, arritua gelditu zen guzia, ta atsik, edo asnasarik ezin artu duen baten eran: ta, itza noizbait etorri zekionean, erran izandu zion Salomoni: Jauna, andia da, bai, segurki zure jakiundea, andia da zure eskua ta altasuna! Anitz aditu nuen nik an nere erresuman, zure gauzen ugain itz egiten zidaten jendeetatik: ta ez nuen nik uste, egin zeza-kela munduan denek, nik aditu nuenaren laurdenik ere; eta ekusteagatik zer ote zen zuk egin izandu zenuena, etorri naz anbat bidez, dakusazun bezala; ta ez dut, ez, etorritz bat ere damu; bada ekusi dut zuk egiña, ta ekusi dut uste nuena baño anitz eta anitz geiago; bada ekusi dut, geien-geiena erran zidanak ere, erran etzidala zuk eginik dadukazunaren laurdenik ere. Zorionekoak, eta agitz alere, zure ogia jaten dutenak! Zorionekoak zure itzak aditzen dituztenak! eta milla bider bedeikatua, orrenbat jakinde ta esku zuri eman dizun zere Jaungoikoa! eta, au erran ondoan, eman ziozkan Salomon berari nork daki zenbat urte, perla, inzenso, ta presenta. (3. Reg. 10.)

Gizon batek egiñikako gauzak onela arritzen badute adimentu onezko bat, zer eginen ez luke gere Jaungoiko altsuak egin duen gauzarik andienak ongi guk au ezagutzera, ta astiz ta maiz begiratzen bagenio? Zorionekoak (erran dezakegu guk ere, orretara baño len, ta gaur emen bertatik dakigunarekin): zorionekoak Aingeru-Serafiñak, eta zori berekoak gañerako zeruko guziak, bada ekusten dituzte erregeen Errege, Jaungoiko jakintsu eskudun andiak, egin dituen gauzak: baita egin dituen gañerako guziak baño andiagoa den bere gizon-egitea ere! A! nork lekus-

ken, zuen eran, edo nolerebait, zuek or zeren zeruan ekusten dezutena! edo nork ezagu lezaken, oraindañokoan ez bezala, ta dagokan eran, gure Jaunaren eskuak egin duten gauzarik andien ori! Baña nork orrela ori ezagu-al? Ez-eta zuek zerok, zeruan arkitzen zaraztenak ere.

Aski da Jauna, aski ta sobera da, orain nik neronek dakidan apurtxo au berau, besterik bage, ongi bearturik uzteko ni, agorrez beterik, zure esku ezin geiagorañoko egailleari apa ta muñ egitera; ta, dudan guzia bertatik eskeintzera. Eskeintzen dizut, bai, ta gogoz alere, nere adimentua; eskeintzen dizut nere nai guzia, ta eskeintzen dizkitzut gorputz-animak, beren gauzeekin batean. Oriek dira nik orain ditudanak. Geiago ez izanaz, eskeintzeko zuri geiago, dut damu ta pena. Artu zazu orien ordez, geiago ta geiago zuri eskeintzeko, orain nigan arkitzen den, nere gogo au: ta indazu, arren, izan dezadan berriro zuri zer eskeñi gauz on anitz, egiteko grazia; baita egin dezun gauz andi onen ezaguera garbi-andi, nere biotza-ren berotzalle bat ere: bai arren, bai!

C.

Bazterrik bageko ondasuna duen Jaunaren egitekoa da Jaungoikoaren gizon-egitea

Bere gizon-egite onetan duen Jakiundea ta eskua bezain ongi agertzen du gure Jaungoikoak gudanako bere ontasuna ta ongi naia. Guri ongi naiez beterik arkitzen da gure Jaungoikoa, dio S. Tomasek (*ubi sup. op. 60.*) leku, bazter, ta gauza guzietan. Obeki naiez, ematen die onei bere grazia, ta adiskidetasuna: ta, zeren ontasun utsa den, ta nai digun guri ezin geiagoraño, egin da gizon, ta artu du beregana gure txartasuna ta naturaleza. Orra nolakoa, santo Tomasek dionaz, gure Jaunari guk zor diogun ongi naia. Onenbat guri nai ez izatera, zertako utziko zion gizon egiten betiko Aitak bere Seme bakar Jaungoiko maitagarriari, erraten du Alejandriako Klemente, gizon jakintsuak?

Etzen izandu, ez, ongi nai utsa, gure Jaunaren ongi nai andi au. Ondasunez betea da, ta, nai dutenen betetzallea, gure Jaunaren gudanako ongi naia: ta, aisago gu bere ondasunetatik bete naiez, egin da gizon, ta, gizon egiñik gure artean dago, gure Jaungoiko maitagarria. *Bai, etorri nin-*

tzan ni gizon egitera, zion bein Kristo Jaunak, izan zezaten gizonak nere laguntza ta grazia ta izan zezaten, etorri ezpanitz izain zutena baño grazia ta laguntza agitz andiagno. Eskerrik asko, zere etortze ongille ondasundun onegatik. Baña zenbat azi da, Jaungoiko-gizon, Jesus maitagarria, zenbat azi ote da, zu gizon egitera etorri ziñanetik, gure bizitza ta grazia? S. Pablok adirazten duen adiña. A! Jesus maitea (dio S. Pablok); eta zuri guk zor dizugun ondasuna! Zeren zuk artu dezun gure onerako zere gízatasuna, zure Aitak bidaldu ditu gíz-artera bere gaziaren, ta gure animako ondasun moduak eta bedeikazio guziak.

Orra zertara den gure Jaun andia, gizon egin zenetik! Len etzuen nai urbil zekion, bere orde z igortzen zuen Aingeruari ere, ezpazen Moises, edo onen erako gizonen bat edo beste: ta bera gizon egin denetik, atozte, dio, nai dezuten guziak; atozte itzez itz, eta Artekori bage, gogo dezutena, niri noiznai ta uste osoarekin adiratzera. Atozte nekatuak, atozte, bearra ta izerdia baizik etzarazten gaisoak, nik arinduko dizuet zeren bearra ta premia. Atozte, bai, nik emain dizuet bear dezuten jan-edana, ta zeren animako sustentua.

Len ezin sar ziteken *Sancta Sanctorum* zeritzan Elizako tokian, ezpazen orduko Aita Santua edo Apez-nagusia; ta ori ere ezin egin zezaken, bein baizik, urte guzian. Zergatik uste dezu? Zeren au zegoen arka edo kutxa txiki batean mana zati bat. Zer zen ango mana zati au? Aldareko Sakramentuaren itzala edo señalea. Ongi: ta gure egunetan, ta Jaungoikogizona Sakramentuan dagoenetik, zenbat Meza-emalle igaten ote dira Jaungoiko Sakramentuarekin itz egitera? Egunoro, emen Españian eun milla, ta anitz geiago. Nork kontu Franzian, Italian, Alemanian, ta mundu guzian Meza ematen dutenak? Oriek ere, Españiakoak bezain ongi, igaten dira Aldarean gure Jaunarekin tratatzera; ta, diranak baño, milla ta milloi bider geiago balira ere, guziak egin lezakee bertze orrenbeste. Ekusten dezu, gure Jaunak gizon egitean, ta geroz, agertzen digun ontasuna? Bai? Bada ez da oraindik au, aldi onetan dugun ekuskizun guzia.

Noizbait atera bear bazen Israeldarren arka edo kutxa txiki au, ezin begira zekikeon bere soñeko, ta estalki guziak eman artean: ta zeren bein begiratu zioten Batsamitak, bertan illak gelditu ziran berrogeita amar milla, ta geiago (1. Reg. 6. 19.). Baña, gizon egin zenetik, noiznai ekusten dugu guk Aldareko Sakramentuan geren Jaungoiko maitagarria. Gizon egin zenetik, eta Sakramentu Aldarekoan gelditu ezker, egun osoek daramatzi agerian; ta zenbait aldiz kalez kale dabil, ta sartzen da batzuetan erien etxeetan ere: ta aspaldian berak errana daduka *aren atsegin ta konten-*

tua dela emen gurekin egotea, gurekin emen itz egitea, ta emen gu guziok bere ondasunez betetzea. Orregatik dio S. Agustinek, egin dela gure Jauna gizon, beldur gutiagorekin, ta adiskideen eran, maita dezagun guk emen bizi garaño.

Ai au ekustekoa! Len eriotzez, ubeldez, ta kastiguz bazterrak arrotzen zituen gure Jaungoikoa, onen emeki emen gure artean, bildots bat bailiz bezala! Ezeren bearrrik ez duen, ta gauza guzien Jauna ta jabea den gure Jaungoiko maitagarria emen gure artean, gizon eginik, eta Aldareko Sakramentuan, ematen zaionaren begira bezala! Guri ongi naiez, ta lurreko guziak ondasunez betetzeagatik gizon-egina, gizonen ta mundu guzieren Egillea! Aingeruz inguratua dagoen, ta atsegin ta gustoa besterik ez den gure Jaungoikoa, gizartera jatsia; ta, gizonen onagatik gau, egun, ta beti, gizonen begira! Nork au siñistu, fedezko begiz ez ekustera? Nork asmatu ere, ongi nai au bezain izugarria? Egin zuen gure Jaungoiko ontasunez beteak baizik ez, sekula guzian ere. Orra zer gauza den gure Jaunaren gizon-egitea! Orra zein andi ona! ta orra Jaunaren gizon-egitetik datozen ondasunak eta doaiak! Zorionekoak gu, galtzen ezpaditugu, eskatu gabez eman naiez dagoen gure Jaungoiko-gizon maitagarriari!

Occulta Sapientiae tuae manifestasti mihi.

Ps. 50. 8.

Nori, nere Jaungoiko jakindez beterikakoa; nori gogora zekikeon, artu zitekela, gu zuzentzeko zuk artu dezuna bezalako lana ta bidea? Nori gogora zekikeon, traza zenezakela zuk zerorrek ere, ezinobeki trazatu dezun zere gizon-egitea? Jakiunde utsezkoarena da traz eder au; ta orregatik da, zurea bezalako. Bekatutan egiña, ta jaioa naz ni; nere gisakoak dira gañerako gizonak eta jendeak; eta, alere, zu ezin geiagoraño trazetan zabil-tza, galduak izan ez gaitzen oriek guziok, etorkizunak, eta ni! Eskerrak eskatzen ditu (ez dut ukatzen) guri zuk onen ongi, ta onenbat amorerekin begiratzeak; eta ematen dizkitzut, nik beintzat, gaur bertatik eta gogoz, ta ziñez alere: baño bidenabar zure traza maitagarri onek adirazten digu norekin den gure lana ta egitekoa; baita, galduak izan nai ez dutenak egin bear dutena ere: bada adirazten digu zein izugarria den, traz onetako gauz andiak eskatzen duen Aitaren eskua, zuzentasuna ta justizia!

Bai: gure bekatuak guztiz aserretua zedukaten Aita Eternoa; ta, ase-reak uzteko, trazatu zuen bere Seme maitearen gizon-egitea, ta Seme beraren ogeita amairu urteko neke-izerdi guzia; baita beraren Gurutzeko eriotz gogor odolezkoa ere! Onenbat kostatu zaio Jaungoiko-gizon Jesus maitagarriari gure obenak, gure kulpak, eta gure bidebageak bere Aitari barkaraztea? Onan aserretua zedukaten? Onen andi-izugarriak ziran gure bekatuak?

Bai, egiaki! Barkatuak ote daude, edo ez? Barkatuak ezpadaude, nora bearra naz ni? Eta nora bearrak dira nere lagunak? Sekulako sulezera! beti ta beti lertzen, urratzen, ta negarrez au egotera! Ori da gure Jaun aserretuak, barkatu bageko bekatuari berezi dion pagua. Zor onen alde dira gure Jesus maitearen lan-irabaziak. Ez ditu Aita Eternoak gutiangoan barkatu nai izandu. Eta, oraindano zorretatik atereak egonagatik, sartzen bagara gu berriz berrietan, egiten baditugu bekatu berriak, noren ustean, edo zeren begira geldituko gara?

A! gure galduak, eta geren galgarriak gu, berriz orretaratzera! Orren erraz urratzen baditugu guk gure Jaunaren trazak, edo egiten baditugu trazaren kontrako lan txar-zikiñak, zer begiz guri begira dezaguke gure Aita Eternoak? Nork au adirazi! A! Jauna, aski, ta sobera dira lenak ere! Ez naz arkitzen ni, ez, bekatu berriz nere burua loitzeko asmoan! Lenaz dut damu, ta ziñez alere. Indazu, arren, orien barkamentua; ta, berririk egiten ez dudala nere egunak bukatzeko, ta zere traz ederragatik milla ta milla esker zuri zere zeruan emateko grazia! Bai arren, bai!

*A Domino factum est istud,
et est mirabide in oculis nostris.*

Ps. 117. 23.

Andiak dira, bai, ta kontuz ekustekoak, len ta gero gure Jaungoikoak egin dituen gauzak; baña lenagoko, ta geroko gure Jaunaren gauzak, aldi onetan egin duenarekin ekustekorik ez duten gauzak dira; bada gañerako gauzak izarrak dira, ta eguzkia, zeruak dira, ta lurreko bazterrak, eta lurretik asti ta zeruaren erpiñeraño arkitzen diran gauzak; eta oriek guziak, zein ere andi-ederrak diran, gure Jaungoikoak ezer-ezetik atereak

dira; baña guk orain egiñik ekusten duguna, Jainko-gizona da: Jaungoiko gauza guzien egillea; eta orregatik da, Profetak dion bezala, andi guzien artean andia, ta ekusgarrien artean ekustekoa; edo, zuzen itz egitera, au da bakarrik gauz ekusgarria, ta nornai arritzekoa den gauza, ta gure Jaunaren egiña.

Egiten dezun gauzarik txikienagatik ere zor zaitzu zuri, nere Jaun andia, nork daki zenbat, eta anitz geiago! Zenbat zorko zaitzu bada, egin dezun, ta egin zenezaken andien onegatik? Nork au adirazi? Nork ezagutu ere? Ezeta diran Aingeruak, gizon jakintsuak, eta ager litezkeen adimenturik andienak elkar arturik ere! Au bear den eran ezagutzeko, bear da, gure Jaun andia, zurea diñako adimentua; bear da adimentu bazterrik ez duena; adimentu, diranak eta egin litezken gauzak, batetan ezagutzen dituen; edo bear da adimentu, Jaungoiko bera bezain andia.

Adimentu onekin arkitzen zaran gure Jaungoiko maitagarria, urrikaldurik zu nere txar onetaz, indazu al dukedan argirik andiena, nolerebait ezagutzeko zure lan andi au; nolerebait eskerrak emateko, zure lan andi onetan niri dagokidanagatik; eta, zuk laguntzen didazula, autorez ta maitatzez erazuteko nolerebait, emen bertan agertzen dezun zere esku andiari, ta ongi naiari. Nik ez dut, orain eskatzen dudan gauzarako, eskurik bat ere. Eskatzen dizut alere eskatzen dudan au, erdisteko uste osoarekin, ta ontarte berri onegatik ere eskerrak emateko gogo beroz ta asmoz beterik. Indazu bada, dezakezunak bezala: bai arren, bai!

*Sic Deus dilexit mundum,
ut Filium suum unigenitum daret.*

Ioan. 3. 16.

Siñestuko zenuen naiko zigula guri gure Jaungoikoak, nai izandu digun adina? Badakizu zuk norañokoa den gure Jaunaren gudanoko nai andi au? Oartu zara zu noiz edo noiz? Bear bezala beintzat bein ere: ta noizbait, begiak goraturik, asi bazara zu gauz au ekusten, laster aspertu zara; ta, ez aspertuagatik ere, ezin ekus zentzaken zuk dena den bezala, ez eta erdizka ta laurdenka ere. Nai dezu zuk, nere anima, ager dakizun zuri, orain badere, S. Joan Ebanjelistaz agertzen duen eran? Orra, bada, dio,

orra Jaungoikoari munduak zor dion amorea: Aita Eternoak eman die munduko guziei, (ta ongi naiez eman die) bera diñako, berekin beti dadukan, ta bere burua bezain maite duen, bere Semea.

A! Ebanjelista santua, ta nork adirazi lezaken, zuk onen errate labur onekin agertzen diguzun gure Jaunaren amore au! Maitatzea batek bat, oni ongi naia, oni ongi egitea da; ta zenbat ere bati zuk geiago nai diozun, ta emanten diozkatzun ondasun geiago, anbat geiago onesten, ta maite dezu zuk zure gauzen artzallea. Bada ezin andiagoa bada, den bezala, gure Jaungoikoak gaur ematen digun ondasuna (ematen digu alabaña, gizon-egiñik, gauza guzien Jaun ta Jabe den, ta asierarik, bukatzerik eta bazterrik ez duen bere Seme Jaungoikoa), norañokoa da aldi onetan agertzen digun ongi naia, ta amorea?

Begira: gure Jaunaren emate onetan bada, ematea ez besterik ere, bada ematen digu bere Seme Jaun au gure senidetako, ta senide onak bezala, guri laguntzeko: ematen dien, bere lanez, egiñez, ta itzez guri erakusteko jakin bear duguna; ematen digu, berak irabaz dizaigun bere nekez, odolez, tormentuz, ta eriotz gogor batekin geren bekatuen barkamentua, ta zerurako bear dugun guzia; ta ematen digu emen gurekin sakramentaturik idukitzeko, munduan bizi garaño, ta eternidade guzian berari zeruan begira gaudela, atsegin-kontentuz beteak bizitzeko. Egin zezaken au gure Jaun andiak, ondorik bageko, ta bazterrik ez duen amorearekin ez arkitzera? Orra bada norañokoa den, aldi onetan egin digunagatik guk geren Jaungoikoari zor diogun onestea ta amore!

Atozea: ta ongi lirudike Jaungoiko-gizon Jesus maitearen senideak, onenbat ondasun bere Jaunagantik artu dituzten umeak, Jaungoikoak bera diñako amorearekin maitatu dituen gizonak, eta, Aingeruen lagun egiñik, zeruan beti berekin iduki nai dituenak, beren Jauna ta Jaunaren ondasun-amoreak aldebat utzitik, lurreko gauzei begira gelditzea? bekatuaren zikinkerietan loitzea? sulezeko bide-galduak artzea? ta beren naiez, ta berariaz, beren buruak betiko galtzea? Eta ez da ori anbatek eta anbatetek munduan egiten dutena? Egin gogo dezu zuk ere? Ez al!

Ez, nere Jaungoiko maitagarria, ez! Nik egin gogo dudana da gogotik ez uztea zuri zor dizudan amore gogoan erabiltzea zure nigatikako gizon egitea, ta zere gizon-egite onetan egin dizkidatzun, ta emendik datozkidan on-ondasunak; oriei, ta orietan erakusten didazun zure amoreari amorez, ta bizitz on garbi batekin aleginean erantzuteko bizi nazaño. Zurea da, bai, oraingo nere gogoeta, ta asmo au ere. Iraun baleza onek

nere bizitzak adina! Ala gertatuko da, zuk biziro laguntzen badidazu. Lagundu bear didazu, onetan ezezik, oraindanioko nere esker-gabeen ta bekatu gaistoen damu ta urriki ziñezko batean ere. Eskatzen dizut itzez ta biotzez, onetarako bear dudan zure grazia, erraten dizudala: *Nere Jesukristo, etc*

XVII.garren OTOITZ-GAIA

JESUSEN JAIT-ORDUA, TA ORDUKO MUNDUAREN IBILLERA

Nolarebait agertu dugu zein andia den gure Jaunari guk zor diogun amorea, zeren egin zen gizon, zerura gu guziok zuzendu naiez. Geiseago guk, edo obeki geren zor au ekusteko, ekusi bear dugu, Jaun berak mundura zenetik bere predikurañoko denboran gugatig egin zuena.

A.

Zer orduz edo noiz mundura zen Jesus maitagarria?

Ontarte bat noiznai da ontarte; baña ontarte bera ontart andiangoa da, bere orduz, edo bere denboran etortzen denean. Gure Jaungoikoa gizon egitea, ta gizon-eginik, munduratzea, noiznai izain zen guretako ontarte, fabore, ta ondasun andia, baña, era orretan mundura zen denboran munduratzea, munduari obeki zegokan ontartea zen, ta ontart andiangoa. Nola bada? Zeren era orretan gure Jauna zetorren, ikasi bear zutena munduko gaizoei erakustera; ta orretarako, Jaunak arturikako sasoiak zen artu zezaken sasoirik onena. Noiz bada, edo zer sasoiak mundua zen gure Jainko-gizon Jesus maitagarria? Augusto Zesar zerizan, Erromako enperadorearen azken aldeko egunetan. Nola arkitzen ziran ordu, edo denbor artan, mundua ta munduko jendeak? Isaias Profetak dion eran, edo bake andian, ta ondasunez beteak.

Bai, dio, edo dionarekin adirazten digu, Isaias profetak, Jesusen jait-egunak gogoan darabiltzela; bai, gelditu da, len nasia zebillen mudnua bere odol-isurtze gogor ta gerra gaistoetatik. Bere ger-aldiak eman diozkaten ondasun andiekin pozez bete da munduko Nagusia; ta, eskutartean dakarren egitekoan ageri zaio, bai, bere biotzean arkitzen zaion atsegin-kontentua.

Jesus jaio zeneko, baziran berrogei urte, ta geiago Erromako enperadore zela, orduko nagusi Augusto Zesar. Bitarte orretan, edo urte orietan, izandu zituen Augusto enperadoreak bere geraldandi-gogorak. Baña ordurako bukatu zituen guziak; eta bukatu zituen bere gogara; ta ordurañoko bere etsaiak garaiturik, baketan arkitzen zen Zesar, Jesus Jaungoiko-gizona lurrera zeneko; ta arkitzen zen Zesar, munduaren irur zatietan arkitzen ziran erreinu ta bazter aberatsenen jaun, ta jabe bakarra.

Eta ger-aldi berririk biztu etzedin, edo, bizten bazen ere, lenbaitlen itzal-erazteko, artu zituen Augusto berak bide ta neurri guztiz onak; eta jakinaren gañean egoteko nor nondik atera, ta zer ondasun izan zezaken bere bear denboran, manatu zuen ekus zedilla zenbat ziran, nor ziran, ta nolakoak, aren eskupean arkitzen ziran gizonak eta andreak. Lan onetarako billatu zituen gizonik onenak, eta igorri zuen nor bere tokira, edo batzuek batera, ta besteak bertzera. Egin zuten oriek, bai, (eta zuzen alere), beren egitekoa; ta ikasi zuen Augustok jakin nai zuena. Arte guzian isillik zegoen lurra, ta mundua; ta, Isaiasek dion bezala, munduaren bazterrik onena, edo Promisioko aldea, ta Jesusen jait-erria ta erreinua atsedeten bezala zegoen, ederki eseririk edo jarririk bezala, bere bakearen katadera galantean, gañetik artuak zeduzkala, ta ongi ezarriak, etzezan erre kezakoko eguzkiak, uste osozko, edo esperantzazko ta soseguzko oial ederrak; eta bere aldamenen zituela berak lenago bildurikako ondasun andiak.

Orra nola arkitzen zen mundua, ta orra zertan zebillen munduko nagusia, Jainko-gizona mundura etorri zenean; baketan, isillik, eta bear bezala. Ez da misterio, dio S. Basiliok: Agila deritzan egaztien erregiña egoan dabillean, isillik daude, dio, egaztiak; eta, munduko enrege Jesus Jaungoiko-gizona zerutik zetorrean, isillik egon bear zuten lurreko erregeak, eta geldirik orien armak. (*In Ascen. Dni.*) Bestela etzen erraz Jesusek egitea egin bear zuena, edo bere erakustea; ez-eta munduko berak ikastea ere Jesus onagandik ikasi bear zutena.

Lege zarreko gauzak erakustera, bere orde bidaldu zuen len gure Jaungoikoak Aingeru bat; baña bidaldu zuen legeak eskatzen zuen eran, edo era guztiz izugarrian; bada bialdu nuen tronpet izugarri, bazter guziak ikara zeduzkan batekin; ta bidaldu zuen, suz, kez, trumoiak ta tximistaz beterikako odei arrigarri batean. Gelditu zen odei au Sinai zeritzan mendigañean; ta, azpiko aldean Israeldar guziak beldurrez iltzear zirala, erakutsi zuen Aingeruak Jaunaren legea, ta legeko gauza bakoitza. Baña erakuste

au, diodan bezala, Legearen erako erakustea zen; bada Israeldarren legea lege beldurrezkoa zen; ta legearen erakustea guztiz ikaragarria.

Gaur ez du gure Jaungoikoak igortzen mundura Aingeru bera, edo besteren bat, lege berria mundukoei igortzera edo erakustera: Jaungoiko bera dator orretara; baña dator gizon eginik; eta dator erakustera, lege berak eskatzen duen eran, edo emeki ta eskanbillarik bage: amoriozkoa da alabaña, Jesusek dakarren Legea; ta on da onelako legeari dagokan erakustea.

Atozea: ta egin zezaken Jesus maitagarriak bere bakezko etortze, ta amoriozko erakuste au, egin zuenean baño denbora ta sasoi obean? Etzen erraz; bada bake onean arkitzen ziran orduan lurra, ta lurekoak; eta orrelakoa da, zernai erakusteko, ta jakin bear diran gauzak ikasteko, sasoirik onena; bada gerratakoan, ta aser-aldietan, igesla ta bendekua dabilta gizonen gogoan; ta, oriek gogoan dituztenak ez daude, erakutsi nai zaiena ikasteko. Guziak ikas zezaten bada Jesusen amoriozko legea, billatzen du, ori erakusteko bear zen sasoi, edo bakezko denbora; ta dator, zetorken sasoirik onean; ta au da, dakusazun bezala, aldi ta sasoirik onenean guri gure Jesusek egitea, egin zezakegun ontarterik andiena; ta egitea, egin zezakegun erarik onenean ta estimagarrienean. Orra zer orduz mundura zen gure Jesus. Eta orra, munduratzearen gain, orduan munduratzear zuek Jesusi zor diogun amore!

A Jesus maitea! onenbat amorerekin asi zaran ezker zure guranako ongi nai andian agertzen, zer agertzeak egin bear ez ote dituzu zuk gure animan, nor bagara gu, ta guk artzen bazaitugu alik ongiena, alik umilkiena, ta denbora berean amorez, errespetuz, ta naiez beteak arkitzen gara-la? Era onetan artzera nik zu, komuniatu nazan aldietan gaurko egunerañoko nere denbora guzian, zenbat ondasun artuko nituen nik zure esku zabal-emalle onetatik? Anitz dira, bai, oraindanoan nik galdu ditudanak; eta galdu izandu ditut, bear bezala ta baketan zu nik ez artuz, komuniatu nazan aldietan? Asaldatuak, eta aztura gaistoz beteak, arkitzen ziran komuniatzen nintzan aldietan nere biotza ta barren galduak; edo gerra bizian zebiltzan nere naikunde txarrak eta pasione sutuak, zu, nere biotzeratzen zian geienetan, edo kasi beti: ta orregatik artzen etzindudan nik, niganatzen zianetan, Errege bakezkoari zegokan eran; ta laster ta gogoz igortzen zindudan nik nigandik zu, ta igortzen edo bidaltzen zindudan esker gutirekin, ta zertara zentozen ere ezagutu gabe!

Zure onegia, nere Jesus maitea, ta nere txar galdua! Onela bizi bear ote dut nik datozen egunetan, datozen asteetan, ta denboretan ere? Onen

artze txarrak ekusi bear ote dituzu, Jesus maitagarria, urrengo zere etoraldietan? Ez baldinbere! Bukatuko al dira noiz edo noiz, eta luzatu gabe, oraindanoan nere barren tristeak ekarri dituen gerrak! garaituko al ditut nik emendik aitzina nere aztura gaistoak! Eskurako al ditut nik, errebes dabilta nere pasioneak! baketan ta bakez artuko al zaitut nik, nere Jesus maitagarria, gaurgeroko nere Komunionetan? Nai nuke beintzat, eta guztiz alaere. Indazu zerorrek, onetarako bear dudan zure laguntza, ta grazia. Bai arren, bai!

B.

Nola zabilta mundukoak, Jesus mundura zenean?

Mundukoak, ekusi dugun bezala, baketan arkitzen ziran elkarren artean, gure Jesus maitagarria gizon eginik mundura zenean. Baña Jaungoikoarekin? Gerra bizian, ta agitz edo guztiz gaizki! Iraun balu lenbiziko gizonak, eta, ark bezala irautera beragandik datozen guziak, gure Jaungoiko maitagarriak lenbizikoari emanikako inozentian, ezagatuko zituzten gauzak diran bezala, edo adimentu zuzen-garbiarekin: izain zuten denbora berean gogo ta naimendu bear bezalakoa; biziko ziran naigaberik bage, ta atsegin andiarekin, maitatzen zituztela maitatzeko diran gauzak. Etxuten galduko bein ere bere Jaunarekiko adiskidetasuna; ta, bizitz on baten buruan, igain ziran, len ekusi dugun bezala, sekulako atsegin-kontentuetara, edo zeruko gloriara. Baña gaistatu zen lenbiziko gizona, berak nai zuela, ta bere gogora: galdu izandu zituen, deuses bategatik, bere inozentia ta Jaunaren grazia: aserretu zen, biderik gabe ta bere erakeriz, bere Jaun ongille-maitagarriarekin; artu izandu zuen, gaitzera zuzen daraman bide zabala; ta aren bide berez zebiltzan aren ondorengo galduak!

Zenbat ote ziran, bekatuz bekatu munduko gizonak ordurako egin zituzten legoak? Edo non arkitzen ote ziran mundukoak, Jesus jaio zeneko? Nork au adirazi? Lenago ta lenago ere, edo lenbiziko gizona Jaungoikoak egin, ta bi milla urte baño len ere, gizonak eginaz urrikiturik zegoen Jaungoiko bera, Eskriturak dionaz. Gure Jaungoikoak ekusi zuenean, dio Eskritura santak, zenbat eta zenbat gaistatu ziran munduko gizonak; eta

ekusi zuenean, munduko gizonen asmoak eta gogoetak gaitzera beti eta geiago makurtuz zijoazela, damutu zitzaion Jaungoikoari gizonak egiñaz, ta, ekusirik Jaungoiko berak etorkizuna, edo, orren fite ta laster gaistatu ziran gizonak, luzaro bizi baziran, eginen zituzten utsak eta gaizkiak, damuz bete zekion bere biotza edo barren guzia, ta *galduko ditut, zion, ta kenduko diet beren bizia, nik neronek egin nituen gizonai, ta oriekin batean laur-oinka, ta arrastan lurrean dabiltzanei; baita egon dabiltzan egaztiei ere; damutu zait alabaña oriek eginaz*. Baña egin zuen gure Jaungoikoak au guzia? Bai egiak! bada ontzi batean sar-erazi zituen zortzi lagun, ta zenbait animalia; ta, oriek ez, beste guziak itoak utzi zituen, egi, aldapa, mendi, ta mundu guziarekin batean, odei-itsasoetatik igortzen zuela, orretarako bear zen ura edo ubeldea.

Munduaren gaistatua, edo gizonen gaistoak! Andiak izan bear zuten, ta anitz eta asko zuen gaizkiak eta oben-lizunak, orren kastigu gogor bat eragin ziotenean, zuen egille on, gure Jaungoiko maitagarri, beratxtasunez betea zegoenari! Zentzatu al ziran zuen ondoren etorri ziranak? Zuei bezalakorik gerta etzekien, ez al ziran sartu zuen lanetan? Ez al zuten egin bekaturik bat ere?

Ai ene! bekaturik ez egin, ubelde ondoan agertu ziran jendeak? Ez, lenekoak baño geiago baizik! Lenbiziko munduaren bi milla urteetan baño, urrengo bi milletan, ta Jesus jaio zen artean gaizkiago bizitu ziran gizonak, eta lenekoak baño bekatu geiago ta geiago egiñen zituztela.

Jesus jaio zeneko, ezin konta-al adiña ziran munduan arkitzen ziran gizon, andre ta zar-gazteak; eta, israeldarrak eta beste zenbait atera, ta gañerakoak infernukoaren eskupean bizi ziranak ziran; bada, profeta Dabidek dionaz, Israeldarrak ziran, nor zen Jaungoikoa zekiten jendeak. Jentilen jaungoikoak ziran arrizko ta zurezko idoloak, eta gaistoaren itxurak, edo figura itsusiak. Guziak egiten zuten orien etsaiak nai zuena; ta onek nai zuena zen gaistakeria, lizuntasuna, ta batek ere bere Jaunaren erran bat ez egitea!

Guziak atera ziran zeruko bidetik, Dabidek berak beste batean erraten zuenaz. Guziak galdu ziran ordurako gure Jaungoikoarentzat, eta zerurako; etzen guzien artean gauz on bat, bear bezala, egiten zuenik, ezeta bat bakarrik ere! *Orreatik*, dio Isaias profetak, *zabaldu zuen, bai*, (ta ongi alere) *su-lezeak bere eztarritzar izugarria. Idiki zituen, ezin gregoraiñoan, bere ortz urratzalleak; sar zitezen, irrikatu gabe, eunka ta millaka ara zidoazen animak*.

Orra nola, ta zer eran arkitzen zen mundua; ta orra nola bizi ziran munduko jendeak Jesus Jaungoiko-gizona mundura zenean! Agertu izan du ezpaliz gure Jesus maitagarria agertu zen denboran, ta zuzendu ezpalitu onen galduak zebiltzan munduko gauzak, non geunden gu gaur, ta norako ziran etorkizunak? Agerian dago, ta nork-nai dakusan gauza da ori guzia. Jesus ez agertzera agertu zen denboran, edo orain artean, bekatuzko naspill uts bat egiñik arkitzen zen gaur mundua. Urrengo egunak, urrengo urteak, eta denborak, oraingoak bezain galduak izain ziran, edo agitz galduagoak eta galduagoak, Jesus etorri ezpaliz gure gauzak zuzentzera; ta azken orduan, oraingoak eta geroagoko jendeak, zenbait ez besteak, gelditu bearrak izain ziran illunbe utsean, linbo arrigarrian, edo sekulako sulezean.

Zori tristezkoak gu, orretara ezkerro! Betiko galduak gu, ez etortzera etorri den eran gure Jaungoiko-gizon, Jesus maitagarria! Zer zorrak gureak, ordu artatik gure gain ditugunak! Baña ordu oneko zorrak! Zor diogu Jesusi, bai, nork daki zenbat, eta agitz geiago! Zor diogu geren bizitza; ta zor diogu, geren baitan orain arkitzen dugun ondunai bero bat, eta onerako arintasuna ere. Baña zor au ez izatera guk, jabeturik zegoen, dagoen ordurako, gutaz ta gure gauza guzietz gure galgarri gaisto, suleze-ko gure etsaia! Eskerrez, ongi biziz, ta alegiña egiñaz atera ditzakegu guk oraindañoiko geren zorrak. Geren zorrak ateratze au gure onerako izain da; ta izain da bidenabar gure irabazbiderik onen onena. Baldin irabazbide onez gu bagabiltza, urrun aienatuko dugu guk gure etsaia; irabaziko ditugu guk gure Jaunaren graziak grazien gain, ta makiñabat gloria zati. Zorionekoak zor-ateratze, ta pagu onen aberatsetan dabiltzanak! Eta zorionekoak gu ere, baldin gu izaten bagara orietatik gaur, ta beti, ta bizi garaño! Jesusek digula, orretarako bear dugun bere laguntza ta grazia. Bai arren, bai.

Ta impietate sua corruet impius.

Prov. 11. 5.

Soldaduak gara, bai, munduan garanok, Profetak dionaz; baña ez gara gu guziok Errege baten soldaduak. Gutatik batzuek Errege andi on, Jaungoiko maitagarriaren soldaduak dira; baña besteak Jaungoikoaren

kontra dabiltzanak; eta orregatik dira gaitzez gaitz, eta bekatuz bekatu, dabiltzan soldadu galduak. Luza dezake zerbait soldadu galdu orien bukaerak, baña, bere denboran agertzen denean, agertuko da guztiz izugarria; bada gaistoen bukaera, edo eriotza, bekatuzko eriotza da, ta nekezko eriotza, edo betiko sulezero eskutik daraman eriotza. A eriotz gaistomadarikatua, ta eriotzaren galgarria! Zori tristekoak zure atzaparretan bizia galtzen duten soldadu gaistoak! Orietatik izan bear ote dut nik ere? Ez nere Jaunaren soldadeskan zuzen ibiltzen banaz orain, ta nere azken-ordurañoko denboran.

Nere Jaunaren soldaduak dira aztura gaistoak urratzen dituztenak, beren aragi asaldaturia, mundu ero arroa, ta sulezekoa garaitzen dituztenak; eta, oriek garaitu ondoan, gure Jaunari beren biotz garbietan eser-toki, ta atsedan-leku on bat egiten diotenak. Zorioneko soldaduak, bertatik orrelako toki on bat beren Jaunari prestatzen diotenak! Orrelakoen biotzetan pozik sartuko da gure Jesus, ta utziko ditu Jesusek graziaz ta zeruko ondanez beteak. Ai nere Jesus! ta nor orain legoken, bere etsai oriek garaiturik, bake leun-on batean, ta zure begira! Orduko zure etorrera! Orduko zure sartzea! Orduko gure atsegiñak, gure ondasunak, eta zure maitatzeak! Ez ote ditut bada nik noiz edo noiz oriek ekusi bear? Nor banaz, bai; ta laster alere. Indazu zerorrek, nere Jesus maitagarria, nere etsaiak garaitzeko, ta orrenbat gauz onetarako nere barren au bertatik prestatzeko, bear dudan zure laguntza ta grazia. Onekin batean saiatuko naz ni, niri dagokidana lenbaitlen ta zuzen egitera; egiteko gero zurekin batean, ordu-tik beti zuk, egin dezadan nik, nai dezuna. Ala gerta dedilla, nere Jesus maitea; bai arren, bai!

Abiit vagus in via cordis sui.

Isai. 57. 17.

Zenbat ere egin dudan nik, munduko gizonak zuzentzeko (dio Jaungoiko gureak Isaias profetaz), ez ditut ekusten, ekusi nai nituenak, ez eta laurdenak ere. Artu zazue, gizonak, artu zazue bide zuzen bat, gal etzaitzten sekula guzirako (erraten zien gero Jaungoiko berak munduko guziei; ta erraten zien bein, berriz, ta anitz-askotan ere); ez dezue zer egin gaugerero ibiller bidegabekorik. Ken bitez zuen bideko beaztopak, edo

eror-tokiak; eta zabilzte ibilli bear den bezala: zuzen, ta gelditu gabe. Au da Jaungoikoak len lengoei erraten ziena; ta au berau da oraingooi ere orain sekulako gure Jaungoikoak erraten diena. Au erraten digu zeruaren Jaun jabeak; au ara beti-betirako eraman nai ginduzken gure Egille on-ezin emallegoak. Zer erantzuten diogu guk, ori aditzen dugunean? A, noski lengoak erantzuten ziotena! Baña zer erantzun izandu zioten ori aditzen zuten leneko jendeak? Deusez itzez ta miiz; baña lanez ta ibilleraz erantzun zioten, egin nai etzutela aditzen zutenik; bada, galduen eran zebiltzan, gogo gaiztoak nai zuen bidez bide, bide zuzenik artzen etzute-la, ta egunoro gaizki baño gaizkiago.

Orra nola zebiltzan len lurreko geienak, edo kasi guziak, gizon egirik lurrera Jesus etorri zenean! Nola ote dabilta egun egungo, edo gure denborako jendeak? Lengoen gisan noski, geienak beintzat, eta geren Jaunaren Legetik ere agitz-agitz urruti. Eta, gure Lege onean bizi diranak berak bizi ote dira bear bezala, zuzen, ta gure Jaunak nai duen eran? A, gure Jaungoiko maitagarria! Oriek badere balegite egin bear dutenak! Egiten ote dugu zuek eta nik, edo guk gure Jesusen umeak? Zuzen ote gabiltza gu guziok? Utzi ote genituen guk geren bide makurrak, zuzenak artzeko? Beterik ote daude asmo garbiz, ta zeruko gogoz gure buru-biotzak? Ez ote dute oraindik zerbaittxo nasten gure adimentua aragiaren keak, eta lilurazio nastuak? Oriei darraizten naikunde galduak, edo gura txarrak ez ote dituzte geiegi makurtzen gure biotzak?

Bai egiaki, gure Jaungoiko maitagarria! Iguzu arren, makurrera onetatik datozen bekatuen keak, eta lañoak aienatzeko bear dugun zure graziaren argia ta laguntza. Iguzu, arren, oraindanoiko geren aztura gaistoak garaitzeko, makurtasunak zuzentzeko, bide onean oñak sarzeko, ta bide onetatik atera gabe zuzen ibiltzeko bear dugun indarra ta laguntza guzia. Au guk erdisten badugu, uste dugun bezala, saiatuko gara birtutez birtute zuzen ibiltzera; ta ibilliko gara zeruko bidetik geren oñak atera gabe, ekustera zu zere zeruan, ta an zu maitatzera igan arteko denbora guzian. Iguzu bada argi au, ta laguntza: bai arren, gure Jaungoiko maitagarria, bai!

*Convertimini á viis vestris pessimis,
et quare moriemini, domus Israel.*

Ezech. 33. 11.

Au zer da, nere jendeak? zion bein gure Jaungoikoak Ezekiel bere profetaz. Au zer da, edo noiz artean egon bear dezue zeren bekatuaren loan, ta loiean? Noiz artean bizi bear dezue zeren gogara, ta nere gogora begiratu gabe! Zuei begira ni orain, ta eternidadean; ta zuek niri begiratu ere gabe goizetik arratseraño! Zertako zaituet nik zuek; eta zuek zer dagikezue ni bage, ta nik zuei laguntzen ez dizutedala? Beude bada, beude aldebat, oraindano zuen erakeriak, eta zeren erakeriak utzirik, atozte nigana orain badere; edo atozte nere graziaren esku onetara. Au dagikezuela zuek, eta orain ta beti bizi zaitezkeela nerekin ongi, ta zeren artean aisa, zertako biziko zarazte gaizki? Zertako gelditu nai dezue kezka ta naigabez beteak?

Au da len Jaungoikoak israeldarrei erraten ziena: ta au berau da, gaur gurekin dakarren itzketa. Baña zer itzketa da guk darausaguna? Zerukoa? Jaungoikoaren itzketa on oni dagokana? ta bear bezalakoa? Zer ote da gure barrenak orain erraten duena? Zer, orain gure biotzak gogoan darabillena, edo egin uste duena? Jaungoikoagana nai duela ote dio, ta mandamentuen bide zuzena artzera doala? Ori badio, ta, baldin badio ziñez, egin gogo du, leneko ta oraingo guziei gure Jaungoikoak eragin nai izandu diena. Ori badio, len lurrera bezain gog-osoiz etorriko da orain gure Jaungoikoa, komuniatzen garanetan, gure barrunbera, guri laguntzera, ta gu bere doaiez ta ondasunez beterik uztera.

A, ero txar galduak gu, Jaungoikoak nai zuen asmo on au artu gabez galdu ditugunak onelako aldiak eta ondasunak! Galduko dugu berriz bat ere? Ez genuke nai beintzat, gure Jaungoiko maitagarria! Artu naiez gaude, beste anitz zure ondasunekin batean, oraindanoan galdu ditugunak ere. Atoz orretarako, gure Jaungoiko maitagarria: atoz maiz gugana, ta gure biotzera. Damuturik gaude oraindano gure ibillera galduez: urrikiz beteak gaude, ta lertu naiez, gure biotzak. Onak izateko, ta zuzen ibiltzeko asmoa ta asmoa da orain guran dugun asmoa: ta asm-onetan bizi ta ill nai dugulako siñuan, erratera goaz guziok: *Nere Jesukristo Jauna etc.*

XVIII.garren OTOITZ-GAIA

JESUSEK BERE JAIT-DENBORAN LENBIZIKORIK ERAKUSTEN DIGUNA

Ekusi dugu, zein gaizki bizi ziran munduko jendeak gure Jaungoikoa, gizon-eginik, mundura zenean. Zergatik, uste dezu, zela orren gais-toa mundukoaren orduko biziera? Zeren nagusitako artuak zeduzkaten irur etsai guztiz galgarriak, eta egiten zuten oriek nai zutena. Zein ote ziran mundukoaren irur etsai oriek? Oriek ziran, san Joan Ebanjelariak adirazten dizkigunak; edo ziran aragiaren naikunde makurrak, begien edo gogoaren arinkeriak, eta biotzaren autuste galduak, edo arrotasuna. *1. Ioan. 2. 16.*

Eta zer ote da, Jesusek bere jait-denboran munduko gaisoei erakusten diena? Beren itur nagusi edo etsai galgarri oriek garaitzeko bidea. Nola ote? Itzez, ta manuz? Ez: itzik atera gabe; ta berak egin zuenarekin. Zer egin zuen orretarako gure Jesus maitagarria? Orain guk ekusi bear duguna:

A.

Aragiaren naikunde gaistoak garaitzen guri erakusteko, jaio baño lenago Jesusek egin zuena

Aragi gaistoa, bure naikunde makurrekin da, S. Joan Ebanjelariak agertu digun bezala, munduak dituen irur etsai indartsuetatik bata: *Concupiscentia carnis*. Nola garaitzen den etsai galgarri au, laster aski ta fite erakutsi izandu zien munduko guziei Jesus maitagarriak; bada erakutsi zien, bere jait-ordua etorri baño lenagotik ere. Nola, uste dezu? Bere buruari, edo aragiari, eragiten ziola aragiak egin nai oi ez duena. Zer izan oi da, gure aragiak, edo mundura datorren edozeinek, berez nai duena? Emen bat ere nekerik bage, gustoz beterik, eta aisa bizitzea. Ala bizitu ote zen gure Jesus mundura zenetik, edo egin ote ziozkan gure Jesusek atsegin

guziak bere buruari? Ez eta bat ere. Guziak ukatu ziozkan jaio zeneko; baita lenagotik ere. Sifñisten ezpanazu, ez dezu, orduan Jesusek gugatik egin ta eraman zuena ekustea besterik.

Gure Jesus maitea jaiotzeko zegoen egunetan aditu zuten onen Amak eta S. Josek, Augusto Erromako enperadorearen agintze ta manu bat. Manuak zion, enperadorearen pean arkitzen ziran guziak billa zeza-tela nongoak ziran, ta noren umeak; eta ager zitzatela beren izenak.

Bearrean arkitzen ziranak, ziran, edo beren eskuz bizi ziranak S. Josek eta Jesusen Ama maitagarria; baña Dabid errege andi, ta santuaren etxetik zetozenak ziran bata ta bestea. Etxe au Belenen arkitzen zen, ta berak bizi ziran, berri au aditu zutenean, andik urruti Nazaret zeritzan erritxoan. Bazekien Ama Birjiñak, berri au argana zenean, etzegoela agitz urruti beraren erdi-ordua. Bazekien, edo izan zezaken bere goganberta, bazter guzietatik au bilduko ziranak beteko zutela Belen, ta artuko zituztela ango ostatuak eta etxeak. Bazekien, nekez arkituko zuela ura bezalako errumes pobre edo beartsu batek non oñak sartu; ta alere nekezago aren eran edo adiuntzan arkitzen zen emakumeak. Bazekien, berekin zekarren bere Semea, Aita Eternoaren Semea zela, ta Aita bera diñako Jaungoikoa. Bazekien lurreko erregeen semeei bezain ongi zegokiola jaiotzeko zegoen Jaungoiko-gizon oni bere etxean, ta gelan jaiotzea.

Baña au guzia bezala, bazekien zer egin gogo zuen aldi artan gure Jesus maitagarriak; eta, aditu zuenean Enperadorearen manu au, atera zen bereala bere itxetik, bere lan guziak eta egiteko andi-txikiak au utzirik. Artzen ditu bada, Jesusen jait-ordurako prestatuak zeduzkan bere oialtxo garbiak; ateratzen da bere senar on S. Joserekin batean bere itxetik; eta, non gelditu bear duen ez dakiela, badoa Enperadore Erromakoak agintzen dion, ta Jaungoikoak nai duen, tokira.

Nora zoaz, Jesusen Ama maitagarria? Nora zoaz? neguaren erdian, ta erditzeko puntuan aterako ziñan zu zere baztertxotik? Begira zaiozu, zere buruari ezpadere, zerekin daramazun zere Jesus jaio bearrari! Orain arrerazi nai diozu orrenbat neke ta lan? Aski dira, bai, jaio ondoan orren begira daudenak, ori ongi nekatzeko!

Baña, ezin geldi ditekela dio Jesusen Amak: nekez beterik jaio nai duen Semeak deitzen duela dio, Romako enperadorearen itzez; ta deitzen diola, bere jaiotzean, nekea, lana, ta bearra besterik izain ez duen lekura; ta Seme berak nai duela, dirala, dio, artzera doan bidea, ta bide luze gogo-

rreko nekeak. Zoaz bada ordu onean, Birjin Amandrea; ta zere Seme Jesus balia dakizula, beragatik artzen dezun zere bidean, ta, berarekin batean eraman bear dituzun aldarte txarretan, otzetan, ta gañerako zere neke gogor guzietan!

Artzen dute Belengo bidea Jesusen Amak eta san Josek: badoaz beren bidez, bidean gelditu gabe: sartzen dira billatzen zuten beren errian; ta gertatzen zaie, uste zutena: bada, nekezko beren bidea bukatu ondoan, arkitzen ez dute Belen guzian, gaba pasatzeko ta gutiren bat atsedeteko, gelatxo bat badere ematen dienik: orduko beteak daduzkee kanpoko aberatsak, edo, uste diranentzat gordeak daude erriko itxe guziak, eta etxeetako gelak.

A Belendarrak (errain zuen berekiko aldi onetan Jesusen Ama maitagarriak); a Belendarrak; eta bazenekie zuek nor den, orain emen nere barren onetan dakardan aurtxoa! Emen dator, aspaldian zuek uste dezuten Mesias andia. Emen dator israeldar guzien, ta munduaren Salbatzallea. Emen dator gizon eginik, eta jaiotzeko puntuan, Trinitateko bigarren persona, Aita Eternoaren Seme Jainko maitagarria! ta dator, zuek zuzendu naiez, ta zuei zeren etsiak garaitzen erakustera; ta orregatik dator, edozein aurtxo bezala, neketan, ta bere burua zuek gatik penatzen duela! Au ez dakizue zuek: egunen batean ezagutuko dezue; ta geienok beintzat, berandu noski, ta beste munduan.

Zer penak (asmatzen badakizu), orduko Ama-Semen biotzetako penak! Amak etzien bere penei begiratzen. Semearen penaz oroitzeak erdiratzen zion Ama maitariari bere biotza: ta Semeak ere, bereak baño agitz geiago ta geiago sentitzen zituen bere Amaren penak; bazekien alabaña berak arreraziak zirala Amak zeramatzenak; eta maite zuen Jesusek bere Ama; ta maite zuen, munduko seme maitatzalle guziak beren amak baño anitz eta aski geiago.

Ekusten dezu orain, jaio baño lenagotik ere gure Jesus bere buruari egin izandu ziona? Ekusten dituzu, jaiotzeko zegoenean, Jesusek eraman zituen nekeak eta penak? Etzigun ederki erakutsi, nola garaitzen den etsai gogor aragi gaistoa? Zer nekeak eta penak, Jesusi Belendar eskergabe txarrrak arrerazi ziozkatena? Zer penak eta nekeak, Amarenei begiratzeak eman ziozkanak? Etziran andiak? Eta nolere! Bada guziak ziran gure onerako; guziak gure amorekagatik, eta guzi-guziak guri erakusteko aragiaren naikunde txarrrak garaitzen; naikunde galgarriak galerazi ez dizaguten geren bide ona, ta zeruko gloria. A gure Maisu eder, gure Jesus maitaga-

rria! goiz aski asi zara zu guri erakusten, guk ongi izatekotz, egin bear duguna! Noiz asi bear ote dugu guk ikasi dugun lan on au egiten? Noiz etsai gogor, gure aragi sutu au, guk eskuraten? Bertatik nai nuke, nik beintzat, zuk laguntzen didazula, nere Jesus maitagarria. lagun zakizkit bada; bai arren, bai!

B.

Aragiaren naikunde gaistoak garaitzen guri erakasteko, Jesusek bere jait-orduan egiña

Etzuen Jesusek utzi, ez, jaiio zenean, bere ordurañoko erakuste ona, ta guri geren aragiaren naikunde txarrak garaitz-erazteko bidea. Siñisten ezpadezu orain nik zuri erraten dizudan au, atoz ekustera, orduan Jesusek egin ta eraman zuena. Bazen, Belengo errian sartu baño len itxola txar bat, eguraldi gaistoak ematen zueneko. Ekusirik bada Ama Birjinak Belendarren ongi etorria, edo eskergabea; ta ezaguturik urbil zuela bere erdi-ordua, sartzen da itxol onetan. Ateratzen ditu an, ordu artarako berekin zekartzien oial garbiak. Belaunikatzen da itxolaren baztertxo batean; ta, berak gero santa Brijidari adirazi zion bezala; ala zegoela, ta bere gogo guzia zeruan zedukala, oñazerik gabe, ta, ez beste aurren gisara, baizik argia bidriotik ateratzen den eran, jaiotzen da Jesus; ta, jaiio orduko Aingeruak ezartzen diote Ama berari bere besoetan. Zeruko bere lo ederretik iratzartzen denean, arkitzen du Jesusen Amak bere Seme maitagarria otzez ikara, ta negarrezko aurpegiarekin. Orra, jaiio zeneko, Jesusen asiera! orra zer bizitza! orra zer sosegua! orra bere gorputzari aldi onetan Jesusek ematen dion atsegin-aldia!

Urrikaldurik, Ama Birjinak biltzen du lenbaitlen bere Seme-Jesus bere oialtxo garbietan. Baña oialak berogarri txikiak ziran, Jesus bezain otzikara zegoen aur bati, bere ikar-eria kentzeko. Etzekien Amak zer egin orretarako. Etzuen egurrik; sua egiteko; etzuen lumarik, etzuen seaskarik au estaliz, estutuz, ta erabilliz bere Seme Jesusi otza kentzeko. Neguan arkitzen ziran ta neguko gau-erdirik gogorrenetatik batean. Alde guzietatik sartzen zitzairen beren itxola txar erdi-urratuan, den aizerik otzena ta

biziena; ta orduko izoztuz joain ziran bazterrak. Jesusen Ama ere otzak ikara zedukan, ta beregana bere Semetxoa artu naiagatik, guti bero zeza-kean au. Zer egin dezake bada, Jesusen Ama maiteak, otzez ill ez dakion bere aurtxo Jesus bere besoetan? Zer daki berak ere? Onetan dagoela, begiratzen du, au arkitzen zen estalbi txar batera; arkitzen du au agotz, edo lasto moltxo edo abar bat; etzarzen du aren gañean bere Semetxo ongi oztua. Baña azpiko lasto zatiak zenbat bero dezakee, otzez ikara dagon Aurra?

Non zaudezte zuek, zeruko Aingeruak? Ez dezute ekusten Ama-Semeak gau onetan daramaten otza ta nekea? Noizko da bada zuen jakunde, ta esku andia? Ez dakizue nola, edo zer bidez berotzen diran otzez ikara daudenak? Ez dakizue zer zor diozuten zuek zeren Errege Jesus, otzez ikara dagoenari? Zertan zaudezte bada, edo zeren begira?

A! baña badakite Aingeru onak, nai balu berotu, ez duela orien bearririk Jesus jaiio berriak. Badakite, otzez ikara ta negarrez dagoen aurtxoa izanagatik. Jaungoikoa dela Jesus jaioberria. Ta Jaungoiko, otz-beroak eta gañerako gauzak bere eskuan dituena. Badakite, bai, otzez badago ta negarrez gure Jesus, bere naiez dagoela, ta guri erakustegatik zeruan sartzeko guk egin bear duguna, edo nola garaitzen den ango bidera ateratzen den etsai galgarri, aragi gaistoa; ta orregatik, ez duela Jesusek nai ken dagokion oraingo aldian daraman bere otza ta nekea. Zaudezte bada gel-dirik, Aingeru jakintsuak; eta zaudezte Jesusi begira, ta arri zaitezte Jesusek gugatik bere jaioberrian daraman otzikaraz, ta neke arrigarriaz!

Eta zuk, Ama Birjina, zer egiten dezu zere Seme maite Jesus berotzeko? Ez nai adiña! Ekusirik Amak Jesusen otzikarak; eta etzuela deus balio, oriek arintzeko, itxola txarreko estalbi otzak, artzen du Jesus bere besoetan, ta egiten du al duena. Nai zioken egin, bere Jaunari bezala, al zuen agurrik, begitartetik, eta begiratzerik umillena; baña erdiratzen zion bere biotza, Jesusi ekusten zion otzak eta negarrak. Ekuste onek urtzen ziozkan Ama maitariari bere bi begiak; eta, zer ari den ez dakienaren eran, estutuko zuen bere bular gañean; josiko zuen bere arpegia Jesusen arpegiarekin, ta urrikariz ta amarez Amari zeriozkan negar malkoak nastuko ziran Jesusen begietako negar-malkoekin; ta bien negarrak utziko zuten Jesus bi aldiz ur egiña.

Zer dardarak, zer itonaiak Amaren biotzak ordu artan izandu zituenak! Ekusi zuen eran Jesus ekusi baño, naiagoko zituen artu bere gain munduko gose, egarri, otzikara ta neke guziak. Amaren pena ta neke

guzia zen ezin-arindua, berak nai bezala, bere Seme jaioberriak ordu artan zeramana bezain neke, ta pena arrigarria.

Neke au ezagutuko zenuen zuk ere, zuk orduan ekusi bazenu Jesus zegoen eran, ta era artan zegoen Jesusi begira Jesusen Ama maitari ezin urrikaltiagoa: ta bidenabar ezagutuko zenuen, aragiaren naikunde txarrak garaitzen zuri erakutsi naiez zela, bere buruari aldi artan Jesusek ematen zion tunda ta nekea; ta ekuste onek, arrizkoa ez izatera zu, erdiratuko zuen zure biotza, ta utziko zituen negarrezko iturri egiñak zure bi begiak: ta utziko zinduen zu, bere orduko nekearekin erakusten zizun guzia zuzen egiteko gogoarekin; ta, aragiaren gogo, ta naikunde gaistoak garaitzeko gogoz ongi-ongi betea.

Orain ere gogora ekartzen badituzu zuk orduko Jesusen otzikarak, orduko aren negarrak eta nekeak, eta begiratzen badiezu astiz ta kontuz, ta maiz, badut uste ezagutuko dezun, zuk ta nik asm-al baño andiagoa ta andiagoa zela orduan Jesusek bioi zigun amorea; bada, onelakoa ez izatera, etzizozkan eragiñen, ez, eragin ziozkan ikarak, negarrak, eta mundu guzia arritzeko aski ziran gañerako gauzak. Ekarzkizu bada gogora. Begira egiezu maiz, astiz, ta amorez: ta, ekusirik Jesusek, jaior orduko, zugatik egiten duena, egiozu ordeztzalegina; ta, zere gogo gaistoa, ta aragiaren naikunde txarrak garaitzen dituzula, sar zaitetz Jesusek aldi onetan erakusten dizun zeruko bide garbian, ta zabilta ortik atera gabe, bera ekustera, ta zor diozkatzun eskerrak ematera, zeruan sartu artean. An biok elkar dakusagula! Bai arren, bai!

*Subjecti igitur estote... propter Deum,
sive Regi... sive Ducibus, tanquam ab eo
missis ad... laudem bonorum.*

1.— Petr. 2. 13.

Aita Eternoak nai zuena egiten zebillen gure Jesus jaior zeneko; baita lenagotik ere, bada zeren ala nai zuen Aita Eternoak, ibilli zen Jesus bere Amaren baitan, Nazareth zeritzan erritik Belengo erriranoko bide guzian. Ama zebillen Erromako errege andiaren manuz ta aginduz; ta aren sabe-

leko Semetxo Jesus zebillen, bere Aitari atsegin egiteagatik, eta guri era-kutsi naiez, ere geren aldietan gure Jaunagatik, egin bear duguna.

Zer da bada, gure Jesus maitagarria, zer da, zuk egin dezunaren eran guk egin dezakeguna; ta zer aldi dira gure egiteko onen eginaldiak? Egiteko au ote da, Jaun beragatik, Jaunaren ordeztzale denen erranak egitea? Eta egitekoaren aldia ote da Jaun-ordeztzale (naiz gure gurusoak izan, naiz nagusiak, naiz gurekiko eskuren bat duen bertze edozein) manu ordua? Bai? Egin uste dugu bada, zure laguntzarekin batean, bertatik eta trikatu gain, naiz nekalea gerta dedilla, ta naiz erraza, orduan guri manatzen zai-kuna. Ori da zuk guri zere Aitagatikako ibillera nekatu-luzearekin erakusten diguzuna, ta ori guk egin nai duguna. Iguzu zerorrek, zuzen egiteko, bear dugun zure laguntza ta eskua. Bai arren, bai!

*Reclinavit eum in praesepio:
quia non erat locus in diversorio.*

Luc, 2. 7.

Jaior zenean, arkitzen zen gure Jesus bere aitzinekoen lekuan; ta alere ez berak, eta ez bere Amak izandu zuen ongitorrigillerik, edo beintzat etxeren batean zokotxo bat ere eskeñi zionik; eta Amak Jesus ezarri zuen, mundura zeneko, animaltegi bateko estalbi batean. Au zer da, gure Jesus maitagarria? Bearrean dagoen edozeñi edozein lekutan urrikaltzen zaio nor edo nor; ta, neguan bada, edo eguraldi gaistoan, aren bearra, eman oi zaio bere beroaldia, bere afaria ta oatzeta, edo gutienez etzeko agoztegia, edo zokotxoren bat; eta zuri, ta zutaz erditzeko dagoen Espiritu Santua-ren Esposari, ta Aita Eternoaren Alaba maite Birjin Mariari, ukatzen diote beren erritarrak, eta aldeak ere, au guzia, ta uzten zaituzte zuek biok neguko gaurik gogorrean etxez ta erriz kanpoan! A, zer geldiera, bidez nekatuak datozen, ta guziaren bearrean arkitzen diranentzat! Arrizkoak ote ziran, orduan Belenen bizi ziran gizaki ta emazteki guzien biotzak? Galdu ote zuten txoil guziak beren ezagumentua, edo zer gertatu ote zitzairen? Onen gogorrek Belendarrak, burdiñezko jendeak ere bera zitza-ken tranzean, beren alde Jesusen Amarekin? Nola ez diozu, zuk badaere, gure Jesus urrikaltia, obeki begiratzen zere Ama maitagarriari? Zeri dago-

kala arrerazten diozkatzu onenbat eskergabetasun, onenbat otz, eta neke? ta zergatik ez dezu bidenabar kupideago zuk zere burua?

Zergatik, uste dezu? Guri geiegi naiez! Gugatik dira alabaña aldi onetako Jesusen nekeak; eta gugatik Amaren neke gogorrek ere bada guri adirazteagatik nola dijoazen zerura doazenak, nekatzen ta nekatzen du Jesus jaioberriak bere burua; ta, bere burua nekatzeagatik uzten du neke gogorretan bere Ama ere, edo uzten du eguerri gabeko otzikara, kezkan, ta neke guzien artean! A! ta zenbat zor dizugun, erakusle on, gure Jaungoiko-aur, Jesus maitagarria! Zure eskolan bagenbiltza gu bizi garaño; ta egiten bagenu guk, gaur baña bigar zuzenago, ta egunoro bear bezala, jaiore baño lenagotik zuk, gure Jesus maitagarria, erakutsi diguzun guzi-guzia! Ori gerta dakigula, zure laguntzarekin batean. Bai arren, bai!

*Semper mortificationem Jesu in corpore nostro
circumferentes, ut ei vita Jesu manifestur,
in corporibus nostris.*

2.— Cor. 4. 10.

Nai dezu dagoen beti zure gorputza Jesusen gorputza orain arkitzen den eran, edo atsegin-kontentuz ta gloriar betea? Egizu bada zuk, eta gaurdanik egizu, jaiore zenetik Jesusek egin izandu zuena. Etzuen Jesusek deusetan uts egin bein ere, ez begiz, ez eskuz, ez oñez, ta ez beste aldetera. Etzuen gogoan artu Jesusek ongi etzirudien gauzarik txikiena ere. Etzuen maitatu Jesusek, maitatzekoa etzen munduko gauzarik bat ere: zuzenak ziran beti Jesusen gogorazioak, zuzenak itzak eta zuzenak gañerako Jesusen gauzak. Guzi-guziak egin zituen Jesusek bere Aitak nai bezala, ta uts egin bage; ta artu zituen gogoz, ta pozik, bere gorpuza nekatu zioten otzikarak, eguraldi txarrak, begitarte gaistoak, eta gañerako neke guziak. Orregatik arkitzen da gaur Jesus, ta egoin da Jesus eternidade guzian ere, dagoen bezala, atsegin ta kontentu andiarekin.

Orrela nai dezu egon zuk ere? Bada gorde bearco dituzu zere begiak ekuste arinetatik; zere bearriak aditze gaisto, berriketa txar, lausenga loi, ta era orretako gauzetatik; gorde bearco dituzu, bai, zere miia ta zere ezta-

ria, izketa arin ta jan-edan utsezkoetatik; gorde bearco dituzu zere eskuak ukitze lizun, joko galgarri, ta bear ez den beste edozein lanetatik; gorde bearco dituzu zere oñak danza zikin, ibillera galdu, ta sartze-ateratze galgarri guzietatik; eta gorde bearco dezu zere biotza asmo, gogo, ta naikunde, gure Jaunaren begietan ongi ez dirudienetatik.

Ori ezezik, egin bearco dezu zuk geiagore: ontzat artu bearco dituzu zuk, eta zugatik nekatu zen zere Jaungoiko-aurraren izenean, egiten zaizkitzun bidegabe ta esker gaistoak, etortzen zaizkitzun eritasunak, naigabeak, berri illunak, kalteak, eta zure gorputza edo zure biotza nekatzeko diran gañerako gauzak. Bai, nere Jesus maitea, bai; guk ekusi ezkerore, zuk gure onerako zere jait-egunetik egin ta eraman dezuna, ori guzia egin naiez beteak arkitzen gara. Ala izan dezagula, guzia ongi, zuzen, ta beti egiteko bear dugun zure grazia. Au eskatzen dizugu gaur, lenago bide au artugabeaz, ta egin ditugun geren bekatu guziez ongi damaturik, erraten dizugula: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XIX.garren OTOITZ-GAIA

JESUSEK BERE GIZATASUNA ARTZEAN, TA JAIT-ORDUAN ERAKUTSI ZIGUN BIGARREN GAUZA

Bigarren gure etsai aserre gogor indartsua da begi galduen arintasuna, ta gogoaren erakeria. *Concupiscentia oculorum*. Adanen bekatuak, edo bekatu etorki orijinalak, gaistatu zuen gure gogo, ta agitz arindu zizkigun gaitz aldera geren begiak. Orregatik gure begiak, adiñetan gu sartu orduko, bazterretara begira dabilta, ta lurreko gauza txarrak ekusi-naiez; ta ekusi ezker begiak iduri oneko gauzak, gauz oriek izan arren anima gaisoari ongi ez dagozkanak, gelditzen dira onen gogoan geiegi sartuak; eta zenbat ere gauzak gaitzerako egokiagoak, anbat gelditzen dira animaren gogoan barrenago sartuak. Zergatik, uste dezu? Zeren animako gure gogo galduak naiena dituen gauzak diran, beraren erakoak, edo bera errazkiago gaitzera eraman oi dutenak. Orietatik dira etxe galantak, oatze leunak, edertasunak, diruak, ondasunak, eta barren makurtu txarrari, ta begi galduei atsegin egiteko diran gañerako gauzak. Orien atzetik, edo orien ondoren dabillen gogo, gogo galdua da; zeruko bidetik urrun dabilen gogo da; ta gogo, sulezera zuzen-zuzen dijoana.

Zer egin dezakegu bada guk, gogo ero au zenzarazteko, ta geren begi arin galduak eskuratzeko? Gure Jaungoiko-aurtxoak bere gizon egitetik erakutsi zigun bigarren gauza. Zer da orduan guri gure Jaungoikoak erakutsi zigun bigarren gauz au? Atsegin ta kontentuz, diruz ta ondasunez beterik dagoen bideren bat? Ez bada; orrelago bidearen bukaera sekulako sua ta garra da; sekula guzian borrero gogorren eskuz ta atzapparrez urraturik bizitzea da; orrelako bideak darama bat betiko negar-urratzeetara, edo sulezeko erretze gaisto, lertze betiko, atsekabe madarikatu, pena gogor, ta damu guzietara: ta Jesusen bidea doa Aingeruen artera, ta, atsegin-kontentuak baizik ez diran tokira.

Zer bide da bada gure Jaungoiko-aurtxoak agertzen digun zerurako bide zuzen au? Bearrez, gabez pobrezaz, ta gogo ariñak nai ez lituken gauzaz betea dagoen bide bat. Bide au da, gure Jaungoikoak gizon egin zenetik beretzat arturikako bidea; ta au berau da Jesusek, zerura nai dute-nei, erakusten dien arako bidea.

Bada nik zerura nai dut, nere Jesus maitagarria; ta nai dut ekusi, zuk egin zenuen bide au, zure ondoren, ta zu nere begietatik galdu bage, zuzen ibiltzeko.

Nondik asi zenuen zuk, nere Jesus maitagarria, zerurako zere bide zuzen au? Gizon-egite pobre, bearsu batetik. Baña nai zenuela? Nai oso arekin, ta zuen amorez. Jaiotzeko dauden aurrak ez dakite, aberatsak izain diran edo beartsuak, beren jait-orduan ez-eta non ta nola jαιο bear duten ere: ez dakite alabaña deus; ezagumenturik bage arkitzen dira beren amen sabeletan: ta ezagumentuan sartuak balira ere, ez luke aurrak beren eskuan, ondasunak dituen gurasoetatik, edo ama beartsuagandik jaiotzea. Jesus da bakarrik, jαιο baño len guzia zekien Aurra; ta nai zuena egin zezaken Aur-Jaungoikoa.

Bai; bere Amaren sabeleko aurtxo zenean ere, bazuen Jesusek, ill zenean adiña adimentu, ezagumentu, ta ezaguera. Bertatik ekusten zituen Jesusek, jaiotzeko zegoenean gertatzen ziran gauzak eta etorkizunak. Aurra bazen ere Jesus bere Amaren sabelean, ta aur oraindik jαιο bagea, Jaungoikoa zen denbora berean; ta Jaungoiko, nai zuen Ama ta nai bezalako, artu izandu zuena.

Ar zezaken berez gure Jaungoiko maiteak, gugatik gizon egiteko zegoenean, nai zuen Ama, ta nai bezalako? Dudaren pitsik gabe. Baña nolako zen, artu izandu zuena? Munduan zen onena, bai, baña denbora berean ondasungabea, ta ongi beartsua.

Ekusten dezu zein laster, ta zein goiz, asi zen gure Jesus guri erakusten nola garaitzen diran begien arinkeriak, eta gogoaren gura gaistoak; bada asi zen, bere Amaren sabelean gizon egin zenetik, edo au bere gizatasa artu zuenetik. Orra zuk zere Jesusi zor diozun lan andi bat. Bai? Bada orduko zure zor andi ori, zuk Jesusi zor diozunaren asiera bat bezala da. Goazen ekusiz gañerako geren zorrak ere: eta orain ekus dezagun, ordu beretik, geren bigarren etsaia garaitzeko Jesus berak egin izandu zigun erakutsaldia.

B.

Bere jait-orduan erakusten du Jesusek, nola garaitzen den animako bigarren etsaia

Nola jaio zen gure Jesus, orretarako ordua etorri zenean? Begi ariñak, eta gogo galduak nai dituzten gauzekin, edo ondasundun ta aberats? Ez, baizik beartsu; ta gabe, ta gañerako aurren neke guziekin, ondasun gabeko Ama baten umea bezala. Bai: aur jaio zen gure Jesus; ta jaio orduko, egiten zuen Jesusek negar; ta, negarra bezala, egiten zituen adiñ artako beste aurrak egin oi dituzten begiak-idikitze, españak-erabiltze, ta gañerako gauzak.

Aur-gauzak baizik argan ekusten etzituztenak, usteko zuten arkitzen zela Jesus beartsu, ta gabetasuna ta bearra nondik zetorkion etzekiela. Baña, bear den eran dakienak nor, ta nolakoa den gure Jesus, badaki, bai, berak nai-izanez gertatu zela, orduan ta geroz Jesusi gertaturikako guzia. Jaungoikoa Jaungoiko zenetik, edo eternidade guzian, egondu zen gizon egiteko Trinidadeko bigarren Persona; ta ordutik artuak zeduzkan bere neurri guziak, jait-ordua zetorkionean jaio zen eran, edo beartsu ta nekez beterik, jaiotzeko. Ustekabean bezala gertatu ziran orduko Jesusen gauzak; baña Jaunaren konsejuz egiñak ziran, Jesusek berariazko bere bearra estaltzeko billatuak bezala; ta orregatik artu zuen gure Jesusek, bere Amatako, Birjina garbi birtutezko bat, bai, baña ongi beartsua, edo doi-doia bizitzeko diña zuena.

Etzen, ez, Ama bezala, beartsua Jesusen Aita; Aita Eternoa da ala-baña Jesusen Aita; ta Aita Eternoak badu, ta eman dezake, nai duen guzia: bada Aita Eternoarenak dira, lurraren ondo-ondotik zeruaren erpiñerano arkitzen diran gauzak; eta guziak baño geiago, ta agitz ederragoak egin ditzake Aita berak edozein orduz ta puntuz; ta guzia eman dezake, edo guzitik nai duena, berak nai duenari.

Baña bere Aitaren ondasun guzietatik zer artu zuela uste dezu Jesusek bere jait-ordurako? Egiñen zion ordu artarako bere Aita altsuak jau-regi eder edo palazioen bat? Prestaraziko zion, Konstantinoplako enperadoreak beren semeei apaintzen ziena ere baño ederkiago, ta obeki, apaindurikako gela? Ordurako egiñak egoin ziran, edo billatuak, seaska ederren bat, eta seaskarako bear ziran lumak, olandadak, seda-urte, zilla-

rrzko estalkiak, eta errege guzien Erregearen Semeari zegozkan gauzak eta festak, eta atsegin-kontentuak, eta gusto guziak?

Siñistuko dezu? Bada etzion egin, ez, gauza onetatik bat ere gure Jesus jaio berriari, zein ere maite zuen bere Aita Eternoak; eta Jesusen Ama bezain beartsu izan baliz bezala beraren Aita altsu maitagarria, utzi izandu zuen bere Seme Jesus bere jait-egunean guztiz gabe ta bearsu: ta, palazio ederraren, edo jantegi-lekuan, eman izandu zion itxola txar, kasi tellatu erdi-urratu bat baizik etzuen: itxolan eman izandu zion, seaskaren edo oatze leun beroaren ordez, estalki otz-gogor bat: eta Jesusen orduko soñeka guziak izandu ziran guti balio zuten oial txar batzuek.

Gertaturikako gauza ote da zuek aditzen dezutena, Jesusen umeak? Munduan izandu den birtuterik andieneko Amaren Seme bat izan Jesus maitagarria: uts bat bere bizian egin ez duen Amaren Semea izan Jesus gurea; Jaunjikoari atsegin gelena eman dion Kriaturaren Semea izan Jesus jaioberria: ta denbora berean, guzia dezaken gure Jaungoikoaren Seme maitea izan Jesus bera; ta alaere onen tranze gogorrean, jaiotzen deneko, gure Jesus maitari ezin-maitagarriagoa? Au zer da (adirazi nai badiguzu) Ait-Eterno, Jaungoiko zuzen, ezin zuzenagoa? Munduan den gurasorik gaistoaren ume batek ere izan lezake, zure seme maitari Jesusek duen jaiotzea baño jaiotze nekatu-gogorragorik, eta jaiotze bearsuagorik?

Ekus dezagun gauz onen gain, Ebanjelari santuak adirazten digun gauzatxo bat Jesus jaio zen gau artan berean agertu zela, dio, Aingeru bat; eta Belendik urrun etzeuden artzai batzuei erran ziela «*Beri* on batekin natorkitzuet, nere artzaiak; zuei adiraztera nator, orain berriro, emen zuen bazterretan gertaturikako gauz andi bat. Dabiden erri,urrengo Belen orretan, gaur jaio da munduaren Salbatzalle kristo Jaun Jaungoiko-gizona. Zoazte, zerok zeren begiz ekustera. Baña ez da zer-uste ta pensatu, diruz beterik eta urrez jauntzirik datorkizuela zeren Salbatzallea: guti balio duten oialtxo batzuetan ingurutua edo bildua, ta estalbi batean ezarria, arkituko dezue, aratzen zaraztenean. Badoaz artzaiak beren ekuskizun andi au ekustera; ta arkitzen dute beren Jesus, edo beren Salbatzallea, Aingeru onak adirazi zien bezala. *Luc. 2. a v. 9.*

Gauz-arrigarria! Gizon eginik datorkigu guri gure Jaungoikoa geren artera; ta, onara era onetan etortzeko, jaiotzen da Ama beartsu bategandik! Munduko guzien, ta zeruko Erregea da, mundura datorren Jaungoiko-gizon au; ta, munduan agertzen denean, aberetegi, edo itxola txar erdi-urratu batean, jaiotzen da! Jauntzen dute, jaio zenetik anitz luzatu gabe,

zeru-lurren Errege andi Jaungoiko-gizon au; baña nola, edo zer eran, uste dezu? Edozein aur beartsuk izan litzaken zenbait oialtxorekin. Errege jauntzi onen lenbiziko, ta bigarren gela ezkaratza zen, ta animalien lekua. Onen lumazko, ta illezko koltxoiak estalbi gogor bat, eta ola, edo arria! Otza garaitzeko an arkitu izandu zuen sua, bazter guzietatik sartzen zen ifarra, edo aize bizia. Orra nolakoa gure Jaungoiko-gizon, Jesus maitearen munduratzea eta jait-era!

Aditu dezu etorrera, edo jaiotze nekezkoagorik? Ori da bada gure Jesus maitariarena: ta da, zuri ta niri erakusteko nola guk iges egin dezakegun, gure begiak arintzeko ta gure gogoia makurtzeko diran gure etsai gaistoen ortz-atzapparretatik: eta da guri bioi erakusteagatik nola, lurreko gauzak eta atsegin txarrak aldebat utzirik, irabaz ditzakegun betiko gure ondasun andiak, eta atsegin eder-garbiak: irabazten dira alabaña, begiak bilduz, gogoia garaituz, asmoak zuzenduz, ta zeruko izar ederrak, edo gogargiak billatzen dirala, Jesusek bere jait-egunean izandu zuenaren erako gabeak eta beartasunak erakusten digun bidez, ta bezala. Orregatik bada, erditsi nai dituztenak zeruko ondasun oriek, billatu bear dituzte Jesusek ekusi zituenen erako nekearekin, gos-egarriekin, bearrarekin, ta gabearekin; edo, lurreko gauzak (oriekin arkitzen diranak, eta gañerakoak) gogoz badere uzten dituztela; ta, ezpalituzte bezain umil ta garbiro bizitzen dirala.

Bearrean arkitzen zara zu, ta, zure gogoak nai lituken gauzaren batzuek gabe. Ez da zer-ansiatu, Gauza gaistoa baliz, edo, gaitzera daraman bidea, bearra, gabea edo ez-izatea, beretzat etzuen, ez, artuko gure Jesus erakusle on maitagarriak; ez eta guri ere arreraziko, arrerazi digun bezala: ta, arrerazi badigu, edo geren bearrean edo gabearekin iutzi bagaitu gure Jesus maitagarriak, guri ongi naiz izandu da, bai, siñistu nazazu, ta, guk geren zeruko bidea gal dezagun beldurrez bezala, ta irabazi andiak guri eragiteagatik.

Bearrean arkitzen zara zu, ta lenago zerorrek zenituen, zenbait ondasun edo gauza bage? Begira egiozu, zugatik bere munduko gauza guziak utzi, ta beartsu jaio zen Jesus maitagarriari: artu zazu arenaren ize-nean zere bearra; ta irabaziko dituzte betiko diran ondasun ederretatik zati andiak.

Ez dituzu nai bezalako, edo zere gogorako, itxea ta gelak? Oatze gogorra dezu, edo zuk nai ez bezalakoa? Oroi zaitetz Jesusen seaskan, estalbi otz-gogorraz, ta itxolaz; ta ekusiko dezu, zein ere txarrak diran,

arenak baño agitz obeak dirala zureak, edo zuk dituzunak; eta ez daramazula zuk zerean, au ark eraman zuenaren erdirik, ez eta laurdenik ere.

Ez dizute, zere estutasunetan zere erritarrak, zere aldeak, edo zere auszokoak ematen eskatzen diezuna, ta bear zenuken zer edo zer? Eta zer artan zioten Belendar gogorak Jesus maitagarriari ta onen Ama erditzeko zegoenari, bide luzez etorri, ta itxe-baztertxo bat Belenen eskatu, edo billatu zutenean?

Euriak, aizeak, eguraldi gaistoak gaizki zarabiltza noiz edo noiz? Eta nola erabilli zuten gure Jesus, jaio zen gau otz-illun-gogorrean? Ekusi dezu zuk bein ere zure Jesus onagatik, Jesusek ordu artan ekusi zuenaren amar zatietatik bat ere? Norgatik ziran orduko Jesusen nekeak? Etziran guziak zure onerako, ta zuri erakusteagatik, alako aldietan zuk egin bear zenuena? Noren onerako dira zure lanak, zure nekeak, eta zure munduko estutasunak? Zuretako izan diran guziak, eta alere saiatuko etzara zu bear den bidez, ta alik ongien-ongiena, oriek guziak eta geiago ere, (geiago Jaungoikoak nai balu) eramatera?

Ez dezu nai adiña beti, edo guti dezu? Baña ill zara oraindianoan gosez, soñeko gabez, edo bearrez, edo ez dizu zere Jaungoikoak andik edo emendik eman izandu egunean zere egunekoa? Eta, bizitza gaistorekin, edo zere eskergabearekin eskuak lotzen ezpadiotkatzu zuk zere Jaungoiko berari, ez ote du egin bear beste orrenbeste, bizi zaraño?

Oroitzen bazara zu, zure Jesusek bere jaio berrian, ta larrugorrian zegoela, izandu zuen otzikaraz ta neke arrigarriez, txikia iduriko zaitzu, bai, zere nekerik andiena; ta iduriko zaitzu, ondasun andia dela zure bear guzia, lana, ta gabea. Oroi zaitetz bada alik maizena; ta, begiak kendurik lurreko erakeri, gauza txar, ta lilurazio galduetatik, artu zazu gogoan gaur Jesusek, bere gizatasunaren artze, ta jaiotze umil-penatuarekin, erakusten dizuna; ta egizu alegiña, zere zeruko bigarren etsaia garaitzen dezula, zeruko bide batean sartu, ta zuzen ibiltzeagatik. Jesus jaio berriak dizula, orretarako, bear dezun bere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Apparuit gratia Salvatoris nostri...
erudiens nos, ut abnegantes impietatem et
saecularia desideria, sobriè, iustè, et piè vivamus.*

Epist. ad Tit. 2. 11.

Zorionekoak, gure Jaungoikoa gizon egiñik etorri ezker, mundura etorri garanak; bada guk badugu, lenagokoak izandu etzuten Maisu jakintsu erakusle ezinobe bat. Maisu au Maisu zen bere lendabiziko jait-egunetik; eta bertan, edo jaio zenetik asi zen erakusten guri, guk geren bizitza guzian jakin ta egin bear dugun guzia.

Zer ote da, orduan guri gure Jesusek erakusten ziguna? Zer? Ez diozala batek ere eskurik eman bere buruari, gauza txar galduetarako. Utz ditzala gogoeta ariñak, eta naikunde makur, zeruko bidetik atera nai dutenak. Bere jan-edanetan, bere loan, ta bere gañerako bear dituen lurreko gauzetan, ez dedilla sartu, ezinbestez baizik; eta, sartzen denean ere, sar dedilla lenbaitlen andik ateratzeko, ta bear duena baizik ez artzeko asmoan.

Erakutsi izandu zigun, gure Maisu on Jesusek bere jait-egunean zer-bait geiago? Bai, ta gauz anitz eta anitz ere; ta guziak guztiz onak, edo ezinobeak. Zer bada, edo nolakoak? Erakutsi zigun, ta adirazi, ibilli gindezela bear den eran, edo zuzen-zuzen, geren zeruko bidean, ta Jaunaren legetik oñik atera gabe. Adirazi zigun, ta erakutsi, ez dagiogula bati ere, berak naiko ez duen gauzarik, edo ongi ez den, ta gerok gerendako naiko ez genuenik. Eta erakutsi zigun azkenean, eraman ditzagula geren egunak, geren asteak, geren illak, eta geren bizitza, gure Jaungoiko maitagarriak manatzen dituenak, eta beste zenbait gauz on, egiten ditugula.

Orra gure Jesusek lenbiziko bere jait-egunean erakusten diguna, dio san Pablok: orra zein eder-on-andia gure Jesusen lenbiziko erakustea. Egin bageneza guk zuzen beti, ta itzik atera gabe, gure Jesusek erakutsi digun au! Zorioneko Jesusen eskolarrak orduan gu! Asi gaitezen bada gaur bertatik, jaioberriak bagña bezala. Erakutsi ziguna, guri egiten laguntzeko, dago gure Jesus; ta zenbat ere andiagoa den geren lanerako gure naia ta gogoa, anbat indartsuagoak izain dira gure Jesusen laguntzak. Artara noa, nere Jesus; lagun zakizkit nere lanaren azken-orduraño, au bukatzean sar nadin ni, nekez ta zuzen ibilliz, zuk irabazi zenuen zere zeruko glorian. Bai arren, bai!

*Scitis gratiam Domini nostri Jesu Christi,
quoniam propter nos egenus factus est,
cum esset dices, ut illius inopia vos divites essetis.*

2.— Cor. 8. 9.

Ez dakizue zuek, Jesusen umeak, zeren Jesusi zenbat zor diozun? Gizon egin baño len, ta eternidade guzian ere, bazuen Jesusek nai zuena. Etzuen ezerean bearrik bein ere, ta beti bazuen, guzirako, bear zen esku ta indar baztergabekoa, ta alere, guri ongi naiez, egin zen gizon, ta jaio en beartsu ta gabe. Bai, guri ongi naiez, ta gu aberastuak eta ondasundun egiñak uzteagatik!

Nola uste dezu? Bere borondatezko, edo bere naiezko gabearekin graziak eta graziak guri irabazten zizkigula, ta, gabeak arrezazten ziozkan nekeekin, guri agertzen zigula nekezko bide, irabazi andizko bide, zeruko bide zuzen arrigarrizko bat. Zorionekoak, Jesusen amorekatik bide au artzen dutenak, eta, onetan dabiltzala, irabazten dutenarekin zeruan aberats sartzen diranak! Oriek, bai, oriek dira, gure Jesusek maite dituen umeak; oriek dira bere ondasundun gure Jesusek egiten dituenak: eta oriek, pozik bere glorian gure Jesusek artuko dituen umeak.

Ez ote naz ni ere izain orietatik? Nik neronek nai badut, bai; ta bertatik alere: bada guzientzat dator gure Jaunboikoa, gizon eginik, gure artea: guziei erakusten die Jesusek bure zeruko bide au, ta, onetan sartzen diranak, sartzen ditu Jesusek zerurako dauden bure umeen artean. Nai dut bada nik, nere Jesus maitagarria; nai dut nik artu, zere bearrarekin, edo gabearekin erakutsi didazun zeruko bide au. Indazu orretarako, nere etsaiak garaitzeko, ta bide onetan irauteko, bear dudan zure laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Expectatio Israel, Salvator ejus...
quare quasi colonus futurus es in terra,
et quasi viator declinans ad manendum?*

Jerem. 14. 8.

Israeldarrak len uste zinduztena, ta noizbait, noizbait, gizon eginik agertu zaran Mesias gure Jaungoiko Salbatzalea, zer asmoak dira zere gogoan orain zuk dakazkitzun asmoak? (erran dezakegu gaur guk, Jeremias Profetaren itzak geren alde artzen ditugula) Zergatik zatoz gaur, bere errian tokirik izan bagez, toki billan urrutira dijoan bat bezala, ta, besteren etxean sartzen den bidezko errumesaren eran? Zere jaiopuntuan arkitzen zaranean, uzten dezu zuk zere leku ta erri Nazareth; bazoaz bidez bide, andik urrun dagoan Belengo errira; ta au zabiltza zere Amarekin batean, gau bat pasatzeko toki billan; ta, tokirik au ezin arkituz, arkitzen zara erdi-urratua dagoen itxola batean sartzeko premian! Ez da au nornai arritzeko sobera den lana ta nekea?

Zertako da bada, Jesus maitea; zertako da, aldi onetako onenbat zure neke, arazo, ibillera ta lan? Zeri dagozkala artu izandu dituzu, zuk artu dituzun zere bidezko tundak, eta toki txarretan igaro dituzun gau latz-gogor-otzak? Ez dakizu zuk ori, bekatarik galdua? Artu izandu ditu, guri gogoan sarrerazteko geren munduko sar-aterrea; ta orren ondoren eragiteagatik, oroitzapen onek eragin oi duena.

Nola, uste dezu, sartu ziñala zere munduan? Larrugorrian, ta deus ere bage. Eta nola atera bearrak ote gara zu ta ni, biok, mundu beretik ateratzeko denbora datorkigunean? Emen utzirik ditugun geren gauza guziak. *Utsik atera nintzan* (dio Job Santuak, eta erran dezakegu guk ere) *nere amaren sabeletik, eta utsik itzuli bear dut lurrera, edo lurraren sabelera*. Gauz onen oroitzapena da Jesusek bere jait-egunetik zure gogoan sarrerazi nai duena.

Baña zertako? Lurreko gauza txarretarako gogo galduak zuri galerazteko; bada, nai-ta-ez utzi bear diran gauzetatik aisa kentzen da gogoa. Ongi diozu, nere Jesus maitea, ongi diozu! Bidezkoak gara munduan garano; eta, geren biderako, edo bizitza labor au zutik idukitzeko, bear den jan-edana ta soñekoa baldin badugu, ez dugu geiagoren bearrik, ansiarik bage ta aisa bizitzeko. Apaintze ederrak, ekuste ariñ zorrotz eskergabeakoak, begiak eta biotzak zikintzea, janari meez, edo edari sutuz barrenak berotzea, oatzez, ta gustoz gorputzak aspertzea, ta orrelako bertze gauzak, Jesusek bere jait-ordutik aldebat utzirikako gauzak dira; ta Jesus beraren ondoren dabilzanak utzi bearrak. Beude bada, Jesus maitea, beude aldebat; bada nik ere zure ondoren ibilli nai dut, bizi nazaño. Lenago ez-utzi az, ta, oriek eragin dizkidaten bekatuek, dut orain zuk ekusten dezun adiña damu ta urriki! Orien barkamentua eskatzen dizut orain bai, ta bekatu berririk ez egiteko grazi ta laguntza ere, itzez ta biotzez erraten dizula: *Nere Jesukristo Jauna, etc*.

XX.garren OTOITZ-GAIA

JESUSEK BERE JAIT-ORDUAN ERAKUTSI ZIGUN IRUGARREN GAUZA

A.

Erakutsi zigun biotzaren arrotasuna, ta antustea garaitzen

Gure irugarren etsaia antustea da, edo biotzaren arrotasuna ta soberbia: *Superbia vitae*. Antustea, soberbia, edo arrotasun au guzien gañean bat egon-naia da; edo lagunei baño begitarte ohea egiten zaiola, guzien gogoan sarturik, eta, orretarako bear diran egiteko, soñeko, itxe, ta gañerako gauz-andi guziekin bizi-naia da. Nai galdu au, lurreko gauzetan sarturik, eta zerukoei begiratzen etzaiela, bizi-naia da ta anitz bekatutarako bidea. Bekatuen bide gaisto au urratu naiez, ta mundukoak zeruko bidean sarreraztera, etorria da, gizon eginik, gure Jaungoiko maitagarria; ta orregatik artu izandu zuen, jaiopuntuan zen ordutik eta luzatu bage, zeru bereko bide au; ta bertatik asi zen guri erakusten nola garaitu, emendik urruntzen gaituen, irugarren etsaia, edo geren antustea, biotzaren arrotasuna, ta naikunde makurra. Bai: ordutik artu zuen gure Jesusek etsai galgarri onen kontrako bidea, edo zerukoa; ta bertatik autsi zituen, edo etorri ere baño len, bere baitatik aienatu zituen antuste arroaren naikunde galduak. Nola ote? Goazen ekustera.

Autuste arroak, edo soberbiak, ukituz adirazi dugun bezala, ezin ekusi du beinik bein aurtasuneko konturik, edo gauza leun-txiki-beratsumillik: eta zer izandu ote zen, au aienatzeko gure Jesus maitagarriak bere jait-orduan egin izandu zuena? Aur jaiopuntuan, ta aur gelditu: ta gelditu aur, berak ni zuela. Bai: *berak nai zuela*: bada jaiopuntuan zeneko, ta lenbiziko puntutik ere, bazekizkien Jesus maitagarriak, bere azkeneko urteetan zekizkien gauza guziak; eta bidenabar bazegizken nai zituenak, batean ere uts egin bage, ta, ala nai izatera, bertatik geldituko zen gizon andi eginik, eta izain zen diñakoa: bada, lurreko aitarik bage gizon egitea, egin zen bezala;

Amaren Donzellatasuna galdu gabe jaiotzea; izaten asi orduko jakindez ta altasunez beterik arkitzea; ta egin zituen beste zenbat gauza bezain erraza zen, bera batetan azirik, edo anditurik gelditzea: baña guri geren arrotasunaren naikunde galduak galerazten erakutsi naiez, aur gelditu zen Jesus jaio zenean, ta aurtasuneko negar ta neke guzien artean. Orra, orretarako gure Jesusen lenbiziko pausuak.

Bigarren lekuan antuste arroak egon nai luke lekurik onenean, ta guzien gain bezala. Eta gure Jesusek ori eskura-naiez, edo, nola eskuratzten den guri erakustegatik, artu izandu zuen bere jaitorduan, ar zezaken tokirik txarrena. Jesusek nai izatera, jaioko zen Israeldar guzien Jaun ta errege: ta jaioko zen Dabid erregeren jauregian, edo onen seme Salomonen palazio ederrean, edo orien biena baño eder-obeia zen besteren batean. Baña non jaio zen gure Jesus maitagarria? Itxola txar erdi-urratu batean, ta ganadutegian. Orra Jesusen aldi onetako bigarren pausua!

Irugarren lekuan, eskupean iduki nai lituke guziak antuste arroak, edo soberbiak. Egin izandu zuen zerbait Jesus maitagarriak bere esku-peratzeko munduan arkitzen ziran jendeak? Bat ere. Zer bada? Aditu zazu. Jaio zeneko, Jesusek, nai izatera, izain zituen nai adina zaldun ta soldadu, ta, nai bazuen, munduan arkitzen ziran jakintsuenak, indartsuenak, eta artarakoenak: bada artara ezkerro, erraz erakar zitzaken, oriek ezeziki, munduko guziak ere, zeren etzen ori, egun artako, ekusi ditugun, edo beste zenbait gauza baño gauza gaitzagoa; bada Jesus jaio zen egunean, libruak diotenaz (*apud Daurout. Catech. hist. t. 4. lil. 29.*) agertu zen izar berri bat, eguzkia sortzen edo agertzen den aldetik; eta eguzki beraren sartutokian agertu ziran irur eguzki. Orduan bertan agertu zen arri bat, ura zeriola, ta urte askoz iraun zuen arri artako iturriak. Eta, orduraño munduaz jabeturik zeuden, ta idoloetatik itz egiten zuten sulezeakoak, mututu ziran batetan, ta adirazi zuten egun artan jaio zen aurrak, edo Jesusek, lotu ziezitela beren miak, edo mingaña. Onelako gauzak bezain erraz eragin zitzaken bere onerako ziran guziak, eta gizartetik erakar zitzaken, bere zaldun izatera, nai zituenak. Erakarri zituen? Ez. Bada, Jesus jaio zenean, etziran arkitzen Jesusen itxolan, Jesus bera, beraren Ama, ta san Josef besterik; edo gueienaz arkitzen zen animalia bat edo beste.

Laurgarren lekuan opinione ona nai du antusteak, edo nai du birtutetsuen laguntza, ta serbitzua: ta orrelakoetatik al dituenak beretu naiez dabil, antustez burua beterik darabillena. Eta zer da Jesusek bere jait-

orduan egiten duena? Naikunde makur ori lertu, edo guri lertzen erakutsi bere laugarren pausuarekin. Nola ote? Adi zazu.

Nai izan balu, ar zitzaken Jesus maitagarriak adirazi dugun soldadu ta zaldunen orde, nai adina Aingeru; ta Aingeru, berak nai zituenetatik; bada au zituen, jaio zeneko, bere aldakan edo aldamenean, zeruko guziak, bere Aitak ara bidalduak, erraten ziela; zoazte, Aingeru guziok, zoazte, nere Seme ta zuen Errege Jesus adoratzeri: nereak bezala, arenak zarazte zuek guziok; eta nerearen eran aren nai guziak egin bearrak zarazte: ots bada, zoazte bere-bereala; ta egizue agintzen ta manatzen dizutena, naiz gaitza izan, ta naiz erraza, ark zuei manatzen dizutena.

Baña artu zituen Jesus jaio berriak Aingeru guzietatik zenbait bade-re? Ezeta bat bakarrik ere. Eta etzitzen igorri edo bidaldu soldadu zenbaiten, edo zaldunen eske, bere zaitzeko, ta, bera ekustera etorzen ziranei, nor zen adiratzeko? Ez eta ori ere. Onen lekuan Jesusek egin izandu zuena zen, mendiko artzai beartsu batzuen eske bere Aingeru andiak igortzea, oriek etorri zitezen ekustera Jesus beraren aurtasuna, itxe txarra ta gabea.

Au zer da, nere Jesus maitagarria? Zer egiteko da, zuk gaur zere eskutarrean darabiltzuna? Zer egiteko? Guri orain guztiz ederki dagokiguna. Geren arrotasuntzarrak, ta antuste galgarria bertatik lertzen, edo bide zuzenez eskuratzen guri ezinobeki erakustea. Onetarako, bai, agertu zen Jesus, negarra baizik ezin zezaken eran, ta aur egiña. Orretarako, bai, artu izandu zuen itxola txar, edo ganadutegi galdu bat bere jauregitako, edo jait-etxetako. Jesusen etxearen erakoak ziran, etxeko gauzak, etxeko ondasunak, eta bere jait-orduan Jesusek izandu zituen etxetar guziak. Etxe onetan Jesusek izandu zituen gela zabalak, sala apainduak, eta oatze jauntziak ziran ganaduen ezkaratz bat, eta bere estalbia Jesusen ondasunak, estaltzea zuten oialtxo garbi batzuek; eta Jesusen familia, ta zaldun guziak, bere Ama Birjin beartsua, ta onen senar maitagarri san Josef. Non arkituko dezue antuste arroaren galgarri obeagorik? Non bide zuzenagorik?

B.

Ez da bide au beste biderik, lurrekoen antuste arroa garaitzeko

Zertako da, nere Jesus maitagarria, zuk zere jaioberrian agertzen diguzun adiña umiltasun, otz, bear neke, ta gabe? Zuei (dio, edo adiratsen

digu); zuei, nere ume maiteei lanez bertatik erakusteko, itzez gero bere denboran erakutsi bear dudana. Zer ote da zuk gero, anditzen zaranean, edo bere denboran erakutsi uste diguzuna? Zorionekoak izan nai badugu emen, ta beti, izan gaitezela umill-umillak, edo arrotasunik gabeak: iges egin dezagula, alegin guzian, mundu eroaren ibillera arro ta bide zabale-tatik; baldin izaten badugu guk, geren gos-egarriak iltzeko, ta geren soñe-rako bear duguna, ez gaitezela ansiatu geiago, edo bear ez ditugun beste gauzak biltzeagatik; eta geiagorekin arkitzen bagara, utz ditzagula, gogoz badere, bear ez ditugun guziak eta egin dezagula, oriek beartsu gaisoei emanez, al dukegun ongi edo on guzia; ta denbora berean, geren buruak lanez, baruz, edo beste zerbaite bidez nekatzen ditugula, saia gaitezela geren egunak ongi, ta bear den eran, bukatzera.

Au da guri gero gure Jesusek itzez erakutsi bear diguna; ta au bera da Jesus berak, bere jait-egunetik bere negar ta neke guziekin erakusten duena; ta, lanezko Jesusen erakuste au bage, itzezko beraren erakustea anbat balioko ez luken erakustea litzake. Anitz beartsu arkitzen dira munduan, Jaungoikoak emanik duten beren bearrarekin, edo gabearekin kontent arkitzen ez diranak. Anitz-anitz dira, ori ta gañerako beren nekeak emeki, ta pazientzian eramateko bere Jesus nekatuari begiratzen ere ez diotenak; edo beren neke-bearrak ontzat artzen ez dituztenak, ekusiagatik gure Jesus beren amarez nekatua, edo berei, beren nekeak, eta bearrak ontzat artzeko bidea erakusteagatik, guzia bere jait-ordutik bearrez ta gabez betea. Zertarako lirake bada beartsu oriek, ekusten balute Jesusek, erranagatik oriei ontzat ar ditzatela beren nekeak eta gabe guzia, ez duela berak gabe bizi nai, ta neketan sartua?

Zer begiratze egiñen liekee orrelakoak Jesusen erranei, Jesusek erraten dienean gurutzeko bidez ibilli bear dutela zeruan sartu nai dutenak, eta betiko galduak izan bear dutela, antuste arroak erakusten dituen urrats galdu, edo pausu ariñetan, ta onren ondoren dabilzitanak, ekusten balute, ori erraten dien Jesus bera onelako pausuetatik eta gurutzeko bidetik, agitz aparte ta urrun dabillela? Zer errain lukee, ori dionean Jesusek, Jesus ekusten balute ondasunez ta diruz betea, lurrera deneko; ta ekusten balute jaio dela Jesus zaldunez beterik dagoen jauregian, sedazko kolgaduraz, ispillu ederrez, indietako maiez, Moskobiako kataderaz ta milla gauza baliosoz apaindurikako gelan, ta, oraindik egin den oatzerik leunenean, ta onenean? Zer errain lukee, ekusten balute, gogoak ematen dion guzia ematen diotela Jesusi bere itxeakoak; eta neke, izerdi, oñaze, ta min bage, arkitzen dela Jesus jaiotzen denean, ta bere bizitza guzian; ta denbora berean adirazten diela mundukoei, zerura nai badute, utz ditzatela antus-

tearen gogoetak; eta, oriek garaitzeko, neka ditzatela beren buruak eta gorputzak; eta izerditan urtuak, gose-egarriarrekin, bearraren ta gabearen azpian, eraman dezatela beren bizitza guzia; ta, noizbait izaten badute munduko zerbaite ondasun, utz dezatela gogoz ta biotzez, alakorik ezpaliz bezala?

Au guzia Jesusek adirazten lienean munduko gaisoei, bera balebill aisa ta nai duen eran, bera balebill onraz, urrez, ta diruz betea, jendez ingurutua, ta konbenienzien edo aisatasun guzien artean, atsekaberik egin gabe bere buruari, ta nai dituen atsegiñak egiten diezkala, zer errain lukee onen itzez, edo zer kaso egninen liekee Jesusen erranei? Batere: ta errain lioke noski: Aisa diozu, bai, orain erraten dezuna. Nai badezu zuk, guk dagigun zuk diozun lan gogor au, ots emazu, ta atoz, nola egiten den guri erakustera, ta egizu lenik zerorrek guri aisa erakusten diguzun au.

Errain zioten Jesusi au guzia, Jesusek lanez lendanik ez egitera, itzez gero erakutsi zuena: baña egin izandu zuen gure Jesus maitagarriak, eta ederki alere; ta egin izandu zuen, itzez erakutsi baño agitz lenagotik, edo jaio zen puntu beretik: bada denborarik galdu gabe, ta orduan bertan, asi zen antuste arroaren ta soberbiaren lan galgarri guziak urratzen; ta manatze-onra, ta lurreko-eroak, estimatzekoak dirala uste duten gañerako gauzak utzi zituen Jesusek aldebat, eta orien lekuan artu izandu zituen munduak oinpean darabiltzan gauzak, edo umiltasuna, itxola txarra, zokoa, mesprezia, bearra, otza, negarra, ta gabea; ta artu zituen, ez uzteko bizi zen artean, ta bere gurutzeko eriotzaraño. Eta orregatik artu zuen gure Jesusek, antustea garaitzeko ta nola garaitzen den erakusteko, artu bear den bidea.

A nere Maisu eder, Jesus maitagarria! Zeru-lurrak beren gauzekin zureak dira; ta, ezer ez duen errumes bat dirudizu zuk sortu zaranetik! Erregeen Errege zara zu, ta manatzen dutenen Jaun ta Jabe ezin-andiagoa; ta, edozein manatzalleren erranak egiteko dagoena bezala, zabilta zu sortu orduko; baita lenagotik ere! Mundu guzia zuri agur ta agur egin bearra, ta zu guziei agur egitera etorria bezala, erritik aterea, ta ganadutegian, ta estalbi batean, sortu orduko! Lurreko oialak, urre zillarrak eta gañerako gauzak, guziak zure eskukoak; eta, zuk dituzunak, ezin txarragoak!

Jainko-gizon nere Jesus, nere amoreakgatik, onen itxura txarrean! Aita Eternoarekin bat den aren Seme maitea, nigatik aur egina! Aingeruz, ta kerubinez bere tronua ingurutua dadukan nere Jaungoikoa ezkaratz batean, estalbi batean, ta ganadutegian! Itsasoak, odeiak, elementak, eta zeru guziak nolana darabiltzien Jaun andia, eskuak loturik! Aur-oialez

ingurutua! ta otzaren igesi zoko txar batean ezarria! Zergatik au guzia? Niri erakusteagatik antuste gaistoa, ta munduaren arrotasuna garaitzen!

Ez dut au nik ere garaitu bear, nere onagatik ezpada ere, onenbat zor diodan nere Jaungoiko maitagarriagatik? Onenbat berari kostatu zaion erakuste guztiz eder au, gogoan ongi sartua dadukadala Jesusi adierazteagatik? Eta adirazteagatik, zenbat ere itxura txarragoan nigatik dagoen, anbat maiteago dudala, san Bernardok dion bezala: *Quanta pro me vilior, tanto mihi charior*. Bai, baldinbere! Nai nuke beintzat. Indazu zerorrek, nere Jesus maitagarria, orretarako bear dudan zure laguntza ta grazia; ta bertatik, batere trikatu gabe, artara noa.

Qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt.

Matth.11. 8.

Zer da au, zer da, nere Jesus maitagarria? Jaio orduko zuk zeretzat artzen dituzun lagunak otza, estalbi txarra, ta gabea? Ez dira ordu orretarako obeak oatze berotu bat, olandak, eta sedak, eta jauregi eder-berriak? Gaistakerietako bai, dio Jesusek; ez zerurako. ederki jauntziak, eta nai duten eran bizi diranak itxe andietakoak dira; ta orrelakoetan arkitu oi da, bai, arrotasuntzar, antuste, soberbia franko. Au guzia gal-eraztera datorrenak (artara nator ni: jakin ezazu, bai) artu bear du, nik ordu, ta aldi onetatik artu izandu dudan bide au; ta nere ondoren etorri nai dutenak egin bearko dute nekezko bizitza, edo bizitz umil naigabez beterikako bat; eta bizitz onetarako lagunik onenak, nik orain artu ditudanak dira.

Izan bitez bada gaurgero nereak ere, nere Jesus maitagarria; ta otzak bere aldietan ingurutzen nabenean, izan dedilla, zuk zere jait-egunean izandu zenuenaren izenean. Nere soñeko erdi-galduak, edo txarrak garai dezatela oraindañoko nere biotz arroaren antuste galgarria: ta oberen bat jauntzen badut noiz edo noiz izan dedilla ezinbestez, ta burua batere arintzen ez didala; ta izan bitez nere itxe-gelak, eta gañerako gauzak, zure eskolan dabillen ume onari dagozkanak, eta zure gauzetan obekiena lagunduko didatenak. Bai, arren, nere Jesus maitagarria, bai!

*In die honoris tui ne extollaris,
quoniam mirabilia opera Altissimi solius,
et gloriosa, et absconsa, et invisata opera illius.*

Eccl. 11. 4.

Zeri dagokala, Jesusen umeak, gure arrotasuna ta antustea? Zer dira gure gauza guziak, oriekatik arrotzeko gu, ta antustez beterik gelditzeko? Igjitzea bera lana kostatzen zaiku: betazal bat, askotan beintzat, ezin goititu dugu; ta, egiten ditugun gauzarik andienak ere, zer gauzak dira, gure Jaunaren gauzen aldean ezarri ezkerok? Aur illarenak dirudite, edo, arrastan dabillen ar txarrarenak; eta andienak ere, egun bian bukatzen diranak dira, edo izatez txiki-txarrak dira; ta irautez guztiz laburrak. Gauz andiak, gauz ekuskariak, Jesusen gauzak dira: ta, guzien artean, aurtasunekoak: oriek dira alabaña, gañerakoak ez bezalakoak, eta gauz umil, gord-estaliak.

Bai, Jesus maitea, bai, zure aurtasuneko gauzen berria dutenak, gei-ago arritzen dira orduko zure umiltasunaz ta gabeaz, lenagoko zure zeru ta lur egite, ta gañerako gauz andiez baño: zeren, len zuk egin dituzun bezalako gauz andi-arrigarriak egitea, ta orietatik bakoitza bere tokian ezartzea, an idukitzea, edo nai dezun eran erabiltzea, zere aala, anditasuna, ta eskua guri agertzea den, guri, oriek ekusi ondoan, eragin naiez, zuri guziagatik zor zaitzun agur, eskumuin, ta esker emate guzia: baño aurtasuneko zure gauzak, guztiz txikiak diruditen gauzak dira, ta zure gloria, eskua, ta aal guzia agitz gordetzen duten gauzak; eta, zor zaitzun estimazioziorako kanpotik laguntzen ez duten gauzak: eta, estimazioa galtzeko bidean bat berariaz jartzea, estimazio dakarten gauzak egitea baño agitz arritzekoagoa da.

Onenbat nigatik, eta nere antustea niri garaitzen erakusteagatik egin dezun nere Jesus-aurtxoa, zer egin dezaket nik, zuri atsegin geiena emain dizun gauzaren bat egiteko? Aur baten eran, ta inozenzian bizi? Mundu arroaren gauzak utzi, ta zure ume umillarenak egin? Zure izenean, ta eme-emeiki artu, eguraldiak, buruko miñak, auzoko norbaitek, edo nornaik emen ta bertzetan ematen dizkidan aldarte txarrak? Ori da, bai, milagroak, ekuskariak, edo lurreko gauz andi guziak baño gei-ago zuk estimatzen dezuna: ta ori bera da, zuri atsegin egiteagatik, eta nere onerako, nik gaurgero egin nai dudana. Indazu zerorrek, nere Jesus aurtxoa, nik orretarako eskatzen dizudan zere laguntza ta grazia; au bage alabaña, ezin dagiket nik, dakizun bezala, orrelakorik, ez eta besterik ere. Eskatzen dizut au, zere aurtasuneko amore andiagatik. Ez arren ukatu, ez!

Vae, qui sapientes estis in oculis vestris.

Isai. 5. 21.

Urrikari zaituztet (dio Isaiasek, lurreko arro guziei itza zuzentzen diela) urrikari zaituztet, bai, zeren buruei begira gaudezen arrotzar galduak! Zuek, zerekiko gizon andi-jakintsuak zarazte. Zuei, zuen iduriz, munduan den agur, eskumuin, ta begitarte guzia zor zaitzue: ta, zuenak dirala deritzazue zuek, edozein aldetan arkitzen diran gauzarik onenak. A ero txar gaisoak! beldur naz, baita, agitz alere, erran dakizuen zuei egunen batean, len bein Luzifer, sutan datzanak, damuz ta naigabez beterik aditu zuena.

Au zer da, Luzifer (erran zitzaion oni bein) au zer da? Orrela galduko zenuen zuk zere Zerua, ta zerutik eroriko ziñan, erori zaran bezain aisa? Artizarrak baño, argi, ta edertasun geiago zenuen zuk, Jaungoikoak egin zindueneko. Zere asitze berean graziaz apaindua, ta naturalezaren doaiez betea zeunden zu, ta, bear zenuen esku guzia zerekin zenuela, edozein gauzetarako. Baña zure Jaunarena izan, zuk orduan zenuen guzia; ta ale-re, zuk zerorrek zerez irabazia izandu baliz bezala, arrotu ziñan zu, zere burua ain ederki ekusi orduko, ta, deusez baten eran izandu zen zure-tako, zu-ez bestea, ta zerua, ta zure Jaungoiko-gizon ere: ta, zere buruari begiratzearekin, berotu zekizun zere biotza; ta asi ziñan, eroaren eran erraten; *Igan bear dut nik Aingeru guzien gañera, ta nere Jaungoiko beraren pare-ra*, andik errazki eragiteko zeruko guziei, ta lurrean arkitzen diranei, nere edertasunari dagokan agur, eskumuin, ta begitart on guzia. Baña zer gertatu zaitzu zuri, Luzifer arrotzarra? Zertan gelditu dira, ta non, zure antustete galduak uste zituen agurrak, eta gañerako gauzak? Keetan ta sulezean! Or, bai, or arkitzen zara zu, aspaldiko urteetan. Or bertan, or erretzen zaude zu gerozko urte guzietan. Or bertan egoin zara eternidade guzizian ere; ta or egoin zara, bai, ikatz itsusi, su, ta gar egiña!

Orra antuste galduaren, orra soberbiaren bukaera illun-galgarria! Au dakidan ezker, orain nik dakidan bezala, arrotu bear ote zait nere burutxarra, leneko eran, nere Jaunaren kontra? Ez baldinbere! ez, nere Jesus maitea, ez arren, ez! Au gerta ez dakidan, oroituko naiz noizean bein badere, zure jait-eguneko umillera nekez beterikakoaz! Oroituko naz, orduko zure agertze, ta ibillera gorde-estali arrigarrikoaz: eta zuk orduan, nere betiko onagatik egoin zenuenaren alde, ontzat artuko ditut nere bizi-tzan egiten zaizkidan naigabe ta txarkeri guziak. Baña nerez nik, eta bakarrik, ezin dagiket au ere. Bear dut orretarako zure laguntza, ta lagun zakikit zere graziarekin, nere Jesus aurtxo maitagarria; baita orain, oraindiano-koan au nik egin-gabeaz damuturik, erraten ere: *Nere Jesukristo, etc*

XXI.garren OTOITZ-GAIA

ZORTZIGARREN EGUNEAN, EDO URTEBERRIZ JESUSEK ERAKUTSI ZIGUNA

Beingo erakustea erakuste laburra da, guk gauz andiak ongi, ta bear den eran ikasteko. Gauz andia da aragiaren naikunde loiak, begi-barrenen arinkeriak, gogoeta makurrak, eta biotzaren antustek garaitzea. Orregatik etzen aserik gelditu gure Jesus jaioberria, Eguerriz egin zuenarekin, edo bere jait-egunean guri orretarako erakutsi zigunaz. Berriz ta berriz ere, ta anitz aldetara, erakutsi zigun ori bera; ta guztiz ederki urteberriz beintzat, edo bere Zirkunzisioko egunean. Nola, uste dezu? Neke berriekin, ta berariak berak arturikako alkekizun andiarekin. Bai.

A.

Urteberriko bere neke berriekin ere erakutsi zigun Jesusek geren etsaiak garaitzera

Zer neke ziran urteberriko gure Jesusen nekeak? Neke gogorrak! Lege zarreko Zirkunziskoko nekeak! Jaungoikoak manatzen zuen leneko bere Legean, gizakiagandik erditzen zena, semez erditzen bazen, bizi zedilla bereis lenbiziko zazpi egunetan; ta zortzigarren egunean eraman zezatela erdi-berriaren semea Zirkunzisionera. Ala eraman izandu zuten Ama Birjinarena, edo gure Jesus maitagarria.

Zer zela uste dezu, lege zarreko Zirkunzisionera? Gauza gogor, anitz aurri bizia kentzen zion gauza bat, edo gorputz minberetik, eta gorputzaren alde guztiz peligrozkotik aragi zati bat kanibetaz kentzea. Ebakitze onek, eta ebakitzetik zetorren odolak, oñazez betetzen zuen aur gaisoa: ta, iltzen ezpazen oñazez ta penaz, gelditzen zen irugarren eguneko, lertzen bezala, ta erdi-illa; ain andia zen ebakitzetik zetorren miña ta nekea: bai, ta Eskriturak dionaz, ezin andiangoa.

Orra zertara zen gure Jesus, gugatik jai, ta zortzigarren egunean lege zarreko Zirkunzisionera zenean! Ekusi zazu zer oñazeak, orduko Jesusen oñazeak! Ez da munduan izandu Jesusen gorputza baño gorputz obeagorik; ez eta minbereagorik ere. Zer miñak bada, ta zer oñazeak urteberriz, ta urrengo egunetan Jesusek izandu zituenak? Orrelako oñazeekin zeuden batean Sichengo erregea, ta aren soldaduak eta gizonak: sartu

ziran Jakobena seme bi, ta ill zituzten, eragotzbidetik ekusi gabe, ta nai bezala, guzi-guziak; guziak zeuden alabaña oñazez beteak, eta, beren buruz ezin balia zitezken eran. Nola egoin zen bada Jesus maitagarria, jaio, ta zortzigarren egunetik oñaze beretan sartua zegoenean? Asma zazu, al badagikezu; ta adirazi zadazu alik ongiena!

Gure Jesusen lan au ekusi zutenean, arrituko ziran zeruko Aingeruak; eta asiko ziran elkarri erraten, baita Jesusi ere, Isaiasek diona: *Nola gertatu da, Aingeru lagunak, gertaturik orain guk emen ekusten deguna? Jesus odola dario-la?* Jesus garaitua, ta kanibetez ebakia? Eta non dira, Jesus, zure aal esku-indarrak? Aur txikia izanagatik zu, etzara zu denbora berean, nai adiña dagikezun gure Jaungoiko altsua? Nola zaduzka bada kanibeta txar batek bere azpian, edo nola utzi zaitu zu nekez, oñazez, ta odolez jauntzia?

Neronek nai dudala (eranzun zezaken orduan, gure Jesus maitagarria): neronek nai dudala, ta lurreka gaisoei geiegi naiez. Bai, Jesusek berak nai zuela, ziran Jesusen orduko neke gogorak eta oñaze guziak; bada Zirkunzisioko legea giza-kume bekatarienzat zen, edo oriek bekatu-petik ateratzeko; ta Jesus maitagarria, Espiritu Santuagandik zetorrena zen, ta Birjinagandik jaioa, ta orregatik zen bekatu-rik bagekoa. Guri ongi naiez bada, ta guri berriz erakusteko, len eguerriaz erakutsi ziguna, edo guri erakusteko geren animako etsaiak garaitzen ziran Jesusen Zirkunzisioneko min, oñaze, ta neke guziak; bada, diogun bezala, Zirkunzisioko lege gogorra gizon-uts bekatarienzat zen, ez bekatu-rik etzuen Jainko gizon Jesus maitagarriendako.

Artu zituen bada, gure Jesusek (eta artu zituen bere zortzigarren egunetik) Zirkunzisioko oñaze-nekeak, guri erakusteagatik zerura nai dutenak egin bear dutela beren legeak eskatzen diena, aragi gaistoak, begi ariñak, eta barren galduak au ez naiagatik. Lege onek, dakizun bezala, eskatzen digu, Zirkunzisioko kanibetaz, edo al den bidez, bakoitzak kentzea bere aragiaren lan lizunak, bere miiaren itz-arin alfer beroak, bere gogoaren atsegin-gusto debekatuak, bere begien lapurreriak, eta ekuste loi-galdu-gorde-zikiñak, bere bearrien zabaltze eskergabeak, eta, gure Jaun oikoak debekatzun dituen gañerako gauzak.

Lege berak dio utz ditzatzula zuk aldebat, aizeak daramatzien berri-ketak, zuri dagozkitzunak izanagatik, edo zure gain datozenak; baita lagun-urkoen ta zure etsaien uts-egiteak, txarkeriak, eta gañerako bidega-beak ere. Oriek uztea bada, ta bendeku txarrak, eta oroitzapen makurrak gogotik kentzea da zure legeak zugandik eskatzen duena, ta, bere Zirkunzisioko neke guziekin zuri zere Jesusek erakusten dizuna. Nai dezu

zuk egin au zere Jesus onaren izenean, ta Jesus berari zor diozun amorearen alde?

Bai, Jesus maitagarria; baita geiago ta geiago baliz ere. Zu zere jait-egunean otzez ikara ekusteak erdiratzen ditu, ongi nai dizuten guzien biotzak: baña ekusteak zu, gaur zauden eran, edo odola dariezula, ta Zirkunzisioko oñazez zarana bete, aski ta sobera da arri egiñik nornai uzteko; edo, sentiduekin gelditzen denari, zernai eragiteko! Sentiduekin nago ni (eskerrak zuri); orain nik ezagutzen ditut, nigatik zuri zere amoreak eragin dizkizun, zere odolezko, ta neke arrigarriko erakuste ezinobeak; eta ongi naiturik arkitzen naz gaur, bertatik asteko, zugandik ikasi dudana eran nere lanak egiten, ta egiteko ezin zuzenago, ta zure Lege santak agintzen didan guzi-guzian. Betor orretarako zure laguntza, ta artara noa. Betor: bai, betor arren, betor, nere Jesus maitagarria!

B.

Urteberriko bere desondrekin erakutsi zigun Jesusek antuste arroak garaitzen

Zirkunzisioko Jesusen oñaze-nekeak neke-oñaze andiak ziran; ta denbora berean, edo bidenabar, oñaze-neke desondrariak; eta orregatik ziran agitz arrigarriak, eta guztizkoak. Bai: desondrariak ziran Jesusen Zirkunzisioko oñaze-nekeak. Zergatik ote? Zeren Zirkunzisiona zen Jaunak, bekatu etorkia edo orijinala kentzeko, emanik zedukan gauza ta siñua: ta, siñu au bere gain artzen zuenak, edo Zirkunzisionera zijoanek, aditzera ematen zuen bekataria zela, ta loiez ta zikinkeriz animan galdua: ta orregatik, ekusten zutenak Jesus Zirkunzisioko kanibetaz odoltua, usteko zuten beste, adin artako, edozein aur bezain galdua zela, ta bekatu etorkiaren edo orijinalaren zauriak sendatzen zebillena: bada guziak dakite, ez duela niork belarrez ta trapuz loturik ekartzen papurik ez duen eskua, edo zauririk eta miñik bage arkitzen den burua.

Ekusten dezu, ta aditzen onetan erratan zaitzuna? Aita Eternoaren Seme Bakar Jesus maite bekatariaren siñuarekin ta Zirkunzisioko odolez bete! Ez da gauz arrigarria ta desondraria? Atozea: ez da Jesus Aita Eternoaren ispillu garbi-garbia? Ez da Jesus Aitaren Izate, ta Sustanzia guzieren bear bear bezalako figura, edo Imajina? (*Hebr. I. 2.*) Edo ez da Jesus, Aitak eta Espiritu Santuak duten izate berberarekin arkitzen den Jaungoiko-gizona? Atozea; Jaungoikotasun eder au ez dago, argia illunbetik, bizi-

tza eriotzetik, eta edozein gauza ezer-ezetik baño agitz eta agitz urrunago pekatutik? Zer desondra bada Jaungoikatasun eder au, bekatiariaren soñeko zikin loi itsusiz jaunzte bezalako desondrari? Orra bada zer desondra Jesusek urteberriz nigatik daraman desondra? Bere bizian ekusi zuen andiena; ta niri didan amorea niri erakusteko, ezinobea!

Siñes nazazu, bai, urteberriko Jesusen desondra dela Jesusek izandu zituen desondra guzian artean agerien dena. Izandu zituen, bai, Jesusek bere desondrak beste zenbait aldiz ere; baño ez Zirkunzision bezain utsak, eta andiak. Jaio zenean, etzuen Jesusek izandu, Belengo erri guzian nork eman bere barrunbean bazter edo zokotxo bat, gau bat pasatzeko; ta sartu bear izandu zuen itxola txar urratu batean; ez lo an egitera, baizik otzaren kontra gau guzian pelean egotera. Desondra ta neke andia! Bai; baño ez desondra utsa; bada gau artan berean etorri zitzaizkan zerutik Aingeruak, eta menditik artzaiak, beren Jaun ta Errege andiari bezala, beren agurrak eta onrak egitera.

Bekataria zirudien Jesusek, San Joan Bautistak Jordango urez bataiatu zuenean: desondra zen au Jaungoiko-gizon Jesus maitearentzat: baño etzen izandu, ez, desondra uts-utsa; bada ura burutik Jesusi san Joane eman orduko, utzi zuten zeruak Jesus onraz betea: agertu zen alabaña an bertan Jesusen gañetik Espiritu Sautua; ta Aita Eternoak denbora berean ots egin zuen, *Au da nik maite dudan nere biotzeko Semea: Au ni atsegin ta kontentuz betetzen nabena.*

Gaiztagin arrigarria bezala, zeatu zuten Jesus bere azken-egunean, edo ostiral santuz: atera zuten Jerusalem erritik gurutze sendor bat bere soñean zuela; ta gurutze berean iltzez josirik, kendu zioten judu gogorrek bere bizia. Non da desondra andiagorik? Baña, desondra au ere, ondraz beterikako desondra izandu zen Jesus maitagarriarendako, bada munduari adirazteko bear gabeko nekeak zirala orduko Jesusen nekeak, ordu berean egin zituen Aita Jaungoikoak anitz milagro ta gauz arrigarri; gorderazi zuen alabaña eguzkia, mundu guziaren doluz ta lutuz estalirik uzteko, larrugorrian arkitzen zen bere Semea: urratu zen berez elizako kortina; ta arriak berak erdiratu ziran, al bezala erakusteko, bidegabeko lan ark eskatzen zuen damu ta sentimentua.

Ona nolakoak ziran gañerako Jesusen desondrak: ondraz ta ondraz beteak. Zirkunzision desondra da, ondraz gabeko desondra; ta orregatik da desondra andi guztiz arrigarria.

Nork eraman zaitu, Jesus, zere Zirkunzisiona? Nork orren leku desondragarrira? Zere Ama maitagarriak! Jesus! Ama Birjina! Ori egiñen zenuen zuk zere Semearekin? Ez dakizu zuk zer den Zirkunzisiona? Ez

dakizu or ematen dutela bekatuaren marka desondrari loi itsusia? Ta ematen dutela milla ta milla oñazerekin, ta neke-penekin? Eta alere ara darazu, zere Seme Jaungoiko-gizon Jesus maitagarria? Ara darama, bai; baño ongi penatzen zaiola bere biotza; ta zeren zortzi eguneko bere Semetxo Jesusek eragiten dion bide, ta lan gogor desondrazko au!

Bai, Jesusen umeak! bere naiez doa Jesus bere Zirkunzisiona, Amaren besoetan ara doanean! Bere naiez dago Jesus Zirkunzisiona, oñazez lertzen bezala, ta doloz, ta desondraz jauntzirik an arkitzen denean; ta orrela dago, guri ongi naiez, ta guri erakusteagatik jakin bear duguna! Amorearen andiegia! Beti-betiko Jaungoiko gizon egiña, ta jaioberria: Zeru-lurren, ta ondasun guzian jabea gugatik beartsu ta pobre egiña, soñeko txarretan bildua, itxola erdi-uratu batean otzez ikara ta negarra dariola? Gauz arrigarria! Baña Jaungoiko-gizon au, zorztigarrenen eguneko gu guziogatik kanibetaz ebakia, oñazez betea, ta bekatarien soñekoz jauntzia! Agitz arrigarriago!

Orra Zirkunzisiona egunean guk geren Jesusi zor diogun, kostuzko, ta desondrazko erakustea. Zertarako ote da gure Jesusen erakuste au? Ekusten duguna guri eragiteko. Zer ekusten dugu guk gaur, edo zer erakusten digu gaur guri geren Jesus maitagarriak? Munduko opione txar, ta antuste galduek galdurik, geren lege garbiari jarraitkitzea. Darausala, nai duena mundu eroak: dagiela, nai badu, ista, ta irri; erran dezala, gogok ematen diona, guk, zerurako bagara, ez diogu orri begiratu bear, Jaungoikoak manatzen diguna egin bear dugun aldietan, begiratu bear diogu guk (eta kontuz) bere burua gugatik desondratu zuen gure Jesus maitagarriari. Ongi guk begiratzen badiogu geren Jesusi, ta guk egin nai izaten badiugu Jesusek erakusten dizkigun gauzak, egiñen ditugu, bai, manatzen ez dizkigunak ere; bada ori da Jesusek bere Zirkunzisiona egin izandu zuena; egin izandu zuen alabaña, ongi zirudien gauza bat, baño Aitak manatu etziona; ta egin izandu zuen, desondretan ta neke arrigarrietan bere burua sartzen zuela.

Egizu bada zuk ere, urteberriko Jesusen nekeei begira zaudela, zere legeak manatzen dizuna; bai, ta edozein beste gauz on ere, Jaunaren gogorokoa dela dakizunean, manatua ez izanagatik, naiz dela nekezkoa, ta onra guti dakarren egitekoa; bada zenbat ere zuzenago ta geiagotan ori zuk egiten dezun, anbat lasterrago garaituko dezu zuk zere antuste arroa, ta egiñen diozu Jesusi atsegin ta kontentu geiago. Saia zaitez arren, bada, zure onerako da guzia, ta, bere Zirkunzisiona erakuste ederragatik. Jesusi zor diozunari nola-ere-bait erantzuten asteko.

Data est mihi omnis potestas in coelo, et in terra.

Matth. 28. 19.

Urteberriz, edo jaio ta zortzigarren egunean, arkitzen zen gure Jesus, egun adiña esku, ta indar zuela, nai zuen guzi-guzirako. Egin ote zuen orregatik zerbait bere alde ta faboretan? Deus ere. Geldi-geldirik, eta sosegu onean egondu ote zen gure Jesus maitagarria urteberriz egunean, ta urrengo egunetan? Ez ori ere. Zer bada? Ezin igitu den aurraren eran arkitzen bazen ere, arkitu zen Jesus egun orietan, berak nai zuela arturikako Zirkunzisioreneke neke arrigarrietan! Berak au nai zuela? Nai zuela, ta gure onagatik, edo guri erakusteagatik geren buruak penatzen, ta, gure Jaunak zerbait agintzen digunean, ura guk eragiten geren gorputzei, ta geren gogoei; oriek nai ez dutena, ta eragoz genezakena.

Aditu dezue, Jesusen umeak? Artuko dituzue gogoz, ta umilki era orretako gauzak, eguraldi gaistoak, zeren kateak, desondrak, eta gañerako, Jangoikoak igortzen dizkitzuten nekeak? Ori da gaur Jesusek erakusten dizutena: ta ori guk, onak izateko, egin bear duguna. Saiatuko zara zu, gaurdanik badere, ori egitera? Nai nuke beintzat, Jesus maitagarria; ta, lan on au eragozteko, lilura ez nazaten aragiaren naikunde txarrak, gogoaren erakeriak, edo biotzaren arrotasunak, indazu zere grazia, askotan ta maiz nik begiratzeko zure gaurko odol isurtze arrigarriari, zure min-oñaze neke gogorrei, ta zure Zirkunzisioko desondra ezin andiagoari; ezaguturik nik guzia zela nere onerako, dagidan alegiña nere obenen alde, ta zuri nik atsegin egiteagatik. Ala gerta dedilla, aur-penatu Jaungoiko maitagarria. Bai arren, bai!

*Circumcidite igitur praeputium cordis vestri,
et cervicem vestram ne induretis amplius.*

Deut. 10. 16.

Ekusi dezue, dio gaur gure Jaungoikoak, Jesusek daramana! Ekusi dezue Zirkunzisioko Jesusen odola; ekusi dituzue orduko Jesusen oñazenekeak, eta desondrak! Guzia zen, zuei erakusteko egin bear dezutena: guzia zen, zuei eragiteagatik zeren Zirkunzisioko lan andia. Zer lan ote da lan andi au? Au da guk kanibetaz ebakitzea, edo guk osoro galeraztea, gure animak galtzeko diran aragiaren atsegin txarrak, barren berotuaren suak, eta bendequak, ta biotz arroaren asmo galduak. Eta lan au bera da

umilki guk geren lanak egitea; ta, ezaguturik Jaunarenak garala gu geren bizitzan, geren eriotzan, ta ondasundun arkitzen garanean, edo gabe ta beartsu gabiltzanean, baita atsegin andi-txikiak eta kontentuak ditugunean, edo nekepean gabiltzanean ere, emeki ta beraren izenean guk eramatea, gugandik aldiak, gure Jaunak nai duena.

Orretan nago ni, bai nere Jaungoiko maitagarria, orretan nago; ta prest arkitzen naz ni, gaur bertatik egiteko (ta ziñez alere), zuk orain nigandik nai dezun guzia, ta zuri atsegin egiñen dizun edozein gauza. Zer nai dezu dagidan orain, ta bizi nazaño? Aurdanik asi da Jesus odola isurtzen, ta badakit isuri duela, niri ongi naiez, ta nere onerako. Nai dezu, nere Jesus maitagarria, eman dezadan ordañez nik nere zañetan dudan au guzia? Au ezezik, emain dizut nik, eta pozik alere, nere biotza, bere naikunde, ta duken amore guzi-guziarekin. Oraindaño koan nere gogara bizitu naz ni, ta ez bear bezala! Damuturik nago nere gaizki eginaz; ta gaurgero egin-naiez nago zuri atsegin egiñen dizun, ta nigandik nai dezun guzia. Izan bitez bada zure Zirkunzisioko neke-oñazeen izenean gaurgeroko nere lan ta neke guziak: eta izan bitez guziak, zuk nai dezun orduan ta eran egiñak, eta zuk nai bezalakoak. Baña indazu orretarako, ta guziak zuzen egiteko, zere laguntza ta grazia. Bai, arren, bai!

*Omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora,
ut Christum lucrificam.*

Philip.3. 8.

Zer gauza dira, munduan arkitzen diran ondasun guziak? Zer izan ditezke lurreko leku eder-luze-ageriak, eta emengo egiteko andiak? Zer; baizik aizetan, edo auts-egñak, gelditu bear duten gauzak: eta, irauten duteño ere, gure Jauna ta Jaunaren zerua galerazi oi duten gauzak! Orregatik, dio san Pablok: nik lurreko gauza guziei begiratzan nien, animen galgarriei bezala, ta oin-peko autsa, ta loia, bezain erraz utzi nituen guziak, Jesus ezagutzen asi nintzanetik.

Zorioneko ezaguera, onen lan onak eragiten dituen ezaguera: edo ezaguer, antuste gaistoa bere gauzekin aldebat utzerazirik, arrerazten duena gure Jesus maitagarria! Arrerazi baliezat niri ere, nik gerozko nere gauzak, Apostolu beraren eran, ta Jesusen gogara, edo alik zuzenen-zuzenena egiteko! Ez, Jesus maitea, ez, ez dut nik gaurgero nai, niri zu galerazteko den munduko ondretatik edo gauzetatik batere, ondra edo gauz ori baliz ere nik nai bezalako, ta mundu guzian arki litekeen andiena,

onena, ta naigarriena. Ori, ta gañerako guzi-guziak baño, naiago zaitut Zu bakarrik, nere Jesus maitagarria, zere Zirkunzisioko nekean odolez betea, ta oñazez lertzen bezala, zaudenean ere.

Egiteko baleude, oraindanoan niri nere antuste galgarriak, orien ondoren, zoratuaren eran neranbillela, eragin dizkidan egiteko, ibillera ta pausu makurrak, ez nituke eginen, ez; ezeta sekula guzian biziko banintz ere! Lenagotik onetan ez-egonaz, edo lenago Zu nik billatu gabeaz (billatuko bazindudan ere desondren bidez, ta neke ta neke), ongi damaturik arkitzen naz gaur. Eta gaurgero zuzen ibilli nadin nere bidean ta zure ondoren, kendu bear didazu oraindanoan nere oben-kulpen karga astun au. Au eskatzen dizut, itzez ta gogoz erraten duzula. *Nere Jesukristo, etc.*

XXII.garren OTOITZ-GAIA

ERREGREEN EGUNEAN GURE JESUSEK ERAKUTSI ZIGUNA

Salbatzallearen izena zen Aita Eternoak bere Seme Jesus maitagarriari eman izandu zion izena; ta erregeen eguna baño len, ta bere jaitordutik ere, asi zen Jesus Salbatzallearen lanak egiten; bada bere jaitordutik berean, igorri zuen Aingeru bat, artzaien eske; ta, anitz luzatu gabe, deitu zien izar berri batez urrutiko erregeei, ta gañerako jendeei ere. Oraingo gure egitekoa da Jesusen erregeekiko egitekoa; ta, Jesusek deitu zituen artzaiak utzirik, ekusi bear dugu gaur errege deituak egin izandu zutena.

Zer egin ote zuten errege oriek, ekusi zutenean deitzen zituen Jaungoikoaren izar ederra? Jesusen billan joateko asmoak artu: beren biderako gauzak bildu, ta billan asi: arkitu zutenean, agur andiak, eta presentak egin Jesus maitagarriari, ta, onek adirazi zien bidez itzuli gero beren etxetara.

Orra erregeak, Jesusen izar au ekusi zutenetik, egin zutena; ta orra guri gaur Jesusek bere gogargi onez, adirazten digunarekin eragin nai diguna. Zorionekoak gu, au guk egiten badugu, irur erregeak beren lan andia egin izandu zuten bezain laster ta zuzen. Ala dagigun, goazen ekusterera astiz, ta banaka, erregeak egiñikako lan bakoitza, ta bakoitzarekin Jesusek guri eragin nai diguna.

A.

**Erregeei Jesusek eragin ziena,
ta guri ere eragin nai digun lenbiziko gauza,
da berak nai duen guzirako gu prest egotea**

VIDIMUS STELLAM EJUS IN ORIENTE.— Matth. 2. 2.

Gure Jesusek ezagutzen gaitu gu guziok; eta geienean, nori bere eran, adirazten digu eragin nai diguna. Israeldarrak oituak zeuden Aingeruak ekusterera; ta, beregana erakartzeko Jesusen Belengo mendian edo bazterrean arkitzen ziran israeldar artzai batzuek, igorri zien, jaijo-zelako berriarekin, Aingeru bat. Goiztarrak, edo eguzkia agertzen den alde arta-

ko jendeak, oituak zeuden izarretara; ta orien deiez etzuen Jaungoikogizonak Aingerurik bidaldu; bidaldu zuen izar berri eder-eder bat.

Bazekiten alde artako jendeak Balaanen profezia, ta Iraeldarrak uste zutela Jakob en odoletik etortzekoa zen Mesias beren Erregea. Errege oni eman ziozkan Balaanek zenbait izen, ta orien artean Izarrarena: *orietur Stella ex Jacob*. Num. 24. 17. eta, izar berri au ekusi zutenean, Jaunak denbora berean barrendik argi egiten ziela, ezagutu zuten erran nai ziena, edo ezagutu zuten jaioa zela juduen Errege Jaungoiko-gizon Mesias.

Au ezezik, ezagutu zuten geiago ere; bada ezagutu zuten, Errege jaio berriak deitzen zituela bera ekustera, edo beregana. Zer egin zuten, dei au aditu zuten Goiztarrak? Irurek beintzat *baietz* erantzun; eta erantzun, artuko zutela lenbaitlen beraganako bidea.

Zer diozue errege Magu, gizon jakintsuak, zer diozue? Errain zien anitzek, aditu zutenean oriek zuten asmoa ta gogoia. Zer egin zaitzue zeren jakiundeia, edo nora dira zuen buruak? Zeren agertu den emen gure Er-aldean zer txar berri bat, utzi nai dituzue zuek zeren umeak, zeren itxeak, zeren ondasunak, eta zeren atsegin ta gusto guziak; eta artu nai dezue zer eratakoa, ta norañokoa den ez dakizuen bide bat? Ez dezue len zuek ekusi izandu izar berririk bein ere? Ez dakizue zuek, laster galdu, edo gorde oi dirala era orretako izar berriak? Ori bera gertatzen bazaio agertuberriari? Eta gertatzen bazaio, zuek urrutiko toki errebesen batean sarturazi, ta ondoan? Orra; orduan galduak zuek, galduak zuen aideak, eta galduak zuen baster oitako jendeak! Utzazue, utzazue zeren asmo galgarrori, ta zaudezte geldirik zeren etxe ta jauregi galantetan: amesak dira, bai, orain zuen buruetan dabitzen asmoak eta gogoetak. Orra Erregeei errain zieten beren erritar askok, edo beintzat zenbaitek.

Baña zer diote, erausi au aditzen duten Erregeak? Zer? Izar au, diote, ez da beste zenbait, agertu oi diranak, bezalakoa: berariaz eginerazia da, ta gizonegin den Jaungoikoak bidaldua. Bidaldu du, beraganako bidea, argana joan nai dutenei, erakustera. Gu beintzat onetan gaude: ta, galdu bear dugula bagenekie ere, ez genuke utziko guk arako asmoa; obe da alabaña gu gerok galtzea, ezen ez, ots egiten digun geren Jaungoikoari guk ez erantzutea.

Ongi diozue, gizon andiak; gizon jakintsu ta jaungoikotiarrek, ongi diozue. Ori da lenbizikorik egin bear dutena, Jesus arkitu ta zerura nai dutenak: Jesusek ots egiten dieneko, beren bearriak erne idukitzea, ta, adirazten dien edozein gauzetarako gogoz ta biotzez prest arkitzea. Presta zatzue lenbaitlen, ta ordu bat ere galtzen ez dezutela, zeren biderako nai dituzuen gauzak; eta zoazte, deiez dagokizuen Jaungoikoaren ekustera.

Ez du, ez, deus galduko zuen erregetasunak, erregeen Erregeagatik artzera zoazten oraingo bidean. Bide orretako zuen pausuak, Jaungoiko beragatik artuko dituzuen pausuak dira; ta pausuera orietan dabiltzanak, erregeen lanetan ta egitekoetan dabilta. *Servire Deo regnare est*.

Zoazte, bada, errege jaunak; eta zoazte lenbaitlen; izain dituzte, bai, beren denboran, zuek artzera zoazten bide orretako pausuak, eta neke guziak dagozten esker ederrak, eta ondasun andiak. Zoazte; baña joan bear dezue, al ditezken present guziak zeren eskutartean dituzuela. Anitz oriek, eta andiak izan arren, anitz andiagoak eta agitz geiago izain dira an zuek Jaun beragandik artuko dituzuenak; bada lurreko presentak izain dira zuen present guziak, eta zeruko present-ondasunak dira, zuek deitzen zaituzten Jaungoikoaren ontasun-presentak. Deitzen etzaituzte, ez, dezuten onra zuei kentzera: ondra berri andiak zuei eman naiez da, izar berri ederrez gaur, bera arkitzen den bazterrera zuek deitzea. Deitzen zaituzte, bai, bere Apostoluen, edo bere predikari onen, ta martire andien artean zuek sarrerazi naiez. Ots, bada, ots, goiztar erregeak; eta, beldur-izutze guziak aldebat emen uzten dituzuela, joan zaitezte alik lasterrena, deiez dagoen zuen Jaunaren oñetara; ta ara orduko, egiozue dagokan agur, eskumuñ, ta adorazione guzi-guzia.

Atozea, au diozun gizatxarra, edo emakumea; ta ez dezu zuk ere noiz edo noiz ekusi zere Jaungoiko onak igortzen zizun izar, edo gogargiren bat, edo beste? Zuretzat zure Jaungoikoaren izarrak ziran, zure gurasoen, zarragoen, konfesarien, predikarien, edo beste orrelakoen itzak edo erranak. Atozea bada; ta zenbat aldiz deitu dizu zere Jaungoiko maitagarriak, bein izar oitatik bataz, bein besteaz? Zenbat aldiz adirazi dizu gurasoen itz-erranez, utz ditzatzula onelako ta alako zere lagun, ta jostatze txarrak? Joan zaitezela maiz elizara, an mezak enzutera, konfesakomekatzera, ta ango debozionezko, ta beste gauz onetan denbora zati on batzuek badaere ongi igarotzera? Atozea, zenbat alditan erran izandu dizute zere konfesariak, aditzen zenituen predikariak, edo, irakurtzen zenituen libruak, zure deiez zegoela zure Jaungoiko maitagarria; joan zenkizkiola lenbaitlen, zere naikunde txarrak garaiturik, zere gogoeta mukurrak lertzen zenituela, ta zere antuste arroaren erakeriei begiratu ere bage? Zenbat, eta zenbat aldiz erakutsi izandu dizu zere Jaungoiko berak, nola egin egiteko, ta lan eder au, agertzen zizkitzula zere begietara zure lagun onak egiten zituzten era bereko gauzak? Zenbat bider izutu izandu zaitu zere auzokoaren eriotzarekin, etxeko neke-malur-miñekin, sulezerako beldur-gogorrarekin, ta nork daki zenbat beste aldetara?

Ongi: ta deitze orietatik edozein, ta denbora berean, ta bertze zenbait aldiz zuk izan oi zenituen zere barrengo dardarak, beldurrak, ondunaiak, edo obetzeko gogoak etziran zeruko izar berriak, edo zu zere Jaunagana deizen zinduzten izarrak? Baña kontuz ta astiz begiratu izandu diezu zuk oriei guziei, edo orietatik bakoitzari? Artu izandu dezu zuk, oriek ekustearekin, zere Jauna lenbailen billatzeko gogoia?

Ai ene! Ori nik egitera, edo egin izandu banu nik oraindañoakoan, ez nengoen gaur, ez, nagoen eran, edo arkitzen nazan bezain estado txarrean! Egoin nintzan, bai, bekaturik bage, ta graziaz ta birtutez ongi apaindu-betea! Egoin nintzan, bai, Jesusen alde-aldean, edo Jaunari amorez ta ongi naiez lagun egiten niola! Eta egoin nintzan, nork daki, zenbat irabazirekin, ta zeruko atsegin andien begira! Baña batzuetan begiratu ere ez diet izar oriei; ta begiratu nienetan ere, askotan beintzat, ez begiratu bezala zen; bada, zer zioten aditu gabe, lureko gauzetara eraman oi nituen nik nere asmo ta gogo guziak. Orregatik daude, dauden bezala, gaur nere azturak, nere pasioenen suak, nere naikunde txarrak, eta nere gogoeta makurrak! Onela utzi bear diet nik onenbat nere etsairi, nai dutena nitaz egiten? Ez baldinbere! Garaituko ditut? Bai aleginean! Nola? Jaunaren izarrak, edo gogargiak eta inspirazioneak adirutzen didatena adituz, predikariak, eta gañerako guziak, nere onerako erraten didatena ontzat artuz; ta prestatzen nazala, manatzen ta adiratzten didaten guzi-guzia zuzen egiteko. Ala gerta dedilla, nere Jesus maitagarria; bai arren, bai!

Ducam eam in solitudinem, et loquar ad cor eius.

Oseae 2. 14.

Deituko diot nik, ongi ta zuzen ibilli nai duen animari (zion bein, Oseas profetaren ezpañez, gure Jaungoiko maitagarriak); eta ater-eraziko dut munduan izan oi diran, itz-onzikerien, edo lureko eskanbillen arte-tik; eta, nere bazterrean, edo bere bakartasunean arkitzen dudan aldietan itz eginen diot, oi dudan bezala, edo eme-emeki, ta berari ongien dago-kan eran; ta ark ordutik artzera, nere itzketa on emeak adiratzten dion egitekoa edo ibil-bidea, nik neronek emain diot, nerekin bat egiñilk bizitze-ko eskatu nai didan nere grazia, ta laguntza guzia.

Zorioneko anima, Jesus maitagarriaren dei eme au, ta dei onekin ibilli oi diran itzketak, graziak, eta laguntzak ardura, ta maiz, edo askotan izan oi dituen anima! Izan oi ditut nik ere, edo aditzen ditut, Jesus onaren deitze ta itzketa ondasundun, era onetakoak? Ez, beintzat nere Jaun onak

nai adiñetan! Zergatik, uste dezu? Zeren ibilli oi nazan ni, nere Jaun onaren igesi bezala, ta nere gogara. Zeren ibilli oi nazan ni, jolas ariñen, jostatze galgarrien, eta era bereko beste zenbait egiteko txar, ta gauza pitsen ondoren; ta zeren, era onetan dabilenaren bearriak arkitzen ez diran, Jaungoikoaren itz leun eme ederrak adi ditzakeen eran.

A nere, zorigaistozko ibillera ero, ta ikusketa galduak! Utziko al zaitzuet nik, isill-geldirik arkitzen nazala, kontuz aditzeko nere Jaunaren itz on leunak; oriek gogoan darabiltzidala goiz-arratsetan, egunaren ordu guzietan, edo noizean bein badere, eraman nazaten, egitera nigandik aldian nere Jaun andiak nai duena! Ala gerta dedilla, nere Jaun maitagarria; bai arren, bai!

Ecce sto ad ostium, et pulsa.

Apoc. 3. 20.

Bearretan arkitzen zaran nere anima, zergatik artzen ez dituzu zere Jususek, zuri ongi naiez, eskeintzen dizkitzun gauzak? Uste galduak galdurik zaduzka zu, ta ez dezu zuk billatzen, bearren-bearren dituzun gauzetatik, den txikien-txikiena ere! Birtutez jauntzirik arkitzen zarala uste dezu zuk; baña, ustez betea dagoen zure anima utsik arkitzen da, ta birtuterik bage! Zuri au adirazi naiez nago ni anbat denbora da, dio gaur zure Jaungoiko maitagarriak, baña zuk ez didazu niri, orretarako bear zen lekurik eman izandu. Deiez nago ni, bai, aspaldi guzian; ta kroskaka, zuri zere biotz ori idik-erazi naiez; baña loo zautza zu zere utsetan, zere oben-kulpetan, ta zere erakerietan, ta ez-aditu egiten diezu zuk nere kroskada, ta deitze guziei!

Ez nator ni, ez, zuzen nazan aldietan, zu-zure bearrez, edo zuk dituzun gauzak zuri kenzera. Zuri ongi naiez nator, ta niganako bide zuzen ondasundun bat zuri erakusteagatik. Adi zazu bada, orain badere, zure onerako den nere dei ta ots eder au. Au zuk aditzera, idikiko didazu zuk niri zere biotza; ta sartuko naz ni zure gogoan, adiraziko dizut or bertan ongi dagokizuna, ta arreraziko derozkitzut, zure onerako diran bideak, eta neurri guziak.

A nere Jesus maitagarria, ta zure onegia! Nerea bezain errebes zebillen anima baten ondoren ibilliko ziñan zu, ibilli zaran eran, ta galdua bezala! Zu nere deiez, nere Jesus maitagarria, ta ni ondasunez betetzeko asmoan onenbat aldiz ta denboran; ta ni zure igesi beti, ta gordeka,

etsaien bat balerraikit bezala! Asma ziteken, alegin guzia asmaduretan egiñagatik, nere erakeri au bezalako erakeririk?

Baña zuri eskerrak! Berandu badere, ezagutu dut nik au; ta, egiñaz damuturik; eta, zugandik datozen ondasun andiak bildu naiez, orra non dezun, Jesus maitagarria, orra zabal-idikia, zuk nai dezun guzietan emen sartzeko, nere biotz txar galduegi au! Sar zaitez arren orain bertatik; eta, emendik atera bage, adirazi zadazu, adirazi nai didazun guzia. Guzia nai dut egin, ta zuzen alaere. Lenago ez egiñaz dut damu ta damu; ta barkatu bear didazu nere uts andi au. Bai arren, bai!

*Ecce verbum Domini factum est eis
in opprobrium, et non suscipient illud.*

Jerem. 6. 10.

Nori nik itz egiñen diot, dio Jaugoiko maitagarriak, Jeremias profetaz? Non arkituko dut nik, nere itz onak aditzeko dagoen gizonik? Nere itzetara, gortuak zezala daude nere erritar guziak. Gogoak ematen diena bai, baña besterik, ez dute aspaldi guzian oriek bear bezala nigandik aditzen. Zerbait nik erran, edo adirazi orduko, an da orien ista, an da orien irria, edo ez-aditu-naia ta eskanbilla. Ero baten itzak bezala dira orientzat nere itzik zuzenenak ere; ta, aditzen dituzten guzietatik ez dute ontzat artzen bat ere. Orra gure Jaungoikoak orain guri adiratzen digun itzketa. Orra Jaungoikoaren itzketa bat guztiz arrigarria, ta denbora berean guztiz egiazkoa.

Atozea ezperen; zenbat artu dituzu zuk, aditu dituzun zere Jaungoikoaren itzetatik? Zenbat zure Jaungoikoaren gauz on aditu dituzu zuk etxean, elizan, auzoan, ta, nork-daki, zenbat beste tokitan? Baña, aizearen ots uts batzuek izando balira baño anitz geiago begiratu diezu zuk oriei? Eta ez da au zuk ista ta irri zere Jaunaren itz onez egitea?

Au egiten dutenak, zer egin uste ote dute? Egungo errege onak beren ibillerarekin erakusten dietena, edo nekez ta bidez Jesus billatzea? Zein guti! Jesus billatzeko gogorik ere artzen ez dutenak, noiz, edo nola, edo non arki dezakee berea Jesus? Eta norako dira Jesus arkitzen, edo billatzen ez dutenak? A nere Jaungoiko maite Jesus jaioberria, ez segurki, ez zeruko atsegin-kontentuetara! Eta atsegin-kontentu oriek galdu bearra ote naz ni ere? Bai, era berean ez-aditu egiten badiet nik nere Jesus maitagarriaren deitze leun-eme, ta itzketa erakusleei!

Ez, nere Jesus maitea, ez: ez dut, ez, orrelakorik nik gaurgero egin uste! Adituko ditut, bai, belarri erneekin, ta adituko ditut orren, kaltear ez gelditzeagatik, zure itz egite guziak; eta adituko ditut zure itz eme leunak agertzen didaten ongi naiari edo amoreari gogoz, ta lanez erantzuteko asmoan. Itz egizu bada, nere Jaun maitagarria, ta adirazi zadazu zer den nik gaurgero zure izenean egin bear dudana. Prest arkitzen naz ni, zuk laguntzen badidazu, artan asteko; ta, gauza berriak niri zuk agertu artean, alik zuzenenena egin-naiez nago zure Lege santuak erakusten didana. Len orretan uts eginaz dut damu; ta, uts onen barkamentua erditsi-naiez, erraten dizut itzez ta biotzez: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XXIII.garren OTOITZ-GAIA

A.

Erregeei Jesusek eragin zien, ta guri ere eragin nai digun, bigarren gauza da: gauza onak asitzea ta ongi ta zuzen bukatzea

VENIMUS ADORARE EUM.— Matth. 2. 2.

Badira mundu onetan jendeak, beren Jaungoikoari, Jaungoikoa deiez egonagatik, ez aditu egiten diotenak; baita, eranzunagatik, eta arganako asmoa artu ta ere, Jaungoikoagana daraman biderik artzen ez dutenak; edo, arako bidea artu ondoan, gibelat edo atzera itzultzen diranak. Ez dira, ez, jende orietatik, zeruan sartu bear dutenak. Oriek guziak betiko galduo diranak dira. Ziñez zerura nai dutenak dira, Jesus onaren ots onak eta deiak aditzen dituztenak. Oriek dira Jesus berak bein erakutsi dien, ta berak aiturikako bidean azken orduraño, edo berak ill arte guzian, irauten dutenak.

Baña ez dira anitz, ez, Kristo Jaunak dionaz, mundu guzian diranen artean, au egiten dutenak; bada dio *anitz dira deituak, eta guti autsetsiak*, edo anitzi deitzen diet (izarrez, edo gogargiz, ta inspirazionez badere); baña gutxi dira nigana datozenak, eta zerurakoak: *multi sunt vocati; pauci vero electi*. Matk. 20. Zorioneko guti berezi orietatik dira, Jesus gaur billatzen duten irur erregeak; eta orien eran ibilli bear dute orien lagun izan nai dutenak.

Nola dabilta bada irur errege oriek, edo zer egiten dute, Jesus arkitzeko? Beinik bein, izar berriaren, edo izarraz deitzen dituen Jaungoikoaren deia aditu orduko, prestatzen asi, beren biderako bear dituzten gauza guziak prestatu guztiz laster, ta ezinobeki; bada len baño len beren Jaunaganatzeagatik, billatu zituzten beren biderako, zaldien orde, dromedarioak (oriek dira, zaldiak baño biziogo dabilta, ta sendorrakoak diran ganaduak): eta, oriek bezala, billatzen dituzte gañerako gauzak ere; ta uzten dituzte biderako bear etziran, edo bidean luzarazteko ziran gauza guziak.

Gauzak prestatu orduko, ateratzen dira irur erregeak itxetik: eta abiatzen dira beren bidez. Eta orra, ori da guri geren biderako erakusten diguten bigarren gauza. Baña noiz atera ote ziran beren errialdeetatik? Negu otzaren erdi-erdian. Nora doaz? Jesusen billa. Nor da Jesus? Aur jaio berri bat. Non jaio da? Ez jakin erregeak berak ere. Eta alere Jesusen billara doaz? Bai bada. Andia zen nonbait orien Jesus ekusi-naia! Andia, bai; baita Jesus berak bereganako bidea erakutsiko zielako ustea, ta esperantza ere.

Ala da: baña etzitzaien, ez, ustel atera beren ustea; ta ekusi zuten, anitz luzatu gabe, billatzen zutena, edo beren Jaungoiko-gizon, juduen Errege Jesus-jaio berria; ta, ekusi zuten, Jesus berak erakutsirikako bidez arkitzen zutela: bada errege onak itxetik atera ziraneke, asi zen igitzen Jesusen izar berria, ta eraman zituen bear zen bidez, Jesus arkitzen zen tokira; ta, obeki ara oriek eramateagatik, etzebillen izar au, izar zarrak adiña; bada izar zarrak egiten dute ogeita laur orduz, ta egunoro mundu guziaren inguru osoa; ta izar berri au, erregeak adiña zebillen, ez geiago; eta orregatik egunean, legoa guti baizik, ez.

Zenbat ote ziran erregeen egunoroko legoak edo ibillerak? Gizonak zegizkeenak; baña gizon biziogoz zebiltzanak; andia zen alabaña goiztar erregeak zuten, Jesus ekusi-naia; ta lenbaitlen Jesus ekusteagatik, etzituzten kupide beren buruak, eta bazebiltzan, ibilli-ala. Erregeak baziran ere, egun orietan nork-nai bezain aldarte txarrak eman izandu ziezten beren buruei; ta, bidean zebiltzanean, ez otzaz kasorik egiten zuten, ta ez aizeaz, ta ez elementaz. Ezinbestez gelditzen ziran, apurren bat gelditzen ziran ere; ta, dromedarioei zaldalea arrerazi, ta berak beren jan-edanak; eta zerbait lo egin orduko, bidean ziran berriz; ta, asiberrian bezain biziogoz zebiltzan, ta batere beren buruei begiratzen etziela.

Etzen orien gogoan Errege jaioberria beste gauzarik batere. Onen gain, edo Errege jaio berriari zegozkanak: izain ziran bideko iruren itzketak eta jolasak, non, edo noiz (errain zuten zenbait aldiz beintzat) arkitu bear ote zaitugu, guk, ibilliz, ta gogoz billatzen zaitugun gure Errege jaioberria? Berandetsiak arkitzen gara, ta lenbaitlen zu ekusi naiez ta naiez beteak. Gaur badere arkitzen, ta ekusten bazindugu! Urrun arkitzen bazara gu gauden tokitik, atera zaituzte zu gure biderdira, edo labur ezazu, dagikezunak bezala; zukanako gure bide au.

Baña zer gertatzen zaie, au zioten, ta gelditu bage zebiltzan errege onei? Batere uste etzuten gauz illun bat. Billatzen zuten Jesus arkitu lekuan, arkitzen dira bat-batean argirik bage, edo gordezten zaie Jesusen

izar berri bide-erakusle-ederrak; ta gelditzen dira, aren billan nondik artu, edo zer egin ez dakitela.

Orra, Errege Jaunak: orra zertan gelditu diran egun askotako zuen ibillera ta neke guziak! Besteak, ez bezalako izarra zela zenioten, zuen Errialdean orain azkenik agertu den izar berri edo zar ori: baña ori ere aitu da, edo gorde da, gañerako izarrak gorde edo aitu oi diran bezala. Eta orain? Obeki egiñen zenuen, bai seguru ere, gelditu baziñazte zuek zeren etxeetan, zuen etxeetakoak edo erritarrak gelditu ziran bezala. Itzul, itzul zaitezte bere-bereala. Artu zazue ekarri dezuten bidea; ta zoazte lenbaitlen, zeren etxeetan, artu dezuten eskergabeko neketik atsedetera.

Ez orise; eranzuten dute, ta ederki alere, irur erregeak. Ekusi bear dugu bein, diote, deitu gaituen Errege jaioberria. Agertuko aigu, bai, gorde digun bere izar gure argigillea, edo erakutsiko digu beste bideren batez, beraganako bidea. Juduen bazterretan arkitzen gara. Ara, non dugun emengo erregeen korte Jerusalem (begietan zuten orduko Jerusalemgo erria); emen da agian, edo bearbada emen arkituko dugu, joan diran egun guzietan guk billatzen dugun juduen Erregea: ta emen ezpada ere, emen izain dira non den adiraziko diguten gizonak.

Begira, errege jaunak; begira! Or Jerusalemen arkitzen da Herodes deritzan errege gaisto bat. Ez dakitzue zuek zer gogoratuko zaion Herodesi, zuek bezalako gizon batzuek batetan or, ta beraren baimenik bage, sartu zaraztela aditzen duenean? Presondegian sarrerazten bazaituzte, an usteltzen uzteko, edo andik atera, ta erriko guzien begietan illerazteko?

Ez-aditu egiten dute goiztar erregeak. Sartzen dira Jerusalemen, bate-re beldurrik gabe; ta galdetzen dute, guziak aditzen dutela: non arkitzen da juduen Errege jaioberria? Goiztarrak gara, diote; ta, an agertu den izar batek eman digu Errege onen jaioberria; ta ona, non gatozen zenbait presentekin Erregetzat au, eta geren Jainkotzat, ezagutzera.

Etzuten arkitu an errege onak billatzen zuten beren Errege-Jaungoikoa; baña arkitu zuten onen arkibidea. Au artu orduko, ateratzen dira Jerusalemendik, eta badoaz, len bezain gogoz ta bizi, beren bidean. Bidean sartu orduko agertzen zaie beren izarra; ta, ari darraizkala, atsegin ta kontentuz beteak, arkitzen dute laster, urrun etzegoen Belengo erritxoan, Jesus jaioberria, ta billatzen duten beren Erregea.

Ekusten dezu irur erregeak egiten dutena? Ekusten dezu nola dabil-tzan oriek, Jesusen billan dabilzanean? Ikasi zutenetik izar berriak, edo izarrekin batean beren Jaungoikoak, adirazi ziena, gelditu ziran, beren egiteko au egiteko asmoan, ta prestatu ziran zuzen ta laster, au egitera.

Au egiteko, egin bear zuten bide luze gogor len ekusi ere etzuten bat; eta Jaunak au nai zuela ezagutu orduko, asi izandu ziran, batere trikatu bage, nondik artu, ta norañño ibilli-bearrak ote ziran ere etzekitela; ta asi izandu ziran uste onez beteak, deitzen zituen Jaungoikoak emain ziela, bera arkitzeko bear zuten argi, esku, ta laguntza guzia.

Zekarten izar gidaria gorde zenean, abiatu ziran beren bidearen galdez; ta, Jerusalemgo gizon jakintsuak adirazi zieneko, non jaio bearra zen billatzen zuten Errege au, atera ziran Jerusalemendik, eta etziran gelditu, Jesus arkitu artean. Jaunaren gogoa ikasi zutenetik egin arteko denbora guzian, etzuten onik izandu errege onak. Gau ta egun, ta beti lan orretan aritu ziran, munduko perellik eta nekerik andienak garaitzen zituztela.

Orra goiztar irur erregeak aldi onetan egin izandu zutena, beren Jaun onak izar berriz adirazi ziena, alik ongiena ta len-baitlen egin naiez. Eta orra zuri ere zere Jaungoikoak bereisten dizun zerurako zere lana edo egitekoa. Egin izandu dezu zuk ere, goiztar erregeen eran? Baña aditu ere nai izandu dituzu zuk, lan onen gain Jaungoiko maitagarriak egin oi zizkitzun itzak? Edo, aren itz onak adituagatik zuk noiz edo noiz, egiten zenuen zuk itz on oriek adirazten zizutenik?

Aldi orietan, nai-ta-ez, erraten zenuen zuk zere buruarekin ziñardukela: Jesusen dei onak ziran, zenbait aldiz nik nere barren onetan nerabil-tzan itzak! Ez naz ni, ez, ongi bizi, dei on oriek erraten dutena nik ez egitera, edonik nere ibiltze makurrak zuzentzen ditudan artean! Bizitza loi lizuna zen, ta uts-obenez beterikakoa, len nik nekarren, edo egin izandu dudana, bizitza!

Eta nolakoa ote da, egungo egunetan dakardan au ere? Galduz ez ote doaz, gauz onetarako nere Jaungoikoak niri eman izandu zizkidan asmo onak eta gogoak? Orain baño agitz obeki konfesatzen ez ote nintzan ni, lenagoko nere denboretan! Maizago bai beintzat, eta kontu ta beldur geiagorekin; bada orain baño biguñagoa zen orduan nere biotz au; ta, len izut-zen ninduten gauzak gaur beldurtzen ez naute batere! Len baño agitz laburragoak dira, ta epelagoak (otz-otzak ez diranean ere) gerozko nere otoitzak, eta debozionezko gauzak! Nora noa bada ni, onela nabillen denboran, edo norako naz ni, ni gaurgero nere zeruko bidean ez ibiltzera bizi-rago, edo beste gisan ta moduz? Jesusen oñetara noa, edo sulezerara?

Mintzoera au, eta era bereko beste zenbait ere nere Jesus onaren itzketak, edo deitze emeak ziran; ta guziak ziran nere onerako, ta ni on-erazi-naiez. Baña ondu naz ni, oriek guziak adituta ere? Ez egiaki, nere Jesus mintzari on-maitagarria! Nik nai izatera, ez lizaiket niri goiztar erregei adiaña, ta laurdenik ere kostako zugaratzea; ta alere, aragiaren naikunde

galdu ta gogoeta txarrekin, edo antuste arroaren erakeriekin diardukadala, doakit niri, zuk, zerori billazteko ematen didazun, denbora! Egunen batean damutuko zait denbora eder au galtzeaz, galtze beraz damutzen ezpazait denboraz, ta egiten ezpadut nik lenbailen errege onak egin izan- du zutena, edo ez ibiltzera ni arin ta lijero zukanako nere bide zuzenean, ta ez egitera nik zure oñetan oriek egin zutena, edo niri dagokidana!

Artara noa ni, nere ustez, nere Jesus maitagarria; ta noa ongi damuz beterik, lenago au ez eginaz; baita, egin ditudan nere utsegite ta bekatu guziez ere. Indazu orain, nere Jesus maitea, oraindañoko nere uts guzien barkamentua; ta indazu, zukanatzeko, ta zugandik berriz iges egin bage, ta zure amore onean bizi nazala, nere egunak bukatzeko zere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Filii tui de longe venient,
et filiae tuae de latere surgent.*

Isai. 60. 4.

Zugandik urruti dauden zure semeak, Jesus maitagarria, zu ekustera etorriko dira, bai, onez ta naiez ongi beteak. Au berau egiteko daude emengo ta ango baztarretan banatuak arkitzen diran zure alabak. Zure berria aditu orduko, batak eta besteak utziko dituzte, dituzten lanak, dituzten gauzak, eta beren egitekoera guziak. Zukanatzea alabaña, ta, zurekin egin bear dutena zuzen egitea, da orien guzien egitekoa ta lan andia. Eta ongi doatsuak, ori egiten duten zure umeak!

Egin ote dut nik au berau, oraindañoko nere egunetan? Anitz neka- tu ote naz ni, nere Jesus billatzen? Askotan ote noa ni nere Jesus ekuste- ra? Anitz ordu eraman oi ditut nere Jesusen begietan, Jesusi begira, edo Elizan sarturik, ango bere bakartasunean Jesusi lagun-egiten diodala? Ezpaziz bezain aztua dadukat noski nik nere Jesus maitagarria egun- ik geienetan; ta jaietan ere kaso guti egiten diodala bizi naz ni aspaldiko den- boretan! Ta bizi naz ni, bizi nagan era onetan, nere Jesusen ateetan, edo Jesus nik urbil aski dadukadala. Eta alere Jesusen umea naz ni; ta ume bear bezalakoa, ta, Isaiasek agertzen dituen ume onen gisakoa? Ez, muda- tzen ezpanaz ni orain badere, edo obeki ezpadut nik billatzen gaugero, len, ta beti, ongi naiez ta begira-begira dagokidan nere Jesus maitagarria!

*Trahe me: post te curremus
in odorem unguentorum tuorum.*

Cantic. 1. 4.

Zuk nai dezuna egin naiez nago ni, nere Jesus maitagarria. Nai bade- zu (nai dezu, bai; ta ziñez alere), nabillen ni zure ondoren, lagun zakizkit, dagikezunak bezala; bada zurekin batean, badagiket nik zernai, ta nai dezuna. Arin ta zuzen ibiltzeko ni, zuk nai dezun gauzetan, ez dut nik, ez, izar berri bearrik; aski dut orretarako zure izate ta Jaungoikotasun ede- rraren zerbait berri. Berri au duena, fite ta laster joaten da zu ekustera, ta zuri bere agur onak egitera, edo nekez egoin da, zu aleginean onetsi ta maitatu gabe: zu zara alabaña, gauz on guziak baño obe maitagarriagoa, ta, ezin asm-al adiña jakiunde, esku, ta edertasunekin arkitzen zaran Jaun- goiko-gizon, aur jaioberria.

Baña nork, nork erditsi nai du, orretarako bear den diña zure berri, ta erdirik ere? Berri au ez billatzeagatik bizi dira zutaz aztuak munduko geienak. Orregatik dabilta lurreko gauza txarren ondoren, eroen eran, edo liluratuen gisa. Orietatik bat izandu naz ni ere, nere Jaungoiko mai- tea; bai; ta ala gaizki! Asi naz, berandu badere, berri on onen billan, edo zu zerbait ezagutzen. Nere lan on au ongi bukatzeko, indazu, bertatik al dukedan zere argi edo berririk andiena, ongi ezagaturik nor zaran zu, nere deitzalle guztiz maitagarria, nabillen arin ta biziro zukanako nere bide guzian, naiz dela luzea, ta naiz gogorra.

Dicit piger: leo est in via, et leaena in itineribus:

sicut ostium vertitur in cardine suo,

ita piger in lectulo suo.

Prov. 26. 13.

Nagia ez da aitzaki ta aitzakia besterik. Alde batetik deitzen zai- o- nean, izutzen dutela, dio, an dabillen leoi aserrearen orroak. Erraten badiote ibilli dedilla, edo doala edozein bidez, artuak daduzkala, erantzut- en du, leoi emeak bide guziak; eta ez da igitzen, arkitzen den tokitik, edo bidean asiagatik, laster itzultzen da bere tokira; ta, gertatzen zai- o- pernio- etan sartua dagoen ateari gertatzen zaiona: inguruan ibiltzea, baño bere lekutik atera gabe.

Eta ez da au bera, oraindañoko guzian zuri gertatu zaitzun lan gais- toa? Anitz ibilli zara zu orain artean zere zeruko bidean? Arkitzen ere ote

zara zu zeruko bide on onetan? Utzi ote dituzu zuk zere aztura gaistoak? Garaitu ote dituzu zuk zere naikunde makurrak? Egin ote dituzu zuk askotan zere Jaunaren erranak, eta zere legeko gauzak? Ongiak egin izandu dieztezu, txarkeriz bete zaituzten, zere gaizkigilleei? Birtutez birtutez zabiltza zu, ta zerurako irabaziz, zere anima ongi betetzen dezula? Baruz, silizioz, ta zere Jaunaren izenean arturikako nekez ezi izandu dezu zuk zere burua?

A nere Jesus maitagarria! Zorionekoa ni gaur egin banitu nik orain-dañoakoan gauz orien erdiak badaere! Leoiengesi nengillenean, gertatzen zitzaidan niri, Amos profetak diona (5. 19) artzak niri nere bidera ateratzea; ta, orien ortzetan ez gelditzeagatik, itxean sartzen banintzan ni, an niri suge bat eskutik lotzea, ta onen izurritz beterik gelditzea: bada zure legeko lanen igesi, ta nere gogoeta txarrak egin naiez nengillenean erortzen nintzan ni bein bekatu batean, bein bestean: galtzen nuen nik orduan, zuk niri ongi naiez emanik, nuen zure grazia; ta gelditzen nintzan ni astun ta nagi, nere bide onerako; ta gelditzen nintzan aztura gaiztoz, animako zauriz, ta tirrikazio galduz betea, bear ez diran gauzetarako.

Eta nola ote nago egungo egunean ere? Zerorrek dakizun bezala, nere Jesus maitagarria! Damuz beterik (nere ustez) orain arteko nere nagitasunaz, ta zeruko bidean arin, ta oñik bein ere batera edo bestera ateragabe, ibiltzeko nai andiarekin! Ai, ala gerta baledi! Gertatuko da, bai, nere Jesus maitagarria, zuk ni nere oraindañoako bekatu guzien kargapetik ateratzen banazu; ta ematen didazula, gerorako zere laguntzarekin batean, bekatu beren ziñezko damu ta urrikimentua. Au eskatzen dizut itzez ta biotzez erraten dizudala: *Nere Jesukisto Jauna, etc.*

XXIV.garren OTOITZ-GAIA

A.

**Erregeei Jaungoikoa eragin ziena,
ta guri ere eragin nai digun
irurgarren gauza da, present on bat
umilki, ta gogoz Jesusi guk egitea**

*APERTIS THESAURIS SUIS OBTULERUNT EI MUNERA.—
Matth. 2. 11.*

Bere presentagatik eskerrak uste dituen presentariak, edo presentgilleak, presenten batekin norbait billatzen duenean, egiten diozka oni, bere presenta egitean, eskumuñ umillak eta agur andiak; bada, den andiena izanagatik daraman presenta, arroturik badarama, ta ematen badio artzen duenari, zor ez dion gauzaren itxuran, ta modurik gabe, mindurik utziko du present-artzalea, ta anitz estimatzen ez diola bere presenta.

Gure goiztar erregeak egin zioten, arkitu zutenean, Jesus maitagarriari beren presenta. Nola ote? Ausardiarekin; antustez beteak zeudela, ta erregetzar arroen eran? Ez, baizik umilki, ta bear bezala, arkitu bazuten ere Jesus, uste etzuten eran ta tokian, edo bazterrean.

Non arkituko zuten gure Jesus goiztar erregeak? Erregeen jauregian, edo aren jait-errian, ta, an alakorik ezipazen, erriko itxerik onenean ta apainduenean? Ala arkitu usteko zuten; bada Errege jaioberri baten billan zetozen; ta erregeak, erregeei dagozten tokietan idiro, edo egon oi dira, jaiotzen diranean. Baña etzuten arkitu, ez, Jesus maitagarria orren toki on-apainduan: arkitu zuten itxe txar edo abeltegi erdi urratu batean: ta, arkitu zuten an, beraren izar berriak erakusten ziela; bada, ara zeneko, batean gelditu zen izarra Jesusen itxe txar edo toki gañean zein zen Jesus, erregeei bere argiarekin adirazten ziela.

Orra, goiztar errege jaunak; orra non arkitzen den, zuek billatzen dezuten aur jaioberri, judu gogorron Erregea! Ez dezute noski zuek orren leku txarrean sartu ere naiko? Nai dezute atera dezaten atarira, orren urrutitik zatozten ezker, ekusi bage ez itzultzeagatik zeren errietara?

Baña erausi eroak dira, era onetako erausi guziak! Ekusi orduko zein den, izarrak erakusten dien Jesusen tokia, jaisten dira beren dromedario-

etatik, eta sartzen dira erregeak Jesus ekustera: ta, ekusi bezain laster belaunikatzen dira Jesusen oñetan, ta gelditzen dira, ezin umillago, ta arri-tuen eran, edo odolez ustiak edo liluratuak bezala.

Au zer da, errege andiak? Gizon indartsu, bear bezalakoak, zer da gaur or zuei gertatzen zaitzuen? Soldaduz betea zegoen Jerusalemgo erria, ta murru arrigarritz, ta dorre andi sendorrez ingurutua. Erri andi ta Korte sendor onetan arkitzen zen gizatza gaisto errege gogor Herodes. Zuek an sartzean etzenuzten errege onen baimenik, onen errian sartzeko; ta alere sartu ziñazten ojuka, ta galdez: *non arkitzen da juduen Errege jaioberrria?* An egondu ziñazten, nai adiña denboraz, izutzen etziñaztela, ta andik atera ziñazten, batere beldurtu gabe, ta ausardi andiarekin: ta, etxe txar batean sartu orduko, adio zuen belaun-besoetako indarrak, eta arpegiko kolorea! Zer gertatu zaitzue or zuei; edo or zer ekusi dezue zuek? *Ama donzella beartsu bat*, erantzuten dute, *bere amabi egimeko Semeixo batekin*.

Zer dute oriek biok, orrela zuek uzteko? «A (diote, biotzez beintzat) ezin adirazi ditekeen diñakoa da oriek dutena! Edertasuna darie Ama Semeei; baña ez lurrekoa! Ori ekusi dugu guk, emen sartu orduko, ta orrek utzi gaitu batetan gu, ikara bezala, ta umiltasunez ta debozinez beteak! Eta berebat gertatuko zen, Sansonek adiña indar ta biotz izandu bagenu ere! Lurreko loreak, zeruko izar-eguzkiak, eta gañerako gauz ederrak, nolakoak dirala uste dezu (diote), emengo Ama-Semeen edertasun aren aldean? Ikatza bezain beltzak, eta guztiz itsusiak. Jaungoikotasuna zer den dakienak, bai, baña bestek ezin ezagutu dezake zer den, ta nola-koa den Jesusen edertasuna; ez-eta onen *Amarena ere*».

Irur erregeak orduan agertzera, barren-barrenean zutena, agertuko zuten au guzia: baita anitz geiago ta geiago ere; bada, an sartu orduko, asiko ziran biotzez edo al zuten bezala, erraten: Edertasunaren beroa, ta erretzallea! Erretzen derozkigu geren barren guziak, eta amoriozko sutan urtuak bezala gelditu dira gure biotzak! Urtu ditezela, bai, ordu onean; ta maita zaitzagula guk, gure Jesus, ezin geiagoraño; ta maita zaitzagula, orain ezezik, beti ta beti, ta eternidade guzi-guzian ere! Ai, Errege jaioberrri, gure Jaungoiko maitagarria! Ez dugu damurik, ez, zu ekustera etorri garalakoaz, urrititik artara etorri bagara ere! Etortzeko bageunde gaur, ta milla ta milloi aldiz, etorri garan baño urrunagotik etorri bear bagenu ere, pozik eta pozik etorriko giñake gu, zu ekustera; ta orain emen arkitzen garan bezala, zure oñetan belaunikaturik, zuri agur ta agur umillak. eta ongi-torri bero-beroak egitera!

A ero zoratu galduak! (erran zezakeen, au erran ondoan, erran ezpa-zuten ere) a Jerusalemdero zoratuak! A Herodes, Herodes! A Herode-

sen soldadu, ta jende galduak! A, zuek ere, gure goiz erritar galduak, eta bazter orietako jende, onara gu ekarri gaituen izar bera, guk bezain ongi ekusi dezutenak, eta, gurekin ez etorri naiez, or gelditu zaraztenak! Bazekite zuek, nor den guk emen gaur arkitu dugun aur jaioberrria; ta nor onen Ama, ta zein onak biak, eta zein eder maitagarriak, laster artuko zenukee, bai, guk ekarri dugun onaraño bidea; ta ibilliko ziñazkee, gu bezain biziro, edo biziroago; ta, gu bezala, gure ondoan belaunikaturik, egiñen zeniokee, bai, guk bezain gogoz, zor zaion ongi-torri, ta dagokan, bere agur-ta-agur andia!

Guk, Jesus maitea, ezagutu zaitugun ezkerro, errain zuten gero errege berak, aitortzen dugu, ta pozik alere, zu zarala gure iruren, ta munduko guzien Jaun, Jabe, ta Errege ezin-maitagarriagoa; ta zu zarala, zeru guzian ta lurtean arkitzen diranak maitatu bear zaituzten Jaungoikogizon, gure Salbatzallea! Au, erdia itzez, ta erdia biotzez erraten zuteño, egiñen ziozkaten goiztar erregeak milla agur, ta eskumuñ beren Jesus maitari-maitagarriari.

Artzen dute gero beren presenta. Balaunikatzen dira berriz Jesus beraren oñetan, ta erraten diote: erregeen Erregeari, ta Jainkoari bezala, zor zaitzu zuri, gure Jaun andi jaioberrria, munduan arkitzen den guzi-guzia; ta, guk duguna zurea dela zuri adirazteko, ta noiz ere nai emain dizugulako siñutan edo señaLEAN, orra gerekin artu ditugun urre zati, inzenso-piska, ta mirra-apur au. Au, ta guk ditugun ta izan ditzakegun ondasunak ezezik, gure buruak ere, edo gu gerok, garan adiña, zureak gara; ta egizu gutaz ere, gure eskuetako presentaz bezala, zuk zerorrek nai dezuna. Au erran ondoan, uzten dute Amaren eskuetan beren presenta; ta gelditzen dira, guti ematen diotelako damuarekin; ta Jesusek adirazi bear nai diezten gauzen begira.

Ekusten dezu, nola dauden gaur goiztar erregeak Jesusen oñetan? Zein umillak! Zein zenzatuak! Zein bildu makurtuak! Ekusi orduko, arritzen ditu, ta betetzen atsegin ta kontentuz Jesusen Jaungoikotasunak; eta geroz lurretik ezin jaso dituzte beren begiak; ain txarrak derizte beren buruei Jesusen parean, edo Jesusen begietan: ta, an daudeño, beti daude beren Jesus gogoan dutela, beren Jesusi eskerrak ematen, ta Jesus maitatzen ta maitatzen dutela.

Orobat egiten ote dezu zuk ere, elizan arkitzen zaran zere aldietan, ta errezo zerbait egiten dezunetan? Ez ote diezu begiratzen zuk bein ere aldi orietan, elizan sartzen edo andik ateratzen diran jendei? Ez, eta an daudenei, edo an batetik bestera beren egitekoetan dabilzaneie ere? Ez dira an elizan zure gogoratzen, edo gogotik, ara orduko, utzi oi dituzu zuk

itxeko zere egitekoak, kanpoko zere lanak, lagunena erausiak, auzokoena bidegabeak, oroitzapen lizunak, eta gañerako erakeriak? Abe-Mariak erraten dituzu, Jesusen Amari begira zaudela, edo itzez erraten dezun guzia biotzez diardukazula? Mezakoan egon oi zara zu Jesusen izatea, Jesusen bizitza, Jesusen neke gogorrrak, eta guganako Jesusen amore bazter-bagekoa zere gogoan ta zere biotzen daduzkatzula? Ori da errege goiztarrak zuri gaur adirazten dituzun egitekoa; ta ori zere Jaungoikoak zuri eragin nai dizuna.

Zer presentak ote dira, elizarazten zaran aldietan, ta egunoro zuk zere Jesus maitagarriari egiten diozkatzunak? Ematen diozkatzu zuk goizoro, edo jaiki orduko, ta egunaz gero noiz edo noiz, zere gogo guzia, zere adimentua, ta zere naimendua, biegi eragiten dieztezun, ta Jesus berari atsegin egiteko diran, zure gauz on guziekin? Edo egiten dezu zuk, oriez biegi bialiatzen zarala, goiz-arratsetan, egunaren ordu guzietan, ta beti, edo beintzat maiz, zugandiki zure Jaunak nai duena? A zer urrezko presentak ori zure Jesus maitagarriarentzat!

Jesus beraren izenean, ta zu zerori gal etzaitzezen, nekatzen dezu bidenabar zuk zere burua, edo baruz, korapilluz beterikako lokarriz, ta silizioz, edo eragotziz zere begiei bear ez dituzun ekusteak, zere miari itz-keta makurrak, zere bearriei aditze lizunak, arroak, edo ez zuzenak; eta zere biotzari bere naikunde txar gaisto guziak? Minaren arrigarria! Presentaren ona!

Eta errege onak egin zuten presentaren erako present oso bat egi-teagatik, enzuten dituzu egunean eguneko mezak? Egiten dituzu goiz-arratsetako, ta otorduetako, edo otrontzetako zere otoitzak? Erraten diozu zerbait, etxetik ateratzean, orduak aditzean, zere lanak asitzean; ta era bereko beste aldietan zaitzen zaituen zere Aingeruari, zere izeneko Santuari, edo zere Jaungoiko maitagarriari? Egiten dezu arratsetako examina, edo egun guziko zere lanen ekus-aldia; ta, oni darraikon ones-damua, edo akto kontriziozkoa? A zer inzensua! Ala zer presentak!

Orra zuk, erregeen eran, Jesusi egin bear diozun presentak: ta orra nola egin ere. Egin badiozu zuk bein ta berriz, ta anitz aldiz, edo egunoro, iltzen zaran artean, zuk ekusiko dezu denboraz, baita beti-beti eterni-dade guzian ere; ta ekusiko dezu, bai, goiztar erregeak Belenen baño agitz obeki ta ageriagoan, zere Jaungoiko-gizon Jesus maitiaren edertasuna; ta zu aren lenbiziko ekustetik, izain zara zorioneko Jesusen umea! Zu atsegin utsez, ta kontentuz beti bizi bearra! Ta zu zeruko Errege, edo erregeen laguna. Erotasunez bete zara zu, ta zenzugabea, au guzia, orren erraz irabaz dezakezula, gelditzen bazara zu zeruko izarrak edo gogargiaz

kasorik egiten ez dezula, ta zere bazter txar orretan, edo bizitza galdu gal-garrian!

Fili, Deo dignas oblationes offer.

Eccli. 14. 11.

Nere semea, dio Eskritura santan gure Jaungoiko maitagarriak, nere semea, bada, begira zazu zertara zoazen, zere Jaunaganatzen zaran aldietan: ta begira zazu zer present-modu den, arganatzen zaranean zuk egin uste diozun zere presentak. Konfesatzera zoaz? Egin uste diozu konfesio-ko presentak? Begira bada zer eran, edo nola zoazen, konfesatzera! Zoaz (joan nai badezu, joan bear den eran); zoaz, gaizki eginaz, ta gaizkiarekin zere Jaungoikoari egin diozkatzun atsekabeez ongi damutua. Zoaz umilki an zere Jaungoikoari agur egitera: ta zoaz, zere gaizki guzia barkatuko dizulako uste oso-osoarekin; baña zoaz, oben guziak eta kulpak aldebat uzteko asmoz beterik, eta guzi-guziak utziko dituzulako itza zere Jaungoikoari ematera. Orrela ezpazoaz zu zere konfesionera, ez da, zure Jaunari dagokan presentak, zere konfesionea.

Komuniozkoa da zuk zere Jaungoikoari egin uste diozun presentak? Bear bezala komulgatzen zara? Biotz garbi-garbiarekin komulgatzen zara? Jesus artu naiez zoaz zu zere komuniozkoa? Jesus maitatu naiez zoaz; ta komunioz oneko indarrarekin, obeki baño obekiago zere Jauna serbitzatzeko gogoz bete zara zoaz zere komuniozkoa? Orrela bazoaz zu, ongi zoaz, bai; ta, gogo dezuna egiten badezu, komulgatzen zaranean, egiñen diozu Jesus maitagarriari ederki dagokan komuniozko zere presentak.

Otoitz garbi beroa da, egin nai diozun zere presentak? Bear bezala enzunikako meza da zere presentak? Zere presentak dira, egunak, asteak, illak, eta bizitza guzia ongi, ta kontuz eramatea? Present ederrak dira. Oriek zuk zerekin artu ezker, bazoazke, bai, lotsakerik gabe, zere Jesus ekustera. Ongi artuko zaitu, bai, Jesus maitagarriak, eta begitarte ederra egiten dizula, era orretan arganatzen zaran aldietan.

Ala joaten ziñan zu oraindianokoa zere Jaunagana, arganatzen ziñan guzietan? Ai, nere Jesus, ta zein guti! Zugana naz ni askotan, nere Jesus maitagarria, present on bat badere eskuetan ez nuela! Ai ta zenbat eta zenbat aldiz zugana nazan ni txarkiago ta txarkiago ere, edo biotz zikin, loitu, galdurekin! Onetaz oroitzeak berek guztiz alketzen nau ni gaur; ta, ez dakit zer negiken, aldi orietako nere agertze txarrak galerazteagatik! Gal bitez, arren, zere gogotik, nere Jesus maitagarria, ta geldi bitez bertan bar-

katuak! Au eskatzen dizut, eta ziñez alere; ta berriz era bereko agertze txarrak ez egiteko itzarekin.

Coram illo procedent Aethiopes.

Ps. 7. 19.

Bazter guzietatik etorriko dira, dio Dabidek, Jesusi agur ta presentak egitera. Bazter guzietan izain ditu gure Jesusek adoratzalleak, maitatzalleak, eta ongilleak; baita Etiopiako leku illunetan ere; ta egia dio. bada egungo egunean badira orrelakoetatik (eta anitz alere, ta anitz) Españian, Franzian, Europan, Asian, Amerikan ta Afrikako anitz lekutan.

Baña orietatik ote naz ni ere? Askotan agur egiten diot nik nere Jesus maitagarriari, goizetik arratseraño? Askotan, ta maiz belaunikatzen naz ni nere Jesusen oñetan, otoiz edo erreku zenbaiten presentak egitera? Etzait egunik igarotzen, egin nitzakeen orrelako gauzetatik zenbait iuzten ditudala? Bai noski, ta geienak ere! Orobat gertatuko da datozen egunetan? Ez nuke nai beintzat, nere Jesus maitagarria!

Eta nola nator ni gaur nere Jesusen oñetara? Biotz garbi-zuriarekin, edo mairu beltzaren larrua baño beltzago dadukala nere barrena, edo nere anima? Ala badere, ona non nazun ni gaur zere oñetan, nere Jaungoiko maitagarria. Zein ere beltz-galdua nazan ni, zure eskuetatik aterea naz. Aisa aski egin ninduzun zuk ni, artara ziñanean; ta egin ninduzun bezain aisa, zuri nazakezu, neronek nere naiez arturikako nere obenen beltzetasun loi-zikiñetik. Ez dezu bear orretarako, ez, nere utsak barkatzea, ta zere graziaz ni beterik uztea besterik. Egizu arren, nere Jesus maitagarria. Eskatzen dizut, nere gaizkiez ongi damaturik; eta, gaizki berririk egin bage, ta garbiro bizi nazala, agur umillak eta lan onen presentak maiz eta maiz zuri egiteko asmo osoarekin. Ai, anitz banegitza, ta guziak zuri dagozkizunak!

Rex erit super nos.

I. Reg. 8. 20.

Billa bezate nai dutenak, nai duten lekuan, beren erregea: nere Errege da, goiztar erregeei izar berriak erakutsi dien Jaungoiko-Erregea. Nere Erregea da nere Jaungoiko-gizon Jesus maitagarria! Ez da, ez, nere Errege au baño errege zuzenagorik, ez da ederragorik, ez da oberik, ez eta maita-

garriagorik ere! Onen etsai guziak nere etsai egiñak gelditzen dira gaurgero: guziak garaitzera noa, nere ezagueraren, adimentuaren, ta biotz on baten armak arturik. Lenagotik lan onetan ez asiaz dut damu ta urriki!

Nere Jaungoiko Erregeren etsaiak etsai gogorak dira; ta etsai guztiz bortitzak: dira alabaña nere aragi gaistoa, bere naikunde txar sutu-galduekin: Mundu arroa, bere asmo eroekin, ta ikuskari makurrez edo exenplo gaiztoz dena jauntzia; ta sulezeko gaistoa, bere jakindearekin, bere gu ezin-ekusiarekin, ta bere milla gordeka, ta tentu arrigarriarekin. Askotan eraman naute, bai, bein bata, bein besteak, eta zenbait aldiz guziak elkar arturik, nere Jaunaren kontra: baño gaurdanik orien kontra nai dut egon beti, ta nere Jaunarekin bat egiñik. Zein ere bortitz-indartsu-gorak diran etsai oriek, guziak garaitu uste ditut, guziak baño indartsuagoa den nere Jesus Errege onak lagutzen didala.

Orra bada ni, nere Errege Jesus maitagarria; ona ni prest, zuk nai dezuna eragiteko nere begiei, nere eskuei, ta nere adimentu ta naimendu guziari. Nazan guzia, nere gauza guziekin, zurea nai dut izan nik gaur ta beti. Dudana baño geiago banu nik, present ohea egiñen nikezu gaur. Biotzez ta zinki ematen dizut orain, bildu dudana ta emen dakardan au; baita gaurgero nik izan dezakedan guzi-guzia ere, gauz on anitz zure alde egiteko, orain dudana nere gogoarekin batean. Egin ditzadan guziak, nik nai bezala, ta batean ere uts egin bage, kendu bear didazu zuk, lenagoko nere utsen karga gaistoa; eskatzen dizut, nere naiez artu nuelako damuz beterik, eta itzez, ta biotzez erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XXV.garren OTOITZ-GAIA

A.

Erregeei Jesusek eragin zien, ta guri ere eragin nai digun, laugarren gauza da: Berak nai duen bidez ibiltzea

Andiak ziran, onak ziran, ta biotz onez emanak, irur goiztar erregeen presentak. Baña agitz andiagoak, agitz obeak, eta biotz edo amore obearekin emanikakoak izan bear zuten, errege berak Jesusek eskutik artu zituztenak: bada emanean garaitzen ditu Jesusek emalle guziak; eta, artzen duen baño geiagokoa da Jesusek ematen duena. Ezpañak geldirik idukiagatik, itz eginen zien Jesusek erregeei biotzez, ta inspirazionez edo gogargiz; ta, adiraziko zien ontzat artuak gelditzen zirala ekarri zituzten presentak; baita bideko nekeak, eta lenbizitik orduraño erakutsi zioten ongi naia ta deboziona ere.

Denbora berean egiñen zuen Jesusek, berari zegokana; ta emain zion bakoitzari, zituen ondasunak eta Indietako urre, zillar, perla ta diamante guziak baño geiago balio zuena, edo, ekarri zion urrearen ordez, emain zion zeruko jakiunde garbia, ta bertako karidadea; inzensoagatik emain zion otoitz ederrerrako grazia, ta atsegiñezko deboziona; ta mirragatik, bekatuaren usteltasun loiera gabe, garbiro bizitzeko bear zuena.

A zer Indiak arkitu dituzuen or Belenen, goiztar errege onak! Ongi nekatu zarazte, bai, joan diran egunetan! Bide luzean etorri zarazte, Jaungoiko-gizon Jesusek billan; ta, Jesus arkitu artean, izandu dezue zenbait egiteko ta arazo! Baña zorioneko arazo-bide-nekeak, zuen neke-bide-ara-zoak; bada bertatik irabazi dezue, Jesusek eskutik artu dezuten adiña zeruko ondasun ta doai; ta, gerorako eternidadeko gloria! Onak ziran, bai, ta ongi naiez emanak, zuen urrea, zuen mirra, ta zuen inzensoa; baña Arabiako inzensoa eta mirrak, eta Indietako ta mundu guziko urreak baño, milla ta milloi bider geiago balio du eman zaitzuen zeruko ondasunaren zatirik txikienak! Pozik itzuli zaitezke, bai, zeren errialdera, ta alkerik gabe; ta, eskerdun onak izan bearke dezue, nola-ere-bait eskerrez eranzuteko deitu zaituzten, ta orrelako ondasunez bete zaituzten zeren Jaungoiko-gizon, Jesus maitagarriari!

Bertatik asiko ziran irur erregeak beren egiteko ta lan eskerdun onetan; ta, lan au obeki egiteagatik, galduko zioten Jesus berari, zer zen egin zezakeena, edo berari atsegin egiteko egin bear zutena: bazekiten alabaña, ongilleak nai duen eskerrik onena dela, nai dituen gauzak zuzen egitea. Adiraziko zien Jesusek orretarako egin bear zutena: ta manatu zien denbora berean, utz zezatela Herodes gaistoaganako bidea; ta ar zezatela beste bat, etxera itzultzean. Eta, kasorik egiten ez dutela Herodes erregez, itza len eman bazioten ere itzuliko zirala beragana, juduen Errege jaioberria arkitu ondoan, artzen dute Jesusek erakutsi dien beste bide au. Badoaz andik beren etxeetara: ta, etxera orduko, agertzen die beren goiztarrei arkitu duten ondasuna. Egiten dira Jesusek Apostolu edo Predikari; ta, al dituzten guziak Jesusek legera ekarri ondoan, ematen dituzte Jesus beragatik beren bizitzak, eta odol guzia; ta Santu ta Martir egiñik, igaten dira ill orduko zerura; an atsegin ta kontentuz beteak betiko bizitzan bizitzera.

Zorioneko errege doatsuak zuek; bada lendabizitik azkeneraño egin dezue, eta ezin ederkiago, Jesusek adirazi dizutena! Jesus maiteak deitzen zaituztelako siñu bat ekusi orduko, artu dezute zuek Jesus billatzeko gogo bero bat, eta asmoa. Asmo au artu, ta laster atera zarazte Jesus bera billatzera. Arkitu dezute, bai; baña milla neke ekusi ondoan. Arki-toki berean egin diozkatzue zeren agur on, eskumuñ umillak, eta zeren presentak. An bertan utzi zenituzten zeren jentil-kontuak; eta artu izandu zenuten zeren Jaungoikotako, Jaungoiko-gizon Jesus jaio berria: ta artu izandu zenuzten, bein ere ez iuzteko, edo zuek ill arte guzian ziñez, zuzen, ta biziro bera maitatzeko. Eta, Jesusi zegokan zeren lan on andi au egin ondoan, igan izandu zarazte, orrelakoentzak Jesus berak dadukan tokira, edo zeru eder orretara; or Jesus beraren amorez urtuak, eternidade guzi-guzian, edo beti-ta-beti egotera.

Bukatu zen, goiztar errege onak; bukatu zen, zuen emengo erresuma, edo erreinua; baña, bukatuko ez den Erreinua da zuek, zeren Jesus maitearen erranak edo adirazte onak egiten dituzuela, irabazi dezuten zerukoa. Bukatzen ez den zeren zeruko Erreinu onetan zarazte zuek, eta izain ere zarazte beti-betiko Errege andi, edo Prinzipe. Or Erreinu orretan, or zuek izain dezue, bai, nai adiña atsegin ta kontentu, ta izain dezute atsegin-kontentu atsekabarik batere gabekoa. Zorioneko erregeak bada zuek irurok; eta milla ta mill aldiz zorionekoak! Eta nor legoken or bertan, zuen eran, ta zuenaren erako atsegin-kontentuan! Baña zer erakeria, zuk orain, zer siñisten dezun, ezpazenek bezala, darausazuna? Nor legoken, diozu, goiztar errege onak dauden lekuan, ta, orienak bezalako atsegin-kontentuen artean? Nornai, nai badu, egon diteke, bere arako ordua

etortzen zaion ordu beretik; aski du orretarako, irur errege beren, orain-dañoiko ibillerari, ta gerozko denboran oriek egin zutenari, ongi ta kontuz begiratzea; ta, orien eran, ark ere bere gauzak egitea.

Zer ibillera da, diozu, goiztar erregen ibiller oraindañoikoa? Otoitzgai onetan, ta lenagoko iruretan zuk zerorrek ekusi dezakezuna. Eta zer ote da, beren ibillera onen ondoren errege berak egin zutena? Jesus maitagarriak adirazi ziena? Zer? Herodes gaistoaganako bidea iutzi, ta Jesusek adirazi zien beste batez zuzen etxeratzea. Eta, orra, orien eran zerura nai dutenak egin bear dutena: arkitu artean, Jesus billatzea, edo benik bein zer ote den gugandik gure Jesusek nai duena, ongi ta garbiro ikastea; ta gero, ikasten dugun au kontuz ta zuzen egitea.

Egin izandu dezu zuk bata, ta bestea, zere oraindañoiko denboran? Beldur naz ezetz! Esazu ezperen, zenbat eta zenbat aldiz, edo zela elizan, zela itxean, zela bidean, zela lagun artean, edo zela bakarrik arkitzen ziñanean, eman izandu dizu zuri zere Jaun maitagarriak zere biotzaren ukitze edo beldurrera bat, iratzar zindezen zu zere atsegin txarren, edo lurreko gauzen loo gaistotik, eta kontuz adi zenezan ordu barean bere gogargiz edo inspirazionez Jaungoiko berak adirazi nai zizuna? Zenbat aldiz era orretan adirazi dizu zuri zere Jaungoiko maitagarriak utz ditzatzula zere barrena zikinerazten dizuten ibillera makurrak, dantza galgarriak, jostatze loiak, jokatzeko kaltezoak, amiltegiak dituzten itxeak, jan-edan lizungarriak, edo era bereko beste zenbait gauza ta leku? Baña zuk bein ere benaz, guztiz, ta txoil utzi izandu dituzu?

Atozea: ta zenbat aldiz, era berean, edo nola-ere-bait, adirazi dizu zuri zere Jaungoiko berak itzuli diozazula (ta alik lenena) nori berea, edo zor zaion ondasuna; atera ditzatzula, ta luzatu bage, zere zorrak, ez dela zer zugatik kaltear ta naigabeturik iduki nior, edo neketan ta penan: ez dela zer-egin bidegaberik txikiena ere munduan denik, naiz dela zure etsairik andiena. Baña egin izandu dituzu zuk oriek guziak, eta gañerako, Jaungoiko berak adirazi dizkitzun gauzak? A! noski, oriek egiteko artu bear zen bide zuzena zuk artu lekuan, gelditu zara zu leneko zere bide galgarri gaistoan!

Ortik zu ater-erazi naiez, ta sar zindezen zuri zegokizunean, adirazten zizun noiz edo noiz zere Jaungoiko maitagarriak, edo predikuz, edo libruz, edo beste zerbaitek aldetatik, egin zenezala konfesione jeneral bat, edo zere bizitza guzikon konfesionea. Baña zer egin diozu zuk aldi orietan zere Jaungoikoari? Ez aditu. Adirazi dizu zoazela maiz Komunione maiera. Zenbat aldiz urbiltzen zara, ta nola? Zerorrek dakizu. Adirazi dizu igande-jaiak dirala, mezak, sermoiak eta bezperak enzuteko, libruan ego-

teko, etxekoei doktrina ta otoitzak erakusteko, ta beste zenbait gauza ta lan on egiteko. Egin dituzu? Zenbatetan, ta nola, edo zer moduz ta eran?

Anitzek uste dute nolana beren mezan egon ezkerok, egin dituztela jaieko lanak, eta beren egiteko guziak. Uste dute, konfesatu ezkerok, egin dituzten gaizkiak, edo beren bekatu guziak, bertan gelditzen dirala barkatuak; eta artu dutela zerurako bide berri on zuzena; baña anitz eta asko konfesatzen dira, edo beren gaizki egiñen urriki onik gabe, edo berrien bideak galtzeko asmorik artzen ez dutela; ta argatik gaizki; ta andik laster arkitzen dira bekatu berrien artean, ta beren leneko bide galgarri beretan.

Au da, Jesusen umeak, Jesusek erakusten dizuten bidea, ta goiztar erregeak egin zutena? Onetarako billatzen dezue, gau ta egun elizan arkitzen den, ta bere aldaretik deitzen digun gure Jesus maitagarria? Ez egiteko guk, gure Jesusek guri adirazten dizkigun gauzak, zertako da gure ta gu bezalakoen elizaratzea? Zertako da an gu gure Jesusen begietan agertzea? Zertako da aren oñetan gu an belaunikatzea? ta zertako dira beste zeinbait orrelako gure itxur-eria? Ez gure onerako, ez! Ez gu zeruan goiztar erregeen lagun gure Jaungoikoak egiteko!

Galdu nai dugu berez, ta ori guk gerok dakigula? Baietz dirudi! Ez da au erotzar utsen, ta zenzurik ez dutenen egitekoa? Egiteko onetan nekatuko naz ni berriz ere, ta alferrik, edo nekatu ondoan kaltear gelditzen nazala? Ez baldinbere, guganako amorez urtzen zauden gure Jesus maitagarria! Eta, gerta ez dedin, argi egizu oraindañoikoa ez bezala, edo argiroago agertzen diguzula, guk, gero zure zeruan sartzeko artu bear dugun geren bidea; ta iguzu bidenabar, bide bera artzeko, ta bide on onetan biziro ibiltzeko bear den zure laguntza ta grazia. Onekin batean ibilliko gara gu, goiztar erregeen eran, arin ta zuzen. Ala bagenbiltza; ta bagenbiltza, trikatu gabe, ta zerurano! Zorioneko umeak ordutan gu, ta atsegin ta kontentuz beterik beti bizi bearrak.

*Vigilia honestatis tabefaciet carnes,
et cogitatus illius auferet somnum.*

Eccli. 31. 1.

Zere otoizetan, ta libru onak irakurtzen dituzula, billatzen badezu zuk zere zerurako bidea, zuk arkituko dezu: ta zu, bide au arkitu orduko, asten bazara bideko zere lanetan, ta irauten badezu zuk zere lanak bukatu artean, garaituko dituzu, bai, aragiaren naikunde txarrak, eta onerako zere nagitasuna; bada oriek garaitzen dira, ta eskura datoz aragiaren nai-

kunde makurrak, nork bere buruari, bear ez duen loa kenduz, ta egin ditzaken baruak, ildurak, eta beste nekezko lanak egiten dituela. Au da orain bere Eskritura santaz gure Jaungoiko jakintsuak adirazten digun egi-tekoa.

Nagitasuna garaitu gabez, ta beren buruak ez nekatzeagatik, gelditu ziran beren errietan, deitzen zituen Jaungoikoari ez aditu egiten ziotela, irur erregeak ez, beste goiztarrak. Orobat egin izandu zuten Herodes gaistoak, eta jerusalendar guziak. Zeñekin ibilli naz ni oraindañokoa; goiztar irur erregeekin, edo gañerako nagialferrekin? Eranzun dezala oraindañoko nere bizitzak!

Egin izandu dut beti nik nere Jaungoiko maiteak adirazi oi zidana? Askotan galdetu diot nik nere Jaungoiko erakusleari zer ote zen nitaz nai zuena, edo nik egin-bearra? Edo bizitu ote naz ni aisa, lasai, ta nere gogora? Garaitu ote ditut beti nik nere naikunde makur-galduak, edo garaitu ote naute berak ni bein, bitan, berriz ta berriz ere? Egunen batean ageriko da, ta guziok ekusten dugula.

Ez, nere Jesus maitea, ez: orduan ezezik, bertatik ere aitortuko dut nik, egin dudan nere gaizki guzia. Nagitzar galdu-gaisto bat izandu naz ni oraindañoko nere denbora guzian! Nere gogoari atsegin egiteagatik, ez diet begiratu nik, bear bezala beintzat, zure izarrei, edo igorri dizkidatzun gogargie! Ez aditu egin izandu diet nik zure oju meei, edo deitze maitagarrii; ta, nigandik zuk zer nai zenuen nik jakinagatik, gelditzen nintzan beti ni nengoen lekuan, ta nere bizitza gaistoan; edo, igituagatik noiz edo noiz, nengoen tokitik, itzultzen nintzan laster nere naietara, edo nere bizitza txarrera; ta arrastan erabili nau nere gogoak, edo nere aragi sutuak bere aztura ta kostunbre galgarriekin.

Onela biziko naz ni emendik aitzina, edo gaurgero? Nere deiez egoin da beti nere Jesus? Niri erakusten ibilliko da Jesus nere ibilbidea, ta ni Jesusen igesi ta gordeka? Ez al dut eginen berriz onelakorik? Entzunen al ditut gaurgero nere Jesusen itzak? Ibilliko al naz zeruko bidean erne ta bizi? Nai nuke beintzat; eta orain orretan nago. Jaunak didala, entzun-ibillera onek eskatzen duen laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

*Vidisti virum velocen in opere suo?
Coram Regibus stabit, nec erit ante ignobiles.
Prov. 22. 29.*

Ez da norako-nai egiña bere Jaunaren bidean arin dabillen anima. Onela dabillen animak egiten ditu bere Jaunaren gogara bere gauza guziak; eta, aren gogora gauzak egiten dituen anima leku onerako jaioa da, ta berari dagozkan lagunen artean bizi bearra. Noren artean, ta non ote? Sulezean; ta ango galdu-txar erre zikiñen artean? Ez bada. Bada non? Erregeen artean, ta zeruko glorian.

Nora bearra ote naz ni, edo noren artera bearra? Nere eskuan dago, nere Jaunaren laguntza ta graziarekin batean, nai dudan lagunen arteratzea. Birtutezko bidea da niri, zeruko lagun-arterako, nere Jaunak berezi didan bidea. Urrats jakiñak dira, bide orretako urratsak edo pausuak. Kontuz banabil ni, ta ez-uts egin naiez, ez ditut uts egiñen: ta, uts egiten ezpadituz, zerurako naz ni zuzen-zuzen, irur goiztar erregeen, ta gañerako ara igan diranen lagun izatera.

Zorionean jaioa ni, ni aratzen banaz, anitz nekeren buruan ara iganagatik! Bada, ni ara ezker, nereak izain dira sekulako gustoak, eta nik an artu al din atsegin ta kontentu! Ni ara ezker, neretzat aitu dira lagun galduak, lurreko kezak, naikunde lizunak, eta min andi-txiki, ta atsekabe guzi-guziak: an ez da alabaña lagun onak, ona, ondasuna, ta atsegin utsa beste gauzarik.

Ez ote dut bada artuko nik, orain badere, arako bide zuzen ondatsundun au? Au utzirik ibilli bear dut nik eroaren eran, sulezeko bide galgarrian, zer penak an, zer nekeak diran ta zar kezak dakidala? Ez arren, nere Jesus maitea, ez! Askal dira, orain arteko nere ibillera galduak, eta arako pausuak! Eman ezpanu bat ere, beste lekutan arkitzen nintzan ni gaur, ta zeruko irabazi andiekin! Ots bada, nere anima; gabiltzan zuzen, ta goazen arin zeruko bidez, ango errege, santu, ta aingeru guzien artera. Zenza gaitezen orain badere, ta dagigun gaurdanik, gure Jaungoiko maiteak nai duena. Bai arren, bai!

*Ego, qui loquor justitiam,
et propugnator sum ad salvandum.
Isai. 63. 1.*

Ez da zer beldurtu, dio Jesus maitagarriak, agertzen dizudanean nik zuri, uste etzenuen bideren bat edo beste; bada bide au, nekez, kezka, ta etsaiez inguratua arkitzen denean ere, badut nik, bideratzen diranentzat, oriek or ibiltzeko bear adiña indar ta laguntza; ta ezin erakuts dezaket nik

zerura zuzen ez daraman, ta oriei ongi ez dagoten, biderik; ez-eta bide, errazki ta aisa ezin egin ditekenik ere.

Au den ezkerro, diozun bezala, ona ni, nere Jesus maitagarria, ona ni emen, luzatu bage, ta gaur eskuetan, zuk nai dezuna zuzen egiteko; ona ni emen biderako prest; edo ona ni abian, agertzen didazun edozein biderako. Zuk laguntzen didazula, egin uste dut nik nigandik zuk nai dezun edozein gauza, naiz dela au izan diteken gaitzena edo gogorrena; baita, lenbizitik azkeneraño, izerdia dariesala ibilli bear banu ere!

Ai! onetan egon banintz beti ni, nik zu ezagutu zindudanetik, nere Jesus maitagarria! Gaur egoin nintzan ni, nagoen baña zure alderago; ta milla ta milla pausu on emanik, zerurako nere bide zuzenean! Anbat denbora galdu dudalako damuak arinduko al ditu gaurgero nere oñak, bizi-bizi nabillen bizi nazaño, ta irabaz ditzadan, oraindaño koan nere nagitasunez galdu ditudan irabazi guziak.

Andiak dira, bai, ta guztiz alere, nik orain artean galdu ditudan irabaziak; eta oriekin batean galdu dut nik, nere naiez, nere anima. Au da, bai, au galtze arrigarria! Au da, bai, zu, nere erakusle on Jesus urrikaltia, atsekabez bete zaituen nere galtzea; ta galtze, ni sekulako gal-bidean sarerazi nabena! Atera ote naz, orain badaere, nere galbide gaisto-lizun onetatik? Zerorrek dakizu au, nere Jesus maitagarria! Atera ezpanaz, atera nazazu; ta ez nazazula utzi, nere galbide gaistora berriz urbiltzen, bizi nazaño. Eskatzen dizut, len an sartuaren damu ta urriki andiarekin; ta itzez ta biotzez erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XXVI.garren OTOITZ-GAIA

A.

Kandelari-eguneko Jesusen elizaratzeak erakusten digu, guk geren buruez egin bear duguna

*TULERUNT PUERUM IN JERUSALEM;
UT SISTERENT EUM DOMINO.— Luc. 2. 22.*

Deus ez dakien aurrak bezala, egin zituen Jesusek bere aur-denborako gauza guziak; eta, besteen artean, Kandelari eguneko bere elizaratzea, ta elizako bere presentazioa. Bere presentazio, edo elizaratze au egin zuen gure Jesusek gañerako beren gauzen eran, edo ongi oarturik, berariaz, bear bezala, ta guri erakusteagatik, guk geren egin-orduetan egin bear duguna. Baña zer ote da gure Jesusek gaur guri erakusten diguna? Benik bein, guk, egitera beartuak gauden geren gauzak zuzen egitea; ta gero guk egitea, egin bear ditugunak ezezik, beste zenbait ere.

Zer egiten du gaur Jesusek, guri gauza oriek era orretan egiten erakusteko? Egun artako legeak ziona. Zer zion legeak? Egin zekiola gure Jaunari lenbiziko semearen presenta, eramanik orretarako seme lenbizikoak Jaun beraren etxera, edo eliza berezira. Baña egin zuen Jesusek bere elizaratze orretan, ta elizako bere presentan, beste edozein israeldarrak egiten zuena baizik? Bai? Zer bada? Guzia bere naiez egitea: bada egin zuen gure Jesusek presentazioko legeak zion guzia; ta etzuen beartzen Jesus, israeldarrak bezala, semeen presentazioko legeak; lege au alabaña ama-ume bekatarientzat egina zen; ta, ez Jesusek, eta ez Jesusen Amak izandu zuten bekaturik, ez orduraño, ta ez bein ere. Egin zuen bada Jesusek gaurko bere presenta, bere Aitari atsegin egiteagatik; eta, atsegin osoa Aitari egin naiez, egin zuen guztiz zuzen, ta ezinobeki; bada egin zuen, alik lenena; egin zuen bere Amaren eskuz; ta egin zuen, berak nai zuela, ta premiarik bage.

Bai: benik bein, egin zion Jesusek bere Aita maitagarriari alik lenena bere buruaren, edo zen guzi-guziaren gaurko presenta; bada present au egiten zen amaren erditzetik berrogeigarren egunean; ta, egun au etorri

orduko, agertu zen Jesus presen-tegian, edo bear zen elizan, ta Jaunaren begietan. Eta, a zer presenta! Parerik gabekoa!

Egun artan Jesus elizan sartzean, erran zekikeon Aita Eternoari: ona Jaungoiko maitagarria, ona non dezun zere eliz onetan, oraindik agertu den presentik ederrena; ta present, agertu diran ta ager litezkeen semeen presentak baño geiago ta geiago balio duen seme-presenta! Ez dezu eza-gutzen zuk au, ezaguntzaz beterik arkitzen zaran Jaungoiko maitagarria? Ez da, ez, dirudiena. Bekataria dirudi: baño ez du bekatu-kutsurik ere. Zure Jakiunde da, ta Trinitateko bigarren Persona, gure amarez Ama Birjinaren ume ta aur-egiña. Emen dator Jaungoiko-gizon zure Seme au, gure zorrak bere gain arturik; eta dator, zuk nai dezula, guzi-guziak bertatik ateratzera. Badu, bai, aur jaioberria izanagatik, zerekin edo nondik oriek atera; egin dezaken gauzarik txikienak balio du orretarako diña, ta agitz geiago. Lenago ere egiteko onez onara etorri naia zegoen: ta, etorri ezpada, zure legeak diona zuzen baño zuzenago egiteagatik, izandu da; ta bidenabar egiteagatik, zuk naienez dezun bidez, ta moduz.

Zer bidez, edo moduz egin izandu zion Jesusek bere Aita Eternoari gaurko bere presenta? Bere Amaz baliaturik. Amaren eskuz egiteagatik bere Aitari gaurko bere presenta, egondu zen Jesus Elizara gabe, legeak ziona Amak egin artean; edo jaio ezkerozko berrogei egunetan; bazekien alabaña Jesus maitagarriak, lurreko onak edo Santuak, eta zeruko guziak baño geiago balio duela beraren Ama Birjinak; eta, gañerakoen eskuetatik baño, bakar onen eskutik obeki artzen duela Jaungoikoak edozein presenta. Erdi-berrien legeak ziona egin orduko, ta egun orien buruan artzen du Jesusen Amak bere Semearekin elizarako bidea, an bien izenean, ta biak nai dutela, Aita Eternoari egiteko Jesusen presenta.

Elizara zeneko, zekienak bezala, nolakoa zen zeraman presenta, errain zion Jesusen Amak Aita Eternoari: ona non dezun, ekusten dezun presenta! Jaungoiko-gizona da, dakusazun bezala! Jaungoiko-bezanbatean zure Semea da ta Seme guztiz maitea! Nigan artua du, duen Gizatasuna; ta orregatik nere Semea ere da; ta, berez, gogoa, ta nai duela, dator; ta ala ezpaletor ere, ekarriko nikezu nik dakardan bezala, ta emain nikezu, emadizudan bezain gogoz, ta biotz osoarekin.

Artu zazu bada, zuri nik zor dizkitzudan ondasun, ta doaien alde. Anitz da, bai, nik zuri zor dizudana; baño, zukanako nere zor guziak baño milla, ta milla bider geiago balio duen presenta da orain nik nere eskuetan dakardan, ta zuk emen ekusten dezun presenta. Artu zazu bada zeren zurea den, den bezala; ta artu zazu bidenabar mundu guziak zor dizuna-

ren alde, ta gure guzien onerako. Orrenbat merezi du, bai, dakizun beza-la; baita geiago ta geiago ere.

Zure Ama Birjinak au dion artean, zer ote diozu zuk, gure Jesus maitagarria? Nai dezula zatoz, ta bortxarik gabe? Naiezko presenta da, gaur Aita Eternoari zere Amaren eskuz zuk egiten diozun presenta? Nola-ere! dio, ta ezin naiagozkoa! Gizon egin zeneko presentatu zion Jesusek Aitari bere gizatasuna; present au berau egin izandu zion bere Jait-egunean, egin izandu zion bere Zirkunzision, baita beste anitzetan ere; baño, nioiz ere baño egokiago egiten dio egungo egunean; au zen alabaña, Jaunak orretarako berezi zuen eguna.

Elizan sartu orduko bada, ta, nior oartu bage, eginen zion Jesusek biotzez ta begiz, bere Aita Eternoari, al zuen agurrik andiena; ta errain zion, itzik atera gabe, naiez ta biotzez: Badakit, bai, nere Aita maitea, norañoakoak diran bekatarien zorrak, eta zein balio gutikoa den zor orien alde gizon utsak egin dezakeena! Badut nik ere, zuk zerorrek emanikako nere gizatasuna. Ona non natorren, au arturik, zuk nai dezun guzi-guzia egitera; ta, beste gauzen artean, zor orien alde zernai egin naiez nator. Nai badadezu zea nazaten orien alde, ona non dagoen orretarako nere bizkar minbere au. Aranzez odoltu bear banaute; ona nere buruko loak; baita buru guzi-guzia ere. Gurutzean josirik ill bearra banaz ni, ona iltzeetarako nere eskuak eta oñak; eta ona azkenean nere odol guzi-guzia; naiz, au ateratzeko, urra ditzatela nere zañak, nere loak, eta nere bular au, ta biotz bera ere. Zer nai dezu, bada, dagidan zor orien alde? Errazu nai dezuna: Baditut, zuk emanikako bearriak; eta adituko dut, zuzen egiteko, erraten didazun guzia. *Ps. 39. 7. Hebr. 10. 5.*

Zein begi onez begiratuko zion Ait-Eternoak, bere Seme Jaungoiko-gizon Jesus maitagarriari, ekusi zuenean zein laster, zein gogoz, zein esku zuriz, ta zein ziñez egiten zion beren buruaren ta gauza guzien presentak? Ontzat artzen bazituen Abelen, Noeren, Abranen, ta bertze lege zarreko gizonen present txikiak, nola artuko zuen Ait-Eternoak, anbat eta anbat balio zuen Jesusen presenta? Ez da erraz guk au adiraztea! Ekusi zazu zerorrek, al dezun eran, astiz ta gogoz begiratzen diozula.

Gero begira zaiozu aldi onetan Jesusek erakutsi zizun egitekoari; ta ikasi zazu zere Jaunari presentak egiten; ta egiozkatzu garai onean, Ama Birjinaren eskuz; ta biotz on garbi-oso batekin, naiz obligaziozkoak izan, edo zuk egin bearrak; naiz zure naiezkoak, edo borondatezkoak. Orrela zuk oriek egin ezker, ongi artuak izain dira, bai, zure presentak; eta oriek ark zugandik artzean, emain dizu zere Jaungoiko emalle andiak zuri dago-kizuna.

Au zuk erditsi nai badezu, egiozu jaiki orduko zere Jaungoiko maitagarriari, zere biotzaren, ta egun artako zere gauzen presenta; ta, Jesusen Ama arteko arturik, eska zaiozu, egun guzian biotz ongillez, asmo garbiz, gogo beroz, nai on, ta maitatze ederrez beterik, edo zuzen-zuzen, ta berak nai duen eran ibiltzeko grazia. Zoaz gero, al bezain len, bere elizan Jaungoiko berari zere presentazioa, edo zere adimentuaren, zere naimentuarien, ta zere zaran guzi-guziaren presenta egitera: baña zoaz, zere Jaunari atsegin egiteagatik, eta Jesusen Amaz baliatzen zarala.

Ori egiten dezunetik, begira zaiozu zuk zere buruari, Jaunari emanikako gauzari bezala, ta gorde zazu, alik ongiena; eskatuko dizu alabaña jabeak, gutiena zuk uste dezunetan; ta, orduan kontu ona zere buruaz zuk ez ematera, gaizki artuko zaitu, artzeko zaituen zere Jaungoikoak; eta galduko zara sekula guzirako.

Egunoro egin ote diozkazu zuk zere Jaunari era onetako presentak? Gorde ote dituzu zuk, zere Jaunaren gauzak bezala, zere oroimendua, zere ezaguera, ta zere biotza? A! ta zein guti! Ori nik egitera, edo nik ori egin izandu banu oraindañoko nere denboran, nagoenetik beste gisan negoen ni gaur! Gaur izain nintzan ni nere Jesus onaren biotzekoa; ta nork daki zenbat ondasunekin arkitzen nintzan ni nere animan! Baña zer eran arkitzen ote naz ni? Jaungoikoak daki! Berak didala oraindañoko nere utsen barkamentua, ta gaurdanik badere, Jesusek bere presentazioan erakutsi didan guzia zuzen egiteko grazia. Bai arren, bai!

*Voca nomen ejus, Accelera
spolia detrahete: Festina praedari.*

Isai. 8.3.

Ageri da, Jesus maitagarria, zein egokia den zere Aitak Isaiasez zuri emanikako izena, oni erran zionean, deitu bear diozu: *Ots fite, zoaz lasterka, osturik daramana kentzera, ken egiozu lenbailen duen guzia*: Bada presentazioko eguna etorri orduko, atera ziñan zu zere itxetik, eta elizara ziñan, zere Jaunari an erratera: Ona ni prest sulezeko guzien kontra: nai badezu, kenduko diot, eta luzatu gabe, munduan sulezeko gaistoak eraman diotena. Kendurik, eraman diote, Aita nerea, zu ezagutzeko bear den zeruko zure argia; ta utzi dute bekatuaren illunbe galgarri gaistoan. Nai dezu bada, atera dezadan nik mundu galdu au bere illunbetik, emateko gero, bear bezalako zure ta nere berria? Badagiket, bai, nik au guzia, zuk zero-rrak ongi dakizun bezala; ta badagiket, bat ere trikatu gabe. Zer diozu

bada, nere Aita maitea? Zure naia aditu naiez nago. Banoa, nere lan au egitera? Izenaren egokia, Jesusen lan andi au adirazten duen izena!

Eta niri dakokidan izena ote da, nere bataioan niri eman izandu zidatena? Ordituk Kristo Jaunaren izenekoa naz ni, edo kristioa, edo kristaba? Zer bizi da kristabaren bizia? Ongi badabill, ta Ebanjelio santuak adirazten dion eraz, *gurutzea ta martirio gogorra*, edo goizetik arratseraño kontuz bizitzea, naikunde makurrak garaitzea, gogoari atsegin gaistorik ez egitea; nai ez dituen zenbait lan aragiari eragitera, ta gogoz ta biotzez gure Jauna beti maitatzea. Lan onetarako prest ote nago ni goiz-arrats, gau-egun, ta noiznai ta beti? Ori da gaur niri nere Jesusek erakusten didan lenbiziko gauza, edo egitekoa. Egin baneza nik (eta zuzen) gaugerero badere, lagun zakizkit egiten, nere Jaungoiko maitagarria. Bai arren, bai!

*Ego Mater pulerae dilectionis,
et timoris, et agnitionis, et sanctae Spei.*

Eccli. 24. 25.

Nai dezu zuk bear bezalako bitarteko bat, zere Jaunaganatzen zaran aldiatarako? Orra non dezun Ama Birjiña. Au da, bai, Aingeru, ta Tronu, ta zeruan arkitzen diran gañerako guziak baño gure Jaungoikoak ebeki artzen duen artekoa, au da alabaña Aita Eternoaren Alaba guztiz onetsia; au Semearen Ama maite-maitea; ta au Espiritu Santuaren Esposa berezia. Birjin-Ama onen eskuz egiten badiozu zuk zere gauzen presenta, zor zaitzun baño ederkiago artuko zaitu zu, bai, zere Jaungoiko maitagarriak, eta emain dizu zuk bear dezun guzia; bai, ta anitz eta anitz geiago ere.

Nai dezu zuk orain zere oben guzien urrikia, ta zere Jaunaren bel-durtasuna? Nai dezu zuk orretarako, ta zere gauzak zuzen egiteko, zere Jaunaren ezaguer argi andi bat? Nai dezu zuk, zere Jaunak oraindañoko uts guziak barkatuko dizkitzulako, bizitz-on bat egiten lagunduko dizulako, ta azken-grazia emain dizulako uste, ta esperantz andi bat? Nai dezu zuk bidenabar zere Jaunaren amore ta maitatze bero-sendor bat? Balia zaitetz bada Bitarteko onez, edo Jesusen Amaz: au da, zuri zere Jaunagandik ongien-ongien ori guzia erditsiko dizun bitartekoa.

Baña artu naiko dezu zuk, Ama maitagarria, ni bezain gauza txarrebes bategatik onenbat egiteko? Naiko dezula baneki nik, atsegin ta kontentuz beterik geldituko nintzake! Naiko dezula deritzat, bai, Ama birjiña; bada zure Seme Jesus maitagarriak gaur egin duena, niri erakusteko da: ta, erakutsi dizkidan gauzetatik bata da, zutaz baliatzea. Ona bada ni

Birjin-Ama maitagarria; ona non natorren ni, zuri ziñez eskatzera ar ditzatzula, arren, nere biotz txar au, ta, nere Jauna maitatzeko nik orain nere baitan arkitzen dudan gogoia, gañerako nere gauza guziekin batean: ta ar ditzatzula, guzien presenta zere eskuz Jaun berari gaur egiteko. Egizu nigatik anbeste; ta bidenabar eskatu bear diozu nere Jaungoiko maiteari didala, arren emendik aitzina, nere gauza guziak zuzen egiteko bear dudan bere laguntza, ta grazia. Bai arren, bai!

*Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum
pro nobis oblationem,
et hostiam Deo in odorem suavitatis.*
Ephes. 5. 2.

Ekusten dezu, zenbat zor diogun gure Jesus maitagarriari? Guri ongi naiez, artu ditu bere gain gure zor guzi-guziak; eta, orretarako, agertu zaio Jerusalemgo elizan bere Aita Eternoari, ta erran izandu dio, onekin berarekin dela gaurgero aren egitekoa. Ona, (erran dio aldi onetan Ait-Eternoari); Ona ni prest zor orien alde nai dezunerako. Bertan, gero, edo zuk nai dezunean, nik egiñen dut orien alde, manatzen dezun guzi-guzia. Ez dezu, ez, zer begiratu nere nekeetara; andienak ere pozik artuko ditut nik, zuri gizonen zorrak pagatzeagatik, eta baketan geldi zaitezen zu, nere Aita maitea, nik maite ditudan munduko jende guziekin.

Orra, bekatari txarra; orra, zugatik gaur gure Jesusek bere Aita Eternoari erraten diona. Eta zuk Jesusi ordañez bezala, zer erraten diozu? Zer dakit bada? Nik erran bear nikeona da: *eskerrak, eta eskerrak zuri, nere Jesus maitagarri onegia!* Orrelakoa zu ez izatera, nola zuk ar zenetzaken, gu bezain ume txar galduakgatik artu dezun adinbat neke ta egiteko? Ez dakit nik gaur zer negiken, nere onean zuk aldi onetan egiten dezunagatik! Ona ni, nere Jesus maitagarria, nere aldetik prest, eskerdun onaren eran, zuk nai dezun edozein gauza egiteko. Zer nai dezu bada dagidan nik, zor dizudan amorearen alde? Zure eskuetan uzten dut orretarako nere biotz au; esku beretan uzten dut nere adimentua; bai, ta nere oneste ta nai guzi-guzia ere.

Guzia da guti, zure amoreari nik zor diodanari eranzuteko, ta nere oben gaisto ta zor andien alde! Lenago nik ezagutzera, orain adiña bazen ere, zer gauza den oben kulpa, ta oraindianoko nere gaizkia, ez nuen egiñen, ez beintzat anbestetan; ez, eta bein ere! Egiñak ez dute, egin nituelako damua beste zuzenbiderik. Damu dut, bada; ta ziñez alere! Ta damu-

ko nuke, nere bizi guzian gaizki bat baizik egin ezpanu ere. Orra bada, Jesus maitagarria; orra, nere egin guzien alde, gaur egiten dizudan present txarrekin batean, oraingo nere urriki au ere; ta, berriz orrelakorik ez egiteko gogoia. Gogo au ere Zugandik datorkit niri, nere beste gauz onak bezala; ta, gal ez dezadan, indazu zere laguntza ta grazia; baita lengo nere utsen barkamentua ere. Ori eskatzen dizut, itzez ta biotzez erraten dizudala: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*

XXVII.garren OTOITZ-GAIA

KANDELARI EGUNEKO GAUZAK; ETA ORIEK ADIRAZTEN DIGUTENA

A.

Simeoni, ta Ana profetiari Kandelari egunean Jesusekin gertatua; ta Jesusen gogoan ezagutu nai dutenak egin bear dutena

Jendez ongi beterik arkitzen zen Jerusalemgo erria Kandelari egunaz Jesus ara zenean. Ango elizan ere anitz izain ziran, Jesus an bere presentaziora sartu zeneko; ta alaere etzuten ezagutu nor zen Jesus, bik baizik. Orien izenak ziran Simeon ta Ana: ta orien bizitza, Ebanjelio santuak diona.

Arkitzen zen orduan Jerusalem, dio Ebanjelio santuak, Simeon zeritzan gizon bat. Gizon au, bati ere bidegaberik egiten etzion gizona zen; ta denbora berean Jaungoikoaren beldurtia, ta Jaungoikoren legeko gauz andi ta txiki ziranak zuzen egiten zituena: ta orregatik zen gizon santua ta, Espiritu Santua berekin zedukan gizona; edo grazi anitz, eta zeruko argi ta atsegin andiekin arkitzen zen gizona.

Gizon on oni, egun au etorri baño len agertu zion Jaungoiko maitagarriak egun onetako Jesusen presentazioa; ta Jesus elizara zeneko, an zegoen Jesusen begira. Apaiza zen gizon santu au; ta, Jesus an agertu orduko, ezagutu zuen berak uste zuen Jesus bera zela. Artzen du bereala bere besoetan (zenbat atsegin ta kontenturekin, nork adirazi?) ta, erraten dio biotzez, nork daki zer? Ekusi zazu zer erran zezaken onelako aldian gizon santu batek; eta gizon, bere bizitza guzian, edo nork daki zenbait urtez, Jaungoiko-aur onen begira zegoenak!

Jaungoiko-aur au bada bere besoetan ekusi zueneko, asi zen Simeon itzez erraten, Ebanjelio santuz guk dakiguna: *Ez dut Jauna, zion, ez dut zer ekusi lur gañean, edo mundu guzian, ekusi ezkeren besoetan dadukadan nere Salbatzailea. Onen begiera nengoen ni, joan den aspaldiko denboran; etorri da nik au ekusteko denbora; ta au ekusteak eman dit, munduan izan nezaken atsegin ta kontenturik andiena. Balekite munduko jendeak nor den, nere besoetan dagoen Jaungoiko-*

Gizon aur-egin au! Au da, mundu guziari argi-egi egitera datoren gure Redentorea; ta au, artu nai dutenen onra ta gloria.

Ordu berean agertu zen an Ana profetisa; ta ezagutu zuen onek ere, gizon santu Simeonek bezala, bere Redentorea; ta eman ziozkan eskerrak eskerren gain bere etortze era ain maitagarrikoagatik, eta, ezin idukiz, edo ezin gordez bere Salbatzalle-Jesus ekuste onek eman zion atsegin-kontentua, asi zen itz egiten, ta agertu zien an arkitzen ziranei, nor zen an orduan guziak ekusten zuten aurtxo.

Zer andre zen zorioneko andre ekusle au? Au zen, zazpi urte baizik ezkontzan egin etzituen andre bat. Au zen, laur-ogei laur urteko alargun, bizitza garbizko bat. Andre alargun onen lenbiziko egitekoa, edo egitekorik andiena, izandu zen baruz ta nekez bere burua, edo bere pasioneak eskuratzea; eskez, ta otoitzez bere Jauna palakatzea, gau ta egun, ta beti bere Jauna serbitzatzea; al zuen guzian, ta guztiz maiz elizaratzea, ta ango gauzak zuzen egitea. Gisa onetan irabazi zuen andre on onek, Jesus elizan agertzen zenean, au ezagutzeko argia.

Ekusten dezu zeintsu diran, edo nolakoak, Jesus ezagutzen dutenak? Ekusten dezu nondik artzen duten, zuzen dabilzanak, Jesus ezagutzeko bidea? Orien bide on zuzen onez ibilli ote zara zu ere oraindianoko zere denboran? Ez ote diozu zuk norbaiti egin izandu bein ere, niork zuri egin dizazun nai etzenuken gauzaren bat edo bertze? Eta zer eran ote zabilta zu, egungo egun beretan ere? Ongi zatoz zu zere auzoarekin, ta lagunurko guziekin? Beti ere zuk ez diozu nioiz egiten bidegaberen bat edo beste? Zurekin arkitzen diran, ta zu beren begietan zaituzten guziak kontent arkitzen ote dira zure pausu guziez, edo zure ibilleraz? Niori ere egin ez diozu zuk nioiz, ongi ez dirudien zer edo zer?

Bistan dituzu beti zuk, eta beti zere begietan, zere uts egiñak, zere obenak, eta kulpa guzi-guziak? Damutzen zaitzu zuri, oriek ekusten dituzunean, oriek bezain gauz itsusi gaisto galgarriak egin izanduaz? Berriak egiteko, edo lenakgatik zerua galtzeko beldurrez zaude zu gau ta egun, edo noizean bein badere?

Zere Jaun ona gogoan dezula, ta ari atsegin egiteagatik, egiten dituzu zuk zere gauzak? Guziak dira zuzenak? Guziak ongi diruditenak? Guziak garai onean, ta bear den eran ta denboran egiñak?

Espiritu Santua zerekin ote dezu zuk beti? Maitatzen dezu zuk ziñez zere Jaungoiko maitagarria? Galtzen ez dezu zuk bein ere zere Jaungoikoak emanikako grazia; edo bizi oi zara zu bekatu andirik beintzat, egiten ez dezula; ta, txiki bat egin orduko, eskatzen diozu zere Jaungoikoari bere barkamentua; ta erne zabilta gerozko denboran, berririk ez egiteko?

Zere gogoz, ta Elizaren manurik ez denean ere, barutzen zara zenbait aldiz, edo kentzen diozu zuk zere buruari, ar lenezaken janaritik, edaritik, lotik, edo asedetetik, zer edo zer?

Egiten dituzu goiz-arratsetako zere otoitz onak? Bazoaz elizara egunoro, edo al dezun aldi guzietan? Elizan, etxean, edo non edo non ekusten dituzu zuk zenbait denboraz zere zorrak, Jesusen nekeak, eta zuganako zere Jaunaren ontasuna?

Ori zuk egitera, izain zara zu, bai, zere Jaunaren ekusle onetatik bat; izain zara, bai, Ana profetisaren, ta gizon santu Simeonen zeruko laguna; ta zuk errain diozkatu Jesus maitagarriari, ara baño lenagotik ere, ta komuniatzen zaranetan, nork daki zenbat gauz eder, ta ederki; ta zuk egiñen dezu, alegiña, ezagutzen dezun zere Jesusen berri ona banatzeagatik; ezaguturik, zuk bezala maita dezaten gañerakoak ere: ta zuri bere denboran gertatuko zaitzu, Jesus onarekin dabilatzanei gertatzen zaiena, edo beraren glorian zuzen sartzea. Ala gerta dakizula. Bai arren, bai!

B.

Jesusen Amari egun onetan gertatua; ta Jesusekin dabillenari gertatu oi zaiona

Etzen kendu oi Jesusen aldetik Jesusen Ama maitagarria. Jesusen aldean arkitu zen, Jesusek, Aingeru batek emanikako berriarekin artzaiak billatu zituenean. Jesusen aldean zegoan Ama Birjina, Zirkunzisioko Jesusen nekeei begira. Bere Jesusekin zen Ama Birjina, goiztar irur erregeak Jesus ekustera agertu ziranean; ta an zen Ama Birjina Jesusen Presentazioan ere.

Begirozu, Ama maitagarria! Begira, zer egiten dezun! Orrela bazabiltza, ta Jesusen orren aldean beti zu arkitzera Jesusek ezezik, izain dezu zuk ere zere kezka ta naigabea!

Au adirazi zion, gizon argitu san Simeonek, Kandelariko, edo Jesusen Presentazioko egun onetan; bada, oraindik Jesus bere besoetan zedukala, erran izandu zion Ama Birjinari: Ekusten dezu, zere Seme Jaungoiko-gizon, Jesus maitagarri au? Bada au dela medio, edo onegatik anitz izain dira Israelko jendeetatik (bai, ta mundu guzikoetatik ere) zerurako diranak; baño bertze anitzek zein ere den ez ezagutu egiñen diote: ta, ori deusez bat bailiz bezala, guztiz begitan artuko dute, zenbaitek beintzat; eta egiñen diozkate munduan diran bidegabe ta txarkeri guziak.

Zuk zere Seme on onekin ibilli naiko dezu, oraindañokoan bezala; ta ekusi bearko dituzu Semeari egiñen diozkatzen kontrako gauzetatik zenbait badere; ta maiteegi dezu zuk zere Seme au, ekusten diozkatzen nekeak zeretzat ez artzeko. Andiak dira, bai, onek eraman, ta zuk ekusi bear dituzun txarkeri-neke-tormentuak; eta oriek ekuste berak utziko du zure anima ezpataz bailiz bezala, damuz, urrikariz, ta penaz josia.

Au da gizon ark Jesusen Amari aldi artan erran izandu ziona; ta au gero denboraz Jesusen Amari gertaturikakoa. Bai: Jesusen Amari gertaturikakoa; bada Jesus badoa bere Aitaren manuz Ejipton gordetzera, bere Amarekin doa; ta bidean dabill Ama, ta Ejipton dago, Jesusen bideko, ta ijitarkeko penak ongi penatzen dutela. Andik datorrenean, ta gerozko denboretan ere, Jesusen Amak ekusten ditu Jesusen nekeak; eta, bereak bailitu baño geiago illuntzen diote Amari bere biotz minbere maitaria.

Elkarrekin itz egiten zutenean Ama birjinak eta Jesus maitagarriak, zenbat aldiz agertuko ziozkan Semeari Amari bere Pasioneke neke-izerdi, odol-isurtze, ta gañerako tormentuak? Eta nola adi zitzaken Ama Birjinak bere Seme maitearen neke-tormentu, onen arrigarriak, biotza guztiz penatzen etziotela, ta negar ederrak isuri gabe? Birjin-Amak ekusi zutenean, eskribak, fariseotzarrak, eta beste anitz gizatxar galduk onik etzute-la, aren Seme Jesus galdurik edo illik utzi artean, zenbat illuntasunek artuko zioten bere biotza, zenbat estutasunek eta zenbat naigabek?

Judasen Jesus saltzeak; eta saltzea Jesus ezer-ez batean, edo ogeita amar diru zikiñetan, nola estutuko zion Amari bere anima? Aditu zuenean Ama berak, Jesusi gaizki nai ziotenak loturik zekartela Jesus Jetsemanitik Jerusalem; ta ekarri zuten gau berean juezez juez, ta tribunalez tribunal zerabitela, lenbaitlen, gaistagin arrigarri bat bailiz bezala, bizia kendu naiez, zer dardarak, zer ito-naiak, orduko Birjin-Amaren barreneko ito-nai-dardarak? Aditu zituenean, gau artan Jesusi egin ziozkatzen irriak, istak, eta txarkeriak; aditu zituenean bigaramun goizeko azoteak, eta arantzez burua urratzea, ta nola, Jesus utzirik, artu zuten Barrabas Jerusalemengo jendeak, zer penak, zer kezkek Jesusen Amarenak?

Atozea: goiz berean etzuen Amak ekusi bere Seme maite Jesus maitagarria, aranzako koroak bere loak eta buru guzia urratzen ziozkala, odola zeriola, indarririk gabe, gurutzetar bat soñean zuela, an jaiki, emen erori, ta borreroak tiraka zeramatela? Etzuen ekusi izandu, Kalbarioko mendira zeneko josten ziozkatela iltzez Jesusi gurutze batean bere bi eskuak eta oñak; eta gurutze berean goiturik utzi zutela, nork daki zenbat milla personen artean, orietatik anitz istaz, ta blasfemiaz zegozkiola? Etzuen ekusi izandu, nola zegoen an irur ordaz oñazez betea, odolez

ustutzen, ta, gizonak eraman dituen tormentu ta agoniarik andienetan? Eta, au guzia ekus zezaken Amarik maitarienak, Semerik maitagarrienari begira zegoela, penaz erdiratzeko puntura gabe?

Zer izain zen bada, Ama berak ekusi zuenean gero, soldadu batek Jesus berari lanzaz urratzen ziola bere bularra; ta, biotza zulaturik, atera ziola an gelditu zen odol gutxitxo bat? Zer izain zen, gurutzetik jaitsi, ta bere besoetan ekusi zuenean bere Seme maitagarriaren gorputz illotz-urratua?

Ta zer, au ere obian sartu, ta itzuli zenean bere zokotxora, an Semearen neke izerdiak, tormentu gogorrak, eta eriotz arrigarria gogoan zera-biltziela, bere naigabeak, bere aiak, eta bere penak eta penak berritzera?

Zer izan ziteken, Jeremiasek diona baizik? Itsasoan ur gazi adifia oñaze damu ta pena arkitzen dira (dio Jeremiasek) onen anima maitalarian! Orregatik ez deritzat anitz san Bernardok diona, dionean, Martire baño, geiagokoa dela Jesusen Ama, Jesusekin zebilela, bere animan ekusi zuenagatik.

Eta zer diozu zuk, Jesusen umetzat zere burua dadukazuna? Zer diozu bada, edo zertan zaude? Jesusen ondoren bazabiltza zu, Jesus beraren Ama bezala, izain dezu, bai, zuk ere zer eraman ta zer ekusi! Mundu eroarentzat erakeriak dira Jesusen gauza guziak; eta ista ta burla du munduak orietan sartzen diranendako. Etsai galgarri-galduak ezin ekusi du Jesusen gauz orietatik bat ere. Alegiñean urratzen ditu, gauz orretarako bide guziak; eta, besterik ezin duenean, gogortzen ditu egin bear diran gauzen gaiak; eta kentzen die, berez ekarri lezakeen ezti ta kontetu guzia. Lurreko gaistoak irriz egoin dira, ta ista, ta ista, zu zere Jesusen gauzetan ekusten zaituztenetan: ta gañerakoetatik, edo on beretatik ere, zenbaitek beintzat, onez ustean, emain dizute bein ta berriz, ta askotan ere, zer-ekusi edo naigaberik asko. Ekusi zazu bada zertara zoazen.

Ekusia dadukat, bai nere Jaungoiko maitagarria; ta aspaldi alere, ta guztiz ongi: ta, au ekusi ta ere, Jesusen ondoren ibilli nai dut nik, bizi nazaño; naiz neka nadilla nekatu alean, ta nere indarrak eraman ala. Nere nekeak gañez egin baño len Jesus berak emain dit, bai, bere eskua ta laguntza; bai, ta noiznai ere, nik eskatu ezkeri; ta berak orduan aterako nau ni (ta aterako nau guztiz aisa) nere neke, ta lan-pena guzien artetik. Eta, Jesusen ondoren nabillela, garaitzen banau ni nere nekeren batek, pozik emain diot nik Jesus nereari nere bizia; ta emain diot ordañez bezala; edo len nigatik berak (eta niri orretarako deus zor etzidala) eman izan du zuen bere biziaren alde. Zorioneko umea ni, egiten badut au, orain diodan eran, ta ill arte guzian.

*Fili, concupiscens sapientiam, conserva justitiam,
et Deus praebebit illam tibi.*

Eccli. 1. 33.

Jakin nai dituzu zuk, Jesusen umea, zere Jaunaren gauzak? Nai dezu zuk, dizun zuri zere Jaungoiko maitagarriak bere zeruko gauzen zerbit berri? Zabiltza bada zuzen-zuzen zeru bereko zere bidean, edo zabiltza ongi ta garbiri; ta orretan ibilli gogo badezu, ez da besteri zer-egin, zuk zeretzat naiko etzenuken gauzarik batere: ta, egiten dituzunak, egizkitzu zere Jaunaren gogora, ta alik ongiena. Ori zuk egiten badezu, izain dezu, bai, nai dezuna: ta zere Jaungoikoak emain dizu argi eder, ta jakinde garbi luzea.

A, baño itsu bat bezala bizitu naz ni oraindaño nere denboran, nere Jaungoiko maite argigillea; ta bizitu naz, zu nere gauzetan ekusi ere bage! Bada nik ez ditut artu izandu bein ere nere naigabeak, nere txar-aldiak, nere eritasunak, eta gañerako nere malurrak bear zen eran, edo nere Jaunagana zeramaten urratsak edo pausuak bezala! Ez nabil berez, bear den bidez ta zuzen! Uts egiten dut berez lagun urkoekin, edo nere Jaungoiko maitagarriarekin!

Bai noski; ta, nik uste baño anitz geiagotan ere! Zentza banendi ni orain badere! Egin banitza gaurgero nik, nere Jaungoiko maitagarria, zuri dagozkizun nere gauza guziak, eta nere auzoko ta lagun guzien gauzak ere! Orduan bai, zuk, nere Jaungoiko maitea, agertuko zeniket, ongi izateko nik jakin bear nuken guzi-guzia! Au ikasi naiez nago, nere Jaungoiko maitagarria, nere gaurgeroko gauza guziak era orretan egiteko. Erakus zadazu arren, dagikezunak bezala; ta indazu, nere gauza guziak zuzen egiteko ta zu ziñez maitatzeko, zere laguntza ta grazia. Bai arren, bai!

Humiliare Deo, et expecta manus ejus.

Eccli. 13. 9.

Jaungoikoak ezin ekusi ditu biotz arrozko gizonak eta jendeak. Oriei gordetzen diezte gure Jaungoikoak, agertzeko daduzkan bere gauzak. Gizon umillak dira, gauz oriek ikasten dituzten gizonak. Jerusalemgo fari-seotzar ta eskriba arroak, eta antuste eroz beren buruak beteak zeduzkaten orduko gizonak, etzuten ekusi Jesus bere Presentazioan, Simeonek eta

Ana profetisak bezala? Bai; baña ez nor zen ezagutzen zutela, Ezagutu zuten Simeonek, eta Ana profetisak? Oriek bai. Zergatik ote? Zeren baruz, otoitzez, ta Jaunaren beldurrez umildu zituzten beren buruak.

Oraindañokoan ez bezala, nai dezu zuk orain ezagutu zere Jaungoiko maitagarria? Orretarako beittitu bearko dezu zuk zere burua. Begiratu bearko diezu bein ta berriz zere obenei. Ekusi bearko dezu zer dan orien alde zor zaitzuna, edo zer sulezea. Begiratze au zuk zuzen egitera, ekusiko dezu nor den, zein ona den, ta zein maitagarria zure Jaungoiko Jesus ezinobea; bada zu galdu-lekuan, zure oben galgarriei zegokeen bezala, zure zorren alde sartzen da gaur Jerusalem aur egiñik, eta elizara doa, Aita Eternoak zer manatzen dion aditzera.

A! nere Jesus, ona baño ohea, ta umilla baño umillagoa! Alketurik nadukate ni, ta lotsaz beterik oraindañoko nere arrotasunak, ta antuste galgarriak! Lurpean sarturik egon bearra nintzan ni aspaldietako denbora guzian, nere bizitza lizun ta ibillera gaistoagatik; eta, anbat bekatu loi izugarri egin ondoan, deusez bat egin banu baño lotsa gutiagorekin agertu izandu naz ni zure begietan, ta ibilli naz gero ere arro ta zuzen! Ez dakit, nola ondaturik ez nadukazun, nere Jaun andia, lenbiziko nere bekatu itsusitiki! Zure onegia, nere Jesus maitagarria! Berandu bada ere, ezagutu dut nik gaur nere oraindañoko erakeria! Indazu arren onen barkamertua: ta indazu, umil, ta zuk nai bezala, gaurgero bizitzeko grazia. Bai arren, Jaungoiko maitea, bai!

*Vide, Domine, quoniam tribulor...
Subversum est cor meum in mentipsa:
quoniam amaritudine plena sum.*

Thren. 1. 20.

Begira, Jaungoiko maitagarria, begira Jesusi! Ekusten ez dezu zuk non arkitzen den, edo nola dagoen, zure Ama maitagarria? Zuri ongi naiez, au zurekin dabil beti: ta orra ortik datorkiona: gurutze gogorra, kezka, ta nekea! Bai, dio Profetaz; arazo andiak dira, ta naste gogorak, nere barrenak ekusten dituenak! Gain-bera biotz au irauli balirate bezain oñaze ta neke andiekin arkitzen naz ni; ta miñez, ta naigabez beterik nago, nazan guzi-guzia! Zure nekeak dira, nere Seme maite Jesus, zerorrek dakizun adiña penatzen nauten nekeak; eta dira, neke barreneko kezkez ta urrikarriz, erdi bi egiteko eran nadukatenak!

Penen gogorak nonbait, Jesusen Amaren penak! Nondik datozkio, baldin badakizu, obenik bageko Birjin-Ama maiteari onen pena gogorak? Bere Seme Jesusi laguntzetik! Jesusek alabaña ekusi nai ditu, bera bezala, bere lagunak; eta Jesusi lagun egiten dionak zerurako bizitzan, eraman bearko ditu Jesusen nekeen erako nekeak. Bai; artzen badezu zuk, Jesusen bizitzaren erako bizitza, beraren Amak bezala, izain dituzu zuk ere arenen erako zenbait neke ta kezka. Baña ez da zer izutu orien etorreraz: bada aituko dira noizbait emengo neke andi-txiki guziak; eta artzen badituzu zugatik Jesusek eraman zituenen alde, ekarriko dizkitzute betiko kontentuak, betiko atsegiñak, eta beti-betiko gloria. Nork utzi naiko ditu bada, galdu txar ero bat ez izatera, onenbat irabazizko kezka-nekeak? Nik ez beintzat!

Naiz bai, bada, Jesus maitea; naiz neka nadilla neka al adina, zarekin nabillenean, zurekin ibilli nai dut nik bizi nazaño. Ala lenago ez ibilliaz; ta, ez-ibiltze onetatik etorri diran nere utsez, dut damu ta urriki, ta ziñez alere! Barka bazentza guziak! Eman bazenezat, berriz bat ez egiteko grazia! Ori eskatzen dizut, itzez ta gogoz erraten dizudala: *Nere Jesukristo, etc.*

*Cui comparabo te, vel cui assimilabo te,
Filia Jerusalem? Cui exaequabo te,
et consolabor te, Virgo Filia Sion.*

Thren. 2. 18.

Non arki dezaket nik zure parerik, Jerusalem Alaba-eder, ongi mindurik arkitzen zaran Ama birjina? Tristuraz beterik sartu zen lengo batean Belenen Noemi, bere erraña Rut alargunarekin. Baña aren tristurak ez dute zer-ekusi oraingo zure tristur-min andiekin! Tristatu zen Noemi bere bi seme galduagatik; eta zuk galdurikako Jesusek balio du, bi milla semek eta munduko seme guziak baño anitz eta agitz geiago; ta, ama guziak beren semeak baño, askotan maiteago zenuen zuk galdu dezun zere Seme Jesus maitagarria!

Non idiroko dut, naigabez, ta nekez beterik arkitzen zaran Ama birjina, zure penak zerbait arintzeko, atsegin, belar, edo bideren bat? Ez eta mundu guzian ere! Emengo arin-bideak eta gauzak baño luze-andiagoo ta zabalagoa da zure biotzeko pena; pena da alabaña, Jaungoiko-gizon ill baten Amari dagokan bezalakoa!

Bada, penatzen zaran ezkeru, Ama maitagarria, ta dakizun ezkeru nik, naiagatik, ezin dagikedala deus bat zure penak arintzeko, egizu zuk

nere alde ta gure onerako egin dezakezuna; ta zere penakgatik sar gaitza-
zu gu ere zure ta Jesusen penetan, edo utz gaitzatu, geren bekatuz pena-
tu zaituztegulako damuz ta penaz beteak; bada bein neke-penak dira gure
oben ta kulpa gaistoakgatik!

Ai, nere Ama maitea! on au atera baneza nik, nigatik izandu dituzun
zere neke-pena gogorretatatik! A, bidenabar ar baneza nik, zu nigatik
penatu zaralako pena andi ta naigabe bat! Geroz usteko nuke, bizi bear
dudala uts-bideetatik urrun, ta pena berrietarako gairik ematen ez dudala.
Ar nazazu bada arren, Birjin-Ama maitagarria, bere gaizkiez urrikiturik
arkitzen den ume txar bat bezala; ta lagun zakizkit erdisten orain nik adi-
razia; ta, zuzen bizitzeko bear dudan zeruko grazia; baita orain itzez ta
biotzez erraten ere: *Nere Jesukristo Jauna, etc.*